

ΑΓΩΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΕΥΡΩΠΗ

καταλήψεις στέγης
και αντίσταση σε εξώσεις
σε ισπανία, τουλούζη και τορίνο

Αγώνες για την κατοικία στη Νότια Ευρώπη

Καταλήψεις και αντίσταση σε εξώσεις στέγης
σε Ισπανία, Τουλούζη και Τορίνο

Η χρήση/αναπαραγωγή του υλικού είναι ελεύθερη για τους σκοπούς
του ανταγωνιστικού κινήματος.

Οι συνεντεύξεις και η μετάφραση των κειμένων έγινε από
την Πρωτοβουλία για την Πρόσβαση στη Στέγη, η οποία προέκυψε
από μία πρωτοβουλία ατόμων της Ομάδας Βιβλιοθήκης
της Συνέλευσης Κατοίκων Βύρωνα-Καισαριανής Παγκρατίου.
Συγκεκριμένα, όσον αφορά τη συνέντευξη από το Τορίνο, κρατήσαμε
τον κορμό των ερωτήσεων που κάναμε στις άλλες συνεντεύξεις,
αντλώντας τις απαντήσεις από τη μπροσούρα «Οι αγώνες για τη
στέγαση στις γειτονιές του Τορίνο», εκδόσεις Ασύμμετρη Απειλή.

vukupulibrary@espiv.net

Η μπροσούρα τυπώθηκε στην Αθήνα, τον Νοέμβριο 2019,
σε 750 αντίτυπα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

06 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.

17 Η ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΣΤΕΓΗΣ ΣΑΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ: ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ
ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΑΠΟ ΤΟ '68 ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

2.

29 ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ, 1931: ΜΑΖΙΚΗ ΣΤΑΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΕΝΟΙΚΙΟΥ

3.

37 ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

4.

ΙΣΠΑΝΙΑ

50 ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ BORJA, ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΡΑΗ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ 4.1.

69 ΓΡΑΝΑΔΑ: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ PACO, ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΡΑΗ ΓΡΑΝΑΔΑΣ 4.2.

75 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΡΑΗ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ 4.3.

75 ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΡΑΗ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ 4.3.A

82 ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΠΛΗΓΕΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ (ΡΑΗ) 4.4.B

5.

ΓΑΛΛΙΑ

86 ΤΟΥΛΟΥΖΗ: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΜΑΘΙΕΥ, ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ CREA 5.1.

99 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ CREA 5.2.

6.

ΙΤΑΛΙΑ

116 ΤΟΡΙΝΟ: ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΗΨΗ ASILO

OCCUPATO, ΕΝΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΙΣ ΕΙΩΣΕΙΣ (SFRATTI) 6.1.

135 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΙΣ ΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΤΟΡΙΝΟ 6.2.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σημειώσεις πάνω στο ζήτημα της στέγασης στη σύγχρονη Ελλάδα

Τόσο παγκόσμια όσο και στον ελλαδικό χώρο, το δικαίωμα στη στέγη αποτέλεσε διαχρονικά ένα από τα βασικά αιτήματα των φτωχότερων και πιο καταπιεσμένων πληθυσμών. Θεωρείται, μάλιστα, σε τέτοιο βαθμό απαραίτητο για την απλή αναπαραγωγή του ανθρώπου, αλλά και για μία αξιοπρεπή διαβίωση, που κατοχυρώνεται ακόμα και σε ανώτατα θεσμικά επίπεδα, όπως στη Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, αλλά και στα συντάγματα πολλών κρατών.

Αντίστοιχα και το ελληνικό σύνταγμα στο άρθρο 21 αναφέρει ότι «η απόκτηση κατοικίας από αυτούς που τη στερούνται ή που στεγάζονται ανεπαρκώς αποτελεί αντικείμενο ειδικής φροντίδας του κράτους». Βέβαια, όπως συμβαίνει συνήθως με τις νομικές διατυπώσεις, αυτή η αρκετά φειδωλή και γενικόλογη διατύπωση αφήνει ανοικτό το πεδίο για πολλές διαφορετικές ερμηνείες και εφαρμογές σε πρακτικό επίπεδο του δικαιώματος αυτού. Έτσι αφήνει ανοικτό ένα πεδίο κοινωνικού ανταγωνισμού και αγώνα που ενίοτε υπήρξε η αιτία, αν όχι η αφορμή, για δυναμικότερες συγκρούσεις και μία γενικότερη όξυνση του κοινωνικού ανταγωνισμού.

Η αλήθεια είναι βέβαια ότι στη σύγχρονη ιστορία των κοινωνικών κινημάτων στην Ελλάδα δεν έχουν υπάρξει σημαντικοί αγώνες για την κατοικία, πέραν από κάποια κύματα καταλήψεων στέγης από τη δεκαετία του 80 και μετά. Όμως τα εγχειρήματα αυτά στόχευαν περισσότερο σε μία συλλογική διαχείριση της καθημερινότητας και μία έμπρακτη κριτική του κυρίαρχου μοντέλου οικογενειακής ζωής, παρά στο να απαντήσουν στο ζήτημα της στέγασης σαν μία άμεση υλική ανάγκη. Αντίστοιχα, με τη μαζική εισροή προσφύγων και μεταναστών/ριων, ιδίως μετά το 2015, ξεκίνησε ένα κύμα καταλήψεων στέγης προσφύγων και μεταναστών/ριων, στο οποίο θα αναφερθούμε παρακάτω.

Η απουσία οποιουδήποτε μαζικού κοινωνικού αγώνα, πόσο μάλλον οργανωμένου κινήματος, με αντικείμενο την κατοικία δεν αποτελεί έκληξη σε μία χώρα όπου μέχρι την κρίση (του 2010) το ποσοστό ιδιοκατοίκησης κυμαίνονταν από 77,29 % έως 84,6 % (σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ και άλλες έρευνες δημοσκοπήσης). Το εντυπωσιακά υψηλό αυτό ποσοστό ιδιοκατοίκησης αποτέλεσε στοιχείο που διαφοροποίησε διαχρονικά την ελληνική κοινωνία και την ταξική διάρθρωσή της σε σχέση με τις πιο ανεπτυγμένες δυτικές καπιταλιστικές κοινωνίες της μεταπολεμικής περιόδου. Η αυξημένη συγκριτικά λαϊκή και εργατική ιδιοκατοίκηση ήταν από τις βασικές αιτίες για τη δημιουργία εκτεταμένων μικροαστικών στρωμάτων στην ελληνική κοινωνία, καθώς και για τον κομβικό ρόλο που αυτά διαδραμάτισαν στη σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας. Φυσικά το ιδιαίτερο αυτό χαρακτηριστικό δεν οφείλεται σε κάποια κρατική στεγαστική πολιτική που απέβλεπε στο καθολικό δικαίωμα στη στέγη αλλά είναι προϊόν της ιστορικής ιδιαιτερότητας της μεταπολεμικής Ελλάδας: δηλαδή της ιστορικής επίλυσης του ζητήματος της κατοικίας

μέσω της αυθαίρετης δόμησης (με την ανοχή ή την συνέργεια του κράτους) και της αντιπαροχής. Με τον τρόπο αυτό η εκτεταμένη λαϊκή και μικροαστική ιδιοκτησία γης και κατοικίας έδρασε αφομοιωτικά, εκτονώνοντας τις μεταπολεμικές ταξικές πιέσεις και ενσωματώνοντας τις (ταξικές) διεκδικήσεις στο σύστημα. Έτσι συνετέλεσε στην άτυπη δημιουργία ενός «έθνους μικροϊδιοκτητών» που παρήγαγε τη κοινωνική συναίνεση χωρίς την οποία δεν θα μπορούσε να αναπτυχθεί ο ελληνικός καπιταλισμός. Το γεγονός παραμένει πως μέχρι τις εξελίξεις που πυροδότησε η τρέχουσα κρίση στο στεγαστικό, με λίγους/ες συγκριτικά αποκλεισμένες από την κατοικία, τα κινήματα πόλεων στην Ελλάδα επικεντρώνονταν σχεδόν αποκλειστικά στα ζητήματα διεκδίκησης των δημόσιων χώρων, χωρίς ποτέ να αναπτυχθεί ένα κίνημα για την κατοικία.

Η αυξημένη οικοδομική δραστηριότητα και ζήτηση μέχρι και τη δεκαετία του εβδόμηντα ακολουθείται από σχετική στασιμότητα και προαστιοποίηση κατά τη διάρκεια της επόμενης δεκαετίας. Η στεγαστική συνθήκη αποσταθεροποιείται προσωρινά με τον ερχομό των μεταναστών κατά τη δεκαετία του ενενήντα, όπου, λόγω της αποβιομηχανοποίησης και άλλων μεγάλων παγκόσμιων αναδιάρθρωτικών αλλαγών, η Ελλάδα, όπως και άλλες χώρες του ευρωπαϊκού νότου, μετατρέπεται από χώρα αποστολής μεταναστών στο πρόσφατο παρελθόν, σε χώρα υποδοχής τους. Ελλείψει ρυθμιστικού θεσμικού πλαισίου προστασίας για την εργασιακή όσο και τη στεγαστική τους αποκατάσταση, χωρίς χαρτιά, οι μετανάστες/ριες εγκλωβίζονται σε άθλιες συνθήκες εργασίας και κατοικίας, με τον έως τότε μη δοκιμασμένο στην πράξη μύθο της ελληνικής φιλοξενίας να διαψεύδεται από τις γενικευμένες πρακτικές εκμετάλλευσης. Εν πολλοίς και λόγω της εξαιρετικά ετερογενούς φύσης τους, η στεγαστική αποκατάσταση των μεταναστών κάλυπτε ένα ευρύτατο φάσμα στεγαστικών συνθηκών που περιλάμβανε από άστεγους/ες σε πλατείες και σταθμούς τρένων, στοιβαγμένους/ες σε εγκαταλελειμμένα κτίρια του κέντρου ή σε διαμερίσματα ιδιωτών που τα νοικιάζουν με το κεφάλι, έως περιπτώσεις μεταναστών/ριών που νοικιάζουν διαμερίσματα (και αργότερα αγοράζουν ιδιοκτησία, με την πρόσβαση στην ιδιόκτητη κατοικία να αποτελεί προϋπόθεση για την κοινωνική ένταξη). Σταδιακά το έως πρότινος αδιάθετο κτιριακό απόθεμα αξιοποιείται: τα εγκαταλελειμμένα διαμερίσματα του αθηναϊκού κέντρου παραδείγματος χάριν νοικιάζονται στους μετανάστες οι οποίοι και δίνουν ζωή στις περιοχές αυτές. Η «πολυκατοικία της αντιπαροχής» δρα για μία ακόμα φορά αφομοιωτικά, σμίγοντας τα φτωχότερα κοινωνικά στρώματα στις ίδιες γειτονιές και στα ίδια κτίρια, με την μεταξύ τους ταξική διαστρωμάτωση να αποτυπώνεται στα λιγότερο ή περισσότερο «προνομιούχα» διαμερίσματα. Παρότι ο χωροκοινωνικός διαχωρισμός δεν είναι έντονος, και σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχει ώσμωση μεταναστών και ντόπιων που κατοικούσαν στα υπόγεια, και πάλι δεν δημιουργούνται οι συνθήκες για την ανάπτυξη διεκδικητικού κινήματος για την κατοικία.

Οι λιγότερο ή περισσότερες αποκλεισμένες κοινωνικές ομάδες δεν υιοθέτησαν πρακτικές αντίστασης ή διεκδίκησης με γνώμονα μια πόλη στη βάση των δικών τους

αναγκών και επιθυμιών, ίσως επειδή καμία πλευρά δεν απεμπόλησε την αντίληψη για την κατοικία σαν όχημα αφομοίωσης. Ούτε άλλωστε αποδόμησε την υπόσχεση κοινωνικής κινητικότητας και καταξίωσης που η ιδιόκτητη κατοικία δείχνει να έχει διαχρονικά στην Ελλάδα. Με την πάροδο του χρόνου και μέσα από την πρόσβαση σε αυτή επιτυγχάνεται η διαδικασία κοινωνικής ένταξης, σε συνθήκες «ασφάλειας», συναίνεσης και συνακόλουθης συνοχής. Είναι άλλωστε η δεκαετία όπου το όνειρο της ιδιοκατοίκησης παρουσιάζεται ως όλο και πιο εφικτό. Ιδιαίτερα μετά την απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος το 1996, η πρόσβαση στην ιδιόκτητη κατοικία βασίζεται όλο και περισσότερο στον τραπεζικό δανεισμό, ο οποίος σταδιακά αποτελεί κοινή πρακτική για όλο και ευρύτερα κοινωνικά στρώματα.

Την περίοδο αυτή φυσικά υπάρχουν αποκλεισμένοι/ες από τη στέγη (άστεγοι, οικονομικά ασθενέστεροι): παρόλα αυτά δεν δημιουργούνται οι συνθήκες ώστε η εκάστοτε προσωπική κατάσταση και πρόβλημα να συνδέθει με συλλογικές διεκδικήσεις. Η ριζική διεύρυνση των κοινωνικών ομάδων που πλήττονται από τη στεγαστική επισφάλεια ως απόρροια της νέας παγκόσμιας και πολυσήμαντης κρίσης αποτελεί την ειδοποιό διαφορά της τρέχουσας στεγαστικής κρίσης. Στη Μνημονιακή εποχή, τη στεγαστική κρίση συνθέτουν η πρωτοφανής υπερφορολόγηση της κατοχής ακίνητης περιουσίας σε συνδυασμό με τη συρρίκνωση των εισοδημάτων και τη συνακόλουθη αδυναμία καταβολής δανείων και αποπληρωμής στεγαστικών δανείων, καθώς και την εκτόξευση της ανεργίας και του αριθμού όσων αδυνατούν να εξασφαλίσουν πρόσβαση σε στέγη ή ζουν σε καταλύματα που δεν πληρούν στοιχειώδεις προϋποθέσεις διαβίωσης. Η παρούσα κρίση κατοικίας είναι ιδιόζουσα γιατί εν αντιθέσει με προγενέστερες όπου η κρίση συνίστατο στην έλλειψη κατοικιών (πχ. κατά την εισροή μεταναστών από τη Μικρά Ασία ή μετά τον Εμφύλιο), η τωρινή συγκυρία χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη τεράστιου οικιστικού αποθέματος δίπλα σε διαρκώς αυξανόμενο αριθμό αστέγων και ανθρώπων που χάνουν το σπίτι τους. Θα ήταν επομένως ακριβέστερο, ίσως, αν δεν μιλάγαμε για κρίση στην κατοικία, αλλά για κρίση των συστημάτων πρόσβασης σε αυτή.

Την άκριτη χορήγηση στεγαστικών δανείων της δεκαετίας του 90 θα ακολουθήσει η γενικευμένη αύξηση της φορολόγησης, συμπεριλαμβανομένων και των ακινήτων. Με αφετηρία το 2010, η φορολογία ακινήτων μετατρέπεται στην κύρια οδό για την αύξηση των δημοσίων εσόδων, ενώ μέχρι τότε ο βασικός όγκος των φορολογικών εσόδων από τα ακίνητα προέρχονταν από τις αγοραπωλησίες. Στη νέα συγκυρία, η Ε.Ε. κρίνει τα ποσοστά ιδιοκατοίκησης στην Ελλάδα προκλητικά, και οι αναλυτές της Τρόικας επισημαίνουν την καθυστερημένη κινητικότητα των αξιών γης που χαρακτηρίζει το ελληνικό παράδειγμα σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Συνεπώς απαιτούν ομαλοποίηση της ελληνικής εξαίρεσης, βρίσκοντας πρόσφορο έδαφος στους θιασώτες των διαρκώς εντεινόμενων επιθετικών νεοφιλελεύθερων πρακτικών που διψάνε για ανάπτυξη. Άλλωστε στον κυρίαρχο λόγο η στέγη δεν νοείται σαν δικαίωμα αλλά ως ιδιοκτησία, και επομένως αντιμετωπίζεται είτε ως ανενεργό κεφάλαιο είτε ως δυναμικά επενδυτικό

προϊόν. Ταυτόχρονα, πρέπει να σημειώσουμε πως το υψηλό ποσοστό ιδιοκατοίκησης περιορίζει τη δυνατότητα δράσης του κατασκευαστικού κεφαλαίου, πυλώνα της ελληνικής οικονομίας, και έτσι στα πλαίσια του Μνημονίου περιλαμβάνεται και η κατεύθυνση «απαλλοτρίωσης» της έγγειας ιδιοκτησίας των λαϊκών και μικροαστικών στρωμάτων: ο μηχανισμός που οδηγεί εκεί είναι η αύξηση της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων σε συνδυασμό με την αύξηση της φορολόγησης. Η ερμηνεία/κατασκευή του υψηλού ποσοστού ιδιοκατοίκησης ως αποκλειστική απόρροια της γενικευμένης σπατάλης του παρελθόντος δείχνει να διαπερνά το συλλογικό υποσυνείδητο και συμβάλει στη «στοχοποίηση» της μικροϊδιοκτησίας και την ενοχοποίηση των μικροϊδιοκτητών. Κατ' επέκταση μέτρα που αποτελούν εν πολλοίς θεσμικές εκτροπές παρουσιάζονται σαν ορθολογικά επιβαλλόμενη επιλογή για την ανόρθωση της οικονομίας. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των κόκκινων στεγαστικών δανείων όπου μέσα από την κατασκευή των ενόχων-δανειοληπτών επιτυγχάνεται η αθώωση των τοκογλυφικών πολιτικών των τραπεζών. Η συσσώρευση ιδιωτικού χρέους και η συνακόλουθη δυνατότητα υφαρπαγής των περιουσιακών στοιχείων (του εκάστοτε χρεωμένου ιδιοκτήτη), διαμορφώνουν μια νέα αγορά ακινήτων πολλαπλών ταχυτήτων καθώς και έναν αποτελεσματικότατο μηχανισμό ραγδαίας φτωχοποίησης και ελέγχου των λαϊκών τάξεων, σηματοδοτώντας μία βίαιη διαδικασία ανακατανομής της ιδιοκτησίας της ακίνητης περιουσίας.

Το ζήτημα της κατοικίας σε μια «χώρα-οικόπεδο»

Παρά τις τοπικές ιδιαιτερότητες το ζήτημα της κατοικίας διαμορφώνεται από αλληλεξαρτώμενες διαδικασίες που παράγουν αντίστοιχους όρους σε παγκόσμιο επίπεδο. Η παραπάνω συνειδητοποίηση θέτει το πλαίσιο για να ερμηνεύσουμε το πρόβλημα της στέγης σαν κοινωνικό πρόβλημα με ευρύτατες και πολυεπίπεδες επιπτώσεις στη ζωή των πόλεων και άμεση αντανάκλαση στις ανάγκες, τα όνειρα και τις δυνατότητες των σύγχρονων ανθρώπων. Η οικονομική κρίση αποτυπώνεται (και) στη χάραξη νέων ταξικών ορίων στον αστικό χώρο. Όπως και στο παρελθόν έτσι και αυτή την περίοδο οι φορείς και οι τακτικές που προωθούνται επιχειρούν να ρυθμίσουν την αγορά κατοικίας με γνώμονα (και εργαλεία) κερδοσκοπικές πρακτικές και αποκλεισμούς, παρά να προτάξουν και να υπερασπιστούν την κατοικία σαν κοινωνικό αγαθό. Οι διαρκώς αυξανόμενες παρεμβάσεις πολεοδομικού χαρακτήρα, παραδείγματος χάριν στο μέχρι πρότινος σκοπίμως υποβαθμισμένο κέντρο της Αθήνας, απευθύνονται σε δύο διακριτές κοινωνικές ομάδες, με εκείνη των «ευπαθών» να πλήττεται και στην ουσία να εκδιώκεται από τον χώρο που αυτή κράτησε ζωντανό κατά την προγενέστερη υποβάθμισή του. Τα μικρά και μεγάλα επιχειρηματικά συμφέροντα που μπαίνουν στο παιχνίδι ανατρέπουν την ταξική δομή της ελληνικής κοινωνίας και μπορεί να επιφέρουν ανεξέλεγκτες εξελίξεις

προτάσσοντας τη ρύθμιση της αγοράς εργασίας σε συνάρτηση κυρίως με την τουριστική ανάπτυξη και όχι την παραγωγή και την εξασφάλιση της κατοικίας σαν κοινωνικό αγαθό.

Η αυξημένη τουριστική κίνηση, η ραγδαία μείωση των εισοδημάτων, η μη δυνατότητα συντήρησης της ιδιοκτησίας αλλά και η καιροσκοπική διάθεση κερδοσκοπίας μπλέκονται και αποκρυσταλλώνονται σε αυτό που αποτελεί το νέο φαινόμενο στη στεγαστική κρίση: τις πλατφόρμες βραχυπρόθεσμων μισθώσεων, με γνωστότερη την πλατφόρμα Airbnb. Και ότι ξεκίνησε σαν μια καλή ιδέα που διευκόλυνε το ταξίδι και την αδιαμεσολάβητη από τουριστικά γραφεία, βαθύτερη γνωριμία του ταξιδιώτη με την κοινωνία που επισκέπτεται, έχει μετατραπεί σε ουστοπία, αποδεικνύοντας πως, ειδικά σε περιόδους κρίσης, ο καπιταλισμός δεν αφήνει καμία καλή ιδέα ανεκμετάλλευτη. Προσφέροντας μεγαλύτερο δυναμικό οικονομικό έσοδο και ασφάλεια είσπραξης, το Airbnb αποτέλεσε από σανίδα σωτηρίας έως και ατομικό παράθυρο ευκαιρίας μέσα στην κρίση.

Σανίδα για τον μικροϊδιοκτήτη, πακέτο για όποιον ψάχνει να νοικιάσει σπίτι.

Η αύξηση των τιμών των ενοικίων και η εντεινόμενη έλλειψη διαμερισμάτων/ακινήτων για μακροπρόθεσμες μισθώσεις αντανakλούν τις πολλαπλές συνέπειες που εκτείνονται πέραν του τουριστικού κλάδου. Με τους όρους προσφοράς και ζήτησης να καθορίζουν τις αξίες κάθε περιοχής, ορίζοντας έτσι ποιος/α αντέχει οικονομικά να ζήσει στην εκάστοτε γειτονιά, η διαμορφούμενη κατάσταση εγείρει ζητήματα φυσιογνωμίας και πολιτιστικής αποικιοποίησης γειτονιών που, ακριβώς λόγω του έως πρότινος ιδιαίτερου χαρακτήρα τους, μετατρέπονται και πλασάρονται ως «εναλλακτικοί» τουριστικοί προορισμοί. Το φαινόμενο έχει αποκτήσει διαστάσεις βιομηχανίας, με εξώσεις ενοικιαστών προκειμένου οι ιδιοκτήτες να μετατρέψουν το ακίνητό τους σε τουριστικό κατάλυμα, και με μεσιτικά γραφεία και real estate εταιρείες να αγοράζουν από τους μικροϊδιοκτήτες και να διεκδικούν τη μερίδα του λέοντος: χαρακτηριστικά, τη στιγμή που γράφεται αυτή η εισαγωγή το 58% των ακινήτων που εκμισθώνονται μέσω Airbnb στο κέντρο διατίθεται από επαγγελματίες και επενδυτές, και όχι από ιδιώτες. Προηγούμενως αδιάθετα ή και όχι σπίτια υποδέχονται κατ' αποκλειστικότητα τουρίστες ενώ χιλιάδες ντόπιοι και μετανάστες ζουν σε άθλιες συνθήκες: η Ελλάδα της ανάπτυξης συνυπάρχει με τη χώρα των μνημονίων και της κοινωνικής εξαθλίωσης. Για μία ακόμα φορά η στέγη αντιμετωπίζεται σαν αντικείμενο κερδοσκοπίας και εκμετάλλευσης, παρά σαν ανθρώπινο δικαίωμα. Η ανάγκη για τη στέγαση ανθρώπων και των ονείρων τους, η ανάγκη διαφύλαξης της πολιτισμικής ταυτότητας ολόκληρων συνοικιών και της ποιότητας ζωής των κατοίκων τους μπαίνει σε δεύτερη μοίρα.

Αγώνες για την κατοικία στη μετά-μνημονιακή Ελλάδα, ή μάλλον η απουσία τους...

Άλλο ένα από τα μέσα που χρησιμοποίησε το κεφάλαιο για τη συσσώρευση της ακίνητης ιδιοκτησίας ήταν οι πλειστηριασμοί, άμεση συνέχεια της πολιτικής των στεγαστικών δανείων. Με την εξαγγελία της πραγματοποίησης πλειστηριασμών συστήνεται σημαντικός αριθμός συλλογικοτήτων και επιτροπών βάσης με οριζόντιο συντονισμό σε τοπικό και πανελλήνιο επίπεδο, με βασικό σκοπό το μπλοκάρισμα τους. Δίνονται σημαντικές μάχες οι οποίες σε ένα πρώτο επίπεδο αναδείκνυουν το ζήτημα και την επίθεση που δέχεται το δικαίωμα στην κατοικία, και κυρίως επιτυγχάνουν την ακύρωση της διενέργειας χιλιάδων πλειστηριασμών στα Ειρηνοδίκεια σε όλη την Ελλάδα. Σύντομα η κυριαρχία απαντά με μία σειρά μέτρων που καταστούν τέτοιου είδους συλλογικές παρεμβάσεις αναποτελεσματικές (π.χ. αντικατάσταση όλων των φυσικών πλειστηριασμών με ηλεκτρονικούς, αυτεπάγγελτη δώξη σε όποιον/α παραβρίσκεται σε χώρο διεξαγωγής πλειστηριασμών με σκοπό να τους παρεμποδίσει κλη). Παρά την αυταπόδεικτη αξία της έμπρακτης αλληλεγγύης, ιδιαίτερα σε μία περίοδο γενικευμένης κινηματικής οπισθοχώρησης, και τη σημασία που έχει η ανάδειξη του ζητήματος στη δημόσια σφαίρα, το κίνημα ενάντια στους πλειστηριασμούς τείνει να καταστεί μικροκομματική βορρά όσων αποκλείστηκαν από την άσκηση εξουσίας και ψάχνουν κάποιο είδος λαϊκού ερείσματος.

Οι καταλήψεις στέγης προσφύγων και μεταναστών/ριών που δημιουργήθηκαν σε όλη τη χώρα από το 2015 και ύστερα και ενώ η προσφυγική κρίση μαίνεται αποτελούν σημαντικό βήμα στον αγώνα για το καθολικό δικαίωμα στη στέγη. Πρόκειται για κοινωνικά και πολιτικά εγχειρήματα που προκύπτουν αυθόρμητα μετά τον εγκλωβισμό μεγάλου κύματος προσφύγων και μεταναστών στη χώρα, εγχειρήματα που πλασιώνονται από αλληλέγγυα άτομα που κατά κανόνα εμπλέκονται ατομικά. Βρισκόμενες εντός του οικιστικού ιστού αποτελούν χώρους όπου ντόπιοι και μετανάστες επιχειρούν την από κοινού οργάνωση της καθημερινότητας των καταλήψεων, με τους χρηματικούς πόρους να εξασφαλίζονται με αυτό-οργανωμένους τρόπους, προτάσσοντας την αυτοοργάνωση, την ισότητα και τον αλληλοσεβασμό. Παρά την πληθώρα προβληματικών που προκύπτουν διαρκώς, οι αυτοοργανωμένες αυτές δομές πραγματώνουν την αλληλεγγύη με πολιτικούς και υλικούς όρους και αποτελούν εφαρμόσιμη αντιπρόταση στα «κέντρα φιλοξενίας», τα μαζικά στρατόπεδα συγκέντρωσης της εξαθλίωσης που αποκρυσταλλώνουν το καθεστώς εξαίρεσης, και τη λογική γκετοποίησης και περιθωριοποίησης που επιβάλλει η κυρίαρχη διαχείριση του προσφυγικού (εκφραζόμενη από κράτος και ΜΚΟ). Ταυτοχρόνως, η αξιοποίηση του αδιάθετου κτιριακού αποθέματος μέσω των εν λόγω καταλήψεων στέγης υπό το βάρος της ανάγκης και με γνώμονα την αλληλεγγύη πραγματώνει στο τώρα τα

κινηματικά προτάγματα για άμεση διεκδίκηση του δικαιώματος στη στέγη και αρνείται έμπρακτα τις πολιτικές που σχεδιάζονται από τα πάνω.

Τα δύο όμως αυτά παραδείγματα, δυστυχώς δεν αρκούν για να αντιστρέψουν τη συνολικότερη εικόνα απουσίας κινήσεων για τη στέγη στην Ελλάδα. Πέραν από τους όποιους παράγοντες αφορούν συνολικότερες κοινωνικές συνθήκες και διεργασίες, οι λόγοι της απουσίας αυτής θα πρέπει να αναζητηθούν και μέσα στο ίδιο το ανταγωνιστικό κίνημα.

Όπως αναφέραμε παραπάνω, μετά το κενό που άφησε η ανέλιξη και η μικροαστικοποίηση των ντόπιων εργατών, τη θέση της υποτιμημένης εργατικής τάξης, που είναι τόσο απαραίτητη για την αναπαραγωγή του κεφαλαίου, ήρθαν να καλύψουν οι μετανάστες και οι μετανάστριες από τη δεκαετία του 90 και πέρα. Ίσως από τη διπλή αυτή κίνηση να εξηγείται και το γεγονός ότι το εγχώριο εργατικό κίνημα των τελευταίων χρόνων δεν στρέφεται καθόλου προς διεκδικήσεις σχετικές με την κοινωνική αναπαραγωγή, όπως το ζήτημα της στέγασης, αλλά μένει αποκλειστικά προσκολλημένο σε ζητήματα άμεσου μισθού ή εργασιακών συνθηκών. Αφενός η ντόπια εργατική τάξη, μέσω της μικροαστικοποίησής της, κατάφερε σε μεγάλο βαθμό να τα λύσει αυτά τα ζητήματα, ή τουλάχιστον να μην της μπαίνουν σε τόσο μαζικό επίπεδο και με τόσο πιεστικούς όρους. Αφετέρου, οι μάζες των μεταναστών και μεταναστριών δεν είχαν τα μέσα, όπως για παράδειγμα την κοινωνική ορατότητα και νομιμοποίηση, ώστε να διεκδικήσουν κάτι από το κράτος ή την κοινωνία. Έτσι στράφηκαν προς άλλες λύσεις, συχνά πιο εξατομικευμένες και μέσα στις ίδιες τους τις κοινότητες, όπως είχαν κάνει τα προηγούμενα χρόνια οι πρόσφυγες το '22 ή οι εσωτερικοί/ες μετανάστες/ριες μετά το τέλος του εμφυλίου.

Μια άλλη δυσκολία στην οποία σίγουρα σκοντάφτει το σύγχρονο ανταγωνιστικό κίνημα είναι ότι στον πυρήνα του ζητήματος της στέγασης βρίσκεται το ζήτημα της ιδιοκτησίας. Ένα ζήτημα το οποίο έχει ανοίξει ελάχιστα στην Ελλάδα, αν και αποτελεί μία από τις βασικότερες αιχμές της κριτικής που ασκούν στον καπιταλισμό η αναρχική και η κομμουνιστική σκέψη. Από τη στιγμή που δεν υπάρχει καμία δημόσια πολιτική ή συλλογική αντιμετώπιση από τα κάτω για τη στέγαση των πιο φτωχών κοινωνικών στρωμάτων, η λύση στο μυαλό των περισσοτέρων έχει ταυτιστεί με την εξατομικευμένη ή οικογενειακή πρόσβαση στην ιδιόκτητη κατοικία. Οπότε μια κριτική στην ιδιοκτησία εκλαμβάνεται αυτόματα σαν μία κριτική στο δικαίωμα πρόσβασης στην κατοικία. Για ακόμα μια φορά λοιπόν, εμφανίζεται σαν επιτακτική ανάγκη για το ανταγωνιστικό κίνημα να ανοίξει ζητήματα κοινωνικής αναπαραγωγής με όρους συλλογικής και κινηματικής διαχείρισης. Άλλωστε υπάρχουν αμέτρητα τέτοια παραδείγματα αγώνα σε κοντινές μας χώρες, όπως μαζικές απεργίες ενοικίων, αντιστάσεις σε εξώσεις, καταλήψεις στέγης, ή ακόμα και διεκδικήσεις για συλλογικές λύσεις από το κράτος, όπως επιδόματα ενοικίου.

Πέραν όμως μίας βασικής υλικής ανάγκης, το ζήτημα της κατοικίας έχει και μία συμβολική λειτουργία που αγγίζει ένα εύρος ζητημάτων. Όπως είπαμε αποτελεί σύμβολο

ανέλιξης από την εργατική στη μικροαστική τάξη. Ταυτόχρονα, στον τρόπο διαχείρισής του αποκρυσταλλώνονται κάποιες δομικές συμπεριφορές που αποτελούν σημεία κριτικής των ανταγωνιστικών κινήσεων απέναντι στον κυρίαρχο τρόπο ζωής στις καπιταλιστικές κοινωνίες. Μέσα από το ζήτημα της διαχείρισης της στέγασης, δίνεται η δυνατότητα στο ανταγωνιστικό κίνημα να ανοίξει ερωτήματα, αλλά και να δώσει πρακτικές απαντήσεις, σε θέματα όπως η διαχείριση της καθημερινότητας (τόσο αυτής του αγώνα όσο και γενικά) με συλλογικούς και πολιτικούς όρους, ζητήματα έμφυλων σχέσεων, με πιο ξεκάθαρο παράδειγμα το μοίρασμα των οικιακών εργασιών, ζητήματα διαπαιδαγώγησης και ανατροφής, και γενικότερα ζητήματα κοινωνικής αναπαραγωγής, όπως η συλλογική διαχείριση της τροφής. Θέματα τα οποία το εγχώριο ανταγωνιστικό κίνημα έχει αγγίξει με πολύ αποσπασματικό τρόπο, και δείχνει ως τώρα απρόθυμο να τα εντάξει στην κεντρική του πολιτική θεματική.

Ακόμα όμως και για τις εσωτερικές διεργασίες και τους προβληματισμούς του ίδιου του κινήματος, οι αγώνες για την κατοικία μπορούν να αναδειχθούν σε προνομιακά πεδία πειραματισμού πάνω στο πως εμπλέκονται αυτό που σχηματικά λέμε «το πολιτικό» με «το κοινωνικό». Για παράδειγμα πως ορμείται η σχέση μεταξύ ήδη πολιτικά οργανωμένων υποκειμένων και των υπολοίπων που οργανώνονται μέσω του συγκεκριμένου αγώνα; Με όρους πρωτοπορίας ή ψάχνοντας μία μίνιμουμ κοινή βάση; Μέσω ποιών διαδικασιών θα διαφυλαχτεί η οριζοντιότητα και η συμμετοχικότητα; Πως θα αντιμετωπιστούν οι διαφορετικές καταβολές, κοινωνικές θέσεις, και άρα τα προνόμια εντός του κινήματος; Πως/αν αλληλοσυμπληρώνονται το ίδιο και υλικό συμφέρον με έναν συνολικότερο αγώνα, για το «συμφέρον της τάξης»; Χρειάζεται εκ προοιμίου πολιτική/ταξική συνείδηση, αποκτιέται μέσα από τον αγώνα, κι αν δεν αποκτηθεί, τι σχέση διατηρείς με υποκείμενα που μπαίνουν χρησιμοθηρικά σε έναν αγώνα; Τέτοιου είδους ζητήματα άνοιξαν κατά κόρον με τις καταλήψεις στέγασης μεταναστών και προσφύγων από το 2015 και ύστερα. Δυστυχώς ελάχιστες φορές επιτεύχθηκε η επίλυσή τους με όρους πραγματικής αυτό-οργάνωσης, με την σχέση κατοίκων-αλληλέγγυων να αποτελεί σταθερά ένα από τα μεγαλύτερα αγκάθια για το κίνημα.

Τρία παραδείγματα αγώνα από τρεις ευρωπαϊκές πόλεις

Στη συνέχεια, ακολουθούν κείμενα και συνεντεύξεις που έχουν ως σκοπό να τροφοδοτήσουν το κίνημα με παραδείγματα αλλά και προβληματισμούς πάνω σε όλα αυτά τα ζητήματα. Πιο συγκεκριμένα, επιλέξαμε να παρουσιάσουμε παραδείγματα αγώνα για την κατοικία τριών πόλεων του εξωτερικού, της Τουλούζης, της Βαρκελώνης

και του Τορίνο¹. Επιλέξαμε να χρησιμοποιήσουμε την τεχνική της συνέντευξης, θέτοντας ερωτήσεις σε άτομα/συλλογικότητες που συμμετέχουν ή συμμετείχαν στον αγώνα για την κατοικία στις πόλεις αυτές, ενώ στο όρόμο μας προέκυψε και μια συνέντευξη που αφορά έναν αγώνα στέγης στη Γρανάδα. Επιπλέον, μεταφράσαμε κείμενα που έχουν γραφτεί από τις ίδιες τις συλλογικότητες που έχουν εμπλακεί στον αγώνα για την κατοικία στις παραπάνω πόλεις, όπως και θεωρητικά κείμενα που αφορούν το θέμα της κατοικίας στην Ελλάδα και το θέμα των πολιτικών καταλήψεων σε σχέση με τις καταλήψεις στέγης, αλλά και ένα πιο ιστορικό παράδειγμα για το πως μία συνδικαλιστική οργάνωση γίνεται ο βασικός μοχλός για την ανάπτυξη ενός κινήματος για τη στέγαση.

Με τις συνεντεύξεις μας όθθηκε η ευκαιρία να εστιάσουμε σε συγκεκριμένα ζητήματα που μας ενδιαφέρουν, επιλέγοντας τις ερωτήσεις που εμείς θεωρήσαμε σημαντικές και αναδεικνύοντας τις διάφορες πτυχές του αγώνα για τη στέγη, όπως το ιστορικό του, τα περιεχόμενά του, το εύρος του, ο χώρος-γειτονιά του, τα υποκείμενά του, η καταστολή εναντίον του και το παρόν του.

Οι απαντήσεις που όθθηκαν και αφορούν στην καθημερινότητα του αγώνα μας μεταφέρουν στον εκεί χωροχρόνο και μας δίνουν μια πιο άμεση εικόνα του ιστορικού του, όπως τη βίωσε το υποκείμενο του αγώνα. Από τον κάθε αγώνα παρατηρούμε ότι ξεπηδούν διαφορετικής φύσεως νίκες, ήττες, άλλοτε μικρές και άλλοτε μεγάλες, αντιθέσεις και προβληματισμοί, προοπτικές. Κι εδώ έρχεται η συνέντευξη που, σε αντίθεση με τα δημόσια συλλογικά κείμενα, όλα αυτά δεν τα λειαίνει, αλλά τα αναδεικνύει πολύ περισσότερο. Είναι, δηλαδή, το βίωμα του υποκειμένου που προπορεύεται, περικλείει τη δική του σημαντική αλήθεια και ενδεχομένως έχει να προσφέρει περισσότερες και πολύ πιο ενδιαφέρουσες εμπειρίες, πληροφορίες, κατευθυντήριες γραμμές στο ίδιο το κίνημα. Αποτελεί κατά κάποιο τρόπο την πρώτη ύλη με βάση την οποία θα πρέπει να γίνει μία συλλογική επεξεργασία με τα εργαλεία που το ανταγωνιστικό κίνημα έχει αναπτύξει και θα αναπτύξει, ώστε να οξύνει την κριτική του και να εμβαθύνει στις πρακτικές του. Ακόμη, όμως, κι αν υποτεθεί ότι το προσωπικό βίωμα δεν έχει να προσφέρει όλα τα παραπάνω και στο βαθμό που το θέτουμε, για το λόγο αυτό έχουμε επιλέξει και κείμενα των συλλογικοτήτων του αγώνα για την στέγη ώστε να συμπληρώσουν με τον πολιτικό τους συλλογικό λόγο τα τεθειμένα ζητήματα και να προσφέρουν με τη σειρά τους πληροφορίες και προβληματισμούς για τον αγώνα για την κατοικία.

Θεωρήσαμε ότι η επιλογή των συγκεκριμένων παραδειγμάτων αγώνα προσφέρει ποικιλία και τελείως διαφορετικές, συχνά και αντιθετικές μεταξύ τους προσεγγίσεις στη μορφή του αγώνα που υιοθετήθηκε, στα ζητήματα που θέτουν στο επίκεντρο, στους τρόπους οργάνωσης, στο ρόλο των θεσμών, στη σχέση μεταξύ πολιτικοποιημένων και μη υποκειμένων... Η σύγκριση τόσο μεταξύ αυτών των παραδειγμάτων όσο και αυτών με το

παράδειγμα της Ελλάδας είναι αναπόφευκτη. Όπως και να έχει, η μεταφορά εμπειρίας από το εξωτερικό έχει το διπλό πλεονέκτημα του να ανοίγει ζητήματα που μπορεί να μην έχουν ανοίξει ακόμα εδώ, αλλά σίγουρα θα έρθουν σύντομα, αλλά και να προσεγγίζει ζητήματα με τρόπους που εδώ θεωρούνται ταμπού, και άρα μας δίνει τη δυνατότητα να αναρωτηθούμε και πάνω στις δικές μας πρακτικές. Είναι επίσης μια ευκαιρία να κατανοήσουμε τους διαφορετικούς παράγοντες και συνθήκες σε κάθε παράδειγμα που συντελούν στην προώθηση του αγώνα, στη δημιουργία σχέσεων αλληλεγγύης και αυτοοργάνωσης και στην ένωση διαφορετικών αγώνων με αφορμή τον αγώνα για την στέγη.

Σαφώς, ακόμη, να τονίσουμε ότι δεν ταυτιζόμαστε ή συμφωνούμε με όλες τις απόψεις που εκφράζονται τόσο στις συνεντεύξεις όσο και στα κείμενα. Η επιλογή, όπως ειπώθηκε και προηγουμένως, στοχεύει στην επίτευξη ποικιλίας οπτικών και εμπειριών. Ο καθένας κι η καθεμία μπορεί, με τον τρόπο αυτό, να σχηματίσει άποψη για τα εμπόδια που τίθενται στον κάθε αγώνα για την κατοικία και το αδιέξοδο στο οποίο έρχονται συχνά τα υποκείμενα, το ιδιοκτησιακό καθεστώς, το νομικό καθεστώς της κάθε χώρας σε σχέση με την κατοικία και την δικαστηριακή πρακτική, καθώς και τον ρόλο των θεσμών και της Αριστεράς που μπορεί να πάρει τα νηπία, να αφομοιώσει και να αποσοβήσει τον αγώνα.

Σκοπός προ πάντων των συνεντεύξεων είναι η δημιουργία και η διάχυση προβληματισμών και ερωτημάτων και όχι οι έτοιμες απαντήσεις.

Άλλωστε, όπως και να το κάνουμε, η κατοικία για άλλους είναι μια πολυτέλεια, για άλλους κάτι το δεδομένο, για κάποιους άλλους στόχος ζωής, για κάποιους τρίτους μια ασφάλεια. Όπως και να τη θεωρούμε εμείς, το μόνο σίγουρο είναι ότι για το κεφάλαιο η κατοικία θα είναι ένας ακόμη λόγος και ένα μέσο συσσώρευσης πλούτου. Γι αυτό δεν έχουμε και τίποτα άλλο παρά να είμαστε εκεί για όλους αυτούς που στερούνται ή θα στερηθούν ένα τέτοιο θεμελιώδες δικαίωμα, το δικαίωμα να στεγάσουν κάπου τη ζωή τους.

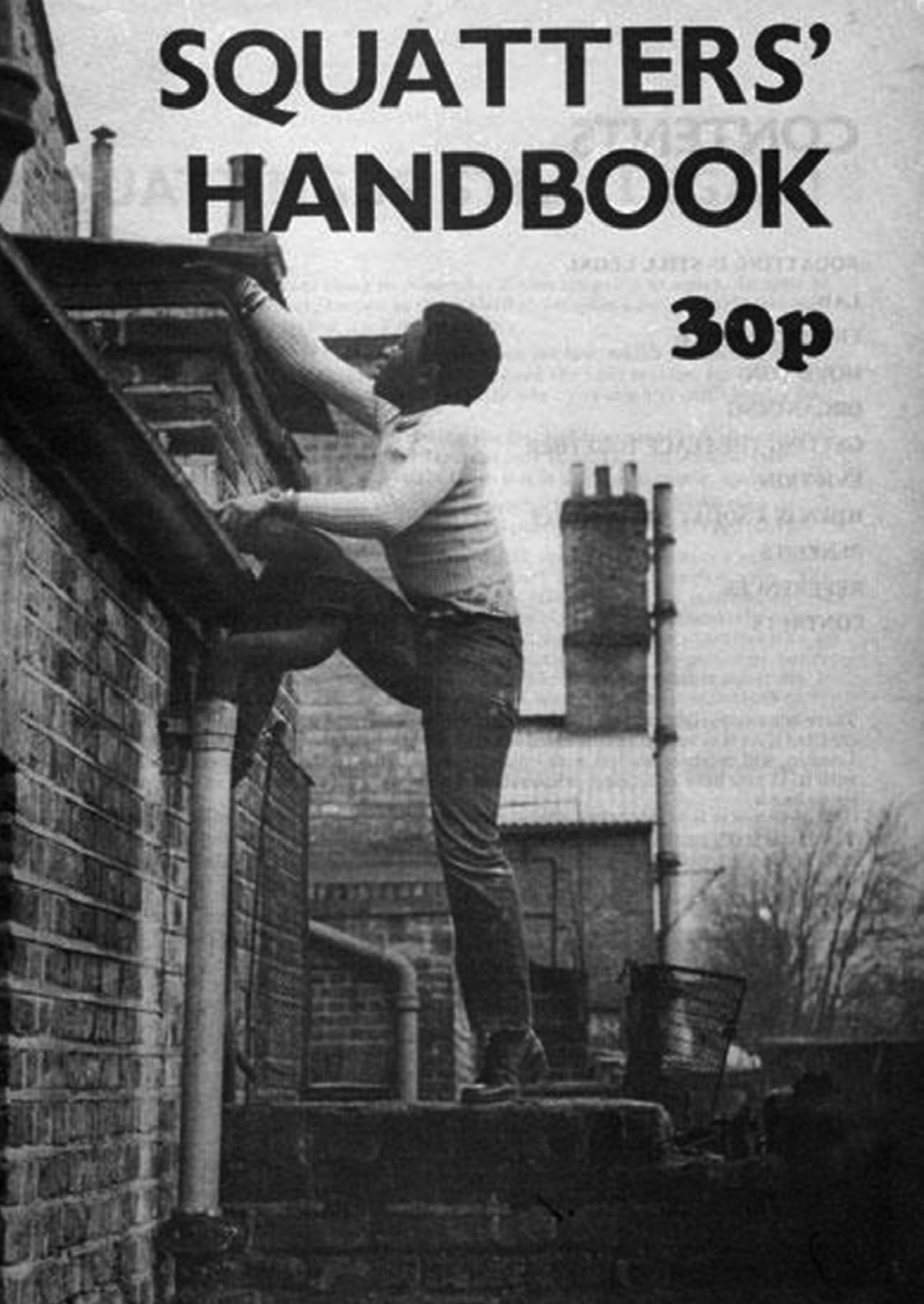
Μάιος 2019

Πρωτοβουλία για την Πρόσβαση στη Στέγη

¹ Συγκεκριμένα, όσον αφορά τη συνέντευξη από το Τορίνο, κρατήσαμε τον κορμό των ερωτήσεων που κάναμε στις άλλες συνεντεύξεις, αντλώντας τις απαντήσεις από τη μπροσούρα «Οι αγώνες για τη στέγαση στις γειτονιές του Τορίνο», εκδόσεις Ασύμμετρο Απειλή.

SQUATTERS' HANDBOOK

30p

I.

Η ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΣΤΕΓΗΣ
ΣΑΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ:

ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ
ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ
ΑΠΟ ΤΟ '68 ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

Μετάφραση του κειμένου «The Politics of the Crowbar: Squatting in London, 1968-present», διαθέσιμο στο <https://fightfortheaylesbury.wordpress.com/analysis/the-politics-of-the-crowbar/>

Το κείμενο αυτό εξετάζει το κίνημα καταλήψεων στο Λονδίνο ως ένα από τα κύρια ριζοσπαστικά κοινωνικά κινήματα που επαναπροσδιόρισε την ιδιοκτησία του χώρου και πολιτικοποίησε τη στέγαση. Στοχεύω να αλλάξω το πλαίσιο μέσα από το οποίο αντιμετωπίζουμε τις καταλήψεις, από ένα δίπολο ανάμεσα σε πολιτικοποιημένους και κατ' ανάγκη καταληψίες, στο να δούμε όλες τις καταλήψεις ως πολιτικές, μιας και η πράξη της κατάληψης ανταγωνίζεται την κατοχή της ιδιοκτησίας και συγκρούεται με το κράτος. Θα συγκρίνω την ιστορική μου μελέτη για το κίνημα των καταλήψεων στο Λονδίνο τη δεκαετία του 1970 με την τωρινή κατάληψη στο Aylesbury Estate¹ στο Elephant and Castle του Λονδίνου ώστε να αναδείξω τις συνέχειες που υπάρχουν στο κίνημα των καταλήψεων και στις συζητήσεις σχετικά με αυτές και να υπογραμμίσω ότι η πολιτική φύση είναι εγγενής στις καταλήψεις και συνεπώς είναι εξίσου εφαρμόσιμη σε διαφορετικές εποχές και καταστάσεις.

Το σύγχρονο κίνημα των καταλήψεων αναπτύχθηκε ως απάντηση στη στεγαστική κρίση σε όλο το Ηνωμένο Βασίλειο, και πιο συγκεκριμένα στο Λονδίνο στα τέλη της δεκαετίας του 1960 και στις αρχές της δεκαετίας του 1970. Το κίνημα γρήγορα εμπλουτίστηκε στο επίπεδο των νοημάτων, ξεπερνώντας τον αρχικό σκοπό της επαναστέγασης οικογενειών, αλλά και στο επίπεδο της δημογραφικής σύνθεσης, εφόσον πολλά διαφορετικά είδη ανθρώπων ξεκίνησαν να κάνουν καταλήψεις. Οι άνθρωποι έκαναν καταλήψεις για πολλούς λόγους, που κυμαίνονταν από την αδυναμία να βρουν μια οικονομική κατοικία μέχρι την ανάγκη για δημιουργία μίας βάσης για πολιτικές ομάδες και δράσεις. Ωστόσο, τόσο σε αφηγήσεις των συμμετεχόντων όσο και σε κοινωνιολογικές έρευνες προτείνεται μια εσφαλμένη διχοτόμηση ανάμεσα στους εξ ανάγκης καταληψίες και στους πολιτικοποιημένους καταληψίες, γεγονός που χρωματίζει αρνητικά την εικόνα που σχηματίζει κάποιος για τις καταλήψεις που δεν γίνονται με συλλογικούς όρους.

Η διαίρεση αυτή προκαλεί πόλωση ανάμεσα σε αυτούς που δεν έχουν τη δυνατότητα να στεγαστούν με άλλα μέσα και σε αυτούς που βλέπουν την κατάληψη ως πολιτική δράση ή ως χρήσιμη βάση για περαιτέρω πολιτικές δράσεις. Αρνείται να αναγνωρίσει τα ριζοσπαστικά στοιχεία στην πράξη της κατάληψης αυτής καθ' αυτής. Είτε συνειδητά είτε όχι, με το να ενισχύει την αντίθεση σε βάρος της ενότητας, αυτή η διαίρεση δυναμιτίζει την αλληλεγγύη εντός του κινήματος, την εικόνα που δημιουργείται στα μέσα επικοινωνίας και την αποτελεσματικότητα των κινητοποιήσεων. Σκοπεύω να ασκήσω κριτική σε αυτήν τη διαίρεση και αντ' αυτής να υποστηρίξω ότι η κατάληψη είναι πάντα πολιτική πράξη. Αντί να προσπαθούμε να χωρέσουμε τις δράσεις σε ένα

¹ Σύγχρονη κινητοποίηση για τη στέγαση στο Λονδίνο. Στην ιστοσελίδα του κινήματος πρωτοδημοσιεύτηκε και το συγκεκριμένο κείμενο.

στενό ορισμό της «πολιτικής» ή της «μη πολιτικής» κατάληψης πιστεύω ότι ο ορισμός πρέπει να διευρυνθεί, έτσι ώστε από τη μία η αντιμετώπιση της ανάγκης για στέγαση να μην απασχώνεται πλέον ως «μη πολιτική» και από την άλλη οι «πολιτικοποιημένοι» καταληψίες να μην απορρίπτονται συλλήβδον.

«Κάποιοι θέλουν να συνεχίσουν να ζουν «κανονικές ζωές», άλλοι να ζουν «εναλλακτικές ζωές», κάποιοι άλλοι να χρησιμοποιούν τις καταλήψεις ως βάση για πολιτική δράση. Κάθε οργάνωση για τις καταλήψεις χρειάζεται να αναγνωρίσει αυτή την ποικιλομορφία, διαφορετικά θα πέσει στην παγίδα του να λέει ότι υπάρχουν καλοί καταληψίες και κακοί καταληψίες. Πρέπει να απορρίψουμε τη δημιουργία μιας εσωτερικής ταξικής διαστρωμάτωσης εντός του κινήματος για τις καταλήψεις... Όλοι έχουν δικαίωμα στην κατοικία.»

Advisory Service for Squatters Statement, 1974

Ομοίως, στην κατάληψη στο Aylesbury οι καταληψίες προσέχουν να μη περιορίσουν τους λόγους για τους οποίους έγινε η κατάληψη σε ένα συγκεκριμένο στόχο. Κάποιοι κάνουν κατάληψη λόγω ανάγκης στέγασης, κάποιοι αυτοπροσδιορίζονται ως ακτιβιστές γύρω από ζητήματα στέγασης, ενώ οι περισσότεροι δείχνουν να βρίσκονται κάπου ανάμεσα σε αυτά τα δύο. Αλλά υπάρχει μια επαγρύπνηση και μια προσπάθεια αυτά τα κίνητρα να λειτουργούν ενωτικά αντί να δημιουργούν περιττούς διαχωρισμούς τους οποίους μπορούν να εκμεταλλευτούν τα ΜΜΕ.

Η συζήτηση για «καλούς/κακούς» καταληψίες ή η χρήση ηθικών επιχειρημάτων χρησιμεύει μόνο στο να ακυρώσει τα στοιχεία εκείνα μέσα σε ένα κίνημα που για κάποιον δεν είναι «αρκετά καλοί λόγοι» [για να κάνει κάποιος/α κατάληψη]. Αυτή η κριτική μπορεί και έχει οδηγήσει στην εκδίωξη και την απώθηση ατόμων και ομάδων που δεν ταιριάζουν στη στερεοτυπική εικόνα του «νομιμοποιημένου καταληψία». Αυτό το είδος ανάλυσης του κινήματος είναι ιδιαίτερα απλουστευτικό και αυτό το κείμενο θα καταβάλει κάθε προσπάθεια για να προσφέρει μια πιο ευρεία προσέγγιση της πολιτικής φύσης των καταλήψεων και συνεπώς μια νομιμοποίηση σε κάθε πλευρά ενός ποικιλόμορφου, αλλά παρόλα αυτά ριζοσπαστικού, κινήματος.

«Δεν χρειάζεσαι πτυχίο στην πολιτική για να ξέρεις ότι η ιδιοκτησία είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της κοινωνίας, ότι η ιδιοκτησία είναι εξουσία και ότι η ανάγκη του να κατέχεις είναι αυτό που μας χειραγωγεί.»

Hackney Community Defence Association, Squats 'n' Cops, 1992

Σε αυτό το σημείο, τονίζω την κυρία θέση της μελέτης μου: η κατάληψη είναι εγγενώς πολιτική καθώς απεικονίζει μία εναντίωση με το κράτος.

Θεωρώ πως η πολιτική ορίζεται από μια διαμάχη γύρω από το τι θεωρείται δίκαιο. Αυτή η διαμάχη δημιουργεί μια πολιτική αρένα καθώς στέκεται ανάμεσα σε αυτούς που βρίσκονται εντός του κατεστημένου και σε αυτούς που βρίσκονται εκτός. Το πλαίσιο που εκφράζει καλύτερα αυτή την κατανόηση της πολιτικής είναι η ριζοσπαστική δημοκρατική θεωρία. Σε αντίθεση με τις ποικίλες φιλελεύθερες παραδόσεις που βλέπουν την πολιτική ως τον αγώνα για ειρήνη ή συναίνεση, όπου η διαμάχη διαγράφεται από τον κυρίαρχο της πολιτικής, οι ριζοσπάστες δημοκράτες θεωρητικοί βλέπουν τη διαμάχη ως το κέντρο της πολιτικής. «Το πολιτικό», υποστηρίζει η Chantal Mouffe, «είναι η διάσταση του ανταγωνισμού ο οποίος είναι έμφυτος στις ανθρώπινες σχέσεις». Η Mouffe θεωρεί ότι η παρουσία ενός αντικρουόμενου εμείς/αυτοί διαχωρισμού είναι εγγενής στην πολιτική, και όντως, θεμελιώδης για τη δημιουργία μιας πολιτικής σφαίρας. Οι διαχωρισμοί και οι αποκλεισμοί είναι οντολογικώς βασικοί για τη δημιουργία οποιασδήποτε κοινότητας. Για να υπάρξει μια κοινότητα, πρέπει να υπάρχουν αυτοί που βρίσκονται εκτός της. Αυτό απαραίτητως δημιουργεί διαμάχη μεταξύ αυτών που βρίσκονται εντός του συστήματος και το θεωρούν δίκαιο και αυτών που είναι εκτός και δεν το θεωρούν δίκαιο. Στο πλαίσιο του κινήματος των καταλήψεων, υπάρχει ξεκάθαρα ένας διαχωρισμός του τύπου εμείς/αυτοί και ένας που υπάρχει ρητώς μεταξύ των ατόμων και του κράτους ή των εκπροσώπων του κράτους υπό τη μορφή των δικαστικών επιμελητών ή της αστυνομίας. Η πράξη της κατάληψης είναι ριζοσπαστική επειδή θέτει μια ξεκάθαρη πρόκληση στα υποτιθέμενα δικαιώματα της περιουσίας και της γης. Η πρόκληση αυτή είναι ριζοσπαστική εξαιτίας της κεντρικής θέσης που κατέχει ιστορικά η κατοχή περιουσίας για το κράτος και τον έλεγχο των τάξεων.

Αν η πράξη φέρει από μόνη της μέσα της αυτή τη διαμάχη, τότε δεν είναι απαραίτητο τα ίδια τα υποκείμενα να αντιλαμβάνονται ότι όρουν πολιτικά ώστε οι πράξεις τους να είναι πολιτικές. «Οποιαδήποτε διάκριση η οποία μπορεί να σηματοδοτήσει μία συλλογική ταυτότητα και διαφορά θα αποκτήσει πολιτική χροιά εάν έχει τη δύναμη, σε μια πραγματική κατάσταση, να διαχωρίσει τους ανθρώπους σε δύο αντίπαλες ομάδες που είναι πρόθυμες, αν είναι απαραίτητο, να παλέψουν η μία ενάντια στην άλλη» (Schmitt, 1932). Όσον αφορά στις καταλήψεις, οι καταληψίες αναγνωρίζουν την πιθανή ανάγκη να μπλοκάρουν, να αντισταθούν και να ξεκινήσουν πόλεμο εναντίον των εξουσιών που επιδιώκουν να τους καταστήσουν άστεγους είτε αναγνωρίζουν την πολιτική φύση της αντίστασης αυτής είτε όχι. Ο Gramsci γράφει για τη διαμάχη που μπορεί να υπάρχει ανάμεσα στις συνειδητές σκέψεις ενός ανθρώπου και στις έμφυτες αξίες που είναι ριζωμένες στις πράξεις τους, διαμάχη που είναι ιδιαίτερα παρούσα στα πλαίσια του καπιταλιστικού συστήματος. Όταν κάποιος ενισχύει την άμυνα του σπιτιού του σφραγίζοντας τις εισόδους ώστε να αποτρέψει ή να καθυστερήσει μία εκκένωση από την αστυνομία, αυτό από μόνο του δείχνει μια αντίσταση στις ενέργειες

του κράτους ενάντια στις καταλήψεις, ακόμη κι αν το άτομο αυτό δεν είναι ικανό να το αρθρώσει σαν τέτοιο.

Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες οι καταλήψεις θεωρούνται παραβίαση των ιδιωτικών περιουσιακών δικαιωμάτων. Όπως επιχειρηματολόγησε η Victoria Blitz σχετικά με την αφικνούμενη ποινικοποίηση το 2012: «Το πρόβλημα για την κυβέρνηση είναι ότι οι καταλήψεις είναι πιο ριζοσπαστικές από αυτό, καθώς υπάρχει έμφυτη στην πρακτική τους η αμφισβήτηση των ιδιωτικών περιουσιακών δικαιωμάτων». Αμφισβητώντας την περιουσία και την κατοχή γης οι καταλήψεις αρνούνται τη νομιμότητα των παραδοσιακών μορφών κυριαρχίας και τη βάση των καπιταλιστικών δομών. Η ιδιοκτησία έχει χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο καταπίεσης των κατώτερων τάξεων από την εποχή της φεουδαρχίας, όταν η κατοχή γης πρώτα καθιερώθηκε και συνδέθηκε με την κοινωνική θέση του ατόμου. Η ιδιοκτησία επιβάλλει τα ατομικά δικαιώματα πάνω από τη συλλογική ανάγκη, με καλύτερο παράδειγμα τις περιφράξεις των κοινών γαιών από τον 15^ο έως τον 19^ο αιώνα. Η κατάληψη αποτελεί στην ουσία την απαλλοτρίωση της ιδιωτικής περιουσίας για το όφελος της κοινότητας, διεκδικώντας εκ νέου τη γη για το κοινό καλό. Αμφισβητώντας την ιδιοκτησία ένας καταληψίας αρνείται τις ηγεμονικές μορφές της κυριαρχίας και τον καθιερωμένο ιστορικά κρατικό έλεγχο.

Μέσω της πράξης της κατάληψης κάποιος/α παίρνει υποχρεωτικά θέση απέναντι στο κράτος. Ένα πρώτο παράδειγμα κρατικής βίας ήρθε το 1969, όταν το δημοτικό συμβούλιο του Redbridge επιχείρησε να καταστείλει το ανοδικό κύμα των καταλήψεων με πολλούς τρόπους. Πρώτα στράφηκε προς τα δικαστήρια. Όταν έχασε στα δικαστήρια, υπάλληλοι του δήμου διέλυσαν άδειες περιουσίες. Όταν αυτό απέτυχε να αποτρέψει τους καταληψίες, το συμβούλιο προσέλαβε κακοποιούς να επιτεθούν στους καταληψίες, με αποτέλεσμα μια γυναίκα να χτυπηθεί τόσο άσχημα στο στομάχι ώστε να χάσει το μωρό της. Αυτή η ευθεία επίθεση σε συνηθισμένους πολίτες από το κράτος έδειξε πως το κράτος ήταν προετοιμασμένο να χρησιμοποιήσει κάθε μέσο, νομικό και φυσικό, για να αποτρέψει τους καταληψίες. Παρατηρούμε ένα παρόμοιο πράγμα να συμβαίνει στο Aylesbury. Πρώτα, προσπάθησαν να αποτρέψουν τους καταληψίες καταστρέφοντας περιουσίες, έπειτα, όταν δε μας εκφόβισαν, προσπάθησαν να βάλουν λουκέτο και να αποκλείσουν την πρόσβαση. Όταν απέτυχε και αυτό, τοποθέτησαν φύλαξη 24 ώρες το 24ωρο, που παραμένει μέχρι σήμερα ανίκανη βλέποντάς μας να μπαινοβγαίνουμε. Το συμβούλιο είναι προετοιμασμένο να χρησιμοποιήσει κάθε δυνατό μέσο ώστε να εκδιώξει τους καταληψίες, να νικήσει τη μάχη στην οποία ακούσια μας έριξαν.

Αυτός είναι ένας πόλεμος στον οποίο, με το που ξεκινά μια κατάληψη, οι καταληψίες δεν μπορούν να επιλέξουν αν θα εμπλακούν ή όχι. Ο Jim Radford από το Family Squatting Advisory Service (FSAS)² το τόνισε αυτό όταν δήλωνε ότι ο πρακτικός

² Συμβουλευτική Υπηρεσία για Οικογενειακές Καταλήψεις: οργάνωση που ιδρύθηκε στα τέλη της δεκαετίας του '60 στο Λονδίνο για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των καταληψιών. Το 1973, μετά από απόφαση δικαστηρίου ότι οι ιδιοκτήτες έχουν δικαίωμα αυτοβούλως να χρησιμοποιήσουν έλλογη βία

σκοπός τους ήταν να εξαλείψουν την ανάγκη στέγης, αλλά ότι «για τον σκοπό αυτό ήμασταν προετοιμασμένοι να δουλέψουμε, να οργανωθούμε, να διαπραγματευτούμε και, αν είναι απαραίτητο, να παλέψουμε». Αυτό ξεκάθαρα υποδηλώνει ότι δεν έβλεπε τον αγώνα ως μια μεταφορά για τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης αλλά ως πραγματική, φυσική πιθανότητα εξαιτίας της διαμάχης στην οποία οι καταληψίες ήταν εμπλεκόμενοι. Η βία του κράτους ήταν παρούσα σε κάθε αποτρεπτικό μέτρο που ελάμβαναν οι καταληψίες κατά την περίοδο εκείνη της σοβαρής στεγαστικής κρίσης. Το να σέρνεις καταληψίες στο δικαστήριο ήταν βία, το να διαλύεις περιουσίες ήταν βία και το να προσλαμβάνεις αστυνομικούς και «μπράβους» να κάνουν έξωση σε καταληψίες με το ζόρι ήταν καταφανώς πράξης βίας.

Η ενεργή δέσμευση σε αυτή τη διαμάχη συχνά υπήρχε ασχέτως του σκοπού, μιας και κάποιος αναγκαζόταν να υπερασπιστεί την κατάληψη του ενάντια στους δικαστικούς επιμελητές, τους «μπράβους» και άλλους εκπροσώπους της καταστολής. Η αντίσταση ήταν ένας από τους τρόπους με τους οποίους οι καταλήψεις πολιτικοποιούσαν αυτούς οι οποίοι εμπλέκονταν σ' αυτές. Η πράξη της κατάληψης βοηθούσε να αναπτυχθεί η πολιτική συνείδηση που συνέβαλε σε άλλες δράσεις στις οποίες τα υποκείμενα εμπλέκονταν παράλληλα με την κατάληψη. Κοντολογίς, οι δράσεις διαμόρφωναν συνείδηση, η οποία διαμόρφωνε τις δράσεις.

«Μού φαίνεται ότι το πιο επαναστατικό πράγμα στον κόσμο είναι να δείξεις στη στερημένη, αποξενωμένη και συνεπώς απαθή πλειοψηφία των ανθρώπων ότι μπορούν να δράσουν και να νικήσουν και ότι μπορούν να πάρουν στα χέρια τους τις δικές τους ζωές χωρίς κυβερνώντες, πολιτικούς και το σινάφι τους.»

RonBailey, TheSquatters, 1973

Το να ζεις σε μια κατάληψη και το να αντιμετωπίζεις την καθημερινή καταπίεση από το κράτος και τους ιδιοκτήτες πολιτικοποιεί πολλούς ανθρώπους. Οι εμπειρίες αλληλεγγύης και συλλογικής δράσης κάνουν πολλούς ανθρώπους να συνειδητοποιήσουν την ικανότητά τους για αυτοπροσδιορισμό και έλεγχο πάνω στη δική τους ζωή. Οι καταληψίες είναι παρόντες ο ένας στις διώξεις του άλλου, βοηθούν ο ένας τον άλλον να ενισχύσουν την άμυνα του σπιτιού και υπόσχονται ο ένας στον άλλο βοήθεια όταν χρειάζεται. Ένα παράδειγμα αλληλεγγύης ήταν το σύστημα που λειτουργούσε στη λεωφόρο Elgin³, το οποίο εγγυόταν βοήθεια στην επαναστέγαση για όποιον βοηθούσε

για να αποβάλουν καταληψίες από την ιδιοκτησία τους, η οργάνωση διασπάστηκε ανάμεσα σε όσους/ες επικεντρώνονταν στα "νομικά" δικαιώματα των καταληψιών, και όσους/ες υπερασπίζονταν τις καταλήψεις πέρα από το νομικό πλαίσιο.

³ Εμβληματικός αγώνας για τη στέγαση στο Λονδίνο τη δεκαετία του 70. Στη λεωφόρο Elgin στεγάζονταν περίπου 200 καταληψίες, οι οποίοι αντιστάθηκαν μαζί με τους ενοικιαστές της περιοχής στην έξωσή τους, στήνοντας οδοφράγματα και μπλοκάροντας την κυκλοφορία στην περιοχή, κερδίζοντας έτσι

στην αντίσταση κατά μιας έξωσης (PiersCorbyninterview, 2010). Αυτό σήμαινε ότι κάποιος κόσμος που θα είχε την τάση να ασχοληθεί μόνο με τα δικά του θέματα, αποκτούσε ένα κίνητρο ώστε να εμπλακεί με το κίνημα και να βιώσει άμεσα τα οφέλη και την ασφάλεια της συλλογικής δουλειάς απέναντι σε έναν κοινό εχθρό. Άλλο ένα παράδειγμα είναι οι πολλοί υποστηρικτές που εμφανίστηκαν μετά το κάλεσμα μέσω twitter στο Aylesbury κατά τη βίαιη έξωση στην οποία άνθρωποι υπέστησαν βία από την αστυνομία. Όταν αρχίζουν να συνειδητοποιούν ότι το κράτος και οι εκπρόσωποί του δεν είναι απαραίτητα με το μέρος τους, πολλοί άνθρωποι βιώνουν μια πολιτική αφύπνιση. Για πολλούς ανθρώπους, η αλληλεγγύη σήμαινε αυτοδιάθεση για πρώτη φορά, που συχνά οδήγούσε σε επανανοηματοδότηση εννοιών όπως η θέση κάποιου στην κοινωνία, τα δικαιώματα και η αυτονομία.

Μέρος της συλλογικής δράσης που προϋποθέτει η πράξη της κατάληψης είναι η συνειδητοποίηση ότι «οι αρχές» δεν είναι εκεί για να προστατεύουν τους καταληψίες και είναι στην πραγματικότητα αυτό στο οποίο οι καταληψίες αντιστέκονται. Συνεπώς, οι άνθρωποι αυτοοργανώνονται για να ανακτήσουν την αίσθηση του ελέγχου πάνω στις ζωές τους. Σύμφωνα με τον Nick Wates, η καμπάνια για την Tolmers Square⁴ έδωσε «στους εμπλεκόμενους μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση σε σχέση με την ικανότητά τους να κάνουν πράγματα για τον εαυτό τους και να τα βάζουν με τις αρχές» (Wates, 1976). Με το να εμπλέκεται κανείς σε έναν αγώνα, η επιθυμία του να εμπλακεί περαιτέρω σ' αυτόν τον αγώνα και η κατανόησή του για τον αγώνα αυξάνονται.

Οι καταληψίες συχνά συνειδητοποιούσαν την αυτοδιάθεση τους μέσα από εμπειρίες αμοιβαίας βοήθειας και συλλογικής δράσης, απαραίτητα χαρακτηριστικά για την επιβίωση μέσα σε μία κατάληψη. Στο Aylesbury, οι άνθρωποι που έμειναν μετά την έξωση και διατήρησαν την κατάληψη γνώρισαν ο ένας τον άλλο μονάχα πάνω στη βάση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και συμπάθειας και της συλλογικής επιθυμίας να συνεχίσουν αυτή τη δράση και να παλέψουν για αξιοπρεπή στέγαση. Ωστόσο στο τέλος, οι άνθρωποι αυτοί, μέσα από τις εμπειρίες της διαρκούς επίθεσης που δέχονταν από το κράτος, είτε με τη μορφή επιχειρήσεων έξωσης, είτε μέσω ευρέων νομικών διαδικασιών, μετατράπηκαν άθελά τους σε στρατό. Είναι έτοιμοι για την επίθεση και έχουν μάθει ότι η ενισχυμένη άμυνα του σπιτιού και η φυσική αντίσταση είναι απαραίτητα ενάντια σε ένα εχθρικό και επιθετικό δημοτικό συμβούλιο. Οι σχέσεις αναπτύσσονται μεταξύ των ατόμων που αγωνίζονται μαζί απέναντι σε έναν κοινό εχθρό.

«Η δέσμευσή μου στον αγώνα του δρόμου και η αγάπη μου για τους ανθρώπους

την επαναστέγαση όλων των κατοίκων. Την επομένη της όρσης των οδοφραγμάτων, στις 16/10/1975, μπουλντόζες κατεδάφισαν όλα τα κτήρια του δρόμου.

⁴ Άλλος εμβληματικός αγώνας για την κατοικία και ενάντια στον εξευγενισμό, στο Λονδίνο στις αρχές της δεκαετίας του 70. Εν συντομία, ένα συγκρότημα κατοικιών γύρω από την πλατεία Tolmers είχε αφαιρεθεί στην εγκατάλειψη από τους ιδιοκτήτες του, που σκόπευαν να το γκρεμίσουν ώστε να χτίσουν γραφεία. Στους όσους κατοίκους είχαν απομείνει, σταδιακά προστέθηκαν και καταληψίες, και όλοι μαζί σχημάτισαν μια κοινότητα αγώνα που αντιστάθηκε στα σχέδια των κτηματομεσιτών.

με τους οποίους ζω μαζί, μεγάλωνε κάθε φορά που ένα σπίτι γκρεμιζόταν και κάθε φορά που σκεφτόμασταν τρόπους να το αποτρέψουμε. Οι εξωτερικές απειλές και η αντίστασή μας σίγουρα μας έφεραν κοντά.»

Wates & Wolmer, Squatting: The Real Story, 1980

Η αλληλεγγύη επεκτείνεται επίσης και στο ευρύτερο κίνημα για τη στέγη. Οι καταληψίες διαρκώς δίνουν έμφαση στη σημασία της ενότητας με τις οργανώσεις ενοίκων και κατοίκων και στη δύναμη μιας ενωμένης γειτονιάς. Στο Aylesbury, πραγματοποιούνται κάθε βράδυ ανοιχτές συναντήσεις για όλους, με ανθρώπους έτοιμους να μιλήσουν στους ενοίκους. Οι καταληψίες μοίρασαν φυλλάδια στη γειτονιά και διεξήγαγαν δύο μέρες ενημέρωσης και διασκέδασης με κρέπες, παιχνίδια για παιδιά και ενημερωτικούς πίνακες έτσι ώστε να έρθουν σε επαφή με τους ενοίκους. Ομοίως, στην πρώτη δημοσίευση του Elgin Avenue Struggle? Yes! (EASY) το 1973, που κυκλοφόρησε από αυτούς που αγωνίζονταν στη λεωφόρο Elgin, «ήταν γενικώς συμφωνημένο ότι πρέπει να δουλεύουμε όλοι μαζί προκειμένου να ενώσουμε τους καταληψίες και τον υπόλοιπο κόσμο ενάντια στις εξώσεις». Στο ενημερωτικό δελτίο της Συνάντησης όλων των Καταληψιών του Λονδίνου υπάρχει ένα ολόκληρο κομμάτι σχετικά με την ενότητα με τους ενοίκους, που λέει ότι «Οι καταληψίες είναι απομονωμένοι από τους ενοίκους. Αν δε δημιουργούνται δεσμοί, μέχρι που μπορεί να φτάσει το κίνημα των καταλήψεων;» Η δουλειά με τους ενοίκους και τους κατοίκους σε καμπάνιες ενάντια σε εργολάβους και αυξήσεις ενοικίου έχτισε εμπιστοσύνη και ενεργοποίησε σε πολλές περιπτώσεις την εναντίωση στις προσπάθειες του κράτους να δημιουργήσει πόλωση ανάμεσα σε καταληψίες και ενοίκους. Τα δημοτικά συμβούλια και οι εφημερίδες συχνά προσπάθησαν να το κάνουν αυτό ισχυριζόμενα ότι οι καταληψίες άδικα «προσπερνάν τη λίστα αναμονής» στις λίστες στέγασης. Οι καταληψίες συνεχώς παλεύουν ενάντια σ' αυτήν την επιχειρούμενη πόλωση και μέσα από αυτόν τον αγώνα βιώνουν το πώς διασκορπισμένες ομάδες μπορούν αποτελεσματικά να νικήσουν μεγάλες οργανώσεις αν ενωθούν.

Οι καταλήψεις βοηθούν πολλούς ανθρώπους να δουν το πως συνδέονται διαφορετικοί αγώνες μεταξύ τους και συνεπώς τους πολιτικοποιούν προς πολλές κατευθύνσεις. Η εμπειρία των βίαιων εξώσεων οδήγησε ανθρώπους να αναπτύξουν αισθήματα ενάντια στην αστυνομία. Το τεύχος 19 του EASY αναφέρει μια διαδήλωση εναντίον των αστυνομικών επιδόρων στις καταλήψεις του Camden, που ήταν επίσης «εναντίον της αστυνομικής καταπίεσης γενικά». Αυτό το παράδειγμα καταδεικνύει πώς μια διαμάχη συγκεκριμένα για τις καταλήψεις (μια επιδρομή σε κατάληψη) διευρύνεται σε μια ευρύτερη κριτική για τις δυνάμεις καταστολής(αστυνομία). Ομοίως, προσεγγίζοντας τη στέγαση ως ζήτημα της εργατικής τάξης, πολλοί άνθρωποι οδήγηθηκαν στο να διαδηλώσουν και για άλλα ταξικά ζητήματα, όπως τις απεργίες και τις δράσεις των

ανθρακωρύχων. Στην ατζέντα της συνάντησης που πραγματοποίησε η Ομοσπονδία όλων των Καταληψιών του Λονδίνου το 1974, η στήριξη στους ανθρακωρύχους ήταν ένα από τα πρώτα θέματα, υποστηρίζοντας ότι «υπήρχε η αίσθηση ότι οι ομάδες των καταλήψεων πρέπει ενεργώς να υποστηρίζουν τους ανθρακωρύχους στους αγώνες τους και στην περίπτωση απεργίας να είναι προετοιμασμένες να πάρουν μέρος στη διαμαρτυρία». Οι καταλήψεις άνοιξαν τα μάτια των ανθρώπων για πολλούς σχετικούς αγώνες και τους ενθάρρυναν να σκέφτονται κριτικά σε σχέση με τη δέσμευση στην κυβέρνηση και στα πολιτικά συστήματα.

Πολλοί άνθρωποι έκαναν στροφή προς τις καταλήψεις ακριβώς για το πολιτικό περιβάλλον. Ενωώ δηλαδή ένα περιβάλλον που αντιτίθεται ευθέως στον αποκλεισμό που γίνεται με βάση τις ταυτότητες, και το οποίο αντίθετα ενισχύει την ικανότητα να παίρνει κανείς αυτόνομες αποφάσεις για τη ζωή του και την ενεργή επιθυμία να υποστηρίξει τη διαφορετικότητα. Οι καταλήψεις άσκησαν έντονη επιρροή στις ζωές πολλών ανθρώπων εξαιτίας της σύνδεσης με και της αναπόφευκτης πραγματικότητας των εναλλακτικών τρόπων ζωής.

Λόγω της διπλής ανάγκης για αλληλεγγύη και υποστήριξη και της στέγασης πολλών ανθρώπων, οι καταλήψεις συχνά δημιουργούνταν από μεγάλες συλλογικότητες. Είναι συχνό φαινόμενο στις καταλήψεις να συγκεντρώνει κανείς πόρους και φαγητό και να ζει συλλογικά. Αυτό αποτελεί μια ριζοσπαστική διαφορά από τον τρόπο με τον οποίο η κοινωνία επιθυμεί να λειτουργούν τα νοικοκυριά. Η κοινοτική φύση των καταλήψεων και οι εναλλακτικοί τρόποι ζωής έχουν αρκετές και σημαντικές συνέπειες.

Η συλλογική ζωή επηρεάζει σημαντικά την ιδέα που έχει κάποιος για την οικογένεια. Η πυρηνική οικογένεια ως ενότητα συχνά καταρρέει αναγκαστικά μέσω της κατάληψης. Αν και οι οικογένειες συνήθως μένουν μαζί, συχνά μένουν με άλλους ανθρώπους, σε κάποιο όρομο κοντά σε άλλες καταλήψεις ή εμπλέκονται στην κοινότητα της κατάληψης με άλλους τρόπους. Το κράτος είδε αυτή την περιφρόνηση απέναντι στην ενότητα της οικογένειας ως απειλή για την καθεστηκυία τάξη. Αυτό φαίνεται στο πως αντιμετωπίστηκαν οι οικογένειες σε σύγκριση με τα μεμονωμένα άτομα από τα δημοτικά συμβούλια. Μια συνεκτική «οικογένεια» που ακολουθεί τον κρατικό ορισμό ήταν περισσότερο πιθανό να επαναστατηθεί από το δημοτικό συμβούλιο αν μια κατάληψη εκκενωνόταν. Οι «οικογένειες» ήταν πιο πιθανό να λάβουν άδεια ή καλύτερη αντιμετώπιση και όντως, όταν πρωτοκαθιερώθηκε το LSC⁵, ήταν χάρη στις οικογένειες που μεταφέρθηκαν σε καταλήψεις που τέθηκε ένα νομικό προηγούμενο αδειοδοτημένων καταλήψεων για τους υπόλοιπους καταληψίες που ακολούθησαν.

Τα queer άτομα συχνά βρήκαν ασφάλεια και αποδοχή μέσα στις καταλήψεις. Συνεντεύξεις με άντρες που αναμείχθηκαν στις καταλήψεις των γκέι στο Brixton τη δεκαετία του 1970 αποκαλύπτουν την υπόθεση που έκαναν όταν άρχισαν να μένουν

⁵ Legal Service Commission: υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Αγγλίας που δημιουργήθηκε το 1999 για να βοηθάει τους πολίτες σε νομικά ζητήματα στην Αγγλία και την Ουαλία.

στις καταλήψεις, ότι δηλαδή εκεί η ομοφυλοφιλία θα ήταν ανεκτή. Στον δρόμο Railton υπήρχαν καταλήψεις από πολλούς διαφορετικούς τύπους ανθρώπων πριν την άφιξη της ομάδας των ομοφυλοφίλων, δημιουργώντας ένα προηγούμενο για ένα εναλλακτικό, ριζοσπαστικό δίκτυο. Ο δρόμος Railton «γέμισε από εναλλακτικές πολιτικές ομάδες. Υπήρχε η υπηρεσία πληροφόρησης, το αναρχικό βιβλιοπωλείο, υπήρχαν δύο κέντρα για γυναίκες». Οι ομοφυλόφιλοι ένωσαν αποδεκτοί επειδή η περιοχή ήταν ήδη ριζοσπαστικοποιημένη. Υποθέτοντας ότι θα τύχουν αποδοχής στις κοινότητες των καταλήψεων, διαφορετικές ομάδες δημιούργησαν κοινότητες που τους αποδέχτηκαν. Συνεπώς, οι καταλήψεις βοήθησαν στην προώθηση μιας συλλογικής ταυτότητας. Ομοίως, το να μένει κανείς σε μια κατάληψη επειδή ταιριάζει με μια πλευρά του τρόπου ζωής του συχνά οδηγεί στην εμπλοκή με άλλα πολιτικά δρώμενα που συμβαίνουν στον χώρο.

Οι καταλήψεις συχνά χρησιμοποιήθηκαν ως μια βάση για δράσεις πολιτικές ή προσανατολισμένες στην κοινότητα. Στο Aylesbury, από τότε που μεταφερθήκαμε σε νέο μεγαλύτερο χώρο, ήδη υπήρχε κουβέντα για διοργάνωση μουσικών βραδιών, συλλογικών κουζινών και εργαστηρίων ποδηλάτου. «Αυτού του είδους οι δράσεις μπορούν να επιτελέσουν διπλή λειτουργία: είναι καλές καθ' εαυτές και μπορούν να βοηθήσουν στη δημιουργία δεσμών με τους ανθρώπους της περιοχής οι οποίοι δε μετέχουν στην κατάληψη.»

Το να μην έχεις την υποχρέωση να πληρώνεις ενοίκιο ανοίγει μια τεράστια σφαίρα δυνατοτήτων ως προς τον τρόπο ζωής σου. Πολλοί συνειδητοποιούν ότι δεν χρειάζονται πλέον να έχουν δουλειά ή ότι μπορούν να επιλέξουν δουλειές με τις οποίες κερδίζουν λιγότερα αλλά είναι πιο απολαυστικές. Αυτό σημαίνει ότι οι άνθρωποι αποκτούν πολύ χρόνο ώστε να εμπλακούν σε δράσεις τις οποίες βρίσκουν προσωπικά ικανοποιητικές. Οι καταλήψεις είναι εκπληκτικές βάσεις για δράσεις και χρησιμοποιούνται αναλόγως. Μόνο στην πλατεία Tolmers, μαζί με κάποιους χώρους που μετατράπηκαν σε κατοικίες, υπήρχε επίσης χώρος για εργαστήρια αφίσας, εργαστήρι για επιδιορθώσεις, εργαστήρι για μηχανές, βιβλιοπωλείο, συνεταιρισμός με φρούτα και λαχανικά, χώρος για εκδηλώσεις της κοινότητας, καλλιτεχνικό στούντιο και χώρος με υλικά αντιπληροφόρησης. Αυτοί οι χώροι επίσης βοηθούν στην προαγωγή του συναισθήματος του κοινοτισμού καθώς ο καθένας δουλεύει για να ικανοποιήσει κάποιο διαφορετικό στοιχείο των κοινοτικών αναγκών. Ο κοινοτισμός και η μείωση της εξάρτησης από τη μισθωτή σκλαβιά για την πληρωμή των ενοικίων βοηθά πολλούς ανθρώπους να αναπτύξουν μια αντικαπιταλιστική οπτική του κόσμου:

«Ως καταληψίας, ένοιωσα ότι η ανάγκη μου για τον αστραφτερό κόσμο της κατοχής κύρους μειωνόταν σιγά-σιγά. Να αγοράζω λιγότερα και να το απολαμβάνω πιο πολύ. Επειδή ξοδεύουμε λιγότερο χρόνο στην εργασία, μπορούμε να ξοδέψουμε περισσότερο χρόνο φροντίζοντας τις δικές μας ανάγκες, πράγμα που με τη σειρά του εξοικονομεί πολλά χρήματα... η καθημερινή μου ζωή έχει ολοκληρωτικά μεταμορφωθεί...»

ζώντας πραγματικά συλλογικά, η χρηματική αξία που προσδίδει σε συγκεκριμένες λειτουργίες μια καταναλωτική κοινωνία αντικαθίσταται από τις δικές μας αξίες που βασίζονται σε πραγματικές ανάγκες και πραγματικές απολαύσεις.»

Wates & Wolmer, Squatting: The Real Story, (1980)

Το ίδιο το γεγονός του να μην πληρώνεις ενοίκιο ήταν σημαντική βελτίωση στις ζωές πολλών καταληψιών. Αυτό είχε πολύ μεγάλη επίδραση στην πολιτικοποίησή τους, καθώς διαπίστωσαν ότι η ελευθερία από το ενοίκιο σήμαινε ελευθερία από τη δουλειά, πράγμα που τελικά οδήγησε σε ένα ακόμη μεγαλύτερο βαθμό προσωπικής και συλλογικής ελευθερίας.

2.

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ, 1931:
ΜΑΖΙΚΗ ΣΤΑΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΕΝΟΙΚΙΩΝ

Μετάφραση του κειμένου του Tom Wetzel «1931: Barcelona mass rent strike», διαθέσιμο στο <https://libcom.org/history/1931-barcelona-mass-rent-strike> (η μετάφραση έγινε από τα γαλλικά, διαθέσιμο στο <https://infokiosques.net/spip.php?article660>)

Η ιστορία μιας εκ των μεγαλύτερων στάσεων πληρωμής ενοικίων του 20ού αιώνα.

Η Βαρκελώνη είναι η πρωτεύουσα της επαρχίας της Καταλονίας, στο Βόρειο-Ανατολικό τμήμα της Ισπανίας. Την δεκαετία του 1920, η Βαρκελώνη ήταν η πόλη με την μεγαλύτερη ανάπτυξη στην Ευρώπη. Η εκβιομηχανοποίηση και ο γενικότερος εκσυγχρονισμός προχωρούσαν με γοργά βήματα. Μετανάστες από τις γύρω περιοχές συνέρρεαν στην πόλη για να βρουν δουλειά. Ο πληθυσμός της Βαρκελώνης αυξήθηκε κατά 62% μέσα σε αυτήν την δεκαετία. Ορισμένα γειτονικά εργατικά προάστια, όπως η Hospitalet και η Santa Coloma διπλασίασαν ή τριπλασίασαν τον πληθυσμό τους. Τη δεκαετία του '30, μετρώντας περίπου 6 εκατομμύρια κατοίκους, η επαρχία της Καταλονίας συγκέντρωνε περίπου το 70% της ισπανικής βιομηχανίας. Η Βαρκελώνη ήταν η μεγαλύτερη ισπανική πόλη, με 1.5 εκατομμύριο κατοίκους.

Η ραγδαία αύξηση του πληθυσμού είχε ως συνέπεια την δημιουργία μιας σοβαρής έλλειψης κατοικιών και την πληθωριστική αύξηση των ενοικίων, που έφτανε μάλιστα σε πολλές γειτονιές σε αυξήσεις της τάξεως του 150%. Η έλλειψη κατοικιών οδήγησε επίσης σε σοβαρά προβλήματα υπερπληθυσμού και επιδείνωσης των συνθηκών ζωής στις κατοικίες που προορίζονταν για την εργατική τάξη. Υπήρχαν ορισμένες εργατικές κατοικίες - φτηνές κατασκευές από τσιμέντο - αλλά μόνο 2.200 μονάδες είχαν κατασκευαστεί. Η δημοτική αρχή στηριζόταν σε συντριπτικό βαθμό στην ιδιωτική αγορά ακινήτων για να καλυφθεί η ανάγκη για στέγαση.

Έστω κι αν υπήρχαν κάποια μεγάλα μπλοκ ιδιωτικών διαμερισμάτων, σαν τις γαλλικές "cité", την πλειοψηφία των κατοικιών παρείχαν μεγάλες μάζες μικρό-ιδιοκτητών. Η κύρια οργάνωση των ιδιοκτητών ακίνητης περιουσίας, το Επιμελητήριο Αστικής Ιδιοκτησίας, μετρούσε πάνω από 97.800 μέλη μόνο στην Καταλονία.

Στις συνοικίες των πόλεων άρχισαν να εμφανίζονται παραγκουπόλεις. Οι παραγκουπόλεις αυτές δεν είχαν χτιστεί απ' αυτούς που τις κατοικούσαν, αλλά από τους ιδιοκτήτες ακινήτων που έχτιζαν παραπήγματα, ενώ οι αρχές σφύριζαν αδιάφορα. Σύμφωνα με υπολογισμούς, το 1927 στην Βαρκελώνη είχαν χτιστεί 6.000 παραπήγματα, που στέγαζαν 30.000 άτομα, και στις γύρω πόλεις ακόμα περισσότερα. Στις ιστορικές γειτονιές της πόλης πολλά διαμερίσματα ή σπίτια διαιρέθηκαν σε μικροσκοπικές μονάδες. Συχνά, άπληστοι ιδιοκτήτες αρνούνταν να συνδέσουν νερό στις νέες αυτές μονάδες, παρά το ότι σύμφωνα με τον νόμο, ήδη από το 1891, επιβαλλόταν να υπάρχει τρεχούμενο νερό σε κάθε σπίτι. Υπολογίζεται πως το 1933, στην Βαρκελώνη, 20.000 διαμερίσματα δεν είχαν τρεχούμενο νερό.

Η συμπίεση των μισθών

Τη δεκαετία του '20, ενώ τα ενοίκια αυξάνονταν, οι μισθοί των εργατών έμεναν στάσιμοι. Η περιρρέουσα ατμόσφαιρα καταστολής καθιστούσε εξαιρετικά δύσκολο για τα συνδικάτα να ασκήσουν οποιαδήποτε πίεση προς τους εργοδότες ώστε να κερδηθεί κάποια αύξηση στους μισθούς.

Ένα μαζικό συνδικαλιστικό κίνημα είχε αναδυθεί στην Καταλονία τον καιρό του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, όπως αποδείκνυε η τοπική γενική απεργία του 1917. Τα κυριότερα συνδικάτα είχαν συνασπισθεί γύρω από την C.N.T. (Confederación Nacional del Trabajo, Εθνική Εργατική Συνομοσπονδία), ένα επαναστατικό συνδικαλιστικό κίνημα, οργανωμένο με βάση αναρχικές αρχές.

Στην αρχή της δεκαετίας του '20, οι εργοδότες απάντησαν στη συνεχόμενη πολιτικοποίηση των εργατών δημιουργώντας ένα πουλημένο φιλοεργοδοτικό συνδικάτο, το Sindicato Libre (Ελεύθερο Συνδικάτο), και προσλαμβάνοντας pistoleros (πληρωμένους δολοφόνους) για να δολοφονήσουν γνωστούς ακτιβιστές της C.N.T. Εκατοντάδες εργάτες σκοτώθηκαν κατά τη διάρκεια αυτής της δολοφονικής εκστρατείας. Ορισμένοι στρατευμένοι στη C.N.T. ανταπάντησαν δολοφονώντας με τη σειρά τους αφεντικά που προσλάμβαναν pistoleros. Από το 1923, η κατασταλτική πολιτική επισημοποιήθηκε από τη στρατιωτική δικτατορία του Primo de Rivera, και η C.N.T. κηρύχθηκε παράνομη.

Η προετοιμασία της στάσης πληρωμής ενοικίων

Το 1930 καταρρέει η δικτατορία και μία δημοκρατική κυβέρνηση που εξελέγη τον Απρίλιο του 1931 αντικατέστησε τη μοναρχία. Οι πολιτικές ομάδες και η C.N.T. μπόρεσαν να ξαναλειτουργήσουν νόμιμα.

Στην αρχή της δεκαετίας του '30 η ανεργία αυξανόταν, αλλά τα ενοίκια παρέμεναν ψηλά, βαθαίνοντας την κρίση. Ορισμένα μέλη της C.N.T. αναζητούσαν ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1920 τρόπους για να ξεπεράσουν τους αγώνες που περιορίζονταν στην κόντρα απέναντι σε μεμονωμένα αφεντικά, και να καταστήσουν τα συνδικάτα ικανά να παρέμβουν σε όλα τα κοινωνικά προβλήματα που άγγιζαν την εργατική τάξη. Τον Ιανουάριο του 1931, η Solidaridad Obrera (Εργατική Αλληλεγγύη, η εφημερίδα της Καταλανικής C.N.T.) δημοσίευσε μία σειρά από άρθρα που καλούσαν σε δράσεις ενάντια στην κρίση της κατοικίας.

Ο κλάδος των οικοδόμων είχε χτυπηθεί ιδιαίτερα από την αύξηση της ανεργίας στις αρχές της δεκαετίας του '30 και το συνδικάτο των οικοδόμων της C.N.T. έδειξε τον δρόμο για την αντιμετώπιση του προβλήματος της στέγασης. Στις 12 Απριλίου 1931, το συνδικάτο των οικοδόμων κάλεσε σε μία συζήτηση με θέμα την κρίση της κατοικίας. Σε αυτήν τη συνάντηση οι Arturo Parera και Santiago Bilbao πρότειναν τη δημιουργία μίας "Επιτροπής οικονομικής άμυνας του συνδικάτου των οικοδόμων" με μία πρόσκληση για

συμμετοχή που στάλθηκε και στα υπόλοιπα συνδικάτα.

Ο Parera δικαιολόγησε το αίτημα της μείωσης των ενοικίων λέγοντας πως η υπερβολική αύξηση των ενοικίων έδινε τη δυνατότητα στους ιδιοκτήτες ακίνητης περιουσίας να έχουν κέρδος που έφτανε από 8 έως 16%. Ένα από τα βασικά του επιχειρήματα ήταν πως τα ακινητοποιημένα κεφάλαια που είχαν επενδυθεί σε μη παραγωγικές πηγές, όπως η ακίνητη περιουσία, συνέβαλαν στην επιδείνωση της οικονομικής στασιμότητας της δεκαετίας του '30. Οι Parera και Bilbao, γνωστοί για τη δράση τους μέσω της F.A.I. (Federación Anarquista Iberica, Αναρχική Ιβηρική Ομοσπονδία) θα παίξουν σημαντικό ρόλο στη στάση πληρωμής ενοικίων.

Η Επιτροπή Οικονομικής Άμυνας παρουσίασε σε πρώτο χρόνο τη βασική της διεκδίκηση - μείωση 40% στα ενοίκια - σε μία μαζική συγκέντρωση της C.N.T. την 1 Μάη 1931.

Η καμπάνια της Επιτροπής ξεκίνησε με μία σειρά από συναντήσεις σε πολλές εργατικές συνοικίες της Βαρκελώνης και στα γύρω εργατικά προάστια. Την πρώτη Ιουλίου, γύρω στα 1.500 άτομα συμμετείχαν σε μία συνάντηση στη Barceloneta, μία εργατική γειτονιά κοντά στο λιμάνι, όπου κατοικούσαν πολλοί λιμενεργάτες. Σε αυτές τις συναντήσεις, ο κόσμος τοποθετούνταν ενάντια στους ιδιοκτήτες και τους εμπόρους, τους οποίους κατηγορούσε ότι έκλεβαν τον λαό, με τη συνέργεια των κυβερνητικών αρχών.

Οι συναντήσεις αυτές κορυφώθηκαν με μία μαζική συνάντηση στο Παλάτι των Καλών Τεχνών, την 5η του Ιουλίου. Εκεί, τα ακόλουθα αιτήματα τέθηκαν ως βάση του κινήματος:

- Η εγγύηση (κατά κανόνα ένα νοίκι) που κατέβαλαν οι ενοικιαστές στους ιδιοκτήτες όταν έμπαιναν στο σπίτι θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί σαν ενοίκιο για τον μήνα Ιούλιο χωρίς να πληρωθεί κανένα άλλο ποσό για αυτόν τον μήνα. Μετά τον Ιούλιο, το ενοίκιο θα πρέπει να μειωθεί κατά 40%.
- Όσοι ήταν άνεργοι δεν πρέπει να πληρώσουν κανένα ενοίκιο.
- Αν οι ιδιοκτήτες αρνούνταν να δεχθούν τη μείωση ενοικίου, οι ενοικιαστές θα προχωρήσουν σε στάση πληρωμής ενοικίου και δεν θα πληρώσουν τίποτα, κάνοντας κάθε φορά ξεκάθαρο ότι συμμετέχουν στο κοινωνικό κίνημα για πιο χαμηλά ενοίκια.

Αυτή η πρόταση προκάλεσε την άμεση αντίδραση του Επιμελητηρίου Αστικής Ιδιοκτησίας, το οποίο και την κατήγγειλε σαν ξεκάθαρη παραβίαση του νόμιμου δικαιώματός τους στην ιδιοκτησία. Για αυτούς, το μόνο πρόβλημα ήταν η αστυνομική υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους. Αρνούνταν οποιαδήποτε διαπραγμάτευση.

Η απαρχή της στάσης πληρωμής ενοικίων

Η Επιτροπή Οικονομικής Άμυνας υπολόγιζε πως 45.000 άτομα συμμετείχαν στη στάση πληρωμής ενοικίων τον Ιούλιο και πάνω από 100.000 τον Αύγουστο. Ακόμα και αν αυτές

οι εκτιμήσεις είναι υπερβολικές, πρόκειται ξεκάθαρα για μία μαζική στάση πληρωμών ενοικίων. Υπήρχαν στάσεις πληρωμής ενοικίων σε όλες τις εργατικές γειτονιές της Βαρκελώνης και σε πολλές γειτονικές πόλεις είχαν στηθεί Επιτροπές Οικονομικής Άμυνας που συμμετείχαν στον αγώνα.

Στις εκλογές του Απριλίου 1931 το Partit Esquerra Republicana Catala (Δημοκρατικό Κόμμα της Καταλανικής Αριστεράς) - ένα λαϊκίστικο εθνικιστικό κόμμα που στηριζόταν κυρίως στις τάξεις των μικροεμπόρων και των τεχνιτών, καθώς και των αγροτών κέρδισε την τοπική διακυβέρνηση. Κατά τη διάρκεια των εκλογών οι φιλελεύθεροι αρχηγοί του κόμματος είχαν υποσχεθεί πως θα σεβαστούν τις πολιτικές ελευθερίες και είχαν παραδεχτεί ότι η κρίση της κατοικίας έπρεπε να αντιμετωπιστεί. Τα μέλη της C.N.T. ήλπιζαν πως οι φιλελεύθεροι θα τους άφηναν έστω και λίγο χώρο για να αναπτύξουν τοπικές οργανώσεις.

Παράλληλα όμως, οι ιδιοκτήτες αποφάσισαν να προσπεράσουν τους φιλελεύθερους τοπικούς αρχηγούς ζητώντας την παρέμβαση της εθνικής κυβέρνησης. Η κεντρική κυβέρνηση υποστήριζε τους ιδιοκτήτες και ο σοσιαλιστής υπουργός εργασίας, ο Largo Caballero, χαρακτήρισε την καμπάνια για την μείωση των ενοικίων ως παράλογη.

Η κρατική καταστολή

Στις 22 Ιουλίου, η εθνική κυβέρνηση βρήκε μία δικαιολογία για να επέμβει. Η στάση πληρωμών των ενοικίων στη Βαρκελώνη συνέπεσε με μία σκληρή εθνική απεργία του προσκείμενου στην C.N.T. συνδικάτου των εργαζόμενων στην τηλεφωνία, ενάντια στην Εθνική Εταιρία Τηλεφωνίας της Ισπανίας (που ήταν θυγατρική της πολυεθνικής αμερικανικών συμφερόντων ΙΤΤ). Στις 22 Ιουλίου, μία βόμβα εξερράγη στη Βαρκελώνη. Η επίθεση προκάλεσε σημαντικές ζημιές στον τηλεφωνικό εξοπλισμό χωρίς να υπάρξει τραυματίας.

Παρόλο που η βόμβα που μπήκε στις εγκαταστάσεις της τηλεφωνικής εταιρίας δεν είχε καμία σχέση με τη στάση πληρωμής ενοικίων, οι εκπρόσωποι της εθνικής κυβέρνησης στη Βαρκελώνη απαγόρευσαν μία συγκέντρωση της Επιτροπής Οικονομικής Άμυνας που είχε προγραμματιστεί για τις 27 Ιουλίου. Η κυβέρνηση ξεκίνησε να στοχοποιεί τα φυλλάδια της Επιτροπής Οικονομικής Άμυνας, με την πρόφαση ότι αποτελούν "ανταρπετική προπαγάνδα". Οι ιδιοκτήτες υποστήριζαν πως από τη στιγμή που το να μην πληρώνει κανείς το νοίκι του ήταν "έγκλημα", το κίνημα αυτό έπρεπε να απαγορευτεί.

Παρόλα αυτά, ορισμένες τοπικές ομάδες ήταν ακόμα ικανές να συντονίσουν δράσεις σε πολλές γειτονιές, λειτουργώντας εκτός των στεκιών των συνδικάτων της C.N.T. και των κοινοτικών/εργατικών κέντρων που είχαν στήσει αναρχικοί για να γίνονται μαθήματα, πολιτιστικές εκδηλώσεις και πολιτικές συζητήσεις.

Από τις αρχές του Μαΐου, διάφορες οικογένειες είχαν επανεγκατασταθεί σε

διαμερίσματα από τα οποία είχαν εκδιωχθεί πριν καν αρχίσει η στάση πληρωμών. Αυτές οι πρακτικές έγιναν μάλιστα όλο και πιο συχνές. Με βάση τους ισχύοντες τότε νόμους, οι εξώσεις από δημοτικούς υπαλλήλους, μετά από απόφαση του δημοτικού δικαστηρίου. Συχνά όμως οι δημοτικοί υπάλληλοι προπηλακίζονταν από τα πλήθη ή απλά έπαιρναν το μέρος των ενοικιαστών που έκαναν στάση πληρωμών. Οι τοπικές ομάδες που βοηθούσαν όσους είχαν εκδιωχθεί να ξαναμπούν στα σπίτια τους ήταν τόσες πολλές, που οι αρχές δεν μπορούσαν να τις αντιμετωπίσουν. Το Επιμελητήριο Αστικής Ιδιοκτησίας, απελπισμένο πλέον, οργάνωσε το δικό του σώμα για να φέρνει εις πέρας τις εξώσεις, με φορτηγά για να μετακομίζει τα πράγματα των ενοικιαστών που εκδιώκονταν.

Στις 3 Αυγούστου, η εθνική κυβέρνηση έχρησε έναν συντηρητικό νομικό ως τοπικό κυβερνήτη της Βαρκελώνης, τον Anguera de Sojo. Ο Anguera de Sojo ανακοίνωσε πως θεωρούσε τη στάση πληρωμής ενοικίων ξεκάθαρα παράνομη και πως δεν θα την ανεχόταν.

Στις 17 Αυγούστου συλλαμβάνεται ο Santiago Bilbao και φυλακίζεται στις διοικητικές φυλακές, ώστε να μην χρειαστεί δικογραφία ή δίκη. Η κατηγορία ήταν πως "γελιοποίησε τις αρχές" υποστηρίζοντας τη στάση πληρωμών ενοικίων σε μία συνάντηση του συνδικάτου εργαζομένων στην κλωστοϋφαντουργία. Μέχρι τα τέλη του Αυγούστου, είχαν συλληφθεί 53 μέλη της C.N.T. που συμμετείχαν στην καμπάνια για τη στάση πληρωμής ενοικίων. Η διοικητική κράτηση ήταν μία από τις πιο απεχθείς πρακτικές της στρατιωτικής δικτατορίας της δεκαετίας του '20, τώρα, όμως, τη χρησιμοποιούσε μια δημοκρατική κυβέρνηση.

Από τα τέλη του Αυγούστου, τα 53 φυλακισμένα μέλη της C.N.T. κηρύσσουν απεργία πείνας, η οποία οδηγεί σε μία εξέγερση στις φυλακές στις 2 Σεπτεμβρίου. Την ίδια στιγμή, η C.N.T. καλεί σε τοπική γενική απεργία για να διαμαρτυρηθεί ενάντια στις συνθήκες κράτησης των φυλακισμένων. Ακολουθούν βίαιες συγκρούσεις ανάμεσα στους απεργούς και την αστυνομία, με αποτέλεσμα αρκετές εκατοντάδες ακτιβιστές να συλληφθούν.

Στις 2 Οκτωβρίου, ο τοπικός διοικητής ζητάει τα ονόματα των μελών της Επιτροπής Οικονομικής Άμυνας και της τοπικής ομοσπονδίας της C.N.T. Η τοπική ομοσπονδία αρνείται να συνεργαστεί και της επιβάλλεται ένα βαρύτατο πρόστιμο. Από εκείνη τη στιγμή, απαγορεύεται στην Επιτροπή Οικονομικής Άμυνας ακόμα και να κάνει δημοσιεύσεις σε εφημερίδες κι έτσι περνάει στην παρανομία. Αλλά η στάση πληρωμών συνεχίζεται σε πολλές γειτονιές της πόλης.

Στις 17 Οκτωβρίου, σε ένα γράμμα προς τον υπουργό εσωτερικών, το Επιμελητήριο Αστικής Ιδιοκτησίας καταγγέλλει πως στις εργατικές συνοικίες στην περιφέρεια της Βαρκελώνης επικρατεί "αναρχία". Τον Αύγουστο, οι αρχές καλούν την guardia, την εθνική παραστρατιωτική δύναμη, για να επέμβει ενάντια στη στάση πληρωμών. Κατά τη διάρκεια μίας απόπειρας εκκένωσης, στις αρχές του Οκτωβρίου, και ενώ η guardia αδυνατούσε να φέρει εις πέρας την αποστολή της, καθώς είχε να αντιμετωπίσει ένα

μεγάλο πλήθος από έγκυες γυναίκες και παιδιά, ο διοικητής της guardia αποφασίζει να μην επιτεθεί.

Τελικά, η στάση πληρωμών άρχισε να φθίνει εξαιτίας της πρακτικής της αστυνομίας, η οποία συνελάμβανε όσους εκδιώκονταν ενώ είχαν επανακατάλαβει τα διαμερίσματά τους. Τον Νοέμβριο, η δυναμική της στάσης πληρωμών είχε μειωθεί αισθητά. Αλλά το κίνημα συνεχιζόταν σε κάποιο βαθμό, σε ημι-παράνομη μορφή, με περιστασιακές συγκρούσεις με τους ιδιοκτήτες.

Τον Δεκέμβριο, η τοπική κυβέρνηση, που ελεγχόταν από το Κόμμα της Αριστεράς, απαντά στη στάση πληρωμών υιοθετώντας έναν νόμο που επέτρεπε στους ενοικιαστές να ζητήσουν αποζημίωση για "άδικο ενοίκιο" - ο νόμος όμως θα αποδειχθεί μη εφαρμόσιμος και σε μεγάλο βαθμό άχρηστος για τους εργάτες ενοικιαστές.

Σε μεγάλα κομμάτια της πόλης, οι ιδιοκτήτες είχαν υποχρεωθεί να έρθουν σε συμβιβασμό με τους ενοικιαστές, προτιμώντας να μειώσουν το νοίκι από το να βρεθούν χωρίς έσοδα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Άλλοι, για να αποκλιμακωθεί η ένταση, δέχονταν απλά να διαγράψουν όσα νοίκια δεν είχαν πληρωθεί στη διάρκεια της στάσης πληρωμής. Το αποτέλεσμα ήταν πολλοί ενοικιαστές να αισθανθούν ότι κάτι είχαν κερδίσει από τον αγώνα τους.

Για πολλούς από τους πιο νέους ακτιβιστές, ήταν η πρώτη φορά που συμμετείχαν σε μία καμπάνια άμεσης αδιαμεσολάβητης δράσης τέτοιας έκτασης. Αυτό το γεγονός αποτέλεσε μία πολύτιμη εμπειρία γύρω από τον τρόπο με τον οποίο μία κοινότητα μπορεί να αυτό-οργανωθεί για να αντιμετωπίσει τους ανθρώπους που έχουν την οικονομική εξουσία και να βρίσκει λύσεις στα προβλήματά της μέσω της δικής της δράσης. Υπό αυτήν την έννοια, ο αγώνας αυτός διαμόρφωσε με την σειρά του τις συνθήκες που θα οδηγούσαν στα ιστορικά γεγονότα που θα μεταμόρφωναν τη Βαρκελώνη, το καλοκαίρι του 1936, με την έναρξη της επανάστασης και του ισπανικού εμφυλίου πολέμου.

Tom Wetzel

3.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Περίληψη του κειμένου «Η εργατική τάξη και το σπίτι: αποκλεισμός και ενσωμάτωση μέσω της πρόσβασης στην κατοικία στην Ελλάδα», Περιοδικό Κομπρεσέρ ν.6, διαθέσιμο στο <https://kompreser.espinblogs.net/category/τεύχη/τεύχος-6/>

Η ιστορία του καπιταλισμού θα μπορούσε να γραφτεί μέσα από την προσπάθειά του να αποικιοποιήσει όλο και περισσότερες ανθρώπινες ανάγκες. Σε αυτή την πορεία δημιουργίας νέων πεδίων αξιοποίησης του κεφαλαίου υπάρχουν κάποια εμπορεύματα που, λόγω του τρόπου παραγωγής και κατανάλωσής τους, λειτουργούν καταλυτικά ως προς τις συνέπειές τους στην ενσωμάτωση των εργαζόμενων στον καπιταλισμό. Εδώ θέλουμε να διερευνήσουμε ένα τέτοιο «κεντρικό» εμπόρευμα και τη σχέση του με την ενσωμάτωση της εργατικής τάξης ιστορικά - την κατοικία. Παράλληλα, θα προσπαθήσουμε να δείξουμε, πως ο τρόπος με τον οποίο εξασφαλίζει η εργατική τάξη την πρόσβασή της στο εμπόρευμα-κατοικία, μπορεί να φωτίσει το πώς σε κάθε φάση του καπιταλισμού αυτή ενσωματώνεται (ή όχι) οικονομικά, ιδεολογικά και πολιτικά. Θα δούμε πώς λειτούργησαν και λειτουργούν τα παραπάνω συγκεκριμένα στον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό, κάνοντας μια αναδρομή στους σημαντικότερους σταθμούς της οικιστικής ανάπτυξης στην Ελλάδα.

Ποια είναι η λειτουργία της κατοικίας σε μια καπιταλιστική κοινωνία; Θα μπορούσε κανείς να διακρίνει τρεις διαφορετικές. Κατ' αρχήν είναι ένα εμπόρευμα σαν όλα τα άλλα. Από την άλλη, μέσα στις πόλεις είναι μια χρήση γης η οποία βρίσκεται σε ανταγωνισμό με άλλες. Τέλος, είναι ίσως το σημαντικότερο απαραίτητο στοιχείο για την αναπαραγωγή της εργατικής τάξης, μετά την τροφή και την ένδυση.

Θα αρχίσουμε το ξεδίπλωμα της ελληνικής ιστορίας της οικιστικής ανάπτυξης από το 1922 και την έλευση των προσφύγων από τη Μικρά Ασία, για τον μοναδικό λόγο ότι αυτό είναι το χρονικό σημείο όπου η εργατική τάξη μαζικοποιείται σημαντικά και μια πολύπλευρη κρίση αρχίζει να εκτυλίσσεται. Μέρος αυτής της κρίσης αποτελεί και η κρίση κατοικίας, καθώς η άφιξη των προσφύγων και η εγκατάστασή τους έθεσε επιτακτικά το πρόβλημα της στέγασής τους. Παρ' όλη όμως την αρχική κινητοποίηση, η συνολική κρατική συνεισφορά σε σπίτια ήταν ιδιαίτερα μικρή και η σχετική οικοδομική δραστηριότητα κράτησε μόλις τρία χρόνια, ως το 1925. Ειδικά η ΕΑΠ (Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων) δεν λειτουργούσε ως οργανισμός δωρεάν παροχής κατοικίας, αλλά έχτιζε κατοικίες τις οποίες οι πρόσφυγες έπρεπε να αγοράσουν με δικά τους χρήματα ή με δάνεια που τους χορηγούνταν. Τέτοιες κατοικίες χτίστηκαν σε περιοχές γύρω και σε απόσταση από την Αθήνα και τον Πειραιά, όπως η Καισαριανή, ο Βύρwanas, η Νέα Ιωνία, ο Υμηττός, το Παγκράτι, η Καλλιθέα, η Κοκκινιά. Γενικά, δεν υπήρξε κάποιο συνολικό σχέδιο για τον τρόπο με τον οποία θα γινόταν ο εποικισμός του χώρου στα όρια της πόλης. Θα λέγαμε με ασφάλεια πως οι μόνες πολιτικές επιλογές που έγιναν σε αυτή την πρώτη φάση ήταν η θέση των οικισμών, η χωροθέτησή τους σε σχέση με την υφιστάμενη πόλη και η μορφή της νομής της κατοικίας. Σε αυτές τις γραμμές,

οι βασικές επιλογές του σχεδιασμού ήταν δύο: ο αποκλεισμός των προσφύγων μέσω του χωρικού διαχωρισμού και η στέγασή τους σε ιδιόκτητες κατοικίες. Οι νέοι οικισμοί χτίστηκαν σε απόσταση από τα τότε όρια της πόλης με τη δικαιολογία ότι δεν πρέπει να διαταραχτεί η ζωή των ντόπιων, αλλά και ότι οι πρόσφυγες πρέπει να κατοικήσουν σε ένα ομοιογενές και οικείο κοινωνικό περιβάλλον.

Οι φτωχοί πρόσφυγες, από τη δική τους μεριά, φυσικά και δεν περίμεναν μέχρι να καλυφθούν οι στεγαστικές τους ανάγκες μέσω της, ούτως ή άλλως ελλιπούς, κρατικής πολιτικής παροχής κατοικίας. Με το που έφτασαν στις πόλεις, κατέλαβαν κτίρια και γη για να στεγαστούν... Θέατρα, εκκλησίες, βαγόνια, οτιδήποτε μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως στέγη καταλήφθηκε, ενώ συγκρούσεις με την αστυνομία για κατάληψη περιστασιακής γης αναφέρονται από το καλοκαίρι του 1926. Ο βασικός όμως τρόπος με τον οποίο η εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα στεγάστηκαν ήταν ο εξής: σε περιοχές γύρω από τους οικισμούς που ανέπτυξε η ΕΑΠ (αλλά και αλλού) γαιοκτήμονες οικοπεδοποιούσαν τη γη τους και πουλούσαν μικρά οικόπεδα. Οι πρόσφυγες έχτιζαν εκεί παράνομα, μόνοι τους ή με αλληλοβοήθεια, κυρίως νύχτα και τμηματικά, αψηφώντας την πολεοδομική νομοθεσία και τους οικοδομικούς κανονισμούς. Πρόκειται για τη διαδικασία της αυθαίρετης δόμησης η οποία μετά τη δεκαετία του '30, με τη συγχώνευση εσωτερικών μεταναστών και προσφύγων, ακολουθήθηκε και από τους ντόπιους πληθυσμούς. Η κατάσταση, ήδη από το 1925, είχε ξεφύγει από κάθε έλεγχο της κυβέρνησης και της ΕΑΠ. Ο μεγάλος όγκος των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων θα αυτοστεγάζεται για κάποιες δεκαετίες με αυτόν τον τρόπο. Η οικιστική εξάπλωση προχωρά ταχύτατα.

Γιατί όμως το κράτος δεν έκανε τίποτα για να αποτρέψει αυτή την εξέλιξη; Στην ουσία η σχετική απραξία του αντανακλά μια ισορροπία, στην οποία συναινούσαν σχεδόν όλες οι μερίδες των κυρίαρχων τάξεων. Συνακολούθως, το κράτος, ως γενικός εκφραστής των συμφερόντων όλων των παραπάνω, προσπαθούσε να εξασφαλίσει τη συναίνεση της εργατικής τάξης, αρχικά μέσω της ανοχής και στη συνέχεια μέσω της νομιμοποίησης της αυθαίρετης οικοδόμησης.

Συνοψίζοντας, μπορούμε να πούμε ότι τα χαρακτηριστικά του τρόπου στέγασης της εργατικής τάξης σε αυτή τη φάση ανάπτυξης του ελληνικού καπιταλισμού είναι τα παρακάτω: η εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα γενικότερα στεγάζονται σε ιδιόκτητη γη και σε κατοικίες που χτίζουν παράνομα μόνοι τους. Πρόκειται δηλαδή για παράνομη χρήση αλλά με νόμιμη κατοχή της γης, που γενικά δεν αμφισβητεί το θεσμό της ιδιοκτησίας. Το χαμηλό ποσοστό της ενοικίας (υψηλό ποσοστό ιδιοκατοίκησης) σπιτιών στην Ελλάδα έχει τις ρίζες του σε εκείνη ακριβώς την εποχή.

Η εξάπλωση της μικροϊδιοκτησίας της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων ήταν επιλογή των κυρίαρχων τάξεων. Όπως δική τους επιλογή ήταν και ο χωρικός διαχωρισμός τους. Οι επιλογές αυτές δείχνουν, από την πλευρά του κράτους, μια ένταση ανάμεσα στην προσπάθεια για ενσωμάτωση και σε ένα φόβο για τις επικίνδυνες τάξεις, που οδηγεί στον αποκλεισμό με σκοπό τον έλεγχό τους. Τελικά, αυτό

που κατάφερε η επαμφοτερίζουσα αυτή πολιτική ήταν να δημιουργήσει εκτεταμένες περιοχές στις μεγάλες πόλεις οι οποίες ελέγχονταν από αυτές τις τάξεις. Στις περιοχές αυτές η εργατική τάξη απέκτησε ανεξαρτησία και συνοχή, που σφυρηλατήθηκαν κατά τη διάρκεια του ίδιου του χτισίματος των σπιτιών, αλλά και με την αλληλέγγυα ζωή της γειτονιάς. Οι περιοχές του αποκλεισμού μετατράπηκαν σε βάσεις του ταξικού αγώνα ήδη από τη δεκαετία του '30 και φυσικά κατά τη διάρκεια της Κατοχής αλλά και μετέπειτα.

Η κατοχή και ο εμφύλιος, με την αποδιάρθρωση της αγροτικής οικονομίας που προκάλεσαν και την τρομοκρατία που τους ακολούθησε, οδήγησαν πολύ μεγάλες μάζες να εγκαταλείψουν την ύπαιθρο και να εγκατασταθούν στις μεγάλες πόλεις, και κυρίως στην Αθήνα. Η άφιξη των εσωτερικών μεταναστών, οι οποίοι αναζητούν καταφύγιο στην ανωνυμία των πόλεων και ευκαιρίες για απασχόληση στην οικονομία τους, κάνει την κατάσταση ακόμα χειρότερη μετά το '50. Στη μεγάλη τους πλειοψηφία οι νέοι κάτοικοι εντάσσονται στην εργατική τάξη της πόλης. Εγκαθίστανται κυρίως στη δυτική πλευρά του λεκανοπεδίου, σε περιοχές εκτός σχεδίου, τις οποίες χτίζουν αυθαίρετα, με τον ίδιο τρόπο που έκαναν οι πρόσφυγες και οι εσωτερικοί μετανάστες στον μεσοπόλεμο. Αυτή τη φορά όμως, το ξάφνιασμα και η ανοχή που επέδειξε το κράτος την προηγούμενη περίοδο έχουν μετατραπεί σε κανονική «συνενοχή» (με άτυπο φυσικά τρόπο), με τις παράνομες πωλήσεις οικοπέδων και το αυθαίρετο χτίσιμο να ενθαρρύνονται και να υποστηρίζονται από τα δίκτυα των τοπικών εξουσιών (βουλευτής της περιοχής, τοπικός χωροφύλακας, κτλ.), χέρι-χέρι με κυκλώματα οικοπεδεμπόρων, δικηγόρων, συμβολαιογράφων, τεχνικών, μικροεργολάβων, εμπόρων οικοδομικών υλικών κλπ.

Το 1950 βρίσκει, λοιπόν, το μετεμφυλιακό ελληνικό κράτος με μια μεγάλη μάζα πτημένων μεν, υπαρκτών δε, αντίπαλων του να ζουν στις μεγάλες πόλεις. Επίσης, στις ίδιες πόλεις ζουν και οι άλλοι, αυτοί που συνεργάστηκαν με το κράτος στην Κατοχή και τον Εμφύλιο, συνθήως (αλλά όχι πάντα) σε καλύτερη οικονομική κατάσταση από τους πρώτους. Τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια η κρατική στρατηγική στόχευε στη φυσική και ιδεολογική συντριβή των πρώτων και στη σταθεροποίηση της συμμαχίας με τους δεύτερους. Σταδιακά όμως όλοι έπρεπε να ενσωματωθούν, ώστε να εξασφαλιστεί μέσω της πολιτικής συναίνεσης η αναπαραγωγή του καπιταλισμού. Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων η πολιτική κατοικίας υπήρξε κρίσιμης σημασίας. Η εργατική τάξη σε αυτήν την περίοδο εμφανίζεται αρχικά μόνο ως παραγωγός, ως οικοδόμος. Και είναι ευχαριστημένη όταν υπάρχει οικοδομική δραστηριότητα, άρα δουλειά. Στον βαθμό που λόγω της μαχητικότητάς της αυξάνει τα μεροκάματα, είναι ακόμα πιο ευχαριστημένη. Παράλληλα, η μέθοδος της αντιπαροχής σε συνδυασμό με τις διαδοχικές νομιμοποιήσεις παράνομων σπιτιών και αυθαίρετων οικισμών, όρομολόγησαν οικονομικές διεργασίες που πλέον ενέπλεξαν την εργατική τάξη διαφορετικά, σαν ιδιοκτήτρια τάξη.

Το 1955 γίνεται η αρχή για έναν σημαντικό μετασχηματισμό. Όλα τα αυθαίρετα που είχαν χτιστεί ως τότε εντάσσονται στο σχέδιο πόλης, γίνονται δηλαδή νόμιμα. Οι παλιοί πρόσφυγες που είχαν αγοράσει ένα «αγροτεμάχιο» σε τιμή λίγο πάνω από αυτή

της αγροτικής γης στο μεσοπόλεμο, βρέθηκαν με αστική γη στα χέρια τους, δηλαδή με γη πολλαπλάσιας αξίας. Στην ουσία το κράτος κάνει την πρώτη μεγάλη χειρονομία προσεταιρισμού και εξαγοράς της συναίνεσης της εργατικής τάξης, δίνοντας μία υπόσχεση.

Η οικοδόμη, (τόσο η μικρό-οικοδόμηση των λαϊκών στρωμάτων όσο και η αντιπαροχή) έγινε σταδιακά μοχλός της αναπτυξιακής διαδικασίας στον ελληνικό καπιταλισμό, λόγω του τεράστιου όγκου της. Στην Ελλάδα, συνεπώς, είχαμε μια διαδικασία αντίστροφη με αυτή των πιο ανεπτυγμένων καπιταλισμών του βορρά της Ευρώπης, όπου η εκβιομηχάνιση οδήγησε στην αστικοποίηση. Η συνολική οικονομική δραστηριότητα σε συνδυασμό με τους ταξικούς αγώνες οδηγούν στη συνεχή άνοδο του βιοτικού επιπέδου της εργατικής τάξης ως και το '70. Οι ταξικοί αγώνες είναι τόσο έντονοι που η αντίδραση που έρχεται ως απάντηση είναι η επιβολή της χούντας. Σε όλη αυτή την περίοδο οι λαϊκές οικογένειες κάνουν σκληρές οικονομίες και οδηγούν οποιεσδήποτε αποταμιεύσεις έχουν στην απόκτηση οικοπέδου και κατοικίας. Στις συνθήκες γενικευμένης εργασιακής επισφάλειας, το ιδιόκτητο σπίτι, και όχι η εξασφαλισμένη στέγη από το κράτος, θεωρούνταν ως μια βάση για να στηριχθεί ο καθημερινός αγώνας για επιβίωση. Βάσει αυτών των αντιλήψεων και της πολιτικής του κράτους που διευκόλυνε και μετέπειτα ηριμοδοτούσε την αυθαίρετη δόμηση, μεγάλο μέρος της λαϊκής αποταμίευσης, που έγινε εφικτή λόγω της ανόδου του βιοτικού επιπέδου, οδήγηθηκε προς την αγορά γης και την οικοδόμη.

Η αυθαίρετη δόμηση με τις διαδοχικές εντάξεις στο σχέδιο πόλης και η αντιπαροχή με τις σχετικές νομοθετικές, φορολογικές και λοιπές διευκολύνσεις, ήταν οι δύο αλληλοσυμπληρούμενοι τρόποι με τους οποίους λύθηκε σε μεγάλο βαθμό το πρόβλημα της στέγης στις μεταπολεμικές δεκαετίες. Σαν αξία χρήσης. Σταδιακά, και μετά την πρώτη νομιμοποίηση και ένταξη στο σχέδιο πόλης των παλιών αυθαιρέτων, η αγορά οικοπέδου και το αυθαίρετο αρχίζουν να αντιμετωπίζονται από την εργατική τάξη όχι σαν καταφύγιο από την επισφάλεια, δηλαδή σαν αξία χρήσης, αλλά σαν επένδυση, σαν ανταλλακτική αξία. Η υπόσχεση που είχε δώσει το κράτος ήταν υπόσχεση μικροαστικοποίησης.

Το '68, θέλοντας η χούντα να δώσει ώθηση στην οικοδομική δραστηριότητα που έδειχνε σημάδια κάμψης, αύξησε του συντελεστές δόμησης σε όλη την επικράτεια, ενώ χτυπούσε τα συνδικάτα και τους ταξικούς αγώνες στην οικοδόμη. Ταυτόχρονα, νομιμοποίησε τα αυθαίρετα που είχαν χτιστεί ως τότε, αλλά με εισφορά των ιδιοκτητών (άλλωστε το σπίτι είχε ήδη αρχίσει να υπολογίζεται σαν ανταλλακτική αξία). Αυτό το χτύπημα διέλυσε τις εργατικές συνοικίες, όπως είχαν αναπτυχθεί από το μεσοπόλεμο ως τότε, χωρικά και κοινωνικά. Τα σπιτάκια των παλιών οικισμών γκρεμίστηκαν και στη θέση τους χτίστηκαν πολυκατοικίες με αντιπαροχή. Παλιοί αυθαίρετοι οικιστές επωφελούνται της διαδικασίας και βρίσκονται με περισσότερες από μία ιδιοκτησίες στις νεόδμητες πολυκατοικίες. Έτσι, μετατρέπονται και τυπικά σε μικροαστούς.

Ο στόχος της συγκρότησης γενικής πολιτικής συναίνεσης έχει επιτευχθεί. Το κράτος κατάφερε να πετύχει τον βασικό πολιτικό του στόχο της μετεμφυλιακής περιόδου, την εξάλειψη του «κομμουνιστικού κινδύνου» και την εξασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης και της συναίνεσης των λαϊκών στρωμάτων, μέσα και από τις διαδικασίες αστικοποίησης και τις πολιτικές κατοικίας.

Η κρατική πολιτική, περνώντας από διάφορα στάδια, κατάφερε μάλιστα πολύ περισσότερα πράγματα από μια απλή συναίνεση. Σε πρώτη φάση, δημιουργώντας τις συνθήκες για εξασφάλιση δουλειάς και σπιτιού, εξασφάλισε μια βραχυπρόθεσμη σταθερότητα. Στη συνέχεια, διέχυσε σταδιακά τα οφέλη από τις διαδικασίες αστικοποίησης και υποσχέθηκε στην εργατική τάξη μικροαστικοποίηση. Οι κάτοικοι των λαϊκών αραιοδομημένων γειτονιών διεκδίκησαν και για τις περιοχές τους όρους για πολυκατοικιοποίησή τους, και ενεπλάκησαν σε μια συνδιαλλαγή με τους κρατικούς φορείς για να το καταφέρουν. Πρόκειται για μια από τις διαδικασίες που εκλαΐκευσαν την αντίληψη ότι όσο πιο κοντά σε μια καίρια κρατική θέση βρίσκεται κάποιος, όσο πιο στενή επαφή με τον κρατικό μηχανισμό έχει, τόσο μεγαλύτερα οφέλη μπορεί να αποκομίσει. Αντίληψη (και πρακτική) που γενικεύτηκε στα '80ς.

Για την εργατική τάξη η όλη διαδικασία είχε και ευρύτατες ιδεολογικές συνέπειες. Με τους μετασχηματισμούς των μεταπολεμικών δεκαετιών και τη μεταστροφή της αντίληψης για την κατοικία από αξία χρήσης σε ανταλλακτική αξία και επένδυση, ολόκληρη η γη της πόλης και της επικράτειας έγινε αντιληπτή σαν πεδίο εκμετάλλευσης και λεηλασίας. Η ανάπτυξη έγινε ταυτόσημη της οικοδόμησης και κανένας συλλογικός στόχος δεν διαμορφώθηκε για τη στοιχειώδη έστω προστασία του οικιστικού και φυσικού περιβάλλοντος. Από την άλλη, μετά την ήττα της εργατικής τάξης στον εμφύλιο αρχίζουν να κυριαρχούν ιδεολογικά ο ατομικισμός και η φροντίδα για το στενό κύκλο της οικογένειας. Επιπλέον, μέσα από τη διάλυση των παλιών γειτονιών, προωθείται ο νέος τρόπος κατοίκησης στις πολυκατοικίες, ο ασπασμός των κυρίαρχων καταναλωτικών προτύπων και η νέα καθημερινότητα. Τέλος, η εργατική τάξη βρέθηκε εμπλεκόμενη σε κάθε είδους διαπραγματεύσεις και αλισβερίσια με διάφορες βαθμίδες του κρατικού μηχανισμού. Το κράτος κατάφερε σε μεγάλο βαθμό να την ενσωματώσει μέσα από τις διαδικασίες αστικοποίησης, αλλοίωσε την κοινωνική της συνείδηση και μετέτρεψε μεγάλο μέρος της σε μικροαστούς.

Οι διαδικασίες αυτοστέγασης άρχισαν να φθίνουν από τα μέσα της δεκαετίας του '70. Σταδιακά, η εμπορευματοποίηση της κατοικίας κυριάρχησε επί των διαδικασιών παραγωγής της και η αντιπαροχή έγινε ο κυρίαρχος τρόπος επίλυσης του στεγαστικού για τη μεγάλη πλειοψηφία του πληθυσμού. Η μετατροπή της κατοικίας σε εμπόρευμα ολοκληρώνεται (και στις αντιλήψεις) και η πρόσβαση στην ιδιοκατοίκηση περνάει πλέον μέσα από τους μηχανισμούς της αγοράς. Η δεκαετία του '80 χαρακτηρίζεται από την αδράνεια των διαδικασιών των προηγούμενων δεκαετιών. Η ιδιοκατοίκηση, συμπεριλαμβανομένων και των εργατικών στρωμάτων, συνεχίζει να αυξάνεται, αφού

οι αποταμιεύσεις συνεχίζουν να οδηγούνται προς την απόκτηση ιδιόκτητης κατοικίας. Ταυτόχρονα, φαίνεται ότι η εργατική τάξη καθιλώνεται χωρικά στις παραδοσιακές της συνοικίες, παρά την έντονη κινητικότητα των υπόλοιπων μεσαίων και ανώτερων στρωμάτων προς τα νέα προάστια.

Ο τελευταίος, πριν ίσως από τον τρέχοντα, μετασχηματισμός στους μηχανισμούς πρόσβασης της εργατικής τάξης στην κατοικία, ακολουθεί τις κατακλυσμιαίες αλλαγές της ελληνικής κοινωνίας κατά τη δεκαετία του '90. Οι βασικότερες από τις αλλαγές αυτές μπορούν να συνοψιστούν ως εξής: μετακίνηση σημαντικού ποσοστού της νεότερης εργατικής τάξης προς τις (χαμηλές κυρίως αλλά και μεσαίες) θέσεις του τριτογενούς τομέα, είσοδος της χώρας στις διαδικασίες ένταξης στην ΟΝΕ, εισροή μεγάλου αριθμού μεταναστών/τριών εργατών/τριών από χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ αρχικά, και χώρες της Ασίας και της Αφρικής στη συνέχεια, επέκταση των καταναλωτικών lifestyles.

Από τη δεκαετία του '80 και μετά, η υπόσχεση κοινωνικής ανόδου μέσα από την απόκτηση ιδιόκτητης κατοικίας, μετατοπίστηκε προς την εκπαίδευση των νεότερων μελών των εργατικών οικογενειών. Η πρόσβαση σημαντικού τμήματος των παιδιών της εργατικής τάξης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, παράλληλα με μια παραγωγική αναδιάρθρωση που δημιουργούσε νέες θέσεις στις υπηρεσίες παρά στη βιομηχανία, οδήγησε μέσα σε μια γενιά στη μετατόπιση μεγάλου ποσοστού της νεότερης εργατικής τάξης προς υπαλληλικές θέσεις του τριτογενούς τομέα και του κρατικού μηχανισμού. Η διαδικασία αυτή, χωρίς να σημαίνει πάντα και αύξηση του εισοδήματος και του βιοτικού επιπέδου, σίγουρα ανανεώνει την υπόσχεση κοινωνικής ανόδου. Το κενό που δημιουργείται στην προσφορά εργατικού δυναμικού στο δευτερογενή τομέα έρχονται να καλύψουν οι μετανάστες. Η άφιξη των μεταναστών άλλων εθνικοτήτων σήμανε τον σημαντικότερο από το '22 και μετά, μετασχηματισμό της εργατικής τάξης. Οι μετανάστες καταλαμβάνουν τις χαμηλότερες θέσεις της κοινωνικής και οικονομικής ιεραρχίας και αυτό αποτυπώνεται και στον τρόπο στέγασής τους. Ταυτόχρονα, δημιουργείται ένα ρήγμα μέσα στην εργατική τάξη, ένας διαχωρισμός με βάση την εθνικότητα, που ακόμα παραμένει σε μεγάλο βαθμό αγεφύρωτος.

Με την είσοδο της χώρας στις διαδικασίες ένταξης στην ΟΝΕ, δημιουργούνται νέα οικονομικά δεδομένα, με κυρίαρχο για το θέμα μας τη μείωση των επιτοκίων δανεισμού, τόσο για τα καταναλωτικά όσο και για τα στεγαστικά δάνεια. Η νέα αυτή εξέλιξη είχε ως αποτέλεσμα την αμεσότερη και μεγαλύτερη εμπλοκή των τραπεζών στην αγορά γης ακινήτων, οι συνέπειες της οποίας μόνο σήμερα φαίνεται ότι μπορούν ίσως να αποτιμηθούν, έπειτα από σχεδόν 20 χρόνια.

Όσον αφορά στις πολεοδομικές εξελίξεις αυτής της περιόδου, δύο είναι οι βασικές: η προαστιοποίηση των μεσαίων και υψηλών τάξεων και η άφιξη των μεταναστών/τριών εργατών/τριών, οι οποίοι στεγάζονται στο πιο απαξιωμένο οικιστικό απόθεμα, όπου αυτό τυχαίνει να βρίσκεται (στην Αθήνα τυχαίνει να βρίσκεται κυρίως στο κέντρο). Η ντόπια εργατική τάξη χαρακτηρίζεται από οικιστική στασιμότητα.

Δεδομένης της πλήρους εμπορευματοποίησης της κατοικίας σε αυτή τη φάση, η πρόσβαση της εργατικής τάξης σε αυτήν τείνει να έχει τα χαρακτηριστικά που έχει η πρόσβασή της σε οποιοδήποτε εμπόρευμα (λαμβάνοντας φυσικά υπόψη τις ιδιαιτερότητες της κατοικίας σαν εμπόρευμα - βασική ανάγκη, μεγάλο κόστος απόκτησης κλπ). Από τη δεκαετία του '90 και μετά περνάμε σε μια περίοδο στασιμότητας των εισοδημάτων της. Ταυτόχρονα όμως περνάμε και σε μια φάση μεγάλης επέκτασης της κατανάλωσης. Ο μόνος τρόπος για να γίνει αυτό εφικτό ήταν ο τραπεζικός δανεισμός, η αύξηση του οποίου έγινε δυνατή μέσω της μείωσης των επιτοκίων. Μπορούμε να διακρίνουμε εδώ δύο φάσεις, η πρώτη από τα μέσα της δεκαετίας του '90 ως και το 2001 και η δεύτερη από την ένταξη στην ΟΝΕ ως και το ξέσπασμα της κρίσης το 2008. Με την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ το 2001, η πολιτική παροχής στεγαστικών δανείων από τις τράπεζες γίνεται πολύ επιθετική και αρχίζουν να χορηγούνται δάνεια χωρίς να εξετάζονται ιδιαίτερα τα εισοδηματικά κριτήρια των δανειοληπτών, με φαινομενικά-αρχικά πολύ ευνοϊκούς όρους και με υποθήκη το ακίνητο που θα αγοραστεί. Αυτό σε κάποιο βαθμό θα οδήγησει μερίδα της εργατικής τάξης (κυρίως της ντόπιας αλλά και μικρής μερίδας μεταναστών, κυρίως του πρώτου κύματος) να πάρει δάνειο για να αγοράσει σπίτι. Η τελευταία αυτή περίοδος, είναι η περίοδος της τροφοδότησης της «φούσκας» των ακινήτων. Λόγω της μεγάλης παροχής δανείων, η ζήτηση αρχίζει να γίνεται τόσο μεγάλη που η οικοδόμηση νέων κατοικιών, αν και ανθεί, δεν προλαβαίνει να καλύψει τη ζήτηση, με αποτέλεσμα οι τιμές των νέων ακινήτων (που συμπαρασύρουν και αυτές των παλιών) να σκαρφαλώνουν χρόνο με το χρόνο. Και φυσικά, η άνοδος των αξιών γενικά, αυξάνει και τα ενοίκια. Παρ' όλη λοιπόν τη γενική εφορία λόγω του φτηνού χρήματος που δίνεται από τις τράπεζες, υποβάσκει ο κίνδυνος της χειροτέρευσης της ποιότητας κατοίκησης για τα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα.

Η συναίνεση που δημιουργείται αυτή την περίοδο στηρίζεται, όπως είναι φανερό από τα παραπάνω, στην χρηματοπιστωτική επέκταση των 15 περίπου αυτών χρόνων. Οι τράπεζες είναι ο νέος παράγοντας που μπαίνει δυναμικά στο σύστημα παραγωγής κατοικίας, αφού τροφοδοτούν τη σχετική ζήτηση (και φυσικά καταγράφουν τεράστια μελλοντικά κέρδη στους ισολογισμούς τους). Η εργατική τάξη από την άλλη εμφανίζεται εντελώς αποπροσανατολισμένη και ιδεολογικά κονιορτοποιημένη από την επέλαση του ατομισμού και του καταναλωτισμού, στον οποίο προσπαθεί να συμμετάσχει όπως μπορεί, (τουλάχιστον το ντόπιο τμήμα της), αποδεικνύοντας πόσο διαλυτικά επέδρασαν τα χρόνια του νεοφιλελευθερισμού πάνω της. Νέοι διαχωρισμοί εμφανίστηκαν, τόσο αυτοί που βασίζονται στον καταμερισμό εργασίας (χειρονακτική εργατική τάξη-εργατική τάξη στις υπηρεσίες) και στην οργάνωσή της (αποδιάρθρωση των μαζικών εργασιακών χώρων), όσο και αυτοί που βασίζονται στην εθνικότητα, αλλά και στα διάφορα καταναλωτικά lifestyles. Παρ' όλο που φαίνεται πως η εμπορευματοποίηση της κατοικίας τα χρόνια από τα τέλη των '70 και μετά οδηγεί σε όλο και πιο συμπαγείς κοινωνικά περιοχές, η εργατική τάξη εμφανίζεται ταυτόχρονα πιο διασπασμένη από

ποτέ. Οι εργάτες ζουν περισσότερο ο ένας δίπλα στον άλλον, οι κοινότητες τους όμως, φαίνονται να είναι διαλυμένες. Επιπλέον, ένα τμήμα της εργατικής τάξης (αν και όχι στον βαθμό που το έκαναν τα μεσαία στρώματα) δέχθηκε να υποθηκεύσει τη μελλοντική της εργασία στις τράπεζες, παίρνοντας δάνεια για να αγοράσει σπίτι. Υπάρχει λοιπόν αλλαγή του παραδείγματος ενσωμάτωσης της εργατικής τάξης τα χρόνια αυτά. Για το μικρό αυτό διάστημα δένεται χειροπόδαρα με τα δάνεια, που σήμερα έχουν μετατραπεί (από ρευστότητα) σε χρέος. Και αφού προηγουμένως είχε δεχθεί να υπολογίζει το σπίτι για ανταλλακτική αξία και μετά να το υποθηκεύει κιόλας, φτάνει σήμερα να κινδυνεύει να χάσει και την αξία χρήσης του.

Η οικονομική κρίση δείχνει τα πρώτα της σημάδια στην αγορά ακινήτων από το τέλος του 2007. Σταδιακά μειώνονται τα σπίτια που χτίζονται, τα δάνεια που χορηγούνται και οι αγοραπωλησίες. Με το πάγωμα της παραγωγής και της αγοράς ακινήτων που προκαλεί η κρίση, η οικοδομή καθίσταται άλλος ένας παραγωγικός κλάδος που αδυνατεί να λειτουργήσει κερδοφόρα. Και η εργατική τάξη είναι η πρώτη που αισθάνεται στο πετσί της τις συνέπειες της ανεργίας, της υποασχόλησης και της επίθεσης στον μισθό. Ακολουθεί η μοσχαναθρεμμένη με δανειακά μεσαία τάξη. Η ανεργία και η πτώση, έως εξαφάνιση, του εισοδήματος, έχουν φυσικά συνέπειες και στις συνθήκες κατοίκησης.

Όλο και περισσότεροι νέοι εργαζόμενοι ή άνεργοι επιστρέφουν στα σπίτια των γονιών τους, όλο και περισσότερα νοικοκυριά συγχωνεύονται σε ένα σπίτι, οι μετανάστες εργάτες στοιβάζονται όλο και περισσότεροι σε όλο και παλιότερα διαμερίσματα, δηλαδή αυξάνεται το στρίμωγμα, χωρικό και ψυχολογικό. Η ντόπια εργατική τάξη εγκλωβίζεται στα οικογενειακά δίκτυα υποστήριξης και γίνεται λιγότερο κινητική. Η ξένη βασίζεται στα αντίστοιχα εθνικά δίκτυα για να μπορέσει να τα βγάλει πέρα. Όλο και περισσότεροι δεν μπορούν να εξασφαλίσουν τη θέρμανση τον χειμώνα και κάποιοι ούτε καν το ηλεκτρικό ρεύμα, οπότε να μην αναφέρουμε καν τη συντήρηση και βελτίωση του σπιτιού. Πολλοί δεν μπορούν να πληρώσουν τα νοίκια και πετιούνται έξω από τα σπίτια. Άλλοι ρευστοποιούν όσο όσο τη μοναδική κατοικία τους για κάλυψη των τρεχόντων εξόδων και άλλοι κινδυνεύουν να τη χάσουν λόγω χρεών στις τράπεζες, στην εφορία και τα ασφαλιστικά ταμεία. Οι άστεγοι αυξάνονται.

Από την άλλη μεριά, η κρίση αποκάλυψε την αδυναμία των ελληνικών τραπεζών, που είχαν ανοιχτεί υπέρμετρα την προηγούμενη περίοδο της χρηματοπιστωτικής επέκτασης με τα καταναλωτικά και τα στεγαστικά δάνεια, σημαντικό ποσοστό των οποίων δεν μπορούν πλέον να αποπληρωθούν. Οι τράπεζες απειλούν με κατασχέσεις των υποθηκευμένων κατοικιών (ακόμη και της πρώτης κατοικίας). Γιατί όμως μέχρι τώρα οι τράπεζες δεν προχωρούσαν σε κατασχέσεις και πλειστηριασμούς της πρώτης κατοικίας; Προφανώς για λόγους που αφορούσαν τις ίδιες. Η μαζική κατάσχεση και ο πλειστηριασμός κατοικιών των οποίων οι εμπορικές αξίες είναι σαφώς χαμηλότερες από τότε που υποθηκεύτηκαν θα οδήγούσε σε περαιτέρω πτώση των τιμών και διαγραφή των μελλοντικών κερδών από τους ισολογισμούς των τραπεζών. Οπότε, έπρεπε να

βρεθεί άλλος τρόπος για να ξεφορτωθούν οι τράπεζες τα κόκκινα δάνεια. Όταν άρχισε να διαφαίνεται η ισχυρότερη πίεση των τραπεζών για άρση των κατασχέσεων και των πλειστηριασμών και αφού αυτή η πίεση συνέπιπτε με τις διαδικασίες «αξιοποίησης» της δημόσιας περιουσίας, φαινόταν πως ήταν μια καλή ιδέα να ριχτεί μια μεγάλη μάζα ακινήτων (έστω χαμηλής αξίας) στην αγορά η οποία αναγκαστικά θα παρέσυρε και τις τιμές των καλύτερων ακινήτων, των φιλέτων που θα μπορούσαν να είναι στόχος κάποιων εγχώριων και εξωτερικών real estate κεφαλαίων. Στην εποχή του ultra χρηματοπιστωτισμού η απάντηση δεν μπορεί να είναι και αυτή χρηματοπιστωτική.

Και για να μη νομίσουμε ότι «έρχονται οι ξένοι να μας πάρουνε τα σπίτια», όλες οι ελληνικές τράπεζες έχουν πρόσφατα προχωρήσει στην ίδρυση Ανωνύμων Εταιρειών Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία (ΑΕΕΑΠ) στις οποίες πρόσφατα δόθηκε η νομοθετική δυνατότητα να εκμεταλλεύονται και κατοικίες. Ανάμεσα στους 22 τρόπους διευθέτησης των δανείων που προτείνονται, τρεις έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για αυτό που συζητάμε εδώ. Ένας τρόπος είναι προφανώς η κατάσχεση και ο πλειστηριασμός του ακινήτου. Ένας άλλος είναι η εθελοντική παράδοση του υποθηκευμένου ακινήτου στην τράπεζα και η αποπληρωμή με ευνοϊκότερους όρους του υπολοίπου του δανείου (δηλαδή και δίνεις το σπίτι και δεν ξεχρεώνεις). Άλλος είναι η πώληση από την τράπεζα του κόκκινου δανείου και της κυριότητας του υποθηκευμένου σπιτιού σε κάποιον τρίτο (πχ. μια εταιρεία), και η μετατροπή του ιδιοκτήτη σε ενοικιαστή ώστε να αποπληρώνει έτσι το δάνειο. Τα παραπάνω μπορεί να σημαίνουν ότι ετοιμάζονται big business στην ελληνική αγορά κατοικίας. Τα εργαλεία πάντως είναι έτοιμα για χρήση. Και παρότι μπορεί να μην ξέρουμε πόσο αφορούν οι πλειστηριασμοί την εργατική τάξη, δηλαδή πόσο εκτεθειμένα είναι σε δάνεια, αυτό που την αφορά σίγουρα είναι η διαφανόμενη χρηματοπιστωτικοποίηση του ενοικίου. Πλέον, η ενοικίαση σπιτιών μπορεί να μην αποτελεί δραστηριότητα μικρονοικοκυραίων αλλά επιχειρηματική δραστηριότητα κεφαλαίων μεγάλου μεγέθους, με ότι συνέπειες μπορεί να έχει αυτό για τον ενοικιαστή, καθώς ο έλεγχος μεγάλης μερίδας της αγοράς ενοικιαζόμενων σπιτιών μπορεί να οδηγήσει άνετα σε χειραγωγημένες αυξήσεις των ενοικίων. Μπορεί να ειπωθεί επιπλέον, πως με τα παραπάνω λύνεται και ο γόρδιος δεσμός της μικροϊδιοκτησίας στην Ελλάδα, αφού μέσω των μηχανισμών ρευστοποίησης της ακίνητης περιουσίας παίρνει μπροστά η συγκέντρωσή της με μεγάλη ταχύτητα. Ίσως πρόκειται, δηλαδή, για τον μεγαλύτερο μετασχηματισμό στο σύστημα πρόσβασης στην κατοικία στην Ελλάδα από το '22 και μετά. Η εργατική τάξη τα επόμενα χρόνια θα δυσκολεύεται όλο και περισσότερο να κατοικεί σε ιδιόκτητα σπίτια. Επιπλέον, ακόμα και οι τωρινές ιδιοκτησίες κινδυνεύουν με κατάσχεση, είτε από τις τράπεζες, είτε από το κράτος λόγω χρεών στις εφορίες και τα ασφαλιστικά ταμεία. Το μέλλον της εργατικής τάξης είναι να είναι υποχρεωμένη να νοικιάζει τα σπίτια που θα μένει. Και ίσως να πρέπει να τα νοικιάζει από «τελευταίας τεχνολογίας» τεράστιους χρηματοπιστωτικούς σπιτονοικοκύρηδες. Οι οποίοι για να παίρνουν τα νοίκια θα υποστηρίζονται από αυτόν που πάντα φροντίζει για τα συμφέροντά τους, το

κράτος και την αστυνομία του.

Είπαμε παραπάνω πως όπως ρευστοποιήθηκε η κατοικία της εργατικής τάξης, έτσι ρευστοποιήθηκε και η κατάστασή της. Ισχύει φυσικά και το ανάποδο. Στα σχεδόν 100 χρόνια στα οποία ανατρέξαμε, είδαμε την εργατική τάξη να παλεύει ηρωικά για να μπορέσει να στεγαστεί κάπου, να εκποιεί το δικαίωμα της αυτό με μια υπόσχεση μικροαστικοποίησης, να βλέπει το σπίτι της σαν επένδυση και τελικά να φτάνει να κινδυνεύει να χάσει και την αξία χρήσης του. Η εργατική τάξη ηττήθηκε ιδεολογικά από τη στιγμή που έπαψε να αντιλαμβάνεται την κατοικία σαν αξία χρήσης έξω από το εμπόρευμα, και την πρόσβαση σε αυτή σαν δικαίωμα που μπορεί να διεκδικηθεί συλλογικά. Η ιδεολογική ήττα οδήγησε σήμερα και στην υλική της υποβάθμιση. Η ενσωμάτωσή της, όπως φαίνεται από την πρόσβασή της στο εμπόρευμα κατοικία, δεν θα είναι αυτή του προηγούμενου κοινωνικού συμβολαίου, βασικός όρος του οποίου ήταν η ιδιόκτητη κατοικία. Η εργατική τάξη θα αποκλείεται ή θα υπόκειται σε μεγαλύτερη εκμετάλλευση όχι μόνο στην παραγωγή, αλλά και στην αναπαραγωγή της. Το εργαλείο στα χέρια των κυρίαρχων τάξεων για την εκμετάλλευση στον τομέα της αναπαραγωγής θα είναι το ενοίκιο. Σήμερα, βρισκόμαστε σε μια κατάσταση όπου η εργατική τάξη αναγκάζεται να μένει άστεγη, να στριμώχνεται σε παλιά σπίτια, να εγκλωβίζεται, να καθηλώνεται, να μένει με τους γονείς και να παθαίνει κατάθλιψη. Ταυτόχρονα, υπάρχουν ήδη χιλιάδες σπίτια που μένουν άδεια, σπίτια καινούρια και παλιότερα, αλλά άδεια. Είναι προφανές η αποτυχία του καπιταλιστικού συστήματος να μπορέσει να καλύψει τις στεγαστικές ανάγκες όλων. Όταν έχεις άδεια σπίτια και άστεγους δίπλα-δίπλα πρόκειται για καθαρό παραλογισμό. Τα σπίτια, όμως, δεν σαπίζουν αν δεν καταναλωθούν μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Νέοι που εγκλωβίστηκαν με τον μπαμπά και τη μαμά, μετανάστες που ζουν δέκα-δέκα σε ένα δωμάτιο, 60άρηδες άνεργοι που δεν πρόλαβαν να βγουν στη σύνταξη και μένουν στο δρόμο, οικογένειες που τους φιλοξενούν οι συγγενείς τους, φοιτητές που δεν μπορούν να σπουδάσουν στην πόλη που πέρασαν γιατί δεν μπορούν να πληρώσουν το νοίκι, μπορούν να τα οικειοποιηθούν αν το θελήσουν και το παλέψουν συλλογικά. Το να εξασφαλιστεί αξιοπρεπής κατοίκηση για όλους είναι προϋπόθεση μιας απελευθερωμένης κοινωνίας. Η ικανοποίηση των αναγκών μας, ανάμεσα σε αυτές και της στέγας, δεν είναι ο σκοπός της απελευθέρωσης της κοινωνίας αλλά η αρχή της. Σκοπός είναι να ιδιοποιηθεί η κοινωνία όλων τον πλούτο που παράγει για να αλλάξει σύμφωνα με τις επιθυμίες της την κοινωνική και ατομική ζωή.

4.

ΙΣΠΑΝΙΑ

4.1. ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ BORJA, ΠΡΩΗΝ ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΡΑΗ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ

Τη συνέντευξη πήρε η Πρωτοβουλία για την Πρόσβαση στη Στέγη τον Οκτώβριο του 2017.

Ονομάζομαι Borja και είμαι από τη χώρα των Βάσκων. Ήρθα στην βαρκελώνη για να μελετήσω και να συμμετάσχω στον αγώνα για την κατοικία. Συμμετείχα στην la Plataforma de Afectados por la Hipoteca (Πλατφόρμα των Πληγέντων από τις Υποθήκες). Λόγω μιας εσωτερικής πολιτικής σύγκρουσης, τώρα είμαι στην obra social barcelona (κοινωνικό έργο Βαρκελώνης).

- Συμμετείχες σε κάποια συλλογικότητα πριν ενταχθείς στην plataforma;

BORJA: Όταν ζούσα στη Γρανάδα, δημιουργήσαμε μια συλλογικότητα στρατευμένης και συνεργατικής έρευνας για να εργαστούμε με διαφορετικές συλλογικότητες που υπήρχαν στην πόλη και να διερευνήσουμε άλλους τρόπους έρευνας και χρήσιμους τρόπους να ζεις, που πλησιάζουν περισσότερο σε κοινωνικά εγχειρήματα, αλλά έτσι «επίσημα» δεν ενεπλάκη καθόλου. Πήγα σε κάποιες συνελεύσεις του κινήματος 15-M¹, αλλά μιας και ήμουν στη διαδικασία μετακίνησης από τη Χώρα των Βάσκων στη Γρανάδα, μετά πήγα Erasmus στη Νορβηγία. Ήταν μια διαδικασία κίνησης που δεν μου επέτρεπε να ριζώσω και να εμπλακώ σοβαρά σε οτιδήποτε. Συμμετείχα στο φοιτητικό κίνημα για τη Μπολόνια, τσιμπώντας πραγματάκια. Αλλά στην πραγματικότητα δεν ήταν κάτι συνεπές, όπως, όταν συμμετείχες σε μια συλλογικότητα και έχεις έναν συγκεκριμένο ρόλο, συνελεύσεις κάθε εβδομάδα κτλ.

- Μπορείς να μας κάνεις μια σύντομη ανασκόπηση του αγώνα της ΡΑΗ;

BORJA: Αρχικά, είναι άμεσα συνδεδεμένος με την οικιστική κρίση που έζησε η Ισπανία πριν 10 χρόνια. Με όλη την κερδοσκοπία του κατασκευαστικού τομέα, ένα σωρό κόσμος άρχισε να παίρνει μαζικά δάνεια βάζοντας την περιουσία του σε υποθήκη. Κι έτσι δημιουργήθηκε μία κτηματομεσιτική φούσκα. Η Ισπανική οικονομία ήταν προσανατολισμένη στην κατασκευή και την αγορά διαμερισμάτων. Επομένως, όλος ο κόσμος άρχισε να βάζει την περιουσία του σε υποθήκη. Έπεισαν τον κόσμο ότι για να λειτουργήσει η οικονομία έπρεπε ο καθένας/η καθεμία να καταφύγει σε υποθήκη και να αγοράσει διαμέρισμα, γιατί ήταν πολύ καλύτερο να αγοράσουν ένα διαμέρισμα από το να το νοικιάσουν και όλη η ισπανική νομοθεσία ήταν προσανατολισμένη σε αυτό.

¹ Το λεγόμενο κίνημα των πλατειών, που στην Ισπανία είχε σαν ημερομηνία - ορόσημο την 15η Μαΐου.

Το κράτος διευκόλυνε πολύ την αγορά μέσω του δανεισμού, και άρα της χρέωσης, σε αντίθεση με την ενοικίαση. Έτσι ο κόσμος άρχισε να βάζει ό,τι είχε σε υποθήκη όλο και πιο πολύ, και όταν έσκασε η κτηματομεσιτική φούσκα, η οικοδόμη σταμάτησε, όλος ο κόσμος άρχισε να μένει χωρίς δουλειά και να ασφυκτιά από την απουσία χρήματος, οι τράπεζες έπαιρναν όλο και περισσότερους τόκους, ζητούσανε κάθε φορά περισσότερα χρήματα, ξεκίνησαν να εκτελούνται εξώσεις και επιπλέον συσσωρεύονταν χρέη εφ' όρου ζωής. Αν είχες μια υποθήκη που δεν μπορούσες να πληρώσεις, έμενες χωρίς σπίτι, και επιπλέον ήσουν σε «μαύρη λίστα» για όλη σου τη ζωή. Δεν μπορούσες να έχεις τίποτα στο όνομά σου, γιατί είχες ένα χρέος εκατομμυρίων ή χιλιάδων ευρώ. Τότε δημιουργήθηκε η Plataforma de Afectados por la Hipoteca. Όλο αυτό είχε βέβαια ήδη μια διαδρομή από πίσω, αφού υπήρχε η miles de vivienda, αργότερα η V por vivienda, υπήρχανε διάφορα κινήματα για την κατοικία, αλλά αυτό που μάζεψε τον περισσότερο κόσμο και διήρκεσε περισσότερο ήταν η ΡΑΗ. Αρχικά, συνελεύσεις όπου διάφορα άτομα μαζεύνονταν μια φορά την εβδομάδα, παραθέτανε την περίπτωση τους και οργανωνόντουσαν για να ζητήσουν αναδρομικό δικαίωμα άρνησης πληρωμής - να τους «συγχωρέσουν» δηλαδή οι τράπεζες το χρέος - και το δικαίωμα σε ένα σπίτι. Είτε αυτό που πληρώνεις όλη σου τη ζωή είτε άλλο όπου μένεις με κρατική βοήθεια. Υπήρχαν διαφορετικές αιτήσεις, περιπτώσεις που δεν κατορθωνόταν το αναδρομικό δικαίωμα άρνησης πληρωμής, άλλες που πετυχαίναμε ελαφρύνσεις, δηλαδή εάν έπρεπε να πληρώσεις 300.000 από την υποθήκη σου αφαιρούσαν 200.000. Δηλαδή, υπήρχαν περιπτώσεις όπου γινόντουσαν διαφορετικές συμφωνίες και ο κόσμος οργανωνόταν για να κερδίσει διαφορετικά πράγματα. Υπήρχαν διαφορετικές καμπάνιες, η πιο γνωστή είναι η Stop Desahucios (Στοπ στις Εξώσεις) όπου ο κόσμος οργανωνότανε για να μπει μπροστά στην πόρτα τη στιγμή της έξωσης. Η πιο δυνατή καμπάνια ήταν αυτή των ατόμων απο χώρους που είχαν εκκενωθεί, οι οποίοι/ες κάνανε την Καμπάνια Κοινωνικού Έργου, που είχε σαν στόχο να επανοικειοποιηθούν σπίτια τα άτομα που είχαν υποστεί έξωση. Χρησιμοποιούσαν τη λέξη επανοικειοποίηση και όχι κατάληψη, σαν μία μορφή νομιμοποίησης της κατάληψης. Επανοικειοποιούνταν την κατοικία, που άνηκε σε μία κακή τράπεζα, όπως την έλεγαν. Μία τράπεζα που σώθηκε με δημόσια χρήματα. Μέσα σε όλη αυτή τη διαδικασία της κτηματομεσιτικής φούσκας, δημιουργήθηκαν τράπεζες που απορροφούσαν όσες ακίνητες περιουσίες δεν είχαν διέξοδο. Αυτές οι τράπεζες χρηματοδοτούνταν από το κράτος. Οπότε μία μορφή νομιμοποίησης των καταλήψεων ήταν ότι επανοικειοποιούμασταν τις κατοικίες τις οποίες είχε αγοράσει το κράτος. Οπότε τα άτομα που είχαν υποστεί έξωση έκαναν καταλήψεις. Και μετά υπήρξαν διαφορετικές καμπάνιες. Η καμπάνια για να αλλάξει ο νόμος για την κατοικία, για να έχει όλος ο κόσμος δικαίωμα σε ένα σπίτι. Μετά συμπράξαμε με μία άλλη συλλογικότητα που ονομάζεται Συνασπισμός ενάντια στην ενεργητική φτώχεια. Και εκεί μπήκε και το ζήτημα των κοινωνικών αγαθών, του νερού, του ρεύματος και του γκαζιού, ώστε να δημιουργηθεί ένας νόμος που θα τα εξασφάλιζε. Υπάρχουν ένα σωρό πράγματα, κρατάει 8 χρόνια αυτό το κίνημα.

- Σαφώς. Αυτό όμως που μας ενδιαφέρει περισσότερο είναι το πως ξεκίνησαν όλα αυτά, ποιος πήρε την πρωτοβουλία;

BORJA: Είναι το αντικείμενο και της δικής μου έρευνας. Υπήρξε μία ολόκληρη διαδικασία όπου διαφορετικές συλλογικότητες άρχισαν να ενώνονται. Υπήρχαν πολλές επαφές με το κίνημα της αντιπαγκοσμιοποίησης, όπου υπήρχε ένα μείγμα διαφορετικών σχέσεων εξουσίας. Και από ό, τι ξέρω, έφτασε ένα σημείο όπου κάποιος κόσμος διέκοψε τις σχέσεις του με κάποιους άλλους. Και σε εκείνη τη φάση, ένας οργανισμός που ονομάζεται Observatorio DESC, που είναι μία ΜΚΟ, που έχει σχέσεις με θεσμούς όπως το Δημαρχείο, και αγωνίζεται για τα ανθρώπινα δικαιώματα, πήρε την πρωτοβουλία για την Πλατφόρμα. Η Ada Colau, που τώρα είναι δήμαρχος, και άλλος κόσμος που βρίσκεται επίσης στο δημαρχείο, ή έχουν κάποια μορφή σχέσης με αυτό, ήταν αυτοί που πήραν την πρωτοβουλία. Είδαν προς τα που πήγαιναν τα πράγματα με την κτηματομεσιτική φούσκα, ότι θα προκληθεί ένα χάος κι έτσι ξεκίνησαν να καλούν σε συνελεύσεις για να οργανωθούμε γύρω από αυτό το ζήτημα. Δεν ξέρω αν υπήρχαν άλλα συμφέροντα από πίσω, αν είχαν ήδη στο μυαλό τους τη δημιουργία ενός πολιτικού κόμματος που θα έπαιρνε τις δημοτικές εκλογές, δεν έχω ιδέα. Αυτό που ξέρω είναι ότι το DESC, πληρώνοντας αυτόν τον κόσμο, ξεκίνησε την πλατφόρμα. Αυτό είναι κάτι για το οποίο γενικά δεν μιλάνε. Η σχέση με το DESC είναι αρκετά προβληματική, γιατί είναι σαφές ότι υπάρχει κόσμος που πληρώνεται για τη συμμετοχή του στη ΡΑΗ, και πολλές φορές δεν το αναφέρουν. Δεν το κρύβουν ακριβώς, αλλά δεν το πολύ-λένε κιόλας. Αλλά σε κάθε περίπτωση αυτό έγινε στη Βαρκελώνη. Μετά δημιουργήθηκαν ένα σωρό συνελεύσεις σε όλη τη χώρα, που ενώθηκαν στα «νησιά» της ΡΑΗ, γιατί έγινε πολύ γνωστή στη Βαρκελώνη, και άρχισαν να δημιουργούν δεσμούς και δίκτυα, αλλά είναι συνελεύσεις πολύ διαφορετικές. Από όσο ξέρω, μόνο στη Βαρκελώνη υπάρχουν άτομα που παίρνουν μισθό.

- Αυτό ήταν το πλαίσιο και το γενικότερο πλαίσιο στην Ισπανία, έτσι δεν είναι; Με το κίνημα 15Μ κτλ.

BORJA: Εννοείται. Από το 15Μ ξεκίνησαν πολλές συνελεύσεις. Ο κόσμος άρχισε να βρίσκεται στους δρόμους και τις πλατείες, να κοινωνικοποιεί τις ανάγκες και τα προβλήματα του. Ξεκίνησαν να δημιουργούνται πολλές συνελεύσεις γύρω από το ζήτημα της κατοικίας, κάποιες από τις οποίες ήταν αυτό-διαχειριζόμενες, ενώ άλλες αποφάσισαν να ονομαστούν ΡΑΗ και να αποκτήσουν μία δομή πιο διευρυμένη, σε εθνικό επίπεδο, και να απαιτήσουν πράγματα, να κάνουν συλλογικές καμπάνιες κτλ.

- Η επόμενη ερώτηση είναι λίγο δύσκολη. Ποια είναι η κοινωνική σύνθεση της γειτονιάς στην οποία αναπτύχθηκε ο αγώνας; Υποθέτουμε ότι στη Βαρκελώνη αυτό είχε πολλές διαφοροποιήσεις, αλλά κατά μέσο όρο ποια ήταν η κοινωνική σύνθεση του κόσμου που επλήγη από τις υποθήκες;

BORJA: Εφόσον δεν ήμουν από την αρχή, θα σου πω ό, τι μου είπε άλλος κόσμος. Από ό,τι ξέρω, ήταν κόσμος που στεγαζόταν σε καθεστώς επισφάλειας, πολλοί απ'τους οποίους μετανάστες. Γιατί οι τράπεζες έβγαλαν προγράμματα για μετανάστες, οπότε οι πρώτοι που την πάτησαν ήταν οι πιο επισφαλώς διαμένοντες, όσοι δεν είχαν κάποιον δίπλα τους να τους βοηθήσει. Και κυρίως κόσμος που είχε βάλει πολλούς άλλους να εγγυηθούν για αυτόν/την. Γιατί αυτό που έκαναν οι τράπεζες ήταν να πουν ότι δεν είναι απαραίτητο να βάλεις κάποιου τύπου ιδιοκτησία σαν εγγύηση για το δάνειο, μπορεί να εγγυηθεί για εσένα κάποιο άλλο φυσικό πρόσωπο. Και έδωσαν τη δυνατότητα να μπορούν να μπουν πολλά άτομα σαν εγγυητές για κάποιον. Οπότε ζητάς μία υποθήκη, αλλά δεν μπορείς να εγγυηθείς ότι θα την πληρώσεις. Και ζητάς από κάποιον άλλο να εγγυηθεί για εσένα. Κι αυτός θα σου ζητήσει να εγγυηθείς για αυτόν. Έτσι λοιπόν δημιουργούνται διάφορα δίκτυα, που έχουν σαν αποτέλεσμα να είναι όλοι ευάλωτοι. Και ήταν αυτοί που την πάτησαν πρώτοι. Όταν έπεσε ο πρώτος από αυτούς, παρέσυρε και τους υπόλοιπους. Με την πάροδο του χρόνου βέβαια άρχισε να επηρεάζεται κι άλλος κόσμος, που προέρχονταν από μεσαία στρώματα, που από εκεί που έπαιρναν 2 και 3 χιλιάδες το μήνα, έφτασαν να μην παίρνουν τίποτα, να μην μπορούν να πληρώσουν τις υποθήκες, να μην έχουν φαΐ για τα παιδιά τους, και να χάνουν το σπίτι τους... και όσο η κρίση βάθαινε, το φάσμα του κόσμου διευρυνόταν.

- Υπήρχε ιστορικό αγώνων για την κατοικία στη Βαρκελώνη;

BORJA: Ναι, υπήρχε. Αλλά δεν μπορώ να πω πολλά, γιατί δεν ήμουν εδώ. Υπήρχε η συλλογικότητα «miles de vivienidas» [χίλιες κατοικίες], στην οποία συμμετείχαν πολλοί από τον κόσμο της ΡΑΗ, και επικεντρωνόταν στο να υπερασπίζεται κατοικίες για νέους κτλ. Έκαναν διάφορες δράσεις για αυτό το ζήτημα. Υπήρχαν επίσης πολλά κινήματα υπέρ των καταλήψεων. Το κίνημα «asambleas por una vivienda digna» [συνελεύσεις για μία αξιοπρεπή στέγη] με παρόμοια αιτήματα. «Σπίτια χωρίς κόσμο, κόσμος χωρίς σπίτι», κτλ.

- Και για να επιστρέψουμε λίγο στη σύνθεση του κόσμου που συμμετείχε στη ΡΑΗ, ως προς το φύλο αυτή τη φορά.

BORJA: Γυναίκες. Η πλειοψηφία ήταν γυναίκες. Και γενικά στον αγώνα για την κατοικία πρωταγωνιστές ήταν πάντα οι γυναίκες. Και πάντα έμπαινε το ζήτημα του γιατί να μην λέμε ότι είμαστε μια γυναικεία οργάνωση. Αλλά γιατί χρειάζεται να πούμε ότι είμαστε γυναικεία οργάνωση, όταν είμαστε εκ των πραγμάτων τέτοια; Γινότουσαν πολλές κουβέντες γύρω από αυτό. Η εξήγηση που δίνω εγώ για το ότι πρωταγωνιστούσαν οι γυναίκες έχει να κάνει με την κρίση και τους έμφυλους ρόλους σε αυτήν. Στο βαθμό που μπορούμε να γενικεύσουμε, οι άνδρες είναι αυτοί οι οποίοι θα πρέπει να εγγυηθούν την ενότητα της οικογένειας. Που το νόημα της ζωής τους είναι να είναι παραγωγικά άτομα, εργάτες κτλ. Και όταν απολέσουν αυτήν την ικανότητα πέφτουν σε κατάθλιψη. Και η γυναίκα, η οποία συνδέεται περισσότερο με τη ζωή του νοικοκυριού, έβγαινε μπροστά. Θυμάμαι σε πολλές συνελεύσεις την εικόνα του άνδρα που ήταν χίλια κομμάτια σε μία γωνία, και της γυναίκας να παίρνει πρωτοβουλίες για όσα έπρεπε να γίνουν. Άλλες φορές, όταν χώριζαν ζευγάρια που είχαν ζήτημα με υποθήκες, ο τύπος την έκανε και η γυναίκα έμενε πίσω με ένα τρελό χρέος, και πάλι το κανόνιζε αυτή. Οπότε στον αγώνα αυτό τα ζητήματα φύλου είναι ιδιαίτερα παρόντα. Και όχι μόνο ως προς την παρουσία, αλλά και ως προς τη συμπεριφορά. Η συνολική στάση του κινήματος ήταν γυναικεία. Δεν ξέρω ακριβώς πως να το εξηγήσω. Το πως προσέχουμε τις προσωπικές επαφές, στην αισιοδοξία που έχει το κίνημα... Τώρα είναι πολύ της μόδας αυτή η έννοια, της «φεμινιστικής» της πολιτικής. Το ένιωσα αυτό. Δεν ήταν η κλασική φάση όπου ο καθένας θέλει να φανεί στις συνελεύσεις, δεν υπήρχαν τέτοιου τύπου ανταγωνισμοί στις συνελεύσεις, ούτε υπήρχαν πολύ βαθιές συζητήσεις και διαφωνίες. Ήταν περισσότερο το να φροντίζουμε η μία την άλλη και να προχωράμε μαζί. Υπήρχε αυτό το θηλυκό στοιχείο.

- Και ως προς τον κόσμο που ήταν ήδη δραστήριος πολιτικά, από ποιους κύκλους προερχόταν;

BORJA: Νομίζω ότι αυτό είναι ένα από τα βασικά στοιχεία που έδωσε την κατεύθυνση της κάθε τοπικής ΡΑΗ. Για παράδειγμα, υπάρχει η ΡΑΗ του Sabadell και αυτή της Valles, που έχουν ένα χαρακτήρα αντικαπιταλιστικό, και έναν αέρα διαφορετικό από αυτόν που έχει ο κόσμος εδώ στη Βαρκελώνη. Αυτό που εγώ συνάντησα από τον κόσμο της Βαρκελώνης, είναι ότι ήταν άτομα με πολύ ρεφορμιστικές τάσεις. Αριστεροί μεν, αλλά με μία διάθεση να αλλάξουν τα πράγματα μέσω του λαϊκισμού και ενός μαζικού κινήματος του οποίου ο κύριος στόχος θα είναι να επηρεάσει τους θεσμούς. Ο βασικός στόχος είναι να αλλάξει ο νόμος και να υπάρχει μαζική συμμετοχή. Κυρίως από κόσμο που είχε κουρασθεί να βρίσκεται σε πολιτικά γκέτο. Από την άλλη βέβαια δεν μπόκαν καθόλου πολιτικά κόμματα στην πλατφόρμα. Ήταν απαγορευμένο να συμμετέχουν κόμματα και

όποτε προσπάθησαν να αναμειχθούν, εκδιώχθηκαν. Πάντα, βέβαια, υπήρχαν κάποιες περιέργες σχέσεις, αλλά ήταν μία από τις αρχές της συνέλευσης, ότι δεν μπορούν να συμμετέχουν πολιτικά κόμματα. Ούτε το Podemos, το οποίο βέβαια δημιουργήθηκε μετά την ΡΑΗ. Αυτό που συνέβη στη Βαρκελώνη, όπου η πλειοψηφία αυτών που ξεκίνησαν το κίνημα συμμετέχουν στο Barcelona en Comú, που είναι ουσιαστικά το Podemos της Βαρκελώνης, είναι ότι τα άτομα αυτά έφυγαν από τη συλλογικότητα.

- Περιέγραψε μας πως οργανώθηκε πρακτικά η αντίσταση. Τι δράσεις έγιναν;

BORJA: Μπλοκάρουμε τις εξώσεις. Συνοδεύαμε τον κόσμο. Δηλαδή οι πληγέντες έπρεπε να διαπραγματευτούν με δικηγόρους και τράπεζες. Εκεί δεν πήγαινε μόνος του ο πληγείς/είσα, ο οποίος εκτός όλων των άλλων ήταν σε άσχημη ψυχολογική κατάσταση, με το κράτος από πάνω να σου ρίχνει όλο το φταίξιμο, να σου λέει συνέχεια ότι εσύ φταις που μάζεψες όλα αυτά τα χρέη, ότι είσαι τεμπέλης, και δεν ξέρω κι εγώ τι άλλο... οπότε ο κόσμος είναι σε πολύ άσχημη κατάσταση, και από πάνω πρέπει να διαπραγματευτεί με έναν τραπεζίτη, που το μόνο που θέλει είναι λεφτά. Οπότε μία από τις δράσεις ήταν να συνοδεύουμε τον κόσμο στις διαπραγματεύσεις. Να μην πάει μόνος του ο κόσμος. Φορούσαμε και ειδικές μπλούζες, για να φαίνεται ότι τα άτομα δεν ήταν μόνα τους. Και αν οι διαπραγματεύσεις δεν έπιαναν, καταλαμβάναμε το κτίριο της τράπεζας, και μέναμε εκεί, κοιμόμασταν, και κάναμε ό, τι ήταν απαραίτητο ώπου οι τραπεζίτες να δώσουν μία λύση. Φτιάχναμε βίντεο, καταλαμβάναμε σπίτια ή ολόκληρες πολυκατοικίες, κάναμε ILP². Από όσο ξέρω, έγινα δύο, μία σε εθνικό επίπεδο, την οποία απέρριψε το PP³ και μία άλλη στην Καταλονία. Στην Καταλονία έγινε αποδεκτή και άλλαξε ο νόμος. Βέβαια, χρειάστηκε πολύς αγώνας για να εφαρμοστεί. Εγώ σε εκείνο το σημείο εντάχθηκα στο κίνημα. Όταν είχε αλλάξει ο νόμος και αγωνιζόμασταν για να εφαρμόσουν τον νόμο οι κοινωνικές υπηρεσίες και τα Δημαρχεία. Αλλά τελικά το PP τον ακύρωσε και αυτόν. Δεν θυμάμαι ακριβώς πως, αλλά τον ακύρωσαν, γιατί έπληττε άμεσα τα συμφέροντα των τραπεζών.

Και πρώτα από όλα υπήρξε η αντίσταση στις εξώσεις. Αυτό ήταν πολύ δυνατό. Το πράγμα γινόταν ως εξής. Στην αρχή έρχεται ο εισαγγελέας, που εκπροσωπεί τους ιδιοκτήτες, καμιά φορά έρχονται και οι ίδιοι οι ιδιοκτήτες, και κάποιες φορές έρχονται και εκπρόσωποι των κοινωνικών υπηρεσιών. Παλιότερα δεν ερχόντουσαν οι κοινωνικές υπηρεσίες, έρχονταν μόνο οι ιδιοκτήτες και κάποιος εκπρόσωπος του νόμου και σου έλεγαν ότι πρέπει να φύγεις από το σπίτι σου μέχρι την τάδε ημερομηνία κτλ. Κατά

² Iniciativa legislativa popular - Νομοθετική λαϊκή πρωτοβουλία: Νόμος που ισχύει στην Ισπανία από το 1978, και προβλέπει ότι οποιοδήποτε κοινωνικό μόρφωμα, χωρίς να εκπροσωπείται απαραίτητα στη Βουλή, μπορεί να καταθέσει μία πρόταση νόμου, εφόσον συγκεντρώσει τουλάχιστον 500.000 υπογραφές.

³ Partido Popular: το κυβερνών δεξιό κόμμα

κανόνα, η πρώτη έξωση γίνεται ειρηνικά, και αν δεν γίνει, τη δεύτερη φορά έρχεται και η αστυνομία. Στην αρχή, όπου δεν μπλόκαρε κόσμος την πόρτα για να σταματήσει την έξωση, η καταστολή ήταν πολύ μεγάλη. Και αυτός ήταν και ένας από τους λόγους για τους οποίους το κίνημα προβλήθηκε πολύ από τα Μ.Μ.Ε. Γιατί έβλεπες να πετάνε στο δρόμο κυρίες και άτομα ιδιαίτερα ευάλωτα και να τρώνε και ξύλο. Οπότε αυτό πήρε μεγάλη έκταση στα Μ.Μ.Ε. και τελικά επιτεύχθηκαν και πολλά πράγματα. Τώρα πια έχει αλλάξει χαρακτήρα ο αγώνας. Σε διαφορετικά μέρη, όπως για παράδειγμα στη Μαδρίτη, η καταστολή είναι πολύ πιο ακραία, στη Γρανάδα επίσης, αλλά εδώ δημιουργήθηκαν διαφορετικοί μηχανισμοί. Για παράδειγμα, αυτή τη στιγμή υπάρχει ένας μηχανισμός που αποτελείται από άτομα της πλατφόρμας, κοινωνικούς λειτουργούς, οι οποίοι παρεμβαίνουν σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης για να διαμεσολαβήσουν ανάμεσα στους πληγέντες και τους ιδιοκτήτες, και έτσι σταματάνε πολλές εξώσεις πριν καν να συμβούν. Οπότε, όταν εγώ έφτασα στην ΡΑΗ, το 70% των εξώσεων σταματούσαν με αυτόν τον τρόπο, με διαπραγματεύσεις από το τηλέφωνο.

- Ποια ήταν τα κύρια συνθήματα του αγώνα;

BORJA: «Όχι άλλα σπίτια χωρίς κόσμο, ούτε κόσμος χωρίς σπίτι!»

«Αυτή η τράπεζα εξαπατά, κοροϊδεύει και διώχνει τον κόσμο από τα σπίτια του», που ήταν κυρίως αυτοκόλλητα τα οποία κολλάγαμε στις τράπεζες όπου γίνονταν παρεμβάσεις, και για να δημοσιοποιηθεί ο ρόλος των τραπεζών. Αυτά ήταν τα συνθήματα. Σαν βασικές διεκδικήσεις ήταν:

«Αναδόρο δικαίωμα άρνησης πληρωμής», δηλαδή να μπορεί να απαλλαχθεί κάποιος ολοκληρωτικά από το χρέος του,
«Δικαίωμα σε μία αξιοπρεπή κατοικία»
«Εγγυημένα κοινωνικά βοηθήματα».

- Ποια ήταν η καθημερινότητα του αγώνα και σε ποια πεδία επεκτάθηκε; Σε ποια υλικά προβλήματα προσπάθησε ή κατάφερε να απαντήσει; Και επίσης τι σχέσεις δημιουργήθηκαν πέρα από τα στενά όρια του αγώνα; Δημιουργήθηκαν καθημερινές σχέσεις ανάμεσα στους ανθρώπους που συμμετείχαν στον αγώνα;

BORJA: Ναι, εννοείται πως ναι. Πόσο μάλλον που όπως έλεγα είναι μία συλλογικότητα με με αρκετές γυναίκες και επομένως έντονο το γυναικείο στοιχείο, οπότε υπήρχε η έγνοια του να προσέχουμε η μια την άλλη. Ίσως όχι με την πολιτική μορφή που έχει τώρα, «πρέπει να προσέχουμε ο ένας τον άλλον», αλλά υπήρχε πραγματικά. Δεν υπήρχε πολύ συγκεκριμένη συνείδηση, αλλά πάντα η μπύρα μετά τις συνελεύσεις ήταν δεδομένη. Κι εγώ δημιούργησα δεσμούς με πολύ κόσμο. Πολλές φίλεις, με πολύ έντονα συναισθήματα. Συζητούσαμε και διαχειριζόμασταν ζητήματα πολύ ευαίσθητα, και ο κόσμος μίλαγε

ανοικτά, έκλαιγε κάθε λίγο και λιγάκι, τα συναισθήματα ήταν πολύ έντονα και έτοιμα να εκραγούν. Οπότε το πράγμα πάει πολύ πιο πέρα από τις συνελεύσεις. Στη θεωρία στις συνελεύσεις παίρνονται οι αποφάσεις. Αλλά, εγώ τουλάχιστον έβγαινα με πολύ κόσμο, για να χορέψουμε, να πιούμε μπύρες, οτιδήποτε... Και μετά ήταν και η αλληλοϋποστήριξη, χρειαζόσαι κάτι, στέλνεις μήνυμα, έχεις ένα τραπέζι, έχεις δεν ξέρω κι εγώ τι... υπήρχε ένα δίκτυο αλληλεγγύης.

- Και ο αγώνας, αυτός καθ' εαυτός, επεκτάθηκε σε άλλους τομείς πέρα από τη κατοικία; Τέθηκαν στις συνελεύσεις ζητήματα όπως η ανεργία κτλ.;

BORJA: Όχι. Η γνώμη μου είναι ότι υπήρχαν συγκεκριμένα συμφέροντα για να μην επεκταθεί σε αυτούς τους τομείς η συζήτηση. Ότι οι άνθρωποι που κατνύθουν το κίνημα στη Βαρκελώνη... γιατί υπάρχει μία ομάδα συντονισμού που κατευθύνει ολόκληρο το κίνημα, στην οποία κύριο λόγο έχουν οι άνθρωποι που παίρνουν μισθό... και δεν τους ενδιαφέρει να αναμειχθούν στα πράγματα. Μόνο για την κατοικία.

- Υπήρξαν εσωτερικές συγκρούσεις με βάση τη διαφορετική κοινωνική/ταξική ή έμφυλη προέλευση ή τις διαφορετικές πολιτικές αφετηρίες;

BORJA: Υπήρξαν εσωτερικές διαμάχες. Εγώ ήμουν ένα από τα πολλά άτομα που συμμετείχαν σε αυτές. Αλλά δεν υπήρχε διάθεση να συζητηθούν τα ζητήματα. Γιατί τα άτομα που συμμετείχαν το ζούσαν ως κάτι πολύ εκθρικό. Στους πληγέντες, που έρχονταν για την δική τους περίπτωση, γιατί ήθελαν ένα σπίτι, ή να κάνουν όράσεις, ό, τι είχε να κάνει με εσωτερική σύγκρουση προκαλούσε μεγάλο φόβο. Ήταν πολύ δύσκολο να αγγίξουμε συγκεκριμένα ζητήματα. Δηλαδή, λέγαμε ότι συμβαίνουν περίεργα πράγματα στη συλλογικότητα, πρέπει να τα δούμε, και η απάντηση του κόσμου ήταν ότι δεν με νοιάζει, εμείς θέλουμε να αγωνιστούμε... σαν να μην υπήρχε χρόνος για να ασχοληθούμε με εσωτερικά ζητήματα. Άρχισαν να μπλοκάρουν διάφορα ζητήματα γιατί πάντα υπήρχε μία έκτακτη ανάγκη. Κι έτσι δεν έχεις ποτέ χρόνο να φροντίσεις για τις εσωτερικές διαδικασίες. Ανισότητες σχετικές με το φύλο συζητήθηκαν. Έτυχε να διώξουμε ένα άτομο που είχε απαράδεκτη συμπεριφορά, άσκησε έμφυλη βία και είχε πολύ πατριαρχική συμπεριφορά στη συνέλευση. Αλλά, για παράδειγμα, κάθε φορά που ερχόταν στην επιφάνεια το ζήτημα της τάξης περιπλέκονταν τα πράγματα. Δεν είμαστε όλοι ίσοι. Οι άνθρωποι που συμμετέχουν στον συντονισμό είναι όλοι νέοι, με ένα τεράστιο πολιτισμικό κεφάλαιο κτλ. Υπάρχει μία μεγάλη ανισότητα. Επίσης, υπάρχει κόσμος ο οποίος παίρνει μισθό για τη συμμετοχή του στην πλατφόρμα, ενώ εγώ δεν παίρνω φράγκο. Εσύ παίρνεις μισθό κι εγώ βάζω το διπλάσιο χρόνο από εσένα. Μπορεί κι εσύ να πληρώνεσαι για 8 ώρες, αλλά τελικά να βάζεις 15, αλλά εγώ βάζω 24, γιατί αυτή είναι η ζωή μου. Και δεν παίρνω ούτε φράγκο. Γιατί εσύ να πληρώνεσαι κι εγώ όχι;

Αυτό για παράδειγμα έμπαινε συχνά σαν ζήτημα. Ή επίσης έχεις πρόβλημα γιατί έχεις θέμα με την υποθήκη. Αλλά πως μπορείς να συγκριθείς με εμένα που δεν είχα ποτέ φράγκα και ζούσα σε καταλήψεις μια ζωή; Κι εκεί υπήρχαν ανισότητες αρκετά σοβαρές. Και η συλλογικότητα ονομάζεται Πλατφόρμα για τους Πληγέντες από την Υποθήκη. Όταν πια δεν πουλούσε η ιστορία με τις υποθήκες, και ο κόσμος άρχισε να κερδοσκοπεί με τα ενοίκια, τότε αυξήθηκαν οι καταλήψεις, αλλά και ο κόσμος που είχε πρόβλημα με τις αυξήσεις των ενοικίων... Οπότε δεν είναι το ίδιο κάποιος που έχει πρόβλημα με το νοίκι, κάποιος που ζει σε κατάληψη και κάποιος που έχει θέμα με μία υποθήκη. Αυτό το συζητάγαμε μια στο τόσο. Αλλά ο κόσμος που συμμετείχε στον συντονισμό, είχε πάντα μία πολύ «χίπικη» στάση: «όχι, εδώ είμαστε όλες ίσες, εδώ όλες αφιερώνουμε τις ίδιες ώρες, όλες θυσιάζουμε πολλά πράγματα.» Οπότε, κατά τη γνώμη μου, υπήρχαν πολλές εσωτερικές συγκρούσεις, και ταξικές και έμφυλες, αλλά δεν τις αντιμετωπίσαμε ποτέ γιατί τα άτομα που είχαν την εξουσία, δεν τα ενδιέφερε να τις αντιμετωπίσουμε. Ξεκινώντας λοιπόν από όλα αυτά τα ζητήματα, αρχίσαμε, διάφορος κόσμος, να οργανωνόμαστε, και η κατάσταση ξέφυγε κάπως από τον έλεγχο όσων συντόνιζαν το κίνημα. Αυτό έγινε στα πλαίσια της Καμπάνιας Κοινωνικού Έργου, που ήταν η καμπάνια που ήταν υπεύθυνη για τις καταλήψεις, τις οποίες ονομάζαμε επανοικειοποιήσεις, γιατί το «καταλήψεις» δεν ακουγόταν ωραίο. Το πλαίσιο ήταν ότι υπήρχαν εθνικές και τοπικές συνελεύσεις της ΡΑΗ, όπως υπήρχαν αντίστοιχα και ξεχωριστές εθνικές και τοπικές συνελεύσεις της Καμπάνιας Κοινωνικού Έργου. Οπότε ανάμεσα στον κόσμο που συμμετείχε στην καμπάνια, άρχισε να επωάζεται ένα πνεύμα διαφωνίας, κριτικής. Γιατί σε αυτήν την καμπάνια συμμετείχαν οι πιο περιθωριοποιημένοι, οι καταλήψεις, αυτές που δεν είχαν φωνή στο κίνημα. Όλη η δυσαρέσκεια ήταν μαζεμένη εκεί, και άρχισε να αποκτά υπόσταση. Και ο κόσμος άρχισε να βάζει ζητήματα στο τραπέζι, ότι κάτι δεν πάει καλά, ότι κάποιος έδιναν γραμμή, ότι δεν τους λάμβαναν υπ' όψιν, ότι δεν δίνουν αρκετή σημασία στις καταλήψεις... αισθάνονταν ότι βρίσκονταν στο τελευταίο σκαλοπάτι της οργάνωσης και προσπάθησαν να παρέμβουν, να θέσουν το ζήτημα. Στη Βαρκελώνη το ζήτημα έμπαινε πιο έντονα, γιατί εκεί υπήρχε ο περισσότερος συγκεντρωτισμός και από εκεί προέρχονταν οι γραμμές που θα ακολουθούσε το κίνημα. Γιατί ο κόσμος της Βαρκελώνης, πέρα από τις τοπικές συνελεύσεις, άρχισε να συντονίζει και να ελέγχει και τις άλλες τοπικές και εθνικές συνελεύσεις. Αυτοί διηύθυναν το κίνημα. Οπότε εμείς κατά κάποιο τρόπο συγκρουστήκαμε με αυτόν τον κόσμο. Προσπαθήσαμε να οργανωθούμε σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, ώστε να θέσουμε με πυγμή το ζήτημα στο τραπέζι και να πούμε «ως εδώ!». Ο κόσμος που συμμετείχε στην καμπάνια Κοινωνικού Έργου σιγά-σιγά εγκατέλειπε τις εθνικές και τοπικές γενικές συνελεύσεις και άρχισε να παρακολουθεί μόνο αυτές τις καμπάνιας. Και έφτασε ένα σημείο όπου είπαμε ότι θα πάμε μαζικά στη γενική συνέλευση να δηλώσουμε ότι είμαστε κι εμείς μέρος του κινήματος και ότι οι διεκδικήσεις μας μετράνε! Και ότι έχουμε πουχτίσει πια με τον συγκεντρωτισμό της πλατφόρμας. Γιατί για παράδειγμα, για να

ανοίξεις μία κατάληψη, η ΡΑΗ σου ζητάει να περάσεις από μία τεράστια γραφειοκρατική διαδικασία, ώστε να αποδείξεις ότι είσαι φτωχός. Σου λένε «δεν μπορείς να κάνεις κατάληψη, πρέπει να πας σε κοινωνικές υπηρεσίες, στον Δήμο» και σε ένα σωρό μέρη, μία ατελείωτη διαδικασία, για να μπορέσεις να δικαιολογήσεις την κατάληψη στην ίδια τη συλλογικότητα! Και ο κόσμος τους έστελνε στο διάολο! «είμαι στον δρόμο, τι είναι αυτά που μου λες!», «θα το κάνω από μόνος μου αν χρειάζεται!» Οπότε όλα αυτά τα ζητήματα δεν τα διαχειριζόταν η πλατφόρμα, και έφτασε σε ένα σημείο όπου άρχισε να ανεβαίνει όλο και πιο πολύ η ένταση. Και υπήρχαν άτομα που βίωναν όλη αυτή την ένταση σε πολύ προσωπικό επίπεδο, γιατί για αυτά τα άτομα η συλλογικότητα ήταν όλη τους η ζωή. Σε όλο αυτό το πλαίσιο συνέβησαν πολλά. Εν ολίγοις, η Καμπάνια Κοινωνικού Έργου κατήγγειλε την περιθωριοποίηση της κατάληψης ως μέσο αγώνα, την ύπαρξη διαφορετικών κοινωνικών τάξεων μέσα στη συνέλευση, την ευθεία σχέση που υπήρχε με τη δημοτική αρχή, τον ρεφορμισμό που διέκρινε το κίνημα. Γιατί σε κάποιο σημείο τέθηκε το ερώτημα του γιατί αγωνιζόμαστε εδώ; Για να αλλάξουμε την κοινωνία, ή για να ξαναποκτήσει όλος ο κόσμος ένα σπίτι, ένα αυτοκίνητο, και να συνεχίσουν όλα όπως πριν; Άρχισε να διαφαίνεται αυτή η τριβή ανάμεσα στον ρεφορμισμό και την επανάσταση. Πόσο μάλλον που εκτός όλων των άλλων, έχεις απέναντί σου και άτομα που πληρώνονται, από τη ΜΚΟ, άλλα με λεφτά του δημαρχείου. Οπότε αυτό έπρεπε να αλλάξει. Ή θα φεύγαμε ή θα άλλαζε. Προσπαθήσαμε λοιπόν να το αλλάξουμε. Αλλά δεν είναι εύκολο όταν έχεις να αντιμετωπίσεις άτομα που είναι ειδικοί σε αυτό που κάνουν, έχουν προνόμια, τη στιγμή που εσύ και όσοι είναι μαζί σου δεν έχεις ούτε μέσα, έχεις τις δικές σου εσωτερικές διαφωνίες, επισφαλείς καταστάσεις ως προς την καθημερινή επιβίωση... και η αλήθεια είναι ότι δεν μας βγήκε, σίγουρα κάτι δεν κάναμε καλά κι εμείς... Κάναμε ό, τι μπορούσαμε, αλλά τελικά κατάφεραν να μας διώξουν από την πλατφόρμα. Από την πλευρά μας χαρήκαμε που μας έδιωξαν, γιατί δεν τους αντέχαμε άλλο και πιστεύαμε ότι το ότι μας έδιωξαν θα προκαλούσε ένα κύμα αλληλεγγύης, αλλά αυτό δεν συνέβη. Μας έδιωξαν, και είπαν «αν πάτε με αυτούς, θα είστε οι επόμενοι». Και ο κόσμος φοβήθηκε. Υπήρξε κάποιος κόσμος που αντέδρασε, αλλά δεν ήταν αρκετό. Εν πάση περιπτώσει, εμείς συνεχίζουμε να έχουμε επαφή με τον κόσμο από την καμπάνια Κοινωνικού Έργου, που δραστηριοποιείται ακόμα στα πλαίσια της πλατφόρμας. Αυτός ο κόσμος μας στηρίζει κι εμείς συνεργαζόμαστε μαζί τους σαν αυτόνομη συλλογικότητα. Εμείς, όμως, δεν είμαστε πια μέρος της ΡΑΗ και ούτε και θέλουμε. Γιατί πιστεύουμε ότι ως συλλογικότητα έχει πεθάνει. Σίγουρα κατάφερε να κατακτήσει πολλά και σημαντικά πράγματα, αλλά αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε παρακμή. Νομίζω ότι η ΡΑΗ είχε τη στιγμή της δόξας της και κατέκτησε πολύ σημαντικά πράγματα και ότι η ΡΑΗ είναι πολλά παραπάνω από όσα συνέβησαν στη Βαρκελώνη και πολλά παραπάνω από αυτούς που συγκεντρώθηκαν στους κλειστούς της κύκλους.

Τη στιγμή που μας έδιωξαν, η Βαρκελώνη ήταν πολύ δραστήρια, μέσα στην Καμπάνια Κοινωνικού Έργου. Και όταν φύγαμε φάνηκε έντονα ότι μειώθηκαν σημαντικά

οι δυνάμεις της καμπάνιας. Και αυτοί ήξεραν ποιους έδωχναν. Τώρα βέβαια η ομάδα που διευθύνει την ΡΑΗ ξανακέρδισε σε δύναμη και προβλέπεται να εκδιωχθεί κι άλλος πολύς κόσμος. Εμείς αυτήν την περίοδο τρέχουμε μία καμπάνια για την απο-ενοχοποίηση της κατάληψης, με βίντεο, με δράσεις, και μία έρευνα που κάνουμε με παραπάνω από χίλια άτομα, πολλές συνεντεύξεις κτλ. για να διηγηθούμε τη ζωή των ανθρώπων και να βγει στην επιφάνεια το πως ενοχοποιούνται αυτά τα άτομα και να διαψεύσουμε την προπαγάνδα των Μ.Μ.Ε., που λένε ότι αν φύγεις από το σπίτι σου θα σου το πάρουν και ότι δεν μπορείς καν να πας για διακοπές, ότι οι καταληψίες είναι οι χειρότεροι, είναι βρώμικοι, άξεστοι, τεμπέληδες, ότι εκμεταλλεύονται τους άλλους και δεν θέλουν να πληρώνουν τίποτα. Οπότε εμείς, μέσω αυτής της έρευνας που θα κυκλοφορήσει σε βιβλίο, προσπαθούμε να διηγηθούμε τις ζωές αυτών των ανθρώπων και είμαστε σε συνεννόηση με πολλές συλλογικότητες της Βαρκελώνης και άλλων πόλεων στα πλαίσια της καμπάνιας. Και αυτοί που μας έδωξαν ήξεραν ότι είχαμε οργανώσει αυτή την καμπάνια, και δεν τους άρεσε ούτε τους ενδιέφερε. Οπότε όταν φύγαμε πήραμε μαζί μας και την καμπάνια, και είπαμε ότι αυτή θα γίνει η αιχμή του δόρατος μας και θα συνεχίσουμε βάζοντας την σε προτεραιότητα και θα συνεχίσουμε να ανοίγουμε καταλήψεις, που είναι αυτό που ξέρουμε καλύτερα να κάνουμε, να απο-ενοχοποιούμε την κατάληψη.

- Ποια ήταν η σχέση του ήδη πολιτικοποιημένου κόσμου με την υπόλοιπη συνέλευση; Τι δυναμικές προέκυψαν σε αυτήν τη σχέση; Υπήρξαν φαινόμενα ιεραρχίας, άμεσης ή έμμεσης;

BORJA: Όλα ήταν έμμεσα. Δεν συζητιόταν ανοιχτά τίποτα σχετικό. Ήταν αιωρούμενες ιεραρχίες αν θες. Εγώ ήμουν μέλος της ομάδας «διαμεσολάβησης συγκρούσεων» στην ΡΑΗ, οπότε παρακολούθησα πολλές συνελεύσεις. Οπού εκεί έβλεπες πράγματα που δεν τα πίστευες. Υπήρχαν συνελεύσεις που ούτε καν καθόταν ο κόσμος σε κύκλο. Ήταν ένα άτομο σ' ένα τραπέζι και περνούσε ένας-ένας κι έλεγε το πρόβλημά του. Έχω δει τα πάντα. Άτομα με τελείως πατριαρχικές συμπεριφορές να δίνουν εντολές. Και ξέρουν να το κάνουν καλά. Την ίδια στιγμή που κάθονταν όλοι σε κύκλο και γινόταν προσπάθεια να εκφραστούν όλοι και όλες, να ενδυναμωθούν τα άτομα... ένα ολόκληρο σύστημα πολύ ενδιαφέρον. Αλλά στην τελική, υπήρχε μια επιτροπή, η Επιτροπή Συντονισμού, στην οποία μπορούσες να συμμετάσχεις μόνο αν σε προσκαλούσαν, και στην οποία μαγειρεύονταν τα πάντα. Όλες οι πληροφορίες, τι ειπώθηκε στην κάθε συνέλευση, τι συγκρούσεις υπήρχαν, πως θα λειτουργεί γενικά η συνέλευση, σε ποιον θα δοθεί περισσότερος λόγος και σε ποιον όχι. Η βιτρίνα ήταν πολύ όμορφη... εγώ έμεινα πολύ καιρό στην Επιτροπή Συντονισμού, σχεδόν από τότε που άρχισα να συμμετέχω στην πλατφόρμα... αλλά υπήρχε μία απίστευτη ιεραρχία. Στην αρχή το πίστεψα, ότι ήταν για το καλό του κινήματος. Ήμουν ένας παραπάνω από αυτά τα στοιχεία της ιεραρχίας.

Εννοείται πως μέσα στην Επιτροπή Συντονισμού υπάρχει ένας πυρήνας πιο σκληρός, δηλαδή τα άτομα που πληρώνονται, και κάποια άλλα άτομα που έχουν πιο στενές σχέσεις μεταξύ τους. Αλλά κι εγώ ήμουν μέλος αυτής της επιτροπής, έβλεπα τι μαγειρευόταν εκεί μέσα, και έλεγα ότι αυτό είναι για το καλό του κόσμου! Αλλά όταν άρχισε να αναδύεται η σύγκρουση, και ο κόσμος της Ομάδας Κοινωνικών Έργων έθεσε επί τάπητος ζητήματα και η αντίδραση ήταν να τους σιωπήσουν και να τους ενοχοποιήσουν όσο πιο έντονα μπορούσαν, είπα στον εαυτό μου «τι γίνεται εδώ πέρα!». Εγώ εκείνη την περίοδο «ενδυνάμωνα» συνελεύσεις και με είχε πάρει κόσμος από τον σκληρό πυρήνα στην άκρη να μου πει «αν πεις παραέξω το τάδε, την έκανες από εδώ!». Είχε φτάσει σε τέτοιο σημείο η σύγκρουση που έλεγα «σοβαρά τώρα το λες αυτό!;». Κι εγώ άλλαξα στάση με τη μία λέγοντας ότι αυτό είναι αίσχος κτλ.

- Για να περάσουμε σε πιο πρακτικά κομμάτια του αγώνα. Πόσο άτομα ερχόντουσαν στις συνελεύσεις και πόσα συμμετείχαν στις δράσεις;

BORJA: Υπήρχαν συνελεύσεις «καλωσορίσματος», δηλαδή η πρώτη συνέλευση, στη οποία πάει όλος ο κόσμος, και στην οποία εξηγούνταν οι γραφειοκρατικές και διοικητικές διαδικασίες που έπρεπε να κάνει ο καθένας, και τι είναι η ΡΑΗ, ποιοι και ποιες είναι η ΡΑΗ κι όλα αυτά. Και μετά οι συνελεύσεις συντονισμού, που ήταν τις Τρίτες. Και εκεί συζητιούνταν όλες οι καμπάνιες που έτρεχαν, οι δράσεις που έπρεπε να γίνουν, και στο τέλος συζητούσαμε τις ξεχωριστές περιπτώσεις, όπου μιλάγαν οι πληγέντες. Οπότε οι συνελεύσεις καλωσορίσματος, όπου ο κόσμος μιλάγε, έβρισκε στήριξη κτλ. ήταν πάρα πολύ μαζικές. Και όταν πήγαινα στις συνελεύσεις συντονισμού, υπήρχαν επίσης πάρα πολλά άτομα, γύρω στα 200.

- Στις συνελεύσεις καλωσορίσματος ερχόταν κόσμος μόνο για μία φορά, ή συνέχιζε να πηγαίνει μετά την πρώτη φορά;

BORJA: Μέχρι να πιάσεις πως λειτουργεί το πράγμα. Γιατί οι συνελεύσεις καλωσορίσματος ήταν σαν ένα μάθημα πανεπιστημίου. Ήταν τέσσερις ώρες βομβαρδισμού με πληροφορίες, πως λειτουργεί η φάση, πρέπει να πας εκεί, μετά εκεί, η κατάληψη είναι αυτό, η ΡΑΗ είναι το άλλο, αγωνιζόμαστε για το δικαίωμα στη στέγη, λειτουργούμε έτσι... και στο τέλος, προσκαλούνταν οι καινούργιοι να διηγηθούν την περίπτωσή τους. «Μου συνέβη αυτό κι αυτό, είμαι στον δρόμο», οπότε οι άλλοι τον/την καθισούσαν, και όταν σταθεροποιούνταν η κατάσταση αυτών των ανθρώπων, αν είχαν όρεξη έρχονταν στις συνελεύσεις συντονισμού, όπου παίρνονταν οι αποφάσεις. Στις συνελεύσεις καλωσορίσματος δεν παίρνονταν αποφάσεις. Υπάρχει γενικότερη παρουσίαση και παρουσίαση των ατομικών υποθέσεων. Στις συνελεύσεις συντονισμού συζητιούνταν οι ατομικές υποθέσεις, αλλά κυρίως παίρνονταν αποφάσεις. Τι κάνουμε, πως το κάνουμε.

Αυτό κατ' επίφαση. Γιατί από πίσω υπήρχαν οι συνελεύσεις που λέγαμε πριν, στις οποίες δεν έχει πρόσβαση ο καθένας, και στις οποίες παίρνονταν οι πραγματικές αποφάσεις. Εκεί έφταναν τα mails, εκεί γίνονταν τα πάντα. Και μετά υπήρχαν συνελεύσεις επιτροπών. Επιτροπή επικοινωνίας, νομική επιτροπή, οπτικοακουστική επιτροπή, επιτροπή καμπάνιας, δράσεων... Υπήρχαν επιτροπές για τα πάντα.

- **Και σε αυτές τις επιτροπές συμμετείχαν και άτομα που δεν συμμετείχαν καιρό στην πλατφόρμα, ή τέλος πάντων που άρχιζαν να πολιτικοποιούνται μέσα από την ΡΑΗ;**

BORJA: Ναι. Το μεγάλο φορτίο της πολιτικής δουλειάς το έβγαζε αυτός ο κόσμος. Ο ήδη πολιτικοποιημένος κόσμος ήταν λίγος. Όταν εντάχθηκα εγώ στην καμπάνια, η πλειοψηφία του κόσμου αυτού είχε ήδη πάει στο Δημαρχείο της Βαρκελώνης. Και ως προς τις δράσεις, πριν υπήρχε πάρα πολύς κόσμος που συμμετείχε. Τώρα είναι λίγο σε πτώση. Πάντα βέβαια θα βρεις λόγους να παραπονεθείς, ότι δεν υπάρχει αρκετός κόσμος κτλ. Αλλά η αλήθεια είναι ότι υπήρχε πολύς κόσμος στις δράσεις. Βέβαια στην αρχή ο κόσμος που ήταν ήδη πολιτικοποιημένος ήταν αυτός που κινούσε κάπως τα νήματα, έπαιρνε πρωτοβουλίες, πρότεινε πράγματα. Αλλά με την πάροδο του χρόνου ο υπόλοιπος κόσμος άρχισε να παίρνει τα νήματα, να ενδυναμώνεται, να κάνει κι αυτός προτάσεις, οι οποίες υλοποιούνταν. Δεν υπήρχε τόσο έντονη γραμμή από τα πάνω σε αυτό το πεδίο.

- **Ποια ήταν η σχέση της συλλογικότητας με τους θεσμούς; Ήταν ομόφωνη απόφαση ή ήταν πεδίο σύγκρουσης;**

BORJA: Η σχέση με τους θεσμούς ήταν ότι εξ αρχής υπήρχαν άτομα που πληρώνονταν. Ποτέ δεν αναγνώρισαν ότι ο μισθός τους προέρχεται από το κράτος. Πάντα υποστήριζαν ότι πληρώνονται από το DESC, που είναι μία ΜΚΟ. Αλλά στην ουσία η ΜΚΟ είναι απλά ένα κανάλι, τα λεφτά έρχονται από το κράτος. Μιλώντας τώρα σε ένα γενικότερο πλαίσιο, στην αρχή η σχέση με τους θεσμούς ήταν συγκρουσιακή, αλλά με μία λογική του να τους αλλάξουμε. Άρα πάντα ο στόχος της καμπάνιας ήταν οι θεσμοί. Ένα από τα πράγματα που χαρακτηρίζουν την ΡΑΗ είναι ότι ποτέ δεν σκέφτηκε πέρα από τους θεσμούς. Πάντα ήταν μέσα, από και για τους θεσμούς. Ποτέ δεν θέλησε να πάει λίγο παραπέρα, να αλλάξει τη θεσμοκεντρική της λογική. Πάντα αναζητούσε τον διάλογο με τους θεσμούς. Το ενδιαφέρον με τη ΡΑΗ, πέρα από την αισιοδοξία της, ήταν ότι, σε αντίθεση με πολλά αναρχικά κινήματα, αυτοί/ες έμπαιναν σε διάλογο και με τις τράπεζες. Και αυτό ήταν κάτι αρκετά ισχυρό. Συνόδευαν κόσμο, και κάθονταν μαζί απέναντι από τους τραπεζίτες και άνοιγαν διάλογο μαζί τους, διαπραγματεύονταν. Και κατάφεραν ένα σωρό πράγματα μέσα από αυτό, μέσα από τον διάλογο με την εκάστοτε διοίκηση. Έσπασε σε μεγάλο βαθμό το τείχος που υπήρχε στα κοινωνικά κινήματα, του να διαπραγματεύονται. Η πλατφόρμα μπήκε σε διαπραγματεύσεις. Και στη συνέχεια, οι περισσότεροι από τους

ήδη πολιτικοποιημένους της ΡΑΗ εντάχθηκαν σε πολιτικά κόμματα. με όλη αυτή τη φάση του 15M, του Rodemos κτλ. Το καλό είναι ότι η πλειοψηφία άφησε το κίνημα, αλλά βέβαια το άφησαν σε χέρια που εμπιστεύονταν. Κι από αυτό το σημείο κι έπειτα η σχέση με τους θεσμούς αλλάζει αρκετά. Γιατί δεν είναι το ίδιο να αγωνίζεσαι ενάντια σε ένα Δημαρχείο που σε πληρώνει, αλλά που είναι δεξιόι, και να είσαι ενάντια σε ένα Δημαρχείο που σε πληρώνει και, επιπλέον, στελεχώνεται από φίλους σου. Και στη Βαρκελώνη αυτό φάνηκε ξεκάθαρα.

- **Ποια ήταν τα μέσα επικοινωνίας του αγώνα; Χρησιμοποιήσατε εμπορικά μέσα, εφημερίδες, τηλεόραση κτλ;**

BORJA: Ναι. Ήταν και αυτό ένα από τα σημεία διαφοροποίησης σε σχέση με προηγούμενα κοινωνικά κινήματα βάσης. Ήταν το πρώτο που προσπάθησε να γίνει μιντιακό κίνημα, λαϊκίστικο και χρησιμοποιήθηκαν όλα τα μέσα. Twitter, facebook, εφημερίδες, blogs, ό,τι χρειαζόταν. Η λογική ήταν ότι πρέπει να βρίσκεσαι παντού και να μιλάει ο κόσμος για σένα. Κάθε Τρίτη στις συνελεύσεις έρχονταν από έξι επτά ερευνητές (μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί κτλ.), από Αργεντινή, κι από δεν ξέρω κι εγώ πού. Και μπορούσαν να ερευνήσουν ό, τι ήθελαν, να χρησιμοποιήσουν ό, τι ήθελαν. Αρκεί να μιλούσε ο κόσμος για εμάς.

- **Και ποιος μιλούσε, στα ΜΜΕ για παράδειγμα;**

BORJA: Ένας εκπρόσωπος τύπου, που έπαιρνε μισθό, κανονικά.

- **Και αυτόν τον διάλεγαν με απόφαση συνέλευσης ή υπήρχε από πάντα κατά κάποιο τρόπο;**

BORJA: Έλεγε κάποιος: «Θα ορίσουμε αυτόν για εκπρόσωπο τύπου!»

κι ακουγόταν από κάτω: «Ναιiiii!!!»

Κάπως έτσι παίρνονταν αυτές οι αποφάσεις. Όχι παντού. Εδώ στη Βαρκελώνη γινόταν έτσι. Και ορισμένες φορές, όταν αυτός απουσίαζε επιλέγονταν άλλοι εκπρόσωποι. Στην θεωρία, με βάση τις αρχές της ΡΑΗ, οι εκπρόσωποι τύπου πρέπει να εναλλάσσονται κτλ. Εδώ στη Βαρκελώνη πάντα ήταν ο ίδιος εκπρόσωπος. Και σε εθνικό επίπεδο, το ίδιο. Πάντα ήταν η Ada Colau, η νυν δήμαρχος της Βαρκελώνης, η οποία, επίσης, ήταν έμμισθη.

- Στο βαθμό που μπορείς να απαντήσεις, επειδή είναι πολύ γενική η ερώτηση, ποια ήταν η αντίδραση των γειτόνων, όταν για παράδειγμα υπήρχε μία δράση για να σταματήσει μία έξωση;

BORJA: Δεν μπορώ να απαντήσω. Κάποιες φορές καλή, άλλες κακή. Εγώ δεν συμμετείχα στις πρώτες δράσεις ενάντια στις εξώσεις. Οπότε δεν μπορώ να σας πω. Σίγουρα θα ήταν πολύ πιο δύσκολα στην αρχή. Τώρα η ΡΑΗ έχει κατακτήσει μία μιντιακή νομιμοποίηση για να σταματάει τις εξώσεις. Πράγμα το οποίο δεν υπήρχε πριν. Πριν ήταν πράγματα που έκαναν μόνο οι καταληψίες. Τώρα σε μία έξωση θα φωνάξεις το σύνθημα «Γείτονα, ξύπνα, έξωση στην πόρτα σου» («Vecino, despierta, desahucios en tu puerta») και ο κόσμος θα αντιδράσει. Υπάρχει η θέληση να σταματήσουν οι εξώσεις. Πλέον, όποιος δεν θέλει να σταματήσει μία έξωση, ξέρεις ότι είναι δεξιός. Δεν ξέρω πως ήταν στην αρχή. Ίσως στην αρχή να μην είχε τέτοια αποδοχή, να σε στραβοκοιτάζανε.

- Ποιος ήταν ο κυρίαρχος λόγος ως προς το ζήτημα της κατοικίας αλλά και ως προς τον ίδιο τον αγώνα; Και αν πιστεύεις πως αυτό έσπασε μέσα από την συλλογική δράση και πώς;

BORJA: Ο κυρίαρχος λόγος μιλούσε για την προστασία της ατομικής ιδιοκτησίας, και για την κατοικία ως εμπόρευμα. «Δούλευε πολύ, αγόραζε πολύ, μάζευε χρέη και μην ανησυχείς, θα καταφέρεις να τα ξεπληρώσεις. Πάρε αμάξι, φτιάξε οικογένεια, πάρε σκυλί...»

- Και στη συνέχεια; Όταν έσκασε πια το ζήτημα των υποθηκών; Ο κυρίαρχος λόγος πώς το παρουσίαζε; Ως κοινωνικό ζήτημα, ως προσωπικό;

BORJA: Αυτό που έκαναν τα ΜΜΕ ήταν να ενοχοποιήσουν τα άτομα. Έλεγαν ότι υπάρχουν άνθρωποι που μάζεψαν υπερβολικά πολλά χρέη και ότι, αν δεν μπορούν να τα πληρώσουν, δεν έπρεπε να χρεωθούν τόσο. Γιατί αγόρασες σπίτι αφού δεν μπορείς να το πληρώσεις; Πάντα προσπαθούσαν να ρίξουν την ευθύνη στο άτομο που είχε το χρέος, και να το κυνηγήσουν και μέσω του τύπου και μέσω της δικαιοσύνης μέχρι να το διαλύσουν. Βέβαια, το να ενοχοποιείς τα άτομα λειτουργεί όταν αυτά είναι δύο, τρία. Αλλά από ένα σημείο κι έπειτα ήταν τόσο μαζικό το ζήτημα, που δεν τους ήταν τόσο εύκολο. Και η ΡΑΗ όντως έκανε πολλή δουλειά στο να μεταφέρει την ευθύνη στην κοινωνία και να κάνει μία ανάλυση που έλεγε ότι το λάθος δεν το έχουμε εμείς, αλλά τα μέσα και οι τράπεζες που έπαιζαν με τις ζωές μας. Γιατί όταν ο νόμος για τα ενοίκια είναι σκατά, όταν σου διευκολύνουν αφάνταστα το να βάλεις κάτι σε υποθήκη, όταν σου λένε ότι δεν θα συμβεί τίποτα, και βγαίνουν ξανά και ξανά στην τηλεόραση και λένε «αγόραζε, αγόραζε, αγόραζε και μην σε ανησυχεί τίποτα», όταν όλες οι διαφημίσεις σε

παροτρύνουν να βάλεις υποθήκη, πως να μην αγοράσεις σπίτι και πως να μην χρεωθείς ως τα μπούνια; Επίσης, υπήρχαν και άλλα κοινωνικά κινήματα, δεν ήταν μόνο η ΡΑΗ. Αλλά σίγουρα η ΡΑΗ έριξε πολλές δυνάμεις στο να διαχύσει έναν μιντιακό λόγο για να αντιστρέψει αυτή την κατάσταση. Μετά βγήκαν, επίσης, ένα σωρό σκάνδαλα με πολιτικούς, ιστορίες διαφθοράς κτλ. Έπαιξε ρόλο κι αυτό στην αλλαγή του λόγου. Και μετά το κίνημα του 15Μ, είχε αλλάξει κάπως το κοινωνικό φαντασιακό, ως προς το ζήτημα της κατοικίας.

- Ο συντονισμός με άλλες πόλεις πώς γινόταν;

BORJA: Υπάρχει μία συνέλευση σε κάθε χωριό ή πόλη. Στις πόλεις υπάρχουν πάνω από μία. Μόνο στη Βαρκελώνη υπάρχει μόνο μία. Γι αυτό, υπήρχαν και τόσα πολλά άτομα. Στη Βαρκελώνη υπήρχε μονοπώλιο. Γιατί έγιναν προσπάθειες να δημιουργηθούν κινήσεις στις γειτονιές, αλλά δεν λειτούργησαν. Όλοι πήγαιναν στην ΡΑΗ. Μετά υπήρχαν συντονισμοί σε επίπεδο νομαρχιακό. Ένα συντονιστικό στον Βορρά, ένα στην Ανδαλουσία, ένα στην Καταλονία, ένα στη Μαδρίτη κτλ. Και μετά υπήρχε και ένα εθνικό συντονιστικό. Τα τοπικά συντονιστικά, νομίζω, γίνονταν κάθε δυο βδομάδες και το εθνικό μία τον μήνα. Υπήρχαν διαφορετικές επιτροπές σε επίπεδο περιφέρειας, και σε επίπεδο εθνικό που έβγαζαν την ημερήσια διάταξη, οργάνωναν πού θα γίνει το φαγητό κτλ. και πήγαινες εκεί, γνώριζες κόσμο, οργάνωνες καμπάνιες με κοινά ενδιαφέροντα, όριζες τον κοινό εχθρό για κάποια περίοδο και προχωρούσες στον αγώνα σου.

- Τώρα σε τι φάση βρίσκεται ο αγώνας; Αν και δεν συμμετέχεις πια, σίγουρα έχεις μια εικόνα.

BORJA: Ναι. Τώρα θέλουν απελπισμένα να αλλάξει ο νόμος. Παρουσίασαν μία ILP. Δεν ευοδώθηκε. Παρουσίασαν άλλη πρόταση για ρύθμιση. Το ίδιο. Και τώρα έχουν γίνει εμμονικοί με τα πέντε σημεία της ΡΑΗ. Αυτό και πάλι μία προσπάθεια να αλλάξει ο νόμος με πέντε μίνιμουμ σημεία:

1. Αναδρομικό δικαίωμα άρνησης πληρωμής (Dación en Pago Retroactiva).
2. Προσιτά ενοίκια.
3. Να σταματήσουν οι εξώσεις.
4. Κοινωνική κατοικία.
5. Επίδομα για τα βασικά είδη.

Και προσπαθούν να κατηγορήσουν το PP, το Ciudadanos⁴ και το PSOE⁵, το Podemos όχι τόσο, για να αλλάξει ο νόμος. Και ρίχνουν πολλή ενέργεια σε αυτό. Συνέχεια.

- **Και στο επίπεδο της βάσης; Συνεχίζουν οι δράσεις;**

BORJA: Στη Βαρκελώνη πολύ λιγότερο, καθώς εκεί έχουν υιοθετήσει μία κρατικό-κεντρική οπτική. Σε άλλα μέρη συνεχίζουν να κάνουν δράσεις, να διαπραγματεύονται με τράπεζες, να μπλοκάρουν εξώσεις, να καταλαμβάνουν σπίτια και να απαντάνε στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Συνεχίζουν να λειτουργούν. Έχουν γίνει πολύ δυνατά πράγματα. Στις Valles η PAH έχει δημιουργήσει ένα λαϊκό σχολείο. Εκεί υπάρχουν έξι κτιριακά συγκροτήματα. Σε ένα από αυτά ο κόσμος είδε ότι τα παιδιά όσων ήταν στις καταλήψεις έκαναν πολλές απουσίες στο σχολείο, κι έτσι δημιούργησαν ένα σχολείο για τα παιδιά αυτά, σε έναν αδειανό χώρο στο ισόγειο. Στο Sabadell, όπου υπάρχουν επίσης τέσσερα ή πέντε κατελημμένα κτίρια, υπάρχει μία γυναικεία φεμινιστική συλλογικότητα, μέσω της PAH. Υπάρχουν ένα σωρό πράγματα. Και ο καθένας αναπτύσσεται καθώς συνεχίζει ο αγώνας. Αλλά η κρατικό-κεντρική γραμμή που κυριαρχεί στη Βαρκελώνη, στοχεύει στην αλλαγή του νόμου. Που στην τελική είναι μία προεκλογική εκστρατεία. Δεν είναι κάτι άλλο.

- **Μπορείς να κάνεις έναν απολογισμό του μέχρι τώρα αγώνα; Ποια όρια αντιμετώπισε, τι δρόμους άνοιξε, τι συμπεράσματα βγήκαν;**

BORJA: Το θέμα είναι ότι επειδή μπήκα στο τελευταίο στάδιο του αγώνα, μου φαίνεται πως η οπτική μου είναι περιορισμένη. Επίσης μιλάω από τη θέση κάποιου/ας που διαγράφηκε από την πλατφόρμα. Νομίζω ότι κατέκτησε πολλά πράγματα αυτός ο αγώνας, ότι κατάφερε να θέσει επί τάπητος, να εντάξει στον λόγο των ΜΜΕ, το δικαίωμα στη στέγη. Να γίνει δηλαδή κεντρικό ζήτημα στον δημόσιο διάλογο. Να βγουν στο φως οι εξώσεις και να υπάρξει μία απάντηση σε αυτές, και να ευαισθητοποιηθεί κόσμος μπροστά σε μία επείγουσα κοινωνική κατάσταση. Και μπορεί να συνεχίσει να το κάνει. Αλλά νομίζω ότι αποδυναμώθηκε σταδιακά. Δηλαδή, επενδύθηκε πολλή ενέργεια, πολλές ώρες αγώνα, πολλά άτομα πολιτικοποιημένα, αλλά τελικά είδα ότι... Δεν θέλω να το πω έτσι, γιατί όντως υπήρχε πολύ μεγάλη δυναμική, ξεπήδησαν πολλά από αυτή την κίνηση, αλλά ξεκίνησα να βλέπω ότι τα άτομα που είχαν ενδυναμωθεί, ίσως τελικά να μην είχαν ενδυναμωθεί και τόσο. Υιοθετούσαν άκριτα τον λόγο της PAH. Μπορούσες να καταλάβεις αν κάποιος ήταν μέλος της PAH από το πώς κινείται, από τα ρούχα που φοράει και

⁴ Κέντρο-δεξιό νεοφιλελεύθερο κόμμα, που ιδρύθηκε στην Καταλονία και είναι από τους βασικούς πολέμιους της ανεξαρτησίας της Καταλονίας. Κεντρικό του σύνθημα «Η Καταλονία είναι η πατρίδα μου, η Ισπανία η χώρα μου και η Ευρώπη το μέλλον μου». Στις τελευταίες εκλογές βγήκε τέταρτο, μετά το Podemos.

⁵ Σοσιαλιστικό κόμμα

από το πώς μιλάει. Είναι όλοι ίδιοι. Οπότε άρχισα να αναρωτιέμαι για την κριτική ικανότητα αυτού του κόσμου. Καθώς και την σχέση εξάρτησης που δημιουργούταν με τη συλλογικότητα. Ήταν η οικογένεια τους.

Δημιουργήθηκε μία εξιδανικευμένη ταυτότητα ανάμεσα στα μέλη της συλλογικότητας, που μου φαίνεται αρκετά προβληματική. Έχω την αίσθηση ότι μέσα από τον αγώνα για μία αξιοπρεπή κατοικία, κάποια άτομα ίσως φτάσουν να πιστέψουν ότι αν αποκτήσουν ένα αμάξι κι ένα σπίτι, όπως είχαν πριν, όλα θα λυθούν. Αν έχεις ένα λόγο πολύ λαϊκίστικο, που μπορεί να αγγίξει μεν πολύ κόσμο, αλλά τελικά επικεντρώνεται αποκλειστικά στο δικαίωμα στην κατοικία, δεν φτάνει στη ρίζα του τι συμβαίνει, και μάλιστα καταλήγει να νομιμοποιεί τους θεσμούς ενάντια στους οποίους αγωνίζεσαι, δεν πρόκειται να έρθει καμία ουσιαστική αλλαγή. Θα είναι μία απλή μεταρρύθμιση, μία μεταμφιεσμένη αλλαγή. Κατέληξα, δηλαδή, να έχω την αίσθηση ότι όλος αυτός ο κόσμος που ήταν εκεί, αν αποκτούσε εκ νέου ένα σπίτι θα ήταν ευτυχισμένος. Ότι αγωνίζεται μόνο για να ξαναποκτήσουν σπίτι κάποια άτομα. Αλλά με τι σταθερότητα να είσαι σε μία κοινωνική κατοικία, για τρία χρόνια που σου πληρώνει ο Δήμος το μεγαλύτερο μέρος; Και μετά τι κάνεις; Μέχρι τότε θα μπορείς να το ανανεώσεις αυτό; Κι αν αλλάξει το κόμμα θα θελήσει να στο ανανεώσει; Νομίζω ότι η πλατφόρμα δεν έχει καταφέρει να εμβαθύνει την κριτική της. Ίσως σε άλλες πόλεις να έχει γίνει. Αλλά εδώ δεν κατάφερε να βγει μία κριτική από τη βάση. Λείπει πολύ η αυτοκριτική. Έχει επικρατήσει ότι η PAH είναι ό, τι καλύτερο υπάρχει. Αλλά, επίσης, νομίζω ότι διαδόθηκε σε ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού η πολιτική ανυπακοή. Νομιμοποιήθηκε η κατάληψη τραπεζών. Και πολλά άλλα πράγματα. Και μετά από οκτώ χρόνια συνεχούς αγώνα για να αλλάξει ο νόμος, ακόμα δεν έχει αλλάξει αυτός ο γαμημένος ο νόμος. Νομίζω ότι λείπει ένας αναστοχασμός σχετικά με αυτό. Και μία κριτική σκέψη ως προς τον λόγο που παράγεις, ως προς το δίπολο ανάμεσα στο να μιλάς για αντικπιταλισμό, όπου θα μαζέψεις λιγότερο κόσμο, και στο ότι αν δεν θέσεις αυτό το ζήτημα, δεν θα έρθει ποτέ μία πραγματική αλλαγή. Νομίζω λοιπόν ότι πρέπει να επαναπροσδιοριστούν τα «γιατί» της συλλογικότητας και το «με ποιο σκοπό» του αγώνα για τη στέγαση. Γιατί αγωνιζόμαστε; Αξιοπρεπή κατοικία, για ποιον λόγο; Ο αγώνας για τη στέγαση πρέπει να είναι σαν μία ρωγμή που θα αλλάξει πράγματα. Πριν από πενήντα χρόνια η εργασία ήταν ένα ζήτημα που συσπείρωνε τον κόσμο. Τώρα πια όχι τόσο, ο κόσμος δεν αυτοπροσδιορίζεται ως εργατική τάξη. Τώρα το πολιτικό ζουμί βρίσκεται στην κατοικία, γιατί εκεί έχει πρόβλημα ο κόσμος. Οπότε θα χρησιμοποιήσουμε το ζήτημα της στέγασης για να προκαλέσουμε μια αλλαγή. Είναι σαν τα συνδίκата που χρησιμοποιούν τη δουλειά για να καλυτερεύσουν τις συνθήκες εργασίας. Εμείς δεν θέλουμε καλύτερα σπίτια, θέλουμε ένα παλάτι. Κι αν δεν αναπτύσσεις έναν λόγο πιο βαθύ, μία διαδικασία που οδηγεί τον κόσμο προς μία τέτοια συνειδηση, δεν ξέρω σε ποιον βαθμό μπορούν να αλλάξουν τα πράγματα. Αυτό που είδα είναι ότι τα μόνα άτομα που κατάφεραν να πάνε ένα βήμα παραπέρα, ήταν τα άτομα που έκαναν καταλήψεις. Γι'αυτό εμείς

επικεντρωθήκαμε σε αυτό. Γιατί υπήρχε μία πολιτική συνείδηση, που πήγαινε πολύ πιο μακριά από τον λόγο της ΡΑΗ. Γιατί ο κόσμος που καταλαμβάνει, συσπειρώνεται. Φτάνει σε τέτοιο σημείο του να ζει καθημερινά την πολιτική ανυπακοή και αυτό δημιουργούσε μία απίστευτη κριτική και πολιτική δύναμη. Και αλληλεγγύη, και αλληλοϋποστήριξη. Το έβλεπες με τα μάτια σου. Υπήρχε τεράστια διαφορά ανάμεσα σε όσους απλά πήγαιναν στις συνελεύσεις, σήκωναν τα χέρια και αναμασσούσαν τον λόγο της ΡΑΗ ξανά και ξανά. Και σε όσους έπρεπε να βρουν λύσεις για να έχουν νερό, που έπρεπε να μιλήσουν με τον τάδε για να κλέψουν το ρεύμα, στην τελική όσους ζούσαν για τον αγώνα. Γιατί ο αγώνας ήταν που σε κρατούσε ζωντανό, και αυτή την επιβίωση την κατάφερνες μέσω της ανυπακοής. Και εκεί έβλεπες ότι το κράτος δεν πρόκειται να σου δώσει τίποτα. Στην τελική συνειδητοποιείς ότι οι περισσότερες δυνατότητες βρίσκονται στον κόσμο που έχει χάσει τα πάντα. Όταν τα έχεις χάσει όλα, δεν σου δίνουν τίποτα, και σε φτύνουν και κατάμουτρα, στην αρχή είναι δραματικό, αλλά αν το ξεπεράσεις, αυτό μετατρέπεται σε μία απίστευτη δύναμη. Εγώ δεν είμαι τίποτα σε σύγκριση με τον κόσμο με τον οποίο έχω βρεθεί στους αγώνες. Είναι κόσμος που δεν έχει τίποτα να χάσει. Γυναίκες χωρίς χαρτιά, επισφαλώς διαμένουσες όσο δεν πάει, και αναρχικές στην καρδιά. Εκεί είναι που λες ότι με αυτόν τον κόσμο θέλω να βρίσκομαι. Και έχω κουραστεί με τις αναρχικές συζητήσεις με νέους που θέλουν να αλλάξουν τον κόσμο μέσα από τα γκέτο ιδεολογικής καθαρότητας. Για μένα η αλλαγή βρίσκεται εκεί. Το να ζεις με αυτόν τον κόσμο, που τα έχει χάσει όλα και ξέρει πολύ καλά πώς λειτουργεί το πράγμα.

Πριν να κλείσουμε ήθελα να πω ότι είναι η πρώτη συνέντευξη που δίνω ως μέλος της ΡΑΗ, χωρίς όμως να είμαι, κι ότι όλα αυτά είναι αρκετά καινούρια και για εμένα. Δεν είμαι βετεράνος της ΡΑΗ. Μπήκα ως ερευνητής, έμεινα ως πολιτικοποιημένος, και ριζοσπαστικοποιήθηκα μετά από τη διαγραφή μου. Μιλώ, από μία άποψη, μέσα από μία αθωότητα. Δεν αισθάνομαι αρκετά σίγουρος για να σου πω ότι αυτό είναι έτσι ή έτσι. Είναι περισσότερο προσωπικές σκέψεις που βιώνω, αλλά δεν μου είναι πολύ ξεκάθαρα τα πράγματα. Δεν τα έχω χωνέψει ακόμα.

4.2. ΓΡΑΝΑΔΑ: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΡΑΚΟ, ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΡΑΗ ΓΡΑΝΑΔΑΣ

Τη συνέντευξη πήρε η Πρωτοβουλία για την Πρόσβαση στη Στέγη τον Ιούνιο του 2017.

- Κάνε μας μία σύντομη ιστορική αναδρομή του αγώνα σας.

ΡΑΚΟ: Για περίπου δύο χρόνια πριν ξεκινήσει όλος αυτός ο αγώνας για την κατοικία στη Γρανάδα έβλεπα να εκδιώκεται κόσμος από τα σπίτια του στην πόλη μου και σε άλλα μέρη χωρίς να υπάρχει μία οργανωμένη απάντηση, έστω και σποραδική, απέναντι σε αυτές τις καταστάσεις, τις οποίες πληροφορούμασταν πάντα αφού είχαν συμβεί.

Άρχισα να το συζητώ με συντρόφους/ες και με άλλο κόσμο, και να ψάχνουμε κάποια περίπτωση στην οποία οι θιγόμενοι θα ήθελαν να αντισταθούν στην έξωση. Στους χώρους που κινούνται όμως δεν υπήρχε κάποιος/α που κινδύνευε να του/της γίνει έξωση λόγω αδυναμίας αποπληρωμής της υποθήκης. Χρειάστηκαν έξι μήνες για να εντοπιστεί σε ένα χωριό κοντά στη Γρανάδα (στο Maracena), μία οικογένεια που, όντας άνεργοι, δεν μπορούσαν να πληρώσουν τις δόσεις της υποθήκης και επρόκειτο να τους γίνει έξωση.

Καλέσαμε μία πολύ μικρή ομάδα συναδέλφων από το σωματείο (τέσσερα άτομα), συμπεριλαμβανομένου και ενός δικηγόρου, και καταφέραμε να δοθεί ένας μήνας αναβολής, επειδή η αστυνομία δεν μπόρεσε να έχει πρόσβαση στην κατοικία, χάρη στη στρατηγική που ακολουθήσαμε. Στη συνέχεια μάθαμε ότι και σε άλλα μέρη της χώρας γίνονταν αντίστοιχα πράγματα, και όταν ένα χρόνο αργότερα ξεκίνησε το 15Μ συναντηθήκαμε ξανά: ο δικηγόρος που είχε συνεργαστεί στην προηγούμενη δράση, ορισμένα άτομα από διαφορετικές ομάδες που ήδη ανήκαν στο κίνημα και ενδιαφέρονταν για το ζήτημα, άτομα προσφάτως πολιτικοποιημένα, και πληγέντες από τις υποθήκες.

Στην πρώτη καταλανική συνάντηση των πληγέντων από τις υποθήκες πήγαμε δύο άτομα για να συντονιστούμε και να οργανωθούμε (στην Καταλονία είχαν ήδη αρχίσει να οργανώνονται, και αυτή ήταν ουσιαστικά η πρώτη συνάντηση όπου βρέθηκε κόσμος από διαφορετικά μέρη της χώρας, χωρίς να είναι αναγκαστικά στο κάλεσμα)

- Ποια είναι η κοινωνική σύνθεση της γειτονιάς (ή των γειτονιών) στην οποία αναπτύχθηκε ο αγώνας;

ΡΑΚΟ: Ο αγώνας αναπτύχθηκε εξαιρετικά γρήγορα σε γειτονιές και πόλεις, με αποτέλεσμα να καταβάλουμε μεγάλη προσπάθεια για να προωθήσουμε μία αυτοοργανωμένη και αποκεντρωμένη οργάνωση. Η σύνθεση ήταν ουσιαστικά άνθρωποι της μεσαίας τάξης, ελάχιστα συνειδητοποιημένοι, που είχαν βρεθεί όμως σε απελπιστική κατάσταση αφότου είχαν μείνει άνεργοι. Με αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση να πληρώσουν τα

ενυπόθηκα δάνεια και να διατρέχουν σοβαρό κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού εξαιτίας της απώλειας της πρώτης κατοικίας της οικογένειας, κάτι που θα τους ανάγκαζε να ζήσουν στο δρόμο.

- Υπήρχε ιστορικό αντίστοιχων αγώνων;

PACO: Στην πραγματικότητα υπήρχε ιστορικό παρόμοιων αγώνων στη Ισπανία κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου. Αλλά η δικτατορία, πραγματική ή καμουφλαρισμένη εδώ και εβδομήντα χρόνια, είχε ως αποτέλεσμα να μην έχουμε τέτοιες εμπειρίες έως πολύ αργότερα, έως ότου όλο αυτό ξεκίνησε.

- Ποια η σύνθεση του κόσμου που συμμετείχε στον αγώνα; Από κοινωνική/ταξική και έμφυλη σκοπιά, και για τους/τις πολιτικοποιημένους/ες, από ποιους πολιτικούς χώρους προέρχονταν;

PACO: Ο κόσμος που συμμετείχε στον αγώνα προερχόταν κυρίως από τις μεσαίες τάξεις, με σημαντικό ποσοστό μονογονεϊκών οικογενειών, ως συνέπεια χωρισμών (ίσως η απόγνωση που προκαλεί ένα πρόβλημα τέτοιου μεγέθους να οδήγησε σε περισσότερους από έναν χωρισμό ζευγαριών). Μέσα σε όλα αυτά οι γυναίκες αποδείχθηκαν ενεργότερες, παρότι και οι ίδιες πολλές φορές έτρεφαν το όραμα ενός κόσμου παραδοσιακού στον οποίο θα άφηναν τον ρόλο του πρωταγωνιστή σε εμάς τους άντρες. Η αλήθεια βέβαια είναι ότι όταν μάθαιναν και αναλάμβαναν ρόλους ήταν εξίσου, αν όχι περισσότερο αποτελεσματικές. Όσον αφορά τους περισσότερο πολιτικοποιημένους, ήμασταν ορισμένοι αναρχικοί (από διαφορετικές ομάδες), και ορισμένοι Κομμουνιστές με καταβολές από το Κομμουνιστικό Κόμμα, που εντάσσονταν σε διαφορετικές τάξεις εντός του.

- Περιέγραψε μας πρακτικά πως οργανώθηκε η αντίσταση.

PACO: Με πολλή δημιουργικότητα, και έμπνευση από παλιότερες πρακτικές του Κινήματος Αντιρρησιών Συνείδησης (MOC-Movimiento de Objeción de Conciencia al servicio militar). Με πολλή τόλμη, αλλά χωρίς να χρησιμοποιήσουμε βία, καταφέρνοντας όμως να αποτρέψουμε τον δικαστικό επιμελητή και την αστυνομία να έχουν πρόσβαση στις κατοικίες. Βασικά μπλοκάρουμε την είσοδο των σπιτιών συγκεντρώνοντας τον μέγιστο δυνατό αριθμό ανθρώπων από έξω. Ταυτόχρονα από το εσωτερικό οι πόρτες ήταν μπλοκαρισμένες με διάφορα τεχνικά μέσα, ενώ ορισμένες φορές χρησιμοποιήθηκαν ακόμα και ζώα (π.χ. μέλισσες).

Κάθε φορά που το δικαστήριο ανέβαλε την εκτέλεση της απόφασης, απειλούσαμε την τράπεζα πως αν επανεκκινούσε τη διαδικασία θα επαναλαμβάναμε τη δράση μας

επ' αόριστον, και πως δεν θα κατάφερνε να αποκτήσει την κατοικία ό, τι και να έκανε (προτάσσοντας τη θέση πως είμαστε δυνατότεροι από αυτούς - το οποίο δεν ίσχυε πάντα.). Ως αποτέλεσμα συμφώνησαν με ένα νούμερο εναλλακτικών που προηγουμένως δεν θα μπορούσαμε καν να έχουμε φανταστεί. Με την διαγραφή των χρεών (αξίας δεκάδων χιλιάδων ευρώ), με την παράδοση του σπιτιού, ή όχι, με αποπληρωμή σε είδος, και με κοινωνικό ενοίκιο στην ίδια οικογένεια σε μία προσιτή τιμή, με όλα αυτά και επιπλέον τη δυνατότητα νέου δικαιώματος αγοράς, κλπ κλπ...

- Ποια ήταν τα βασικά συνθήματα του αγώνα;

PACO: «Η στέγη δεν είναι πολυτέλεια, είναι ανάγκη»
«Το δικαίωμα στην κατοικία πάνω από οποιοδήποτε κερδοσκοπικό δικαίωμα»

- Ποια ήταν η καθημερινότητα του αγώνα; Σε ποια ζητήματα επεκτάθηκε; Ποια υλικά προβλήματα προσπάθησε ή και κατάφερε να λύσει;

PACO: Το γεγονός ότι εκδηλώνονταν σχεδόν καθημερινά μικρές νίκες, οποτεδήποτε αναβαλλόταν μία δικαστική απόφαση ή γινόταν συμβιβασμός με την τράπεζα, αύξανε τις ελπίδες στους νεοεισερχόμενους. Και μαζί με ορισμένους νόμους και καταδίκες του ισπανικού κράτους (κυρίως από ευρωπαϊκά δικαστήρια), που λειτουργούσαν προωθητικά προς τη δράση μας, αν και ήταν ανεπαρκείς, δημιουργούσαν την αίσθηση ότι μία συνολικότερη λύση για το δικαίωμα στη στέγη μπορούσε να επιτευχθεί.

Ο αγώνας κατάφερε να επεκταθεί και σε ανθρώπους που ζούσαν σε σπίτι με ενοίκιο, οι οποίοι ελλείπει εργασίας δεν μπορούσαν να ανταπεξέλθουν στις μηνιαίες πληρωμές. Βοηθήσαμε εμείς οι ίδιοι οικογένειες να κατοικήσουν σε άδεια σπίτια που ανήκαν σε τράπεζες ή δημόσιους φορείς, τους οποίους και υποχρεώσαμε να δεχτούν ένα είδος κοινωνικού ενοικίου από τη μεριά της οικογένειας για να νομιμοποιηθεί και να κανονικοποιηθεί η κατάληψη των χώρων. Σε αυτό συμπεριλαμβανόταν η παροχή νερού και ηλεκτρικού ρεύματος.

- Τι σχέσεις δημιουργήθηκαν πέρα από τα στενά όρια του αγώνα;

PACO: Πολλοί από τους πληγέντες δημιούργησαν πολύ στενούς δεσμούς, αναπτύχθηκαν σχέσεις σχεδόν συγγένειας ανάμεσα σε αυτούς και τους ανθρώπους του κινήματος.

- Υπήρξαν εσωτερικές συγκρούσεις με βάση τη διαφορετική κοινωνική/ταξική ή έμφυλη προέλευση ή τις διαφορετικές πολιτικές αφετηρίες;

PACO: Υπήρξαν ελάχιστες συγκρούσεις λόγω διαφορετικών κοινωνικών καταβολών, γεγονός που επιλυόταν με την κοινή πεποίθηση πως είμαστε όλοι ίσοι. Και οι πολιτικές διαφορές προκάλεσαν ορισμένα προβλήματα, περισσότερο όσον αφορά τον τρόπο δράσης, παρά τις ίδιες τις συζητήσεις.

- Ποια η σχέση των οργανωμένων/πολιτικοποιημένων με τον υπόλοιπο κόσμο της συνέλευσης; Τι δυναμικές αναπτύχθηκαν στη συνέλευση με βάση αυτόν τον διαχωρισμό; Υπήρξαν φαινόμενα άτυπης ιεραρχίας;

PACO: Στην αρχή, οι οργανωμένοι/πολιτικοποιημένοι «οδηγούσαμε» τον αγώνα (άλλωστε οποτεδήποτε προέκυπτε κάποιο πρόβλημα ο κόσμος μας αναζητούσε και μας ρωτούσε τι έπρεπε να κάνει). Όμως, καθώς κάποιοι από εμάς (κυρίως οι αναρχικοί) είχαμε συναίσθηση πως δεν ήταν αυτό που θέλαμε, προωθούσαμε την αυτομόρφωση και την αμοιβαία υποστήριξη, την μεταλαμπάδευση της εμπειρίας και την κυκλική εναλλαγή των καθηκόντων. Εξακολουθούσαν να υπάρχουν όμως κάποιοι οι οποίοι ενώ στη θεωρία επιθυμούσαν την αυτομόρφωση και την εναλλαγή καθηκόντων, παρέμεναν μονίμως στην «πρώτη σειρά», ίσως για να έχουν πλήρη επίβλεψη και να μην τους ξεφύγει τίποτα.

- Πόσος κόσμος παρακολουθούσε τις συνελεύσεις και πόσος συμμετείχε στις δράσεις;

PACO: Για να λάβεις βοήθεια για την υπόθεσή σου, αποτελούσε απαραίτητη προϋπόθεση να συμμετάσχεις στις δράσεις και να παρευρίσκεσαι στις συνελεύσεις. Οπότε, κανονικά, όλοι/ες.

- Ποια η σχέση της συλλογικότητας με τους θεσμούς; Ήταν ομόφωνη απόφαση ή αποτέλεσε πεδίο σύγκρουσης; Υπήρχαν παράλληλες θεσμικές κινήσεις και ποια η σχέση τους με τη συλλογικότητα;

PACO: Η μεγάλη πλειοψηφία έβλεπε πως οι θεσμοί δεν έκαναν τίποτα, ή ακόμα και όταν προσπαθούσαν να δώσουν την εντύπωση πως κάνουν κάτι, ήταν και πάλι αναποτελεσματικοί. Στην πραγματικότητα ένας σημαντικός αριθμός από τους πληγέντες είχαν απευθυνθεί αρχικά σε θεσμούς, οι οποίοι και τους παρέπεμψαν (ανεπίσημα) σε εμάς.

Με την εξαίρεση κάποιων σποραδικών περιπτώσεων που αφορούν τις τοπικές αρχές πολύ μικρών κοινοτήτων, δεν υπήρξε καμία σχέση με τους θεσμούς παρά μόνο όταν τους καταλαμβάναμε για να διεκδικήσουμε κάτι από αυτούς

- Ποια ήταν τα μέσα επικοινωνίας του αγώνα;

PACO: Ίδια μέσα: ανεξάρτητο ραδιόφωνο, το διαδίκτυο, συζητήσεις κλπ

- Ποια ήταν η στάση της γειτονιάς;

PACO: Ήταν διαφορετική σε κάθε γειτονιά ή πόλη. Κατά κανόνα όμως οι άνθρωποι δεν συνέδραμαν για να αποφευχθεί μία έξωση, ώσπου να δουν με τα μάτια τους ότι αυτό λειτουργεί.

- Ποιος ήταν ο κυρίαρχος λόγος ως προς το ζήτημα της κατοικίας αλλά και του ίδιου του αγώνα, και αν/πως έσπασε με τη συλλογική δράση;

PACO: Ο κυρίαρχος λόγος πριν από όλα αυτά ήταν πως «είναι σίγουρα άδικο να υποχρεώνονται οι άνθρωποι να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους, και από πάνω να έχουν ένα χρέος για το υπόλοιπο της ζωής τους, αλλά δυστυχώς δεν μπορεί να γίνει τίποτα για αυτό.»

Και ο τωρινός λόγος είναι ότι «μπορεί δεν μπορεί να πληρώσει, δεν γίνεται να δώκεται μία οικογένεια από το σπίτι της» το οποίο κατάφερε να αποσυνδέσει το δικαίωμα στη στέγη με το κατά πόσο έχεις ή δεν έχεις χρήματα. Πλέον είναι περισσότερο διαδεδομένο το ότι η στέγη είναι δικαίωμα, και έχει επικρατήσει η αντίληψη πως οι τράπεζες και οι θεσμοί οφείλουν να καταβάλουν την απαιτούμενη προσπάθεια για την επίτευξη συμφωνίας με τις πληγείσες οικογένειες.

- Υπήρξε συντονισμός ή σύνδεση με αντίστοιχους αγώνες σε άλλη πόλη; Πως λειτουργήσε;

PACO: Ναι, υπήρξε. Δεν λειτουργήσε πάντα καλά, αλλά υπήρξε.

- Σε ποια φάση βρίσκεται τώρα ο αγώνας;

PACO: Λίγο γραφειοκρατικοποιημένη, στον βαθμό που οι τράπεζες και το κράτος έχουν διευκολύνει σχετικά τη χορήγηση ορισμένων εναλλακτικών, όχι τόσο δραστικών όσο στην αρχή, αλλά ευπρόσδεκτων για τους πληγέντες. Πρόκειται για μέσες λύσεις που δίνουν στους ανθρώπους μία σχετική ασφάλεια για αρκετά χρόνια, και μειώνουν το ρίσκο να βρεθούν στο δρόμο. Βέβαια με αυτόν τον τρόπο μειώνεται ταυτόχρονα και η συλλογική διεκδίκηση με κινηματικούς όρους, εφόσον οι πληγέντες δείχνουν να αρέσκονται σε αυτές τις λύσεις-ημίμετρα.

- Μπορείς να κάνεις έναν απολογισμό του μέχρι τώρα αγώνα; Ποια όρια αντιμετώπισε, τι δρόμους άνοιξε, τι συμπεράσματα βγήκαν;

PACO: Ο απολογισμός είναι θετικός, αν και γλυκόπικρος: διότι αφήνοντας τους πληγέντες να πάρουν οι ίδιοι τις αποφάσεις για τις δικές τους περιπτώσεις, και με τις τράπεζες και το κράτος να παρέχουν «μισές» λύσεις για τα ζητήματα τους, το αποτέλεσμα είναι ότι οι πληγέντες αποδέχονται αυτές τις λύσεις, κατεβάζοντας έτσι τον πήχη της ριζοσπαστικότητας ως προς το ζήτημα της στέγης.

Τα συμπεράσματά μου είναι πως εκείνοι που λόγω των περιστάσεων χρειάστηκαν περισσότερο χρόνο για να λύσουν το πρόβλημά τους, και άρα ενεπλάκησαν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, πολιτικοποιήθηκαν, ριζοσπαστικοποιήθηκαν και σήμερα είναι πρώην πληγέντες που συμμετέχουν ενεργά και με δέσμευση στον αγώνα, όντας ταυτόχρονα ανοιχτοί και σε άλλους αγώνες ενάντια στο σύστημα.

Όσοι πάλι λόγω των περιστάσεων βρίσκουν λύση στο πρόβλημά τους σε μικρό χρονικό διάστημα, μετά από μερικούς μήνες εξαφανίζονται και δεν τους ξαναβλέπουμε, εκτός και αν επαναληφθούν τα ίδια προβλήματα (κάτι που συμβαίνει επίσης). Μέσα σε όλα αυτά βέβαια υπάρχουν και εξαιρέσεις.

4.3. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΡΑΗ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ

Α. ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΡΑΗ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ

Μετάφραση από το The PAH's green book, a basic guide to the PAH, διαθέσιμο στο <https://afectadosporlahipoteca.com/wp-content/uploads/2016/06/GreenBook-PAH-21juny.pdf>

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΡΑΗ; ΕΝΑ ΚΙΝΗΜΑ ΠΟΛΙΤΩΝ

Η Πλατφόρμα Πληγέντων από τις Υποθήκες (ΡΑΗ) γεννήθηκε στη Βαρκελώνη το Φεβρουάριο του 2009 με σκοπό να δομήσουν οι πολίτες μια απάντηση για εκείνους τους ανθρώπους που δεν μπορούσαν να πληρώσουν τα στεγαστικά τους δάνεια και από τους οποίους οι τράπεζες ζητούσαν την αποπληρωμή ενός υπέρογκου ποσού χρέους ακόμη κι αφού είχαν χάσει τα σπίτια τους.

Σήμερα, σχεδόν 5 χρόνια αργότερα, η ΡΑΗ αποτελεί ένα μη κομματικό κίνημα πολιτών που περιλαμβάνει περισσότερους από 190 κόμβους σε ολόκληρο το Ισπανικό κράτος, στο οποίο οι άνθρωποι που έχουν άμεσα πληγεί οργανώνονται αλληλέγγυα μαζί με άλλους για να καταγγείλουν και να αλλάξουν την κατάσταση.

Η ΡΑΗ αναλαμβάνει πολύμορφη δράση - από το συναισθηματικό έως το πολιτικό, την αντιμετώπιση των ΜΜΕ, τη νομική, δημόσια επικοινωνία και επιδιώκει πέρα αυτών αλλαγές στη νομοθεσία που να ανταποκρίνονται στις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που υφίστανται οι πληγέντες. Υπό μια ευρύτερη έννοια, οι δράσεις της ΡΑΗ προτείνουν λύσεις που καθιστούν το δικαίωμα στην κατοικία πραγματικότητα για όλους.

Η άδικη και δραματική κατάσταση που έχουν αντιμετωπίσει και αντιμετωπίζουν τόσοι πολλοί άνθρωποι είναι άμεση συνέπεια των δημόσιων πολιτικών που αποσκοπούν στη μετατροπή της στέγασης σε επιχείρηση αντί σε δικαίωμα που εγγυάται ο νόμος. Ταυτόχρονα, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έχουν, με την πλήρη συμπαιγνία των πολιτικών, επωφεληθεί από νόμους που τους προστατεύουν υπερβολικά, αποκομίζοντας εκατομμύρια από την πώληση στεγαστικών δανείων. Με βάση τα προαναφερθέντα, η ΡΑΗ καταγγέλλει την πολιτική και οικονομική ελίτ ως κύριους ενόχους της παρούσας κατάστασης.

Έχουμε όλοι/ες πληγεί από τα στεγαστικά δάνεια: οι πολιτικές στέγασης της φούσκας των ακινήτων, η απάτη των στεγαστικών δανείων και η κακή πρακτική των τραπεζών βρίσκονται στη ρίζα της κρίσης που σήμερα καταδικάζει εκατομμύρια ανθρώπων στην ανεργία και την επισφάλεια.

Σήμερα, η κυβέρνηση περικόπτει βασικά δικαιώματα, όπως την υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση, έτσι ώστε να συνεχιστεί η διάσωση εκείνων που είναι

υπεύθυνοι για την καταστροφή.

Αν και το ζήτημα αυτό επηρεάζει όλους μας, σε αυτόν τον οδηγό χρσιμοποιούμε τον όρο «πληγέντες άνθρωποι» για να αναφερθούμε ειδικότερα σε αυτούς που βρίσκουν τους εαυτούς τους στη δύσκολη θέση του να μην μπορούν να πληρώσουν τα στεγαστικά τους δάνεια και επομένως διατρέχουν τον κίνδυνο σοβαρής παραβίασης του δικαιώματος στην κατοικία: την έξωση.

Τα τελευταία πέντε χρόνια, η κύρια μάχη της ΡΑΗ ήταν αυτή κατά της άδικης και ανώμαλης νομοθεσίας για τη στέγαση, η αναζήτηση λύσεων για όσους πλήττονται από την απάτη των στεγαστικών δανείων. Προτείνουμε τρία επείγοντα μέτρα ως ελάχιστα αιτήματά μας: να σταματήσουν όλες οι εξώσεις μέχρι να βρεθούν οριστικές λύσεις, την ακύρωση χρέους για όσους έχουν χάσει τα σπίτια τους και τη χρήση των σπιτιών που έχουν ανακτηθεί από τις τράπεζες ως δημόσιο απόθεμα κοινωνικής στέγασης. Απαιτούμε ιδιαίτερα όλες οι κατοικίες που ανήκουν στη SAREB, την «κακή τράπεζα» που έχει αγοράσει με τα χρήματά μας χιλιάδες άδειες κατοικίες από τις τράπεζες για να τα πουλήσει σε ιδιωτικά κερδοσκοπικά κεφάλαια, να χρησιμοποιηθούν για κοινωνική στέγαση.

Για να επιτύχει αυτά τα ελάχιστα αιτήματα, το ΡΑΗ έχει ξεκινήσει τις ακόλουθες καμπάνιες:

- Σταματήστε τις εξώσεις
- Κινήσεις στα δημαρχεία
- Διαπραγμάτευση και άσκηση πίεσης στα οικονομικά ιδρύματα
- ILP - Νομοθετική πρωτοβουλία ανθρώπων
- Escraches¹
- Obra Social²

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΩ ΣΤΗ ΡΑΗ;

ΑΜΕΣΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΟΛΩΝ ΟΣΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ

Πολύ συχνά, αυτοί που έρχονται στις συναντήσεις της ΡΑΗ είναι φοβισμένοι, παραπληροφορημένοι και δέχονται απειλές από τις τράπεζές τους. Είναι συχνά στενοχωρημένοι, ντροπιασμένοι και βιώνουν ένα βαρύ συναίσθημα υπαιτιότητας - χωρίς να γνωρίζουν στην πραγματικότητα τι να κάνουν. Από την άλλη πλευρά, πολλοί έρχονται στην ΡΑΗ για να βοηθήσουν με διάφορους τρόπους:

- άνθρωποι που ενδιαφέρονται να διεξαγάγουν ερευνητικές εργασίες για εμάς,

¹ Ένας όρος που χρησιμοποιήθηκε στην Αργεντινή από τα κινήματα ενάντια στη λήθη των θυμάτων της δικτατορίας. Συνίστατο σε δημόσια διαδήλωση συνεργατών της δικτατορίας, με μαζικές συγκεντρώσεις στα σπίτια τους, στους χώρους εργασίας τους ή σε δημόσιες εμφανίσεις.

² Χαλαρά μεταφρασμένος ως «κοινωνική εργασία», η ΡΑΗ υιοθέτησε τον όρο αυτό από τις ισπανικές τράπεζες, οι οποίες τον χρησιμοποιούν για να εμπορευθούν τις φιλανθρωπικές τους δραστηριότητες.

- τα ΜΜΕ και

- αυτοί που επιθυμούν να βοηθήσουν με δράσεις και διαπραγμάτευση.

Η ΡΑΗ είναι ένας χώρος συνάντησης, αμοιβαίας βοήθειας και εμπιστοσύνης όπου ο καθένας μπορεί να βοηθήσει και να βοηθηθεί.

Στην ΡΑΗ θα μπορέσετε να εξηγήσετε την περίπτωση σας στις συνελεύσεις, να μοιραστείτε την ιστορία σας, να εκθέσετε τις αμφιβολίες σας και να βρείτε απαντήσεις σε αυτές. Ακούγοντας άλλους πληγέντες, θα συνειδητοποιήσετε ότι υπάρχουν πολλοί άνθρωποι στην ίδια κατάσταση με εσάς και εάν ενεργούμε από κοινού, μπορούμε να επιτύχουμε πράγματα που εάν ήμασταν μόνοι μας, θα ήταν πολύ δυσκολότερα, αν όχι αδύνατα. Τα τελευταία χρόνια διαπιστώσαμε ότι ένα από τα κύρια πλεονεκτήματα της ΡΑΗ είναι ότι οι πληγέντες εμπλέκονται και παλεύουν για να επιλύσουν τη δική τους κατάσταση, καθώς και τις καταστάσεις άλλων. Η άμεση συμμετοχή όλων όσοι συμμετέχουν στην ΡΑΗ, είτε επηρεαζόμαστε άμεσα είτε όχι, για την επίλυση του συλλογικού προβλήματος είναι το κλειδί για να φθάσουμε στο σημείο όπου η πλειονότητα του κόσμου είναι ενήμερη για και υποστηρίζει τη δουλειά και τις προτάσεις της.

Είναι πολύ σημαντικό να κατανοήσουμε ότι η ΡΑΗ δεν είναι μια «παραδοσιακή» συμβουλευτική υπηρεσία, αυτού του είδους όπου ένα άτομο φθάνει, απαριθμεί τα προβλήματά του σε κάποιον που τα αντιλαμβάνεται καλύτερα και περιμένει να του λυθεί το πρόβλημα. Πρέπει να παλέψουμε μαζί εάν θέλουμε να επιτύχουμε αποτελέσματα.

Η ΡΑΗ δεν είναι ούτε ένας σύλλογος καταναλωτών ούτε φιλανθρωπικός οργανισμός: είναι ένα κίνημα πολιτών για την άμυνα και την κατάκτηση των δικαιωμάτων μας.

Ακολουθώντας τις αρχές που υπογραμμίζονται ανωτέρω, οργανώνουμε δράσεις για να πετύχουμε τους σκοπούς μας όπως:

διαπραγματεύσεις με τράπεζες, διατύπωση επίσημων αιτημάτων στις τράπεζες, κατάθεση εγγράφων στα δικαστήρια, συλλογή υπογραφών, καταλήψεις σε ιδιοκτησίες που ανήκουν σε τράπεζες, διαδηλώσεις...

ΠΩΣ ΔΟΥΛΕΥΕΙ Η ΡΑΗ BARCELONA;

ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Η ΡΑΗ στη Βαρκελώνη οργανώνεται μέσα από διάφορες ομάδες και συνελεύσεις. Αλλά ως ένα ζωντανό και δυναμικό κίνημα, μπορούμε να αλλάξουμε τον τρόπο οργάνωσής μας ανάλογα με τις ανάγκες μας τις οποίες αναγνωρίζουμε συλλογικά. Νέες ομαδοποιήσεις εμφανίζονται συνέχεια: νέες ομάδες εργασίας, νέες συναντήσεις από ανθρώπους οι οποίοι επηρεάζονται άμεσα από οικονομικά θεσμικά όργανα, ομάδες εργασίας για την προετοιμασία συγκεκριμένων δράσεων κτλ. Ωστόσο, υπάρχει ένα βασικό πλαίσιο το οποίο δεν αλλάζει και το οποίο είναι πάντα ανοικτό σε όποιον θέλει να συμμετάσχει.

Αυτές είναι οι ξεχωριστές ενέργειες και ομαδοποιήσεις που συνθέτουν τη PAH BCN :

1: Εγγραφή στη φόρμα χέρι-χέρι (δες ημερολόγιο για ημερομηνίες)

Ζητάμε από τα άτομα που θέλουν να ασχοληθούν με την PAH να συμπληρώσουν μία φόρμα που θα κάνει πιο εύκολο για τον καθένα να παρακολουθήσει την υπόθεσή τους. Η φόρμα πρέπει να συμπληρωθεί μετά απ' την παρακολούθηση κάποιων συναντήσεων.

2: Συναντήσεις καλοσωρίσματος (Δευτέρες στις 18:00)

Για πολλούς, αυτή είναι η πρώτη άμεση επαφή με τη PAH. Η συνάντηση ξεκινάει με διευκρινήσεις στο τι ακριβώς είναι η PAH, για την τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά το δικαίωμα της στέγασης και σε σημαντικά ζητήματα που τρέχουν. Στη συνέχεια, συζητούνται τα διάφορα στάδια της ενέργειας της επανάκτησης, μαζί με τις δυνατές αντιδράσεις. Ο κόσμος που επηρεάζεται παρουσιάζει την υπόθεσή του και εκφράζει τις αμφιβολίες του. Είναι μία σημαντική στιγμή για να ακούσουμε, να μάθουμε και να καταλάβουμε ότι δεν είμαστε μόνοι. Λέγοντας την ιστορία μας δυνατά και εκφράζοντας τις αμφιβολίες μας αποφασιστικά, μας επιτρέπει να διώξουμε τον φόβο, ενώ ενισχύεται η αυτοπεποίθησή μας βλέποντας την αλληλεγγύη και την κατανόηση των άλλων, είτε είναι άνθρωποι που τους επηρεάζει το ζήτημα είτε όχι. Το να διώξουμε τον φόβο και την ντροπή είναι ο καλύτερος τρόπος να αντιμετωπίσουμε την κατάσταση.

3 : Συναντήσεις για συλλογική διαπραγμάτευση ανάλογα με τον οικονομικό φορέα

Σε αυτές τις ομάδες, οργανώνουμε μαζικές διαπραγματεύσεις και ενέργειες ανάλογα τον οικονομικό φορέα. Δες το site μας να δεις πότε συναντιούνται οι ομάδες. Η εμπειρία μας έχει μάθει ότι το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων με τις τράπεζες εξαρτάται από την δημόσια πίεση που τις ασκούμε, παίρνοντας υπ' όψιν ότι σύμφωνα με τους υφιστάμενους νόμους αυτές (οι τράπεζες) δεν χρειάζεται να κάνουν τίποτα. Σε αυτές τις συνελεύσεις, βλέπουμε την πρόοδο των υποθέσεων των ατόμων, οι αμφιβολίες που έχουν φανεί απ' τις διαπραγματεύσεις επιλύονται, ενώ ατομικές και συλλογικές ενέργειες αποφασίζονται. Εκτός απ' το να δίνουμε ο ένας στον άλλον συμβουλές, συζητάμε επίσης να συνοδεύεται κάποιος σύντροφος στη διαπραγμάτευση με τις τράπεζες από κάποιον άλλον ο οποίος τον βοηθά στη διαπραγμάτευση.

4. Γενική συνέλευση της PAH BCN (Τρίτες στις 18:00)

Η γενική συνέλευση είναι εκεί όπου κατατίθενται ερωτήσεις για τη συνολική στρατηγική της Πλατφόρμας, την οργάνωσή της, ενώ συζητούνται τα τρέχοντα ζητήματα και οι

εκστρατείες. Σε αυτές τις συναντήσεις, αποφασίζουμε συλλογικά ποιες ενέργειες θα πραγματοποιήσουμε, τις οργανώνουμε, και συντονίζουμε τις ενέργειες που προτείνονται απ' τις συλλογικές συνελεύσεις διαπραγματεύσεων.

5. Η Ομάδα εργασίας Obra

Η PAH επιδιώκει όλους τους διαθέσιμους τρόπους για την επίλυση των προβλημάτων χρεών και την ανάγκη της στέγασης. Μιλάμε σε τράπεζες, κοινωνικές υπηρεσίες, γραφεία στέγασης, εμφανίζουμε χαρτιά στα δικαστήρια. Αλλά όταν όλα αυτά δεν είναι αρκετά, όταν οι αρχές δεν απαντούν ικανοποιητικά στην άμεση ανάγκη για στέγαση χιλιάδων ανθρώπων με στεγαστικές ανάγκες, πιστεύουμε πως η πολιτική ανυπακοή, το να πάρουμε το δικαίο των αιτημάτων μας στα χέρια μας, δεν είναι απλά νόμιμο, είναι απαραίτητο. Η καμπάνια Obra στην Καταλονία έχει ανακτήσει μέχρι στιγμής 15 διαμερίσματα που ανήκουν στις τράπεζες και στη SAREB με σκοπό να συζητήσει κοινωνικές ενοικιάσεις, ανάλογα με το εισόδημα των οικογενειών που μένουν εκεί. Αυτή η τακτική έχει ήδη πετύχει στην Terrassa, στη Marzeza και στη Ginrona και με αυτόν τον τρόπο έχουν μεταστεγαστεί γύρω στους 700 ανθρώπους. Στη Βαρκελώνη, έχουμε δημιουργήσει το 13ο Obra κοινωνικό κτίριο γνωστό ως ImPAHrables13(UnstopPAHble13)

6. Επιτροπή επικοινωνίας

Αυτή η ομάδα εργασίας επικοινωνεί τις δημόσιες ανακοινώσεις και μοιράζεται τις ενημερώσεις των δράσεων της PAH στα κοινωνικά δίκτυα και μέσω των λιστών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

7. Δικαστική επιτροπή (δες ημερολόγιο για ημερομηνίες)

Μια ομάδα δικηγόρων και άλλων ανθρώπων με τις απαραίτητες νομικές γνώσεις συντάσσουν έγγραφα και πηγές για συλλογική χρήση σε διαπραγματεύσεις με τα οικονομικά ιδρύματα και σχετικά με τις ενέργειες της PAH.

8. Επιτροπή φύλου και στέγης (δες ημερολόγιο για ημερομηνίες)

Έχουμε διαπιστώσει, ότι η ένταση που δημιουργείται απ' τις ενέργειες της επανάκτησης ενισχύει την ενδοοικογενειακή ένταση κάτι το οποίο οδηγεί σε χωρισμούς, αλλά και ενίοτε σε βία εναντίον των γυναικών. Αυτές οι περιπτώσεις χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή, η οποία δίνεται απ' τη συγκεκριμένη ομάδα εργασίας.

Η διαδικασία της επανάκτησης και πως αντιδράμε Επεξηγήσεις

Η υποθήκευση και το χάσιμο των σπιτιών λόγω στεγαστικών δανείων στην Ισπανία είναι άδικη και η διαδικασία για να γίνει αυτό είναι διαφορετική από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Ο Ισπανικός νόμος προστατεύει σε μεγάλο βαθμό τα θεσμικά οικονομικά ιδρύματα και αφήνει τα άτομα-οφειλέτες ουσιαστικά αβοήθητους. Λόγω αυτής της κατάστασης, κανένας ειδικός ή νομικός επαγγελματίας δεν μπορεί να εγγυηθεί τίποτα. Το μόνο άτομο το οποίο μπορεί να σε υπερασπιστεί, είσαι εσύ!

Στην ΡΑΗ θα βρείς:

- 1) εκπαίδευση και εργαλεία ώστε να μπορέσεις να υπερασπιστείς τον εαυτό σου, συντασσόμενα από αλληλέγγυους δικηγόρους(μεταξύ άλλων) και
- 2) αμοιβαία υποστήριξη : δεν θα βρεθείς ξανά μόνος σου.

Άκου, ρώτα και βάλε σε πρακτική όλα όσα ακολουθούν : είναι το αποτέλεσμα της καλύτερης διαδικασίας μόρφωσης : εμπειρία που μοιράζεται.

Β. ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΠΛΗΓΕΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ (ΡΑΗ)

Μετάφραση του κειμένου «Unete a la Plataforma de Afectados por la Hipoteca», διαθέσιμο στο <https://afectadosporlahipoteca.com/unete-a-la-plataforma-de-afectados-por-la-hipoteca/>

Από τη στεγαστική φούσκα, στο δικαίωμα στην κατοικία

Η Πλατφόρμα Πληγέντων από τα Στεγαστικά Δάνεια είναι μία ένωση πλήρως ακλόνητη, η οποία φέρνει κοντά με όρους αλληλεγγύης ανθρώπους που δυσκολεύονται να πληρώσουν την υποθήκη τους ή απειλούνται με κατάσχεση. Είμαστε μία ομάδα ανθρώπων που δεν ανήκει σε κανένα κόμμα που αποφασίσαμε να συναντηθούμε τον Φλεβάρη του 2009 στη Βαρκελώνη έχοντας συνειδητοποιήσει ότι το υπάρχον νομικό πλαίσιο είναι έτσι σχεδιασμένο ώστε οι τράπεζες να εισπράττουν τα χρέη, αφήνοντας απροστάτευτους ανθρώπους που για διάφορους λόγους, όπως η ανεργία ή η αύξηση των τελών, δεν μπορούν να αποπληρώσουν τις υποθήκες τους. Η στέγη αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα και το γεγονός πως τόσοι πολλοί από εμάς κινδυνεύουμε να εκδιωχθούμε από τα σπίτια μας εξακολουθώντας να σέρνουμε ένα χρέος για μια ζωή είναι απαράδεκτο.

Η πλατφόρμα είναι ένα σημείο συνάντησης, αλληλοϋποστήριξης και δράσης των πληγέντων και των αλληλέγγυων. Συναντιόμαστε στη Βαρκελώνη για να παρουσιάσει ο καθένας την περίπτωση του, να ανταλλάξουμε συμβουλές και αμοιβαία βοήθεια, και να βρούμε στήριξη τόσο πρακτική όσο και συναισθηματική. Παράλληλα, θέλουμε να αγωνιστούμε σε νομικό και πολιτικό επίπεδο. Από τη μία εξετάζουμε μαζί με δικηγόρους τη δυνατότητα υποβολής αιτήσεων για την καταγγελία ορισμένων εξαιρετικά καταχρηστικών πρακτικών που έχουν λάβει χώρα τα τελευταία χρόνια (όπως η έλλειψη πρόβλεψης για ένα ελάχιστο επιτόκιο με τις μέγιστες εγγυήσεις). Παράλληλα κάνουμε δράσεις για να φέρουμε στο φως την κατάσταση στην οποία βρίσκονται όσοι/ες έχουν υποθήκες και να διαβιβάσουμε τα αιτήματά μας στην κοινωνία.

Οι κύριες καμπάνιες/εκστρατείες μας είναι:

- **ΣΤΑΜΑΤΗΣΤΕ ΤΙΣ ΕΙΣΩΣΕΙΣ (StopDesahucios):** μπροστά στη συστηματική παραβίαση των δικαιωμάτων μας, η ΡΑΗ καλεί σε δράση. Είμαστε πεπεισμένοι ότι ήρθε η ώρα να υψώσουμε τη φωνή μας και να φωνάξουμε: Δεν θα επιτρέψουμε άλλες εξώσεις! Δεν θα αφήσουμε την τράπεζα να μας πάρει το σπίτι!
- **ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΧΡΕΟΥΣ ΜΕ ΠΛΗΡΩΜΗ ΣΕ ΕΙΔΟΣ (DaciónenPago):** σε περίπτωση κατάσχεσης πρώτης κατοικίας, με την παράδοση της κατοικίας το χρέος ακυρώνεται. Τον Ιούνιο του 2010 το ΡΑΗ και το DESC κατέθεσαν στο Κογκρέσο πρόταση για τροποποίηση της υπάρχουσας νομοθεσίας που απορρίφθηκε από το ΡΡ και το PSOE. Η οργανωμένη φωνή των πληγέντων έχει καταφέρει να ενωθεί με κοινωνικές ομάδες και συνδικάτα και

σύντομα θα ξεκινήσει μια εκστρατεία για συλλογή υπογραφών, ώστε να επανέλθει η πρόταση του ΡΑΗ στο Κογκρέσο.

Πρέπει να είμαστε πολλοί για να αλλάξει αυτή η κατάσταση

- Αν πρέπει να πληρώνεις υποθήκη για μία ζωή για να έχεις πρόσβαση σε μία κατοικία
- Αν και εσένα σε έπεισαν λέγοντάς σου ότι "το ενοίκιο είναι πεταμένα λεφτά" και πως "η τιμή των διαμερισμάτων δεν πέφτει ποτέ"
- Αν αισθάνεσαι εξαπατημένος/η από το σύνολο του πολιτικού κατεστημένου που για χρόνια αρνείται ότι στην Ισπανία υπάρχει μία στεγαστική φούσκα
- Αν τα υψηλά ενοίκια σε ώθησαν να χρεωθείς μέχρι το λαιμό
- Αν οι τράπεζες σου χρέωσαν σκανδαλώδεις προμήθειες και σε εξαπάτησαν με καταχρηστικές ρήτρες
- Αν σε υποχρεώνουν να διαλέξεις μεταξύ του να πληρώσεις την υποθήκη και του να φύγεις στο τέλος του μήνα
- Αν η τράπεζα σου παρουσιάζει ως μόνη διέξοδο την αύξηση του χρέους και από πάνω σε τραμπουκίζει
- Αν έχεις να αντιμετωπίσεις μία ή περισσότερες από αυτές τις καταστάσεις:

ΔΡΑΣΕ

ΓΙΝΕ ΤΩΡΑ ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ

ΑΛΛΑΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

5.

ΓΑΛΛΙΑ

5.1. ΤΟΥΛΟΥΖΗ: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΜΑΘΙΕΥ, ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ CREA¹

Τη συνέντευξη πήρε η Πρωτοβουλία για την Πρόσβαση στη Στέγη τον Ιούνιο του 2017.

- Κάνε μας μία σύντομη ιστορική αναδρομή του αγώνα σας.

ΜΑΘΙΕΥ: Η όλη ιστορία ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2011, όπου μία ομάδα κοινωνικών λειτουργών που αγωνίζονταν, ήθελαν να βγουν από τα νόμιμα πλαίσια του αγώνα για να αποκτήσουν ένα δικό τους κτήριο, επειδή το κράτος δεν τους παρείχε τα μέσα για κάτι τέτοιο. Οπότε τους βοηθήσαμε να κάνουν μία κατάληψη. Και στο ίδιο τετράγωνο υπήρχε άλλο ένα κτήριο, ακόμα πιο μεγάλο, για το οποίο δεν είχαμε σχεδιάσει κάτι. Εκεί βρεθήκαμε κάποιοι αναρχικοί, που αν και διαφωνούσαμε σε πολλά πράγματα μεταξύ μας, συμφωνούσαμε στο ότι θέλαμε να κάνουμε πράγματα με τις λαϊκές τάξεις και έξω από τον κινηματικό χώρο. Είχαμε κουραστεί από τη γενικότερη αδράνεια του κινήματος, από τις διαφορετικές στάσεις που συχνά ήταν κυρίως για το φαίνεσθαι. Οπότε αποφασίσαμε να χρησιμοποιήσουμε αυτό το μεγάλο κτήριο για να φιλοξενηθούν οικογένειες που βρίσκονται στον όρομο. Κυρίως οικογένειες που δεν έχουν πρόσβαση στις βοήθειες και τις δομές «φιλοξενίας» του κράτους.

Η κίνηση αυτή άρχισε με μία μορφή που τώρα θα ονομάζαμε «ριζοσπαστικός ανθρωπισμός». Όπως και να 'χει, ανοίξαμε το κτήριο και υποδεχθήκαμε ανθρώπους. Το κτήριο γέμισε πολύ γρήγορα και προσπαθήσαμε να καθιερώσουμε τη συλλογική αυτο-οργάνωση, πράγμα καθόλου εύκολο. Γιατί στις οικογένειες που φιλοξενούνταν υπήρχαν πολλοί άνθρωποι που δεν είχαν έρθει γι' αυτό και δεν είχαν ούτε τον χρόνο ούτε τη διάθεση. Και το να επιβάλεις την αυτο-οργάνωση είναι μία αντίφαση από μόνο του. Από την άλλη, όταν προσπαθείς να τη δημιουργήσεις, κάποιες φορές δεν λειτουργεί και αυτό είναι πρόβλημα για όλους. Γιατί όταν υπάρχουν άνθρωποι που καβατζώνουν τα κοινά πράγματα και τα κρατάνε μόνο για την οικογένειά τους ή κόσμος που δεν θέλει να ασχοληθεί με την καθαριότητα γιατί θεωρεί ότι δεν είναι δική του δουλειά - κι άλλες αντίστοιχες καταστάσεις - δημιουργούν προβλήματα στη συλλογική ζωή.

Όπως έλεγα τα δύο κτήρια γέμισαν πολύ γρήγορα, και έτσι αποφασίσαμε να ξεκινήσουμε μία καμπάνια επίταξης ώστε να ανοίξουμε άλλα κτήρια, με άλλους ανθρώπους της πόλης, που θα ήθελαν να τους βοηθήσουμε στο άνοιγμα και επιπλέον να προσπαθήσουμε να το κάνουμε με τη συμμετοχή των άμεσα εμπλεκομένων, δηλαδή τις οικογένειες. Οπότε τον επόμενο χρόνο άρχισε να παίρνει μπρος η καμπάνια και ανοίξαμε κάποια καινούργια κτήρια. Προσπαθούσαμε να το κάνουμε «μαζί με τον κόσμο» αλλά

συχνά γινόταν «για τον κόσμο». Αυτό γινόταν γιατί εμείς είμαστε πιο προνομιούχοι. Παρότι δεν είμαστε από τους πιο προνομιούχους, έχουμε σίγουρα περισσότερα προνόμια από τις οικογένειες εργατών μεταναστών. Μετά υπάρχουν διαφορετικές φάσεις της CREA, αλλά κάτι που προσπαθούμε σταθερά να κάνουμε, είναι να διεκδικούμε «με τους ανθρώπους» και όχι «για αυτούς». Αλλά είναι συχνά δύσκολο, και ορισμένες φορές ενεργούμε σε υπερβολικό βαθμό «για αυτούς». Γενικά πάντως προσπαθούμε να μειώσουμε όσο μπορούμε τις ανισότητες ανάμεσά μας και μέσα στο κίνημα. Προσπαθούμε να τις μειώσουμε, αλλά δεν τα καταφέρνουμε ποτέ απόλυτα μιας και πρόκειται για ανισότητες που προέρχονται από την οργάνωση της κοινωνίας

- Οπότε η καμπάνια σας δεν ήταν επικεντρωμένη σε μία γειτονιά, απλωνόταν σε ολόκληρη την πόλη;

ΜΑΘΙΕΥ: Στην αρχή όχι. Στην αρχή ήμασταν σε αυτό το μεγάλο κτήριο, οπότε προσπαθήσαμε να δημιουργήσουμε ζωή γύρω από αυτό, μετατρέποντάς το σε ένα αυτοδιαχειριζόμενο κοινωνικό κέντρο. Δηλαδή από τη μία υπήρχαν οι οικογένειες που έμεναν, και σε ένα άλλο μέρος του κτηρίου γίνονταν δραστηριότητες, υπήρχαν χώροι για συνελεύσεις και κουβέντες, για πολιτισμικά δρώμενα. Οπότε προσπαθούσαμε να ανοιχτούμε όσο το δυνατόν περισσότερο προς τη γειτονιά. Αλλά η πρώτη αυτή γειτονιά δεν ήταν πολύ λαϊκή γειτονιά, ήταν κάπως δύσκολο. Γενικά εξαρτάται από την περίοδο. Μετά από αυτό το πρώτο κτήριο, συνήθως υπήρχαν ταυτόχρονα πολλά κτήρια που είχε ανοίξει η καμπάνια. Συνήθως υπάρχει ένα αυτοδιαχειριζόμενο κοινωνικό κέντρο, και κάποια κτήρια κατοικιών. Αλλά, για παράδειγμα, μετά την εκκένωση του πρώτου κτηρίου, ανοίξαμε ένα τεράστιο κτήριο κοντά στο άλλο, από το οποίο μας έδωξαν πολύ γρήγορα, με ελικόπτερα, ειδικές δυνάμεις, και ήμασταν πάνω από 100 μέσα. Είχαμε επιλέξει να μπούμε όλοι και όλες σε ένα κτήριο, ώστε αν μας εκκενώσουν, να εκκενώσουν όλο το κίνημα.

Στη συνέχεια προκρίναμε το να καταλάβουμε κτήρια σε μία άλλη γειτονιά, την Bonnefoy, στην οποία έχει επιβληθεί ένα πρόγραμμα αστικού ανασχεδιασμού. Χοντρικά θέλουν να εξαφανίσουν τη γειτονιά και να χτίσουν κτήρια γραφείων. Και αν και δεν είναι «cité», είναι παρόλα αυτά μία λαϊκή γειτονιά στο κέντρο της πόλης. Οπότε το επόμενο φθινόπωρο ανοίξαμε πάνω από δέκα κτήρια σε αυτή τη γειτονιά, όπου και πάλι προσπαθήσαμε να κάνουμε πολύ δουλειά σχετικά με την απεύθυνση μας στους κάτοικους της γειτονιάς, να κάνουμε πράγματα μαζί τους. Άλλες φορές λειτουργήσε καλά, άλλες όχι.

- Πάντως είδατε διαφορές στην αντιμετώπιση από γειτονιά σε γειτονιά; Ανάμεσα στις περισσότερο ή λιγότερο λαϊκές;

ΜΑΘΙΕΥ: Εξαρτάται... Κάποιες φορές το κοινωνικό κέντρο μπορεί να βρισκόταν σε γειτονιά που δεν ήταν ιδιαίτερα λαϊκή, αλλά που οι γείτονες ερχόντουσαν πολύ, ενώ

¹ CREA: *Campagne de Réquisition d'Entraide et d'Autogestion* (Καμπάνια Επίταξης, Αλληλοβοήθειας και Αυτοδιαχείρισης)

σε κάποιες άλλες γειτονιές, πολύ λαϊκές, οι άνθρωποι δεν έρχονταν. Εξαρτάται επίσης από τις εσωτερικές συγκρούσεις στο κίνημα, από την ενέργεια που εμείς βάζουμε, ακόμα και από το ίδιο το κτήριο. Άλλες φορές είναι πολύ προσβάσιμο, ενώ άλλες όχι. Επίσης στις πολύ φτωχές γειτονιές, συχνά οι άνθρωποι έχουν τόσες πολλές δυσκολίες να αντιμετωπίσουν από μόνοι τους, που δεν έχουν καν τον χρόνο να έρθουν να συμμετάσχουν στο στιδίοτε.

- Υπήρχε κάποιο ιστορικό παρόμοιων αγώνων στην πόλη κι αν αυτό επηρέασε τον αγώνα σας με κάποιο τρόπο;

MATHIEU: Η Τουλούζη είναι μια πόλη όπου πάντα υπήρχαν πολλές καταλήψεις, αλλά οι περισσότερες γνωστές καταλήψεις, ήταν καταλήψεις πολιτικοποιημένων ανθρώπων. Μετά, όπως σε κάθε πόλη, υπάρχουν καταλήψεις κατοικίας των κατώτερων κοινωνικών τάξεων, που δεν είναι όμως ορατές, που μένουν κρυφές. Αλλά από τότε που υπάρχει η CREA, δημιουργήθηκε στην πόλη ένα κίνημα καταλήψεων από τις λαϊκές τάξεις, που στηρίζονταν από το κίνημα, από πολιτικοποιημένους ανθρώπους, που δεν κρύβονται. Και μέσα από αυτό αναδύθηκαν κι άλλα κινήματα. Για παράδειγμα ορισμένοι από τους πολιτικοποιημένους δεν έβρισκαν τον εαυτό τους στην αυτό-οργανωμένη μορφή της CREA, ήθελαν να προχωράνε πιο γρήγορα τα πράγματα ή ήθελαν περισσότερο να κάνουν διεκδικητικούς αγώνες, ζητώντας από το κράτος να φτιάξει εργατικές κατοικίες, με μια πολιτική γραμμή κοντά σε αυτό που λέμε κοινωνία των πολιτών. Οπότε δημιούργησαν ένα άλλο κίνημα, το CEDIS, το οποίο καταλαμβάνει παρόλα αυτά σπίτια, αν και συνολικά διαφέρουμε πολύ στον τρόπο. Αυτοί συζητάνε πολύ με τον Δημαρχείο ή με την Περιφέρεια, ακόμα και με μπάτσους κτλ. Στην τελική όμως ανοίγουν κτήρια όπου βρίσκουν κατάλυμα οικογένειες. Αλλά έχουν πολύ αυταρχική σχέση με τις οικογένειες, και σε πολιτικό επίπεδο δημιουργούν σχέσεις... απαρρόδετες με τις αρχές. Έχουμε διαφορετική αντιμετώπιση σε πολλά πράγματα, οπότε πολλά πράγματα δεν τα κάνουμε μαζί. Αλλά ορισμένες φορές, όπως για παράδειγμα σε συγκεντρώσεις ενάντια στις εξώσεις, μπορεί να βρεθούμε μαζί στον δρόμο. Αυτή την περίοδο έχουμε βρει μία άκρη για να παίρνουμε δωρεάν τρόφιμα, και είναι τεράστιες ποσότητες, οπότε μοιραζόμαστε μαζί τους τη τροφή.

Αναδείχθηκαν όμως κι άλλες συλλογικότητες, που δεν έχουν όλες τους όνομα, συλλογικότητες οικογενειών που έχουν τη στήριξη ορισμένων ανθρώπων του κινήματος, που λόγω διαφόρων διαφωνιών δεν συμμετέχουν στη CREA ή προχωράνε δίπλα στη CREA. Γιατί υπάρχουν περιόδοι όπου στην CREA επικρατεί ένα χάος από τεχνικής άποψης είτε γιατί κάποιος θέλουν να πάρουν απόσταση από την CREA. Ακόμα υπάρχουν συλλογικότητες όπως για παράδειγμα οι Σύροι πρόσφυγες, που έφτασαν μαζικά στη Τουλούζ και άνοιξαν από μόνοι τους καταλήψεις, ορισμένες φορές και με τη στήριξη του κόσμου του κινήματος. Από αυτό δημιουργήθηκαν κάποια συλλογικά μορφώματα που δεν είναι στην

CREA, αλλά που υπάρχουν, αγωνίζονται και αντιστέκονται και με τους οποίους κάνουμε κοινά πράγματα ανά περιόδους.

Οπότε δημιουργήθηκε ένα κίνημα «επίταξης» σπιτιών το οποίο είναι πολύ πιο ευρύ από την CREA. Και επίσης η CREA είχε μεγάλη επίδραση σε πολλές πόλεις στη Γαλλία. Δεν δημιουργήθηκε κάποιο αντίστοιχο κίνημα με τη CREA, αλλά υπήρξαν πειραματισμοί με αυτοδιαχειριζόμενα κοινωνικά κέντρα με οικογένειες, σε μία λογική του να μην γίνονται κοινωνικά κέντρα που να απευθύνονται βασικά στο κίνημα αλλά να υπάρχει ταυτόχρονη στήριξη των φτωχότερων τάξεων.

- Έχετε επαφές με αντίστοιχα κινήματα σε άλλες πόλεις;

MATHIEU: Προσπαθούμε όσο μπορούμε να στηρίζουμε ανάλογες προσπάθειες σε άλλες πόλεις, αλλά υπάρχουν φορές που η ίδια η CREA δυσκολεύεται να λειτουργήσει. Δηλαδή συχνά δεν έχουμε καν τις δυνάμεις για να βοηθήσουμε τους εαυτούς μας...

- Οπότε, για να επανέλθουμε στα προηγούμενα, υπάρχει μία «κινηματική» πρακτική που προωθήθηκε από την CREA, και η οποία διαχύθηκε στο ευρύτερο κίνημα της πόλης, και πήρε διαφορετικές μορφές ανάλογα με τα άτομα που την εφάρμοσαν.

MATHIEU: Και ανάλογα και με τις εποχές. Ένα άλλο στοιχείο, είναι ότι η ομάδα των πολιτικοποιημένων ανθρώπων που ήμασταν αρχικά ενεργοί στην CREA, υποστηρίζαμε μία αυτόνομη αντιρατσιστική πολιτική. Για παράδειγμα στο ζήτημα της οργάνωσης μόνο ανάμεσα σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες, δηλαδή μόνο ανάμεσα σε γυναίκες ή μόνο ανάμεσα σε μη-λευκούς, και αυτό δημιούργησε πολλές εντάσεις στην πόλη, και γενικότερα στη χώρα. Βασικά ήμασταν από τις πρώτες συλλογικότητες που στήριξε ανοιχτά την απόφαση του να μπορούν τα μη-λευκά άτομα να οργανωθούν μεταξύ τους, χωρίς λευκούς. Αυτήν την περίοδο υπάρχει ένας ενδοκινηματικός πόλεμος σχετικά με αυτό στη Γαλλία. Και ήταν ένα από τα ζητήματα, πέρα από την επίταξη, που έβαλε με έντονο τρόπο η CREA, και συνεχίζει να το στηρίζει.

- Μπορείς να μας περιγράψεις πως οργανώνεται ο αγώνας σε πρακτικό επίπεδο; Πως ανοίγετε ένα σπίτι, πως επιλέγετε ποιος θα κατοικήσει σε αυτό κτλ.;

MATHIEU: Εξαρτάται από την περίοδο. Συχνά οι οικογένειες είναι η μειοψηφία στη συνέλευση. Εξάλλου τον πρώτο χρόνο δεν υπήρχε συνέλευση. Μας πήρε ένα χρόνο για να οργανώσουμε μια γενική συνέλευση. Υπάρχουν λοιπόν περιόδοι όπου οικογένειες συμμετέχουν πολύ ενεργά, ενώ άλλες συμμετέχουν ελάχιστα. Εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Εμείς πάντως προσπαθούμε να κάνουμε πράγματα μαζί με τις οικογένειες, ακόμα και όταν ανοίγουμε ένα σπίτι. Δηλαδή να τους μεταδώσουμε την όποια γνώση, το

πως ανοίγεις ένα σπίτι, και να έχει ο καθένας έναν ρόλο στον οποίο δεν θα μπαίνει σε κίνδυνο. Γιατί οι περισσότερες από τις οικογένειες που είναι στην καμπάνια δεν έχουν χαρτιά. Παρόλα αυτά προσπαθούμε να έρχονται μαζί μας όταν ψάχνουμε για σπίτια, να τους εξηγούμε και να διαχειριζόμαστε μαζί τα νομικά και δικαστικά ζητήματα που μπορούν να προκύψουν. Και ως προς την πιο τεχνική πλευρά του ανοίγματος, αν θέλουν έρχονται μαζί μας, παρότι υπάρχει ένα ρίσκο ως προς την παρουσία της αστυνομίας. Και τη στιγμή του ανοίγματος ισχύει το ίδιο, προσπαθούμε να έχει ο καθένας κι η καθεμία μία θέση, έναν ρόλο που δεν θα τον εκθέτει σε κίνδυνο. Στην πραγματικότητα κάνουν όπως θέλουν. Αν υπάρχουν άτομα χωρίς χαρτιά που θέλουν να πάρουν το ρίσκο, δεν θα τους πούμε όχι. Ίσως δεν θα μπουν πρώτοι στο κτήριο όταν ανοίγουμε, αλλά μπορούν να κρατάνε τσίλιες ή ένα σωρό πράγματα. Εξαρτάται.

- Και στο νομικό επίπεδο, δεν υπάρχει ο κίνδυνος οικογένειες χωρίς χαρτιά, την ώρα της εκκένωσης να συλληφθούν, ή και να απελαθούν;

MATHIEU: Ναι, βέβαια, για αυτό και είναι αρκετά δύσκολος ο αγώνας. Γενικά δεν μας δίνουν ποτέ την ακριβή ημερομηνία της εκκένωσης, αλλά ξέρουμε μετά από μια ημερομηνία ότι είμαστε «εκκενώσιμοι». Κι επειδή δεν έχουμε ποτέ ευνοϊκό συσχετισμό δυνάμεων για να αποτρέψουμε την εκκένωση... κάθε φορά που το προσπαθήσαμε μας διέλυσαν, είχαμε συλλήψεις, πολλές δίκες. Και όσες φορές έχουμε καταφέρει να αντισταθούμε, δεν έχει διαρκέσει πάνω από δύο με τρεις ώρες. Ποτέ δεν έχουμε καταφέρει να κρατήσουμε έναν χώρο. Αυτό που μας κάνει δυνατούς είναι το ότι ανοίγουμε νέα κτήρια πριν από την εκκένωση. Κυρίως για να αποφύγουν οι οικογένειες να διασταυρωθούν με την αστυνομία.

- Ποια είναι τα βασικά συνθήματα του αγώνα;

MATHIEU: Ένα κεντρικό σύνθημα, που κράτησε για 4 με 5 χρόνια, αλλά τώρα δεν το χρησιμοποιούμε πια, ήταν το «Όλα για όλους/ες, Η εξουσία στο λαό», κάπου ανάμεσα στους Ζαπατίστας και τους Μαύρους Πάνθηρες. Αλλά υπήρξαν στιγμές όπου κόσμος της καμπάνιας δε συμφωνούσε με το να έχουμε ένα κεντρικό σύνθημα ή ένα λόγκο, όπως είχαμε σε κάποια φάση. Σε κάποια στιγμή ορισμένοι δεν ήθελαν καν να έχουμε όνομα.

- Γιατί χρησιμοποιείται τον όρο «επίταξη» και όχι «κατάληψη» που είναι πιο κοινός στον κινηματικό χώρο;

MATHIEU: Έχει ενδιαφέρον ότι πρόσφατα, μία καινούργια ομάδα κοριτσιών που εντάχθηκε στην καμπάνια, μας έκανε την ίδια ερώτηση. Δεν ξέρω ακριβώς. Ίσως γιατί «επίταξη» κάνει κάπως πιο σοβαρό και στην αρχή δεν θέλαμε να μας κολλήσουν την ταμπέλα του καταληψία, του πανκ ή οτιδήποτε. Αυτό είναι όλο. Δεν υπάρχει κάποιος άλλος ιδιαίτερος

λόγος. Και επίσης επειδή είναι κρατικός όρος. Υπάρχει ένας νόμος για την επίταξη στη Γαλλία, ο οποίος δεν εφαρμόζεται ποτέ. Κανονικά το κράτος έχει την υποχρέωση ή το δικαίωμα, να επιτάξει άδεια κτήρια, γιατί έχει την υποχρέωση να παρέχει στέγη σε όλον τον πληθυσμό. Είναι ένας συνταγματικός νόμος, όπως και ο νόμος για την ιδιωτική περιουσία, μόνο που εννοείται ότι δεν εφαρμόζεται ποτέ. Οπότε υπήρχε κάπου και αυτό, ότι αφού το κράτος δεν επιτάσσει θα το κάνουμε εμείς. Οπότε να αναδείξουμε κατά κάποιο τρόπο την ερώτηση του γιατί δεν το κάνει το κράτος; Γιατί ακριβώς ο σκοπός του κράτους δεν είναι να προστατέψει τον λαό, όπως ισχυρίζεται, αλλά να προστατέψει τα συμφέροντα των καπιταλιστών.

- Μπορείς να περιγράψεις πως εκτυλίσσεται ο αγώνας στο επίπεδο της καθημερινότητας; Μας είπες πριν για παράδειγμα ότι προμηθεύεστε δωρεάν τρόφιμα για όλη την καμπάνια. Πέραν λοιπόν της κατοικίας, σε ποιους άλλους τομείς επεκτάθηκε ο αγώνας, σε υλικό επίπεδο;

MATHIEU: Ανάλογα με την περίοδο. Γενικά θεωρούμε ότι κάθε σπίτι, κάθε κτήριο της CREA είναι αυτόνομο. Δηλαδή έχει τους δικούς του κανόνες, μπορεί να κάνει τις δικές του συνελεύσεις και να οργανωθεί όπως θέλει. Έχουν υπάρξει ακόμα και σπίτια που έχουν επιλέξει να έχουν κάτι σαν αρχηγό μεταξύ τους. Μετά βέβαια συνειδητοποίησαν ότι ήταν χάλια να υπάρχει αρχηγός, αλλά τουλάχιστον το δοκίμασαν μόνοι/ες τους. Έχουν υπάρξει σπίτια όπου ήταν τελείως χαοτική κατάσταση, άλλα όπου η καθημερινότητα ήταν πάρα πολύ οργανωμένη. Εξαρτάται.

Αλλά γενικά προσπαθούμε να αυτό-οργανωθούμε στα πάντα. Στο να προμηθευτούμε τροφή, ρούχα... οπότε στο αυτό-οργανωμένο κοινωνικό κέντρο υπάρχει πάντα ένα μεγάλο ανταλλακτικό παζάρι, όπου μας φέρνουν ρούχα από όλη την πόλη. Τόσα που δεν ξέρουμε τι να τα κάνουμε! Οπότε υπάρχει ένα παζάρι και σε κάθε σπίτι. Να βρούμε τα έπιπλα. Τα πάντα. Και μετά αυτό-οργανωνόμαστε και ως προς τις διοικητικές διαδικασίες, την εκπαίδευση των παιδιών, το να πάνε σχολείο, να οργανώσουμε την πολιτιστική ζωή, μαθήματα γαλλικών αλλά και μαθήματα των μητρικών γλωσσών των μεταναστών για γαλλόφωνους, από όσους θέλουν να μάθουν τη γλώσσα τους σε άλλους, ώστε να γίνεται ανταλλαγή. Τελευταία έγιναν και κάποιες προσπάθειες γύρω από την υγεία. Παλιότερα συνεργαζόμασταν με άλλες συλλογικότητες γύρω από την υγεία, αλλά τώρα υπάρχουν αυτόνομες δραστηριότητες γύρω από την ιατρική φροντίδα στο αυτό-οργανωμένο κοινωνικό κέντρο. Οργανώνουμε επίσης διακοπές για τα παιδιά, αλλά και με ενήλικους, συχνά σε χώρους συντρόφων στην εξοχή. Και τώρα υπάρχουν σύντροφοι οι οποίοι έχουν μαστορέψει ένα παλιό ιστιοπλοϊκό και κάναμε εξόδους στη θάλασσα με τα παιδιά.

- Δηλαδή η CREA έχει μια κεντρική συνέλευση, στην οποία οργανώνονται οικογένειες με κόσμο τους κινήματος, ή μόνος του μη κινηματικός κόσμος, βρίσκουν ένα σπίτι, το καταλαμβάνουν, και μετά η κεντρική συνέλευση αφήνει το κάθε σπίτι να είναι αυτόνομο, δεν παρεμβαίνει πέρα από το να βρει κάποιο σπίτι;

MATHIEU: Ακριβώς. Μπορεί να πάει να βοηθήσει αν της ζητηθεί. Για παράδειγμα εάν σε ένα σπίτι υπάρχουν συγκρούσεις που δεν καταφέρνουν να λύσουν μεταξύ τους, μπορούν να έρθουν στη γενική συνέλευση να ζητήσουν βοήθεια. Η γενική συνέλευση είναι ανοιχτή για τον οποιονδήποτε και την οποιαδήποτε στην πόλη. Αυτή τη στιγμή υπάρχει μία κάθε βδομάδα αλλά για πολύ καιρό κάναμε δύο την εβδομάδα, ακόμα και τρεις για μία περίοδο. Πάει ανάλογα με τις ανάγκες. Κάποιες φορές υπάρχει πάρα πολύς κόσμος, άλλες πάρα πολύ λίγος, άλλες τόσος λίγος που αναβάλλεται.

- Αν καταλάβαμε καλά, πέραν από τον αγώνα δημιουργούνται κι άλλες σχέσεις. Ο κόσμος αυτός μοιράζεται όλη την καθημερινότητά του.

MATHIEU: Βέβαια. Υπάρχει πολύς κόσμος του κινήματος, που προέρχονταν από προνομιούχες τάξεις, που από τη μία μπηκάν από μόνοι τους σε μία επισφαλή θέση, αλλά από την άλλη άλλαξαν τελείως τον τρόπο ζωής τους, ζώντας και μιλώντας με τις οικογένειες. Και φιλίες, δυνατές και σταθερές στον χρόνο φιλίες. Υπάρχουν παιδιά που όταν έφτασαν ήταν δέκα χρονών, και τώρα είναι 16-17 και πολιτικοποιήθηκαν πολύ γρήγορα μέσα στην CREA. Οπότε υπάρχουν φιλίες και πολιτικές φιλίες ιδιαίτερα ισχυρές, τόσο με τους γονείς όσο και με τα παιδιά. Καμιά φορά έχουμε την αίσθηση ότι είμαστε μέλη μιας μεγάλης οικογένειας. Γιατί στην αρχή η φαντασίωση ήταν ότι οι οικογένειες θα ενταχθούν στο κίνημα, αλλά τελικά μάλλον ο κόσμος του κινήματος εντάχθηκε στις οικογένειες (γέλια)!

Έπειτα βέβαια υπάρχουν και πάρα πολλά πράγματα που δεν λειτουργούν. Υπάρχει για παράδειγμα κόσμος του κινήματος, εγώ τους ονομάζω λευκούς ιππότες, που θέλουν να σώσουν τους μαύρους και τους άραβες. Και έχουν συμπεριφορές του τύπου να μιλάνε για ώρες λέγοντας ότι πρέπει οι οικογένειες να μπουν στην πρώτη γραμμή, ενώ στην ουσία μιλάνε αντί αυτών. Υπάρχουν κίνδυνοι και από τις δύο πλευρές.

- Η CREA άνοιξε άλλα πεδία αγώνα πέρα από αυτό της στέγασης, σε επίπεδο μία καμπάνιας, δημόσιου πολιτικού λόγου;

MATHIEU: Συνεργάζεται και σε άλλους αγώνες. Για παράδειγμα ενάντια στις απελάσεις ή ενάντια στα κέντρα κράτησης και τις φυλακές. Υπάρχουν συχνά άνθρωποι της καμπάνιας

που βρίσκονται στη φυλακή ή σε κέντρο κράτησης, οπότε υπάρχουν φορές που ανοίγουμε εμείς κάποιο ζήτημα ή συμμετέχουμε σε κάποιον άλλον αγώνα. Επίσης συμβαίνει να ερχόμαστε σε επαφή με άλλες πόλεις ή και χώρες για να βοηθήσουμε μετανάστες στη διαδρομή τους ή να τους φιλοξενήσουμε αν έρθουν στην πόλη μας, για λίγες μέρες μέχρι να πάρουν το τρένο για να πάνε σε κάποια άλλη πόλη. Κάθε μέλος της CREA φέρνει στην καμπάνια ένα κομμάτι από τους αγώνες του, ανοίγοντας πολλές δυνατότητες. Για παράδειγμα μέσω της CREA υπήρξε επαφή με άτομα του ριζοσπαστικού LGBTQ χώρου. Και είναι μια ενδιαφέρουσα συνάντηση ανάμεσα σε αυτόν τον κόσμο και τις οικογένειες.

- Ποια είναι η σύνθεση του κόσμου που συμμετέχει στον αγώνα; Από κοινωνικής-ταξικής άποψης, αλλά και από άποψης φύλου;

MATHIEU: Οι άνθρωποι που απευθύνονται στην καμπάνια από ανάγκη, στην πλειοψηφία τους είναι οικογένειες μεταναστών της εργατικής τάξης, πολλοί και πολλές από τους οποίους δεν έχουν χαρτιά. Εξαρτάται πάλι από την περίοδο. Συχνά τους δίνουμε την προτεραιότητα, γιατί θεωρούμε ότι έχουν να αντιμετωπίσουν τις περισσότερες δυσκολίες. Αλλά έχουν υπάρξει και περίοδοι όπου ανοίξαμε σπίτια με άστεγους άνδρες μόνους γιατί θεωρήσαμε ότι είχαμε τις δυνάμεις να τους βοηθήσουμε. Από την άλλη δεν ήταν πολύ βολικό να μένουν σε σπίτια με οικογένειες γιατί συχνά οι οικογένειες δεν είχαν διάθεση να μένουν με άνδρες μόνους, που πίνουν αλκοόλ ή τιτιόηποτε. Υπήρξαν και ορισμένα σπίτια αποκλειστικά για γυναίκες. Έχει υπάρξει και ένα σπίτι για παιδιά, γιατί τα παιδιά το είχαν ζητήσει. Εκείνη την περίοδο τα παιδιά είχαν φτιάξει τη δική τους συνέλευση και μέσα από αυτήν έφτιαξαν το δικό τους αυτόνομο ταμείο. Υπάρχουν πολλά διαφορετικά ταμεία. Υπάρχει το γενικό ταμείο, το ταμείο ενάντια στη καταστολή, ένα ταμείο για γυναίκες. Οπότε υπάρχει και ένα ταμείο για τα παιδιά, για να χρηματοδοτεί τις διακοπές τους, τις εξόδους τους κτλ. Οπότε κάποια στιγμή θέλησαν μία δική τους κατάληψη, ένα σπίτι για τα παιδιά.

Αυτά όσον αφορά τα άτομα που έρχονται από ανάγκη στην καμπάνια. Όσο για αυτούς που έρχονται από επιλογή, εξαρτάται. Οι περισσότεροι/ες είναι λευκοί/ες της μεσοαστικής τάξης, αλλά όχι μόνο. Και πάλι εξαρτάται από την περίοδο. Καθώς βγάζουμε έναν ριζοσπαστικό λόγο σχετικά με τον αυτόνομο και πολιτικό αντιρατσισμό, υπήρξαν περίοδοι όπου πολλά μη-λευκά άτομα που ανήκουν στον ελευθεριακό χώρο... στη Γαλλία στον ελευθεριακό χώρο, ήμαστε σίγουρα από τα κινήματα με τους περισσότερους μη-λευκούς. Και γιατί το προβάλαμε αρκετά και δώσαμε αρκετή ενέργεια σε αυτό, αλλά και γιατί ο τρόπος οργάνωσής μας δημιουργεί ασφαλείς χώρους για τα άτομα αυτά. Αλλά όπως είπα εξαρτάται από τη περίοδο. Νομίζω πάντως ότι ήμαστε ακόμα από τα κινήματα με τους λιγότερους λευκούς αναλογικά. Παρόλα αυτά παραμένουμε στη πλειοψηφία μας είτε κόσμος που προέρχεται από τα ανώτερα στρώματα των λαϊκών τάξεων, είτε από τη μικροαστική τάξη.

- Και όσον αφορά τους μετανάστες και τις μετανάστριες, προέρχονται κατά κύριο λόγο από μία χώρα; Γιατί συχνά οργανώνονται μεταξύ τους με βάση την προέλευσή τους κι αυτό δημιουργεί δίκτυα στα οποία έχουν πιο εύκολη πρόσβαση ορισμένοι από άλλους.

MATHIEU: Ναι, αλλά στη CREA έρχονται κυρίως άνθρωποι που δεν έχουν μία κοινότητα να τους υποδέχτεί. Οπότε μιλάμε για ανθρώπους από όλες τις χώρες. Από Μογγολία, υποσαχάρια και βόρεια Αφρική, νότια Αμερική... ακόμα και λευκοί Γάλλοι υπό-προλετάριοι. Πολύ λιγότερο βέβαια, γιατί συνήθως τους αναλαμβάνουν οι κοινωνικές υπηρεσίες του κράτους.

- Κι ως προς τον κόσμο του κινήματος; Προέρχονται από κάποιον συγκεκριμένο χώρο;

MATHIEU: Έχουμε κάποιες επαφές με κάποιους Μασοϊκούς, αλλά είναι πολύ μειοψηφικό. Και δεν είναι όγματοςκοί μασοϊκοί. Είναι κόσμος που έχει προβληματιστεί πάνω σε ζητήματα διαθεματικότητας των αγώνων. Κατά τ' άλλα, η μεγάλη πλειοψηφία ανήκουμε στον αντί-εξουσιαστικό χώρο. Αλλά και κόσμος που δεν άνηκε σε κάποιον συγκεκριμένο πολιτικό χώρο, που έρχεται από αλληλεγγύη, ίσως στην αρχή και με κάποια ανθρωπιστικά κίνητρα, προσαρμόζεται πολύ γρήγορα στις αξίες της καμπάνιας. Με το που μπαίνεις στη CREA αντιλαμβάνεσαι με τη μία τι σκοπούς εξυπηρετούν το κράτος, η αστυνομία. Αντιλαμβάνεσαι ότι υπάρχουν άδεια κτήρια, οπότε δεν υπάρχει λόγος να κοιμάται κόσμος στον δρόμο. Γενικά αυτός ο κόσμος ριζοσπαστικοποιείται πολύ γρήγορα.

- Υπήρξαν εσωτερικές διαμάχες, μέσα στη CREA, που να οφείλονταν στις διαφορετικές προελεύσεις, ταξικές, έμφυλες κτλ.;

MATHIEU: Δεν υπήρξε στιγμή που να μην υπάρχουν διαμάχες. Εγώ ανήκω σε αυτούς που προσπαθούν συνεχώς να σπλητεύουν τα μικροαστικά αντανακλαστικά των πολιτικοποιημένων ανθρώπων, τα οποία σίγουρα έχω κι εγώ. Μετά, οι μη-λευκοί/ες της CREA έχουν κάνει πολύ δουλειά σπλητεύοντας με τη σειρά τους τα αντανακλαστικά των λευκών. Αντίστοιχα, γίνεται σε μόνιμη βάση μία τεράστια δουλειά από τις γυναίκες για να οργανωθούν ενάντια σε τρόπους λειτουργίας αρρενωπούς, φαλλοκρατικούς, μάτσο, πατριαρχικούς. Οπότε πάντα υπάρχουν συγκρούσεις γύρω από αυτά τα ζητήματα, στην προσπάθεια να σπάσουν οι μορφές κυριαρχίες μέσα στο ίδιο το κίνημα.

- Και σε αυτές τις συγκρούσεις συμμετέχουν επίσης και μετανάστριες ή κυρίως πολιτικοποιημένες γυναίκες;

MATHIEU: Συχνά οι πολιτικοποιημένες φεμινίστριες από τον ριζοσπαστικό χώρο, προσπαθούν όσο το δυνατόν περισσότερο να οργανωθούν μαζί με τις γυναίκες των οικογενειών. Κάποιες φορές λειτουργεί, ενώ άλλες όχι. Άλλες φορές οι μη-λευκές γυναίκες κατηγορούν τις λευκές ότι κάνουν λευκό φεμινισμό, το οποίο δημιουργεί επίσης έντονες συγκρούσεις.

- Και ως προς τη σχέση ανάμεσα στις συνελεύσεις και τις δράσεις; Για παράδειγμα πόσος κόσμος συμμετέχει στη συνέλευση και πόσος στις δράσεις;

MATHIEU: Δεν υπάρχουν πολλές δράσεις, με την έννοια του να καλεστούν δράσεις από την καμπάνια. Από την άλλη, ο κόσμος που συμμετέχει στις συνελεύσεις συνήθως είναι παρόν και στην καθημερινή ζωή. Υπάρχει βέβαια και κόσμος που είναι εκεί στην καθημερινή ζωή και δεν έρχεται στις συνελεύσεις. Πολλές οικογένειες για παράδειγμα, γιατί μπορεί να μην έχουν αρκετό χρόνο, ή για άλλους λόγους. Άλλες φορές υπάρχει πολύς κόσμος στη συνέλευση ενώ άλλες δεν υπάρχει κανείς, αλλά παρόλα αυτά γίνονται πράγματα. Ή μπορεί οι συνελεύσεις να χρησιμεύουν μόνο για να συντονίσουμε ή να προωθήσουμε διάφορα πράγματα. Άλλοτε πάλι συμμετέχει πολύς κόσμος και είναι η συνέλευση που δίνει ζωή στο κίνημα. Αλλά σίγουρα προσπαθούμε συνεχώς να μειώνουμε τις ανισότητες αλλά ποτέ δεν τα καταφέρνουμε τελείως. Και βρίσκονται πάντα στο επίκεντρο αυτού του κινήματος.

Νομίζω ότι η δύναμή μας βρίσκεται στο να μην τις αρνούμαστε, να μην προσποιούμαστε ότι δεν υπάρχουν, ότι δεν τις βλέπουμε. Προσπαθούμε να τις κοιτάμε πάντα κατάματα και να βρίσκουμε τρόπους να τις αντιμετωπίζουμε συλλογικά. Μέσω της αλληλεγγύης, της αλληλοβοήθειας. Αλλά μιλάμε για ανισότητες κοινωνικές, ιστορικές, που σίγουρα δεν μπορούμε να τις μειώσουμε κουνώντας ένα μαγικό ραβδάκι. Ούτε καν λέγοντας ότι θέλουμε να τις μειώσουμε δεν τα καταφέρνουμε, με την έννοια ότι δεν αρκεί να το πούμε και να τους επιτεθούμε για να εξαφανιστούν.

- Ποια είναι η σχέση σας με το κράτος και τους θεσμούς του;

MATHIEU: Για τους αναρχικούς του κινήματος είναι σχεδόν αυτονόητο εξ αρχής ότι δεν έχουμε καμία σχέση. Αλλά ως προς τις οικογένειες, υπάρχουν πολλές που γίνονται αντί-κρατιστές αρκετά γρήγορα. Αλλά προσπαθούμε κάθε φορά... για παράδειγμα στη συνέλευση όλα είναι πιθανά. Αν πουν δηλαδή οι οικογένειες ότι θέλουμε να κάνουμε μία συγκέντρωση μπροστά στη νομαρχία για να ζητήσουμε να μην μας εκκενώσουν, δεν θα πούμε «όχι, αυτά είναι μαλακίες και "δεν χρησιμεύουν σε τίποτα». Θα ξαναπροσπαθήσουμε

να κάνουμε με αυτόν τον τρόπο τα πράγματα ή να συζητήσουμε με τον τάδε ιδιοκτήτη ή την τάδε αρχή, γιατί οι καταληψίες του κτηρίου το ζητάνε.

Και μέσα από αυτές τις διαδικασίες συνειδητοποιεί ο κόσμος ότι οι αρχές είναι ο εχθρός μας και δεν βρίσκονται καθόλου στο πλευρό μας. Οπότε αυτό εξαρτάται από τα κτήρια. Υπάρχουν και σπίτια που δεν θέλουν να έχουν καμία σχέση, ούτε να μιλήσουν με τις αρχές. Βέβαια, όσες φορές προσπαθήσαμε να έρθουμε σε διάλογο, κάθε φορά οι αρχές μας πρόσβαλαν, μας κατέστειλαν και μας εκκένωσαν. Οπότε σε γενικές γραμμές, όσοι ήθελαν να δοκιμάσουν, είδαν με τα μάτια τους και απέκτησαν αρκετούς λόγους για να μην πιστεύουν πια. Και όχι απλά γιατί κάποιος πολιτικοποιημένος τους είπε ότι δεν είναι καλό να συνδιαλέγεσαι με τις αρχές ή δεν ξέρω κι εγώ τι.

- Συμβαίνει οικογένειες που συμμετέχουν πιο πολύ καιρό στη καμπάνια να μεταπείθουν πιο νέες οικογένειες σε σχέση με αυτό;

MATHIEU: Ναι, υπάρχει μετάδοση της εμπειρίας μεταξύ των οικογενειών. Εμείς συνεχίζουμε να χρησιμοποιούμε τους όρους οικογένειες και κόσμος του κινήματος, γιατί αντικατοπτρίζει πραγματικότητες, αλλά ανάμεσα στις οικογένειες υπάρχουν πολλές που είχαν κινηματικές εμπειρίες πριν να έρθουν στην CREA. Και κατά τη μετανάστευσή τους όσο και στους χώρους εργασίας τους. Συχνά και στις χώρες από τις οποίες προέρχονται συμμετείχαν ήδη σε αγώνες. Επίσης λειτουργούμε με συναίνεση στη συνέλευση, οπότε οι αποφάσεις πρέπει να καλύπτουν τους πάντες.

- Ποια είναι τα μέσα επικοινωνίας που χρησιμοποιεί η καμπάνια;

MATHIEU: Ηλεκτρονικά μέσα, όπως facebook, blog, λίστες μέλη. Μεταξύ μας με τηλέφωνα, αλλά έχουμε κι ένα τηλέφωνο έκτακτης ανάγκης όπου στέλνουμε μηνύματα για στήριξη για κάποιο άνοιγμα σπιτιού ή αντίστοιχα σε περίπτωση εκκένωσης. Και επίσης για να ειδοποιούμε όταν υπάρχουν έλεγχοι χαρτιών από την αστυνομία ή ελεγκτές στα μέσα μεταφοράς, ώστε να μπορούν να τα αποφύγουν όσοι/ες θέλουν.

- Διοργανώνεται και δημόσιες κουβέντες ως προς το τί είναι η καμπάνια; Και γενικότερα, η ερώτηση αφορούσε περισσότερο την επικοινωνία με τον έξω κόσμο, όχι τη μεταξύ σας.

MATHIEU: Και πάλι εξαρτάται από την περίοδο. Άλλες φορές στέλναμε πολλά δελτία τύπου ή κάναμε ανοιχτές συνελεύσεις για να εξηγήσουμε τί είναι η CREA. Έχουμε φυλλάδια που εξηγούν τι είναι η CREA σε διάφορες γλώσσες και τα κολλάγαμε στην πόλη. Ενώ σε άλλες φάσεις θα το κάνουμε ελάχιστα αυτό και θα ήμαστε πιο επικεντρωμένοι στο πως χτίζεται εσωτερικά το κίνημα. Όπως αυτή την περίοδο για παράδειγμα.

- Ποιος είναι ο κυρίαρχος λόγος σχετικά με το ζήτημα της κατοικίας αλλά και πιο συγκεκριμένα για την ίδια την CREA; Κατάφερε η καμπάνια μέσω της συλλογικής δράσης να σπάσει αυτόν τον λόγο;

MATHIEU: Ναι, μέσα από την πράξη οι οικογένειες συνειδητοποιούν αρκετά γρήγορα ότι το κράτος δεν πρόκειται να κάνει τίποτα για τις βοηθήσει. Αντίθετα θα τις πολεμήσει, τουλάχιστον όταν θέλουν να αυτό-οργανωθούν. Υπάρχουν πολλές οικογένειες που συνειδητοποιούν ότι είμαστε πιο δυνατοί όταν υπάρχει ανεκτικότητα μεταξύ μας, όταν δεν έχουμε αρχηγούς και όταν λειτουργούμε συλλογικά και αλληλοβοηθιόμαστε. Αλλά υπάρχουν πολλές οικογένειες που όλα αυτά τα ξέρουν πολύ καλύτερα από κάποιον πολιτικοποιημένο κόσμο, που ήξεραν και εφαρμόζαν από πάντα την αλληλοβοήθεια μεταξύ των λαϊκών στρωμάτων. Και αντίστοιχα, πολλοί πολιτικοποιημένοι, που έχουν διάφορες θεωρίες στο μυαλό τους ανακαλύπτουν από την αρχή τι σημαίνει ο αγώνας και η πραγματική αλληλεγγύη, ερχόμενοι σε επαφή με κόσμο που εφαρμόζει όλα αυτά στην πράξη χωρίς να υπάρχει κάποια θεωρία από πίσω.

- Μας μίλησες ήδη για τις εκκενώσεις των καταλήψεων και πως αντιδράτε ανοίγοντας καινούργια σπίτια. Υπάρχουν άλλα μέσα καταστολής από το κράτος, και πως αντιδράτε σε αυτά; Η ίδια η καμπάνια έγινε στόχος καταστολής, πέρα από τις στιγμές «επίταξης» κτηρίων;

MATHIEU: Οι αρχές έχουν εμμονή με την CREA. Πολλές καταλήψεις αντέχουν πολύ περισσότερο από τις δικές μας. Οι καταλήψεις που ταυτίζονται με την καμπάνια εκκενώνονται πολύ πιο γρήγορα. Και ορισμένες φορές μάλιστα υπάρχουν απειλές από την αστυνομία. Πολύς κόσμος έχει δίκες για παραβιάσεις και δίκες για δράσεις κατά τη διάρκεια των εκκενώσεων ή πορειών με ότι κατηγορίες μπορούν να μας φορτώσουν. Κάνουν ότι μπορούν για να μας συνθλίψουν. Και στα κυρίαρχα ΜΜΕ μας παρουσιάζουν σαν αναρχοτρομοκράτες ή δεν ξέρω κι εγώ τι.

- Οπότε η CREA είναι παρούσα στον δημόσιο λόγο της πόλης;

MATHIEU: Ναι, ναι. Για την νομαρχία και το δημαρχείο ήμαστε σαν τους αιώνιους εχθρούς.

- Έχετε επαφή με αντίστοιχα κινήματα στο εξωτερικό, όπως για παράδειγμα με την PAH στην Ισπανία;

MATHIEU: Υπάρχουν συντροφικές σχέσεις, αλλά σε προσωπικό επίπεδο, εγώ δεν έχω ιδιαίτερη εικόνα. Κυκλοφορούν πληροφορίες και όποτε οργανώνουμε ένα φεστιβάλ ή συναντήσεις έρχονται συχνά Ισπανοί. Σίγουρα παίζει ρόλο και το ότι η Τουλούζ είναι

από τις πιο ισπανόφωνες πόλεις της Γαλλίας. Και λόγω της γεωγραφικής εγγύτητας με την Ισπανία, αλλά και γιατί υπάρχουν πολλοί μετανάστες από την λατινική Αμερική στην πόλη. Επίσης λόγω εκδιωγμένων μετά τον εμφύλιο του '36, πολλοί από τους οποίους εγκαταστάθηκαν στη νότια Γαλλία. Αλλά μέχρι εκεί φτάνουν οι επαφές. Μας είχαν καλέσει πέρυσι στην Ισπανία σε κάτι συναντήσεις πάνω στους αγώνες για την κατοικία, αλλά δεν είχαμε τις δυνάμεις για να στείλουμε κάποιον. Πάντως αναζητούμε τέτοιες επαφές, απλά συχνά δεν έχουμε ούτε τις δυνάμεις, ούτε τον χρόνο, ούτε τα μέσα για να το κάνουμε.

- Αυτήν τη στιγμή σε ποια φάση βρίσκεται ο αγώνας;

MATHIEU: Αυτή τη στιγμή είναι κάπως δύσκολα, γιατί υπάρχουν πολύ λίγες οικογένειες που συμμετέχουν ενεργά. Υπάρχουν κάποιες οικογένειες που συμμετέχουν λίγο. Υπάρχουν έντονοι και δύσκολες εσωτερικές συγκρούσεις. Αλλά υπάρχουν και πολλά πράγματα που πάνε πολύ καλύτερα απ' ό,τι πριν. Πριν από λίγο καιρό η CREA σχεδόν δεν υπήρχε. Ενώ τώρα υπάρχει ένα αυτό-οργανωμένο κοινωνικό κέντρο, το οποίο βέβαια θα εκκενωθεί τον επόμενο μήνα, αλλά ήταν πολύ ζωντανό τους τελευταίους έξι μήνες. Και ακριβώς πριν υπήρχε άλλο ένα που διήρκεσε κι αυτό για έξι μήνες, το οποίο δεν το χρησιμοποιούσε μόνο η CREA αλλά κι άλλες συλλογικότητες και πολλοί αγώνες. Το κοινωνικό κέντρο λειτουργεί πολύ καλά εδώ και κάποιον καιρό. Από την άλλη, η δυναμική της εμπλοκής των οικογενειών έχει λειτουργήσει καλύτερα στο παρελθόν, έστω κι αν δεν περνάμε και τη χειρότερη φάση στην ιστορία μας.

- Μπορείς να κάνεις μία γενική αποτίμηση του αγώνα σας μέχρι τώρα; Ποια είναι τα όρια, οι δρόμοι που άνοιξε, κάποια συμπεράσματα;

MATHIEU: Δεν νομίζω ότι μπορώ (γέλια). Στο επαναστατικό κίνημα της Γαλλίας άνοιξε το ζήτημα του πως αυτό-οργανωνόμαστε με τις λαϊκές τάξεις και με τους μετανάστες υπό-προλετάριους. Πως προσπαθούμε να δημιουργήσουμε κοινά κινήματα κι όχι να ενεργούμε για αυτούς. Και πως προσπαθούμε να ζήσουμε επίσης μαζί. Να συγκατοικούμε, να μοιραστούμε την καθημερινότητα... Βέβαια τις άνοιξε τις ερωτήσεις αυτές, αλλά δεν νομίζω ότι τις έλυσε (γέλια). Αλλά τουλάχιστον έκανε κάποιες προτάσεις. Οι περισσότεροι από τους εμπλεκόμενους στον αντιεξουσιαστικό χώρο στη Γαλλία ξέρουν την CREA. Με πολλές φαντασιώσεις βέβαια για αυτήν. Αλλά έθεσε με έντονο τρόπο το πως σπάμε τον κλειστό κύκλο των πολιτικοποιημένων χώρων και πως περνάμε από το να κάνουμε θεωρία, στην πράξη μέρα με τη μέρα μαζί με τους βασικούς και τις βασικές θιγόμενες από την λεηλασία του καπιταλισμού, των ιμπεριαλισμών, των κρατών, της πατριαρχίας κτλ.

5.2. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ CREA

Μετάφραση κειμένων της καμπάνιας CREA, διαθέσιμα στο <https://creatoulouse.squat.net/>

7 Μαΐου 2011

Στις 20 Απριλίου 2011, οι κοινωνικοί λειτουργοί της GPS (Ομάδα για την υπεράσπιση της εργασίας στις κοινωνικές υπηρεσίες) επανοικειοποιούνται μετά από επείγουσα ανάγκη ένα μέρος των γραφείων της AFPA (Οργανισμός για την Επαγγελματική Κατάρτιση Ανηλίκων) στη Τουλούζ. Αυτή τη στιγμή φιλοξενούνται 25 άτομα των οποίων η κατάσταση υγείας και η εξάρτηση έκαναν επιτακτική τη στέγασή τους. Την ώρα που γράφουμε αυτές τις γραμμές, άλλες οικογένειες ζουν μπροστά από κτίρια που το κράτος και οι ιδιοκτήτες τους προτιμούν να αφήνουν άδεια. Επειδή αρνούμαστε αυτή τη λογική, αποφασίσαμε να επανοικειοποιηθούμε κι άλλα κτίρια, που βρίσκονται στο 70 της allée des Demoiselles.

Καταλαμβάνουμε σήμερα αυτό το κτίριο, που ανήκει στο υπουργείο αλληλεγγύης και κοινωνικής συνοχής (sic). Θέλουμε να δημιουργήσουμε έναν αυτοδιαχειριζόμενο χώρο, που να βασίζεται στην αλληλοβοήθεια και την αλληλεγγύη. Ένα μέρος του κτιρίου θα χρησιμοποιηθεί από οικογένειες και άτομα που ζουν σε επισφαλείς συνθήκες ώστε να αυτό-οργανωθούν γύρω από κοινόχρηστους χώρους κατοικίας (τραπεζαρία, κουζίνα κλπ)

Το μέρος αυτό θα μας επιτρέψει να εφεύρουμε άλλες μορφές συλλογικής ζωής απέναντι στην κοινωνία των φράγκων και της εξουσίας. Θα φιλοξενήσει πολλές δραστηριότητες: μαθήματα γαλλικών και ενισχυτική διδασκαλία, συλλογικά μαθήματα αυτομόρφωσης, μαθήματα μποξ, χορού, βιβλιοθήκη, προβολές - συζητήσεις, συλλογικές κουζίνες... Θα διευκολύνει τη συνάντηση ανάμεσα σε αλληλέγγυους και γείτονες. Θα παρέχει έναν χώρο ανοιχτό σε κοινωνικές και πολιτικές προτάσεις και δημιουργίες.

Για να στηρίξουμε το εγχείρημα, κάνουμε κάλεσμα για την υλική ενίσχυση της συλλογικότητας (ρουχα, έπιπλα, τροφή...), καλούμε, επίσης, όλους και όλες που αναγνωρίζουν τον εαυτό τους σε αυτό και θέλουν να βοηθήσουν με τον τρόπο τους (ηλεκτρολογικά, υδραυλικά, ράψιμο κτλ) να ενωθούν μαζί μας.

Εμείς, η CREA, δεν περιμένουμε πια να αναλάβει το κράτος τις ευθύνες του, ξέρουμε καλά ότι το μέλλον βρίσκεται στα χέρια μας. Απαιτούμε τη μονιμοποίηση του μέρους ώστε να υπάρξει η απαραίτητη σταθερότητα για τους κατοίκους του.

Απέναντι στη μεταχείρισή μας σαν νήπια από ένα κράτος - προστάτη, στην αστυνόμευση και τον ατομικισμό, απαντάμε με την επανοικειοποίηση, την αυτοδιαχείριση και την αλληλοβοήθεια.

15 Δεκεμβρίου 2011

Την Παρασκευή 9 Δεκεμβρίου 2011, η Οργάνωση για την Επίταξη, την Αλληλοβοήθεια και την Αυτοδιαχείριση, ένα μέλος την καμπάνιας «Κανένα παιδί στο δρόμο» και οι οικογένειες κλήθηκαν στο Ειρηνοδίκηο της Τουλούζ. Το σφάλμα τους: το ότι κατέλαβαν ένα κτίριο που ήταν άδειο εδώ και τέσσερα χρόνια και το οποίο ανήκε σε μία κτηματομεσιτική εταιρία, την οποία διοικεί ένα επιχειρηματίας, ο οποίος διοικεί ταυτόχρονα πάνω από 20 εταιρίες στην Τουλούζ.

Επιτάξαμε αυτό το κτίριο στις 31 Οκτωβρίου 2011 στα πλαίσια της καμπάνιας «Κανένα παιδί στο δρόμο» ώστε οικογένειες που ζουν στον δρόμο, επειδή δεν έχουν άλλη επιλογή, να αποκτήσουν μία αξιοπρεπή κατοικία και να μπορέσουν να ξαναπάρουν τη ζωή τους στα χέρια τους και να αποφασίσουν οι ίδιες για το μέλλον τους.

Οι δικαιολογίες τις οποίες επικαλούνται οι ιδιοκτήτες στην αίτηση έξωσης ξεπερνάν τα όρια του κυνισμού και του γελοίου. Σύμφωνα με τον δικηγόρο τους, πρέπει επειγόντως να ξαναμείνουν οι οικογένειες στον δρόμο για την ίδια τους την ασφάλεια, γιατί το κτίριο είναι ακατάλληλο για κατοίκηση. Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τους ιδιοκτήτες, πρέπει να απελευθερωθεί το κτίριο για να ξεκινήσουν μεγάλης κλίμακας εργασίες: να αλλάξουν λίγα κεραμίδια για να εναρμονιστεί αισθητικά η σκεπή με τα γύρω κτίρια: το μαύρο δεν ταιριάζει με την εικόνα της γειτονιάς, μόνο το κόκκινο είναι αποδεκτό.

Αλλά, όπως και στις περισσότερες δίκες, ο φάκελος οικογραφίας από την πλευρά του ιδιοκτήτη ήταν ελλιπής. Από την άλλη, η υπεράσπιση των κατοίκων είχε ό, τι χρειαζόταν για να νικήσει σε αυτήν την άδικη και απάνθρωπη δίκη. Αντίθετα με τα στερεότυπα γύρω από τις “καταλήψεις”, αυτή η επίταξη δεν έχει καμία σχέση με τη φαντασιόπληκτη εικόνα σύμφωνα με την οποία οι καταλήψεις είναι ανοργάνωτες, ακατάλληλες από άποψη υγιεινής, βλαβερές, και κυρίως επικίνδυνες για τους “ενάρετους ανθρώπους”.

Όπως και σε κάθε επίταξη, με το που έφτασε στο κτίριο, η Συλλογικότητα για την Επίταξη, την Αλληλοβοήθεια και την Αυτοδιαχείριση, τα μέλη της καμπάνιας «Κανένα παιδί στο δρόμο» και οι οικογένειες πήραν όλες τις απαραίτητες προφυλάξεις για να μπορέσουν τα παιδιά να ζήσουν σε μία κατοικία στην οποία δεν θα υπάρχει κανένας κίνδυνος για τη ζωή τους. Σε αντίθεση με το κράτος, αυτές οι γυναίκες και αυτοί οι άνδρες έχουν την αίσθηση της ευθύνης: τεχνίτες, υδραυλικοί και άλλοι ειδικοί έλεγξαν όλες τις υποδομές του κτιρίου (θέρμανση υγραερίου, υδραυλικά, ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις...) για να βεβαιωθούν ότι η υγεία και η ζωή των οικογενειών και των παιδιών δεν θα διατρέξουν κανέναν κίνδυνο.

Αυτή η επίταξη προσφέρει στις οικογένειες και τα παιδιά όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις για να ζήσουν αξιοπρεπώς.

Κάθε οικογένεια, σύμφωνα με τις ανάγκες της, έχει και ένα αντίστοιχο διαμέρισμα, μία κουζίνα, ένα μπάνιο. Το ίδιο και τα παιδιά, χάρη στη βοήθεια των

παιδιών του αυτό-οργανωμένου κοινωνικού κέντρου, των γειτόνων και ανθρώπων που στηρίζουν την καμπάνια «Κανένα παιδί στο δρόμο», έχουν μία αίθουσα όπου μπορούν να συναντηθούν και να παίξουν αφήνοντας να ανθίσει η δημιουργικότητά τους. Πέρα από αυτό, οι οικογένειες που μένουν στο κτίριο 16 allée des Demoiselles έχουν πρόσβαση σε όλες τις εκπαιδευτικές και πολιτισμικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στο αυτό-οργανωμένο κοινωνικό κέντρο (70, allée des Demoiselles) ώστε να μπορέσουν να πάρουν μία ανάσα και να ξαναπάρουν τη ζωή τους στα χέρια τους: να παρακολουθήσουν μαθήματα γλώσσας, να συμμετέχουν στα καλλιτεχνικά και εκπαιδευτικά εργαστήρια... Περιμένοντας την απόφαση του Ειρηνοδίκηο, που θα βγει στις 16 Δεκεμβρίου, οι δικαστές πρέπει να πάρουν θέση ανάμεσα σε δύο τρόπους συμβίωσης.

Είτε να προκρίνουν την απόλυτη κυριαρχία της αποκλειστικής ιδιοκτησίας των ιδιωτών και του κράτους πάνω στους ζωτικούς μας χώρους, θεωρώντας ότι ένα κτίριο κατοικίας που έχει αφεθεί άδειο εδώ και χρόνια έχει χάσει την αρχική του χρήση σαν κατοικία, και χρησιμεύει πλέον μόνο για την κερδοσκοπία. Δηλαδή ότι κάποιοι θα επενδύσουν σε αυτό, η τιμή του θα εκτοξευτεί στα ύψη και οι εργάτες και οι επισφαλώς εργαζόμενοι, οι οποίοι έχουν κτίσει εξ ολοκλήρου αυτά τα κτίρια, δεν θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά για να ζήσουν αυτοί και τα παιδιά τους.

Είτε να μετριάσουν αυτό το “παντοδύναμο” δικαίωμα ενθυμούμενοι ότι η αλληλεγγύη και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι θεμελιώσεις αξίες για τις ζωές μας και την κοινωνία μας.

Γιατί αυτές είναι οι αξίες, πέρα από κάθε νόμο, που δίνουν το δικαίωμα σε ανθρώπους να καταλάβουν την ιδιοκτησία του άλλου για να τη συντηρήσουν, στους δικαστές να αναβάλουν μία έξωση ώσπου να προταθεί μία βιώσιμη λύση για τους καταληψίες, που υποχρεώνουν το κράτος να στεγάσει ανθρώπους που δικαιούνται να στεγαστούν...

Η C.R.E.A., τα μέλη της καμπάνιας “Κανένα παιδί στο δρόμο” και οι οικογένειες εύχονται οι αποφάσεις των δικαστών να στηριχτούν σε αυτή τη λογική: η ιδιοκτησία δεν μπορεί να κυριαρχήσει επί των ζώων μας και η αξιοπρεπεία μας αξίζει πολλά περισσότερα από τα κέρδη τους!

Απαιτούμε λοιπόν, σε περίπτωση που αποφασισθεί η εκκένωση του κτιρίου, να δοθεί στις οικογένειες μία προθεσμία, και σε κάθε περίπτωση να μη γίνει η εκκένωση πριν να εξασφαλισθεί μία κατοικία για τις οικογένειες και τα παιδιά τους.

Όπως και να έχει, η C.R.E.A. και τα μέλη της καμπάνιας δε θα σταματήσουν εδώ και θα συνεχίσουν να επιτάσσουν άδεια κτίρια όσο θα υπάρχουν παιδιά που κοιμούνται στο δρόμο.

Πράγματι, τις παραμονές των γιορτών της Πρωτοχρονιάς, υπάρχουν πάνω από 20 οικογένειες που δεν έχουν καμία λύση για τη στέγασή τους, και πολύ λιγότερο μία κατοικία, και είναι, λοιπόν, υποχρεωμένες να ζουν στα πεζοδρόμια της πόλης μας, στις όχθες του ποταμού Garonne (ο οποίος φουσκώνει κάθε μέρα όλο και πιο πολύ) ή σε

αυτοκίνητα.

Παρόλα αυτά δεν λείπουν οι άδειες κατοικίες, καθώς στην Τουλούζ έχουν καταμετρηθεί πάνω από 16.000 άδειες κατοικίες (INSEE 2008). Αν οι αρχές του κράτους και της πολιτείας δεν ξέρουν πως να ανοίξουν ένα σπίτι, ξέρουμε εμείς και θα τα ανοίγουμε ώστε όλες και όλοι να μπορούν να ζουν με αξιοπρέπεια, να έχουν τα μέσα να χειραφετηθούν και να δημιουργήσουν άλλους τρόπους ζωής και να πάρουν το μέλλον τους στα χέρια τους.

Ο ΛΑΟΣ ΠΟΥ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΘΕΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΟΡΓΑΝΩΘΕΙ ΜΟΝΟΣ ΤΟΥ ΟΛΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ: ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΟΝ ΛΑΟ

Συλλογικότητα για την Επίταξη, την Αλληλοβοήθεια και την Αυτοδιαχείριση

Τα μέλη της καμπάνιας «Κανένα παιδί στο δρόμο»

Οι οικογένειες

15 Φεβρουαρίου 2012

Η ΠΟΛΗ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΟΝ ΛΑΟ!

ΔΕΝ ΘΑ ΦΥΓΟΥΜΕ ΚΑΙ ΘΑ ΣΥΝΕΧΙΣΟΥΜΕ ΝΑ ΕΠΑΝΟΙΚΕΙΟΠΟΙΟΥΜΑΣΤΕ!

Ξεκίνησαν τα όργανα. Η Νομαρχία εκκίνησε τη διαδικασία έξωσης για τα 40 άτομα που κατοικούν στο αυτοδιαχειριζόμενο κοινωνικό κέντρο της CREA, στο 70 της allée des Demoiselles στην Τούλουζ. Αποφάσισαν λοιπόν να μας βγάλουν όλες και όλους στο δρόμο αλλά και να διαλύσουν το κίνημα αλληλοβοήθειας και αλληλεγγύης στο οποίο ίσως να έχετε συμμετάσχει κι εσείς.

Εδώ και σχεδόν ένα χρόνο, έχουμε επανοικειοποιηθεί αυτό το κτίριο που το κράτος άφησε άδειο, για να στεγαστούν οικογένειες που ζουν στο δρόμο και άνθρωποι που ζουν σε καθεστώς επισφάλειας, αλλά και για να πραγματοποιούνται κάθε είδους ελεύθερες και ώρεάν δραστηριότητες, ανοιχτές σε όλους και όλες (μαθήματα γλώσσας, ενισχυτική διδασκαλία, σινεμά, συναυλίες, μοξ και αλληλοβοήθεια, καλλιτεχνικά και μουσικά εργαστήρια, νομική βοήθεια...) Εκατοντάδες άνθρωποι χρησιμοποίησαν αυτό το μέρος και συνεχίζουν να το αναπτύσσουν. Από τον Σεπτέμβρη, η καμπάνια επανοικειοποίησης άδειων κτιρίων «Κανένα παιδί στο δρόμο», που ξεκίνησε από την CREA, έχει εξελιχθεί σε ένα μικρό κίνημα, κατάφερε να απελευθερώσει 4 κτίρια και να στεγάσει μια εικοσαριά οικογένειες που εξαναγκάζονταν από το κράτος και τον καπιταλισμό να ζουν στο δρόμο. Όλα αυτά, αρνούμενοι χορηγίες, χωρίς να στοιχίσουμε τίποτα σε κανέναν και έχοντας οργανωθεί μεταξύ μας, εκμεταλλευόμενοι/ες, αλλοτριωμένοι/ες, καταπιεσμένοι/ες, αγανακτισμένοι/ες ή εξαγριωμένοι/ες, ο καθένας κι η καθεμία από το μετερίζι του.

Αυτό το μέρος μας προστατεύει, μας δίνει δύναμη και χαρά, μας επιτρέπει να συναντηθούμε και να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλο, να μεταμορφώσουμε συλλογικά τις αναρίθμητες ταπεινώσεις που μας επιβάλλει αυτή η κοινωνία σε μια πληθώρα αντιστάσεων. Μας επιτρέπει να εφεύρουμε εδώ και τώρα τις βάσεις μιας κοινωνίας που να στηρίζεται στην ισότητα και τη δικαιοσύνη, σε πραγματικές και συγκεκριμένες βάσεις.

Οι πλούσιοι και οι ισχυροί καταστρέφουν τον πλανήτη, λεηλατούν τις πηγές του και προκαλούν πολέμους για τα συμφέροντά τους, μας υποτάσσουν, μας σέρνουν στη φτώχεια και τις φυλακές για να σώσουν τις εγκληματικές τους τράπεζες, οργανώνουν την ανέχεια και την έλλειψη κατοικίας για να κερδοσκοπήσουν, να αυξήσουν τις τιμές των ενοικίων και να μειώσουν τους μισθούς, μας προσβάλλουν στις τηλεοράσεις τους και τις εφημερίδες τους, την ίδια στιγμή που σφάζουν τους λαούς του πλανήτη που άρχισαν να ξεσηκώνονται.

Λαέ της Τουλούζ, Σύντροφοι από αλλού, ήρθε η ώρα να οργανώσουμε την

αντίσταση!

Να δείξουμε στους πλούσιους και τους ισχυρούς ότι δεν μπορούν να μας τα πάρουν όλα και ότι είμαστε ικανοί να υπερασπιστούμε αυτό που αγαπάμε! Η CREA και η καμπάνια επίταξης συνεχίζουν και θα συνεχίζουν να επιτάσσουν κτίρια για να στεγάζουν άτομα που βρίσκονται στον δρόμο και να ανοίγουν χώρους συλλογικής ζωής. Η καταστολή δεν θα μας ακινητοποιήσει. Συνεχίστε να ενώνεστε μαζί μας (συνέλευση της καμπάνιας για την επανοικειοποίηση κάθε δεύτερη Παρασκευή, στο κτίριο της CREA).

Στην Τουλούζ και αλλού, όλες οι πρωτοβουλίες σας για να μπλοκαριστεί η διαδικασία και να αναγκαστεί να υποχωρήσει η Νομαρχία είναι καλοδεχούμενες: Γράψτε στη Νομαρχία ότι αρνείστε την έξωση, στείλτε μας γράμματα υποστήριξης. Φτιάξτε αφίσες ή πάρτε τις δικές μας, μοιράστε κείμενα και κολλήστε αφίσες σε όλες τις πόλεις και αλλού. Κάνουμε κάλεσμα από τώρα για καταλήψεις, επιτάξεις, μπλοκαρίσματα και κάθε είδους άμεση δράση που φαίνονται χρήσιμες για να σταματήσουν οι καταπιεστές!

**ΕΛΑΤΕ ΜΑΖΙ ΜΑΣ
ΝΑ ΟΡΓΑΝΩΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΤΕΠΙΘΕΣΗ ΜΑΣ**

ΟΛΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ/ΕΣ, ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΟΝ ΛΑΟ!

Απρίλιος 2012

Ανακοίνωση της Καμπάνιας Επίταξης, Αλληλοβοήθειας και Αυτοδιαχείρισης (CREA - Campagne de Réquisition d'Entraide et d'Autogestion)

Στην Τουλούζ, πάνω από τρία χρόνια τώρα, εμείς, οικογένειες με παιδιά, φοιτητές και φοιτήτριες, επισφαλώς διαμένοντες, εργαζόμενες, φτωχοί που τη βγάζουν όπως μπορούν, άνθρωποι χωρίς χαρτιά, επανοικειοποιούμεστε άδεια κτίρια, ιδιωτικά ή δημόσια, για να στεγαστούμε, να οργανωθούμε και να ζήσουμε με βάση τις δικές μας δυνατότητες και τα δικά μας μέσα. Στην ίδια λογική, εδώ και πάνω από τρία χρόνια, χωρίς να υποταχθούμε στις λογικές του κράτους, του κεφαλαίου και στις πολιτικές των αστών αρνούμαστε να τους αφήσουμε να οργανώσουν τις συνθήκες της φτώχειας και της εκμετάλλευσής μας.

Έτσι, τη Δευτέρα 21 Απρίλη, εμείς, κάτοικοι/ες και αλληλέγγυοι/ες του Αυτοδιαχειριζόμενου Κοινωνικού Κέντρου στο 57 της λεωφόρου Jean-Rieux εξαναγκαστήκαμε να παραδώσουμε τα κλειδιά του κτιρίου που είχαμε επιτάξει από τον Οκτώβριο 2013, εφόσον ο κ. Jean-Luc Moudenc, ο νέος δήμαρχος της δεξιάς στην Τουλούζ, «παρακάλεσε» προσωπικά τον ιδιοκτήτη να κινηθεί δικαστικά για την έξωση μας, αλλιώς θα γινόταν βίαιη εκκένωση από την αστυνομία. Είναι σαφές ότι στη λογική της Δικαιοσύνης και στην προσωπική και αρρωστημένη εμμονή του κ. Moudenc να «καθαρίσει την πόλη του», τα συμφέροντα των φτωχών και οι οργανώσεις τους δεν αξίζουν τίποτα. Έχοντας πλήρη συνείδηση αυτού, ανοίξαμε από ανάγκη, λίγες μέρες πριν, δύο καινούρια κτίρια που επιτάξαμε, στη γειτονιά Roseraie, που μόλις τώρα ανακοινώσαμε επίσημα.

Αλλά ήδη από την Κυριακή το βράδυ και μέχρι την εκκένωση, παρήλαυναν γύρω από αυτά τα δύο σπίτια: αληθινοί και ψεύτικοι ιδιοκτήτες, μαζικές ενισχύσεις μεσιτών, κάθε λογής αστυνομίες έχοντας όλοι το ίδιο να μας πουν: ότι δεν μπορούμε να μείνουμε στα κτίρια αυτά, όποια κι αν είναι τα δικαιώματά μας και η αποφασιστικότητα μας. Οι δυνάμεις της αστυνομίας αυξήθηκαν τη Δευτέρα το μεσημέρι, όταν είχαμε ήδη μπει στα κτίρια. Στηριζόμενοι σε μία ψευδή μήνυση για παραβίαση ιδιωτικής κατοικίας που κατέθεσαν οι ιδιοκτήτες, οι άντρες της ασφάλειας προσπάθησαν, σε πρώτο χρόνο να ανακρίνουν διάφορα άτομα που αναγνώρισαν ως συμμετέχοντες στην CREA. Φυσικά έφυγαν με άδεια χέρια, για να ξαναγυρίσουν μια ώρα αργότερα συνοδευόμενοι από αρκετές κλούβες των CRS [ΣτΜ: τα γαλλικά MAT] κλείνοντας τον δρόμο και διατάζοντας την άμεση και παράνομη εκκένωση των κτιρίων, χωρίς κάποια λύση για επαναστέγαση.

Μετά από συζητήσεις, αποφασίσαμε να βγούμε από τα σπίτια, με τα πράγματά μας και χωρίς κανείς να προσαχθεί, αποφεύγοντας έτσι να τραβηχτεί κάποιος/α στα δικαστήρια λόγω της μήνυσης των ιδιοκτητών. Μία ώρα αργότερα, βρισκόμασταν όλοι και όλες έξω: κάτοικοι/ες, περιτριγυρισμένοι από αλληλέγγυους και πολλούς

γείτονες και γειτόνισσες, την ίδια στιγμή που μια ορδή από αστυνομικές δυνάμεις αναπτύσσονταν στον γύρω χώρο. Ακόμα μας προκαλεί απορία ο αριθμός των αστυνομικών που κινητοποιήθηκαν: πάνω από 100 αστυνομικοί από διαφορετικά σώματα, μια δεκαπενταριά κλούβες, ασφαλίτες, ΜΑΤ, ΟΠΚΕ και ό, τι άλλο μπορεί να φανταστεί κανείς, την ίδια στιγμή που η κυβέρνηση περηφανεύεται στα ΜΜΕ με τον πιο χυδαίο τρόπο για τα «σχέδια οικονομίας» και «κοινωνικής πολιτικής» της χώρας.

Ενώ μετακομίζαμε τα πράγματά μας, κάποιοι ασφαλίτες αποφάσισαν να προσαγάγουν κάποιον που αναγνωρίστηκε ως «υπεύθυνος». Πέρα από τον βίαιο τρόπο με τον οποίο έγινε η επέμβαση, ακολούθησε μία βροχή από χτυπήματα από όλους του αστυνομικούς: δακρυγόνα, χειροβομβίδες κρότου λάμψης, πλαστικές σφαίρες στο ύψος του προσώπου. Άλλος ένας σύντροφος έπεσε στο έδαφος και μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο από τους γείτονες. Έχοντας δεχτεί μια πλαστική σφαίρα στο πρόσωπο, πάνω από τα μισά κόκαλα του προσώπου του έγιναν κομμάτια. Οι τραυματίες ήταν πολλοί και το ανθρωποκυνηγητό κράτησε πολλές ώρες. Επιπλέον, έγιναν τέσσερις προσαγωγές, εκ των οποίων ένας κρατείται ακόμη, και μια πεντηταριά άνθρωποι βρίσκονται ξανά στο δρόμο χάρη στον υπερβάλλοντα ζήλο της Δημοτικής Αρχής και της Νομαρχίας.

Στέλνουμε λοιπόν ένα μήνυμα στον καινούργιο δήμαρχο της Τουλούζ και σε όσους ταυτίζονται με τις ιδέες και τα συμφέροντά του: οι φτωχοί δεν εξαφανίζονται κουνώντας το μαγικό ραβδάκι. Οι έλεγχοι, οι εξώσεις, η καταστολή το μόνο που καταφέρνουν είναι να τονώσουν την αποφασιστικότητα μας να εναντιωνόμαστε στα παιχνίδια εξουσίας τόσο της δεξιάς όσο και της αριστεράς, και να επιλέγουμε για εμάς και από εμάς τους ίδιους τις συνθήκες διαβίωσής μας. Κτίρια είναι άδεια, άνθρωποι είναι στο δρόμο: να επιτάξουμε ό, τι έχει χτιστεί από τον λαό για να στεγαστεί ο λαός.

Εδώ και τώρα, ας συναντηθούμε, ας οργανωθούμε.

Όλα για όλους/ες

Εξουσία στον λαό

Ανακοίνωση της CREA της 19ης Ιουνίου 2014 (μετά από μια μακρά περίοδο σιωπής)

Βγάζουμε αυτή την ανακοίνωση σχεδόν δύο μήνες μετά τη θεαματική εκκένωση των ανοιχτών σπιτιών στο Rose Garden και την κάτω από πίεση αναχώρησή μας από το αυτοδιαχειριζόμενο κοινωνικό κέντρο του Jean Rieux. Από τότε, έπρεπε να οργανωθούμε έτσι ώστε κάθε άτομο να βρει μια στέγη, να επαναπροσδιορίσουμε και να φανταστούμε τη συνέχιση αυτού του κινήματος.

Χάρη στην αλληλεγγύη πολλών καταλήψεων και συλλογικοτήτων, κατορθώσαμε να αντιμετωπίσουμε την επείγουσα ανάγκη να φιλοξενηθούμε και να βρούμε έναν χώρο υποδοχής όπου μπορούμε να συνεχίσουμε να συναντιόμαστε και να οργανωνόμαστε. Οι συνελεύσεις μας διεξάγονται στο στέκι της CNT (avenue de la Gloire 18) εν αναμονή του να βρούμε ένα άλλο αυτοδιαχειριζόμενο κοινωνικό κέντρο. Ανοίξαμε ένα καινούργιο σπίτι και το μεσιτικό γραφείο που διαχειρίζεται τον χώρο μόλις ξεκίνησε τις νομικές διαδικασίες για την έξωσή μας. Γιορτάσαμε τα 3 χρόνια μας παρ' όλα αυτά τα γεγονότα. Φιλικές συλλογικότητες ενώθηκαν μαζί μας σ' αυτή τη στιγμή για να μοιραστούμε τις εμπειρίες μας. Ήταν μια ιδιαίτερη ευκαιρία να βρεθούμε, να ξαναδώσουμε δύναμη ο ένας στην άλλη.

Η δυσκολία συνεχίζεται και εξακολουθούμε να αναζητούμε μέρη για διαμονή και οργάνωση. Οι δίκες βρίσκονται σε εξέλιξη εναντίον πολλών από εμάς με διάφορα προσχήματα: παραβιάσεις κατοικιών, καταστροφές, βία κατά της αρχής... Επιπλέον, ο σύντροφος που χτυπήθηκε από πλαστική σφαίρα στο πρόσωπο κατά τη διάρκεια της εκκένωσης της 21ης Απριλίου υπεβλήθη σε χειρουργική επέμβαση και δε συμμετέχει λόγω των συνεπειών του χτυπήματος. Έχει κάνει μήνυση και τον υποστηρίζουμε σε αυτήν τη διαδικασία που στοχεύει να απαντήσει σε αυτό που υπέστη και να κάνει τη σύνδεση με όλες τις άλλες μορφές καταπίεσης που υφιστάμεθα, εμείς, όπως και τόσοι/-ες πολλοί/-ές άλλοι/-ες καταπιεσμένοι, φτωχοί/-ές, χωρίς χαρτιά, εξεγερμένοι/-ές...

Εξεγερμένος/-η, υπάρχουν λόγοι να είναι κανείς όταν ο νέος αντιδραστικός δήμαρχος της Τουλούζης διεξάγει εκστρατεία εναντίον όλων εκείνων που δεν εντάσσονται στο αποστειρωμένο όραμά του για την πόλη. Αυτό δεν μας εκπλήσσει πια, καθώς η πολιτική του είναι μόνο μια επέκταση των πολιτικών υπερ-ασφαλείας των τελευταίων ετών τόσο της δεξιάς όσο και της αριστεράς που οδεύουν κατευθείαν σε μια νέα μορφή φασισμού. Κάτοικοι υποβαθμισμένων σπιτιών, πόρνες, μη προνομιούχες ζώνες... το κυνήγι των φτωχών αυξάνεται και ο δήμαρχος και ο νομός φαίνεται να μη λογοδοτούν σε κανέναν.

Όσον αφορά εμάς, διαπιστώνουμε ότι η κατάσταση χειροτερεύει, ότι όλο και περισσότεροι άνθρωποι αντιμετωπίζουν προβλήματα και ότι το κράτος παρέχει όλο και λιγότερους από τους «επιδέσμους» με τους οποίους προσποιείται ότι μεριμνά. Η αυτοοργάνωση παραμένει η μόνη επιλογή για την εξεύρεση λύσεων στα προβλήματά μας.

Για να τύχουμε αναγνώρισης, να δημιουργήσουμε δεσμούς ανάμεσα στις πρωτοβουλίες μας, να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλον και να επιβεβαιώσουμε την αποφασιστικότητά μας ότι δεν θα αφήσουμε τους πολιτικούς, που ζουν σε έναν άλλο κόσμο, να μας συνθλίβουν, να μας ταπεινώνουν, να μας κοροϊδεύουν.

Καλούμε τον κόσμο να συμμετέχει στη διαδήλωση επισφαλώς εργαζομένων της 28ης Ιουνίου για να υπενθυμίσουμε ότι η πόλη ανήκει και σε εμάς. Όποιος θέλει να μας υποστηρίξει μπορεί να έρθει στις γενικές συνελεύσεις τις Δευτέρες στις 14:00 και τις Πέμπτες στις 18:00 και να μας δώσει διευθύνσεις άδειων σπιτιών.

Θέλουμε μια στέγη, θέλουμε ψωμί, θέλουμε αξιοπρέπεια και ελευθερία... Και γνωρίζουμε ότι θα έχουμε μόνο αυτό που παίρνουμε. Αλληλεγγύη σε όλες εκείνες και όλους εκείνους που αγωνίζονται για τα δικαιώματά τους.

Η εξουσία στον λαό!

8 Ιανουαρίου 2015

Μα για ποια καλή χρονιά μιλάνε;

Από το Μεξικό μέχρι την Ουαγκαντούγκου, από τις Η.Π.Α. μέχρι την Τουλούζη, τους τελευταίους μήνες η λαϊκή οργή άρχισε να κινείται ενάντια στην αστυνομική καταπίεση.

Τα κράτη, στα πλαίσια μίας κατασταλτικής λογικής, στρατιωτικοποιούνται στις τέσσερις γωνιές του κόσμου, και τα οπλισμένα δεξιά τους χέρια ελέγχουν, εκβιάζουν, διαχωρίζουν, ακρωτηριάζουν και σκοτώνουν ατιμώρητα. Η αστυνομία, υποτάσσει και τιμωρεί τους φτωχούς, τους/τις καταπιεσμένους/ες, αυτές και αυτούς που ζουν στα γκέτο, στις φαβέλες και στις cités, αυτές και αυτούς που οι ρίζες τους κρατάνε από τη μετανάστευση, την αποικιοκρατία, την δουλεία...

Σε συνεργασία με τα Μ.Μ.Ε. και τη δικαιοσύνη, φροντίζει ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε ανατροπή της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής καθεστηκυίας τάξης. Τα Μ.Μ.Ε. στοχοποιούν, η δικαιοσύνη καταδικάζει, η αστυνομία εκτελεί.

Στην Τουλούζ, στις 17 Οκτωβρίου 2014, ένα μπάτσος της Ασφάλειας δολοφόνησε τον Timothée Lake με μία σφαίρα στο στήθος σε ένα μίνι-μάρκετ στο κέντρο της πόλης. Τα βίντεο από τις κάμερες παρακολούθησης εξαφανίστηκαν και η προσαγωγή του αστυνομικού κράτησε 6 ώρες. Μετά από αυτό του έδωσαν άδεια μετ' αποδόχων.

Το βράδυ της 25ης προς 26η Οκτωβρίου, στο εργοτάξιο του φράγματος στις Sívens, δολοφονείται ο Rémi Fraisse από έναν αστυνομικό. Του έριξε μία χειροβομβίδα κρότου-λάμψης η οποία εξερράγη στην πλάτη του!

Στις 1, 8 και 22 Νοεμβρίου, οργανώθηκαν μαζικές συγκεντρώσεις για να καταγγείλουν την αστυνομική βία. Η απάντηση της αστυνομίας και του κράτους ήταν αμείλικτη: απαγόρευση των πορειών, πάνω από 50 συλλήψεις και βαρύτατες ποινές στα δικαστήρια. Και μέσα σε αυτό το κλίμα, ο Δήμαρχος της Τουλούζ, μόλις όπλισε την δημοτική αστυνομία νύχτα και μέρα, διπλασίασε το προσωπικό της και εγκατέστησε ένα τεράστιο δίκτυο καμερών παρακολούθησης!

Η αστική ανάπλαση, είναι πόλεμος κατά των φτωχών!

Οι κάτοικοι του καταυλισμού του Montaudran, τους οποίους αρχικά είχε τοποθετήσει εκεί το ίδιο το Δημαρχείο, μετά από άλλες εκκενώσεις, απειλούνται εκ νέου με εκκένωση. 250 άτομα, ανάμεσα στα οποία πάρα πολλά παιδιά, θα δουν για ακόμα μια φορά τις κατοικίες τους να καταστρέφονται χωρίς καμία ελπίδα να τους βρουν αλλού κατάλυμα και μέσα σε ένα κλίμα σχεδόν παντελούς αδιαφορίας.

Στις 7 Ιουλίου, η δημοτική αρχή της Τουλούζ υπέγραψε μία διάταξη ενάντια στην πορνεία που ενισχύει την περιθωριοποίηση, την καταστολή και κάθε είδους βία απέναντι στις σεξεργάτριες και τις εκδιδόμενες γυναίκες. Και στη συνέχεια κατέστειλε

τις διαμαρτυρίες των άμεσα ενδιαφερομένων.

Από τις 13 ως τις 26 Οκτωβρίου εκτυλίχθηκε μία ευρεία αστυνομική επιχείρηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η βιομηχανία κυνηγιού όσων δεν έχουν χαρτιά λειτουργεί όλο τον χρόνο με αμείωτους ρυθμούς. Τους/τις υποχρεώνει να ζουν με τον φόβο των ελέγχων, που γίνονται όλο και πιο συχνοί στους σιδηροδρομικούς σταθμούς, στα μέσα μεταφοράς, έξω από τα σχολεία...

Αυτόν τον χειμώνα, ένας κάτοικος της CREA, παντρεμένος και πατέρας, συνελήφθη από την αστυνομία και κρατήθηκε στο κέντρο κράτησης μεταναστών για 45 μέρες. Για άλλη μία χρονιά, πολλοί ανάμεσά μας υπέστησαν εγκλεισμούς και ορισμένοι απελάσεις.

Αλλά και στον αγώνα για τη στέγαση η καταστολή είναι άγρια και καθημερινή. Όλοι και όλες αυτές που αυτό-οργανώνονται, μόνοι/ες τους ή συλλογικά, για να ανοίξουν και να ζήσουν σε άδεια κτίρια, χωρίς να περιμένουν τίποτα από το κράτος, εκκενώνονται η μία μετά την άλλη, με περιφρόνηση και κάθε είδους βιαιότητες.

Στην CREA μετράμε ήδη 70 εκκενώσεις σε 3μηνη χρόνια. Ενώ δεν στοιχίζουμε τίποτα στο κράτος, αφού αυτό-οργανωνόμαστε, αυτό ξοδεύει τεράστια ποσά για να μας πετάξει στον δρόμο πολλές φορές τον χρόνο.

Για τους δικαστές, το δικαίωμα των ιδιοκτητών να κατέχουν άδεια κτίρια είναι πάντα πιο ισχυρό από το δικαίωμα του να στεγαστούν όσοι μένουν στον δρόμο. Γιατί οι νόμοι και η δικαιοσύνη έχουν φτιαχτεί από και για τους πλούσιους.

Για να διευκολύνει τον καθαρισμό της πόλης, η Γερουσία ενέκρινε με την πρώτη διαβούλευση, στις 10 Δεκεμβρίου, ένα νομοσχέδιο που έχει στόχο να επιταχύνει τις διαδικασίες εκκένωσης των επιταγμένων κτιρίων.

Η Νομαρχιακή επιτροπή θα πρέπει σύντομα να τοποθετηθεί σχετικά με αυτό, και από την πλευρά μας απευθύναμε κάλεσμα για να αγωνισθούμε παντού ενάντια στους αντί-καταληψιακούς νόμους.

Όλα αυτά τα γεγονότα συνδέονται: η φτώχεια δημιουργείται και συντηρείται από τον καπιταλισμό, το κράτος που προστατεύει αυτό το οικονομικό σύστημα πρέπει πάση θυσία να καταστρέψει οποιαδήποτε μορφή αυτό-οργάνωσης των καταπιεσμένων. Αυτός είναι ο ρόλος της αστυνομίας.

Εμείς θέλουμε να καταστρέψουμε κάθε μορφή κυριαρχίας.

Οργανωνόμαστε λοιπόν με αποφασιστικότητα, στην Τουλούζ και αλλού.

Στις 17 Δεκεμβρίου, έγιναν δράσεις αλληλεγγύης στους κατηγορούμενους/ες από τις πορείες ενάντια στην αστυνομική βία. Στις 22 Δεκεμβρίου, συγκεντρωθήκαμε για να αποτίσουμε φόρο τιμής στον Ali Ziri, τον οποίο σκότωσαν αστυνομικοί στο Argenteuil (η δικαιοσύνη επιβεβαίωσε την ατιμωρησία των όλοφόνων), στον Timothée Lake και ενάντια σε όλες τις μορφές βίας του κράτους.

Για να ξεκινήσουμε αυτό το νέο έτος, οργανώνουμε ένα **φεστιβάλ ενάντια στην κρατική βία στις 22 με 24 Ιανουαρίου**, με πολλές συναυλίες, δραστηριότητες, συναντήσεις, ενημερώσεις... για να ενωθούμε ενάντια στις επιθέσεις της αστυνομίας και της δικαιοσύνης. Ας είμαστε πολλοί/ες!

Οι γενικές συνελεύσεις της CREA συνεχίζουν τις Δευτέρες στις 14:00 και τις Πέμπτες στις 18:00 στο Αυτό-οργανωμένο Κοινωνικό Κέντρο, και το ίδιο και οι Παρασκευές Αλληλεγγύης, που αποτελούν πάντα μία αφορμή για να γνωριστούμε. Υπάρχουν συλλογικές κουζίνες, προβολές, εργαστήρια για τα παιδιά, μαθήματα μποξ, μαθήματα ξένων γλωσσών... και όλα αυτά, πάντα ελεύθερα και χωρίς αντίτιμο. Ελάτε να μας προτείνετε κι άλλες δραστηριότητες, να μας δώσετε διευθύνσεις άδειων κτιρίων και να συμμετέχετε στο κίνημα.

Παραμένουμε επιθετικοί/ες και αποφασισμένες/οι

Όλα για όλους/ες, εξουσία στον λαό!

CREA

12 Φεβρουαρίου 2016

Κάλεσμα σε 10 μέρες λαϊκής αυτό-άμυνας
Από την Παρασκευή 15 έως την Κυριακή 24 Απριλίου 2016 στο Αυτό-οργανωμένο
Κοινωνικό Κέντρο στην Τουλούζ

Εδώ και σχεδόν 5 χρόνια, εμείς, τα μέλη της CREA (Καμπάνια για την Επίταξη, την Αλληλοβοήθεια και την Αυτοδιαχείριση) επιτάσσουμε άδεια κτίρια, ιδιωτικά και δημόσια, για να στεγαστούμε, να οργανωθούμε, να ζήσουμε σύμφωνα με τις δικές μας ανάγκες και με τα δικά μας μέσα. Αρνούμαστε να κοιτάμε μία πόλη να μεταμορφώνεται σύμφωνα με τις επιθυμίες των πλουσίων και να βλέπουμε τους χρηματοοικονομικούς κύκλους να διεξάγουν πόλεμο ενάντια στους φτωχούς. Από την αρχή των δράσεών μας, στεκόμαστε ενάντια στις κερδοσκοπικές λογικές της φτώχειας, η οποία οργανώνεται από την καθεστηκυία τάξη και τον καπιταλισμό γιατί θέλουμε να ζήσουμε με αξιοπρέπεια. Και δεν μας εκπλήσσει το γεγονός ότι δεχόμαστε καταστολή, η οποία αυξάνεται χρόνο με τον χρόνο. Ίερούμε, όπως κι εσείς, ότι αυτό δεν θα σταματήσει, γιατί οι αγώνες μας απειλούν τα συμφέροντά τους και τα προνόμιά τους. Στην απαίτησή μας για κοινωνική δικαιοσύνη και αξιοπρέπεια απαντάνε με κατασταλτική βία, την οποία δικαιολογούν με μεγάλες δόσεις πολιτικών λογύδριων και αστικής δικαιοσύνης. Και σε όλα αυτά τα χρόνια δεν μας χαρίστηκαν: πάνω από 80 εκκενώσεις επιταγμένων κτιρίων, δεκάδες δίκες, κάθε είδους πιέσεις, σωματικές και ψυχολογικές, εξευτελισμούς... είναι φυσικό λοιπόν να αισθανόμαστε συνδεδεμένοι και με άλλους και άλλες...

Από την αθώωση του Damien Saboudjan, του αστυνομικού που δολοφόνησε τον Amine Bentounsi, ως τους παλιούς εργάτες της Goodyear που καταδικάστηκαν σε φυλάκιση χωρίς αναστολή επειδή υπερασπίστηκαν τη δουλειά τους· από τη διατήρηση των απάνθρωπων συνθηκών διαβίωσης των προσφύγων στο Calais μέχρι τον εμφανή ρατσισμό απέναντι στους κατοίκους των λαϊκών γειτονιών· από τους κάθε είδους διοικητικούς ελέγχους μέχρι τον εγκλεισμό, από την στοχοποίηση του κινήματος BDS¹ μέχρι την κατάσταση εκτάκτου ανάγκης... τα γρανάζια της κατασταλτικής μηχανής συνεχίζουν να μας συνθλίβουν και είναι πλέον επείγον να οργανωθούμε από μόνοι/ες μας και για εμάς.

Κατά συνέπεια, σας απευθύνουμε κάλεσμα για να έρθετε να δημιουργήσουμε ένα δίκτυο αυτό-άμυνας. Για δέκα μέρες, τον Απρίλιο, θα γνωριστούμε συζητώντας γύρω από τις διαφορετικές μορφές καταπίεσης στις οποίες υπόκειται ο καθένας στον τόπο του αλλά και σε ολόκληρη τη χώρα και στο εξωτερικό. Δέκα μέρες για να γνωριστούμε, να οργανωθούμε συλλογικά, να ανταλλάξουμε απόψεις και στρατηγικές, να δημιουργήσουμε εργαλεία, να φτιάξουμε δίκτυα, να θρέψουμε και να εντατικοποιήσουμε τον αγώνα εδώ, παντού και τώρα, για να γίνουμε πιο δυνατοί απέναντι στην καταστολή που όλο καιθεριεύει. Σκοπός είναι

να δημιουργήσουμε ένα ενιαίο μέτωπο, στο οποίο τον πρώτο λόγο θα έχουν όσοι και όσες βρίσκονται στο πεδίο, αντιμετωπίζουν κάθε μέρα την καταστολή, ώστε να μπορέσουμε να κατασκευάσουμε τα κατάλληλα εργαλεία. Η πρωτοβουλία αυτή βλέπει τον εαυτό της σαν συνέχεια των προηγούμενων συναντήσεων τις οποίες διοργάνωσαν άλλες συλλογικότητες και στις οποίες συμμετείχαμε (όπως ήταν η μέρα αλληλεγγύης στους κατηγορούμενους για την εξέγερση στο Villiers-le-Bel το προηγούμενο καλοκαίρι...) και με αυτό το πνεύμα θέλουμε σήμερα να ορθώσουμε μία κοινή απάντηση που να στέκεται στο ύψος των περιστάσεων.

Υπάρχουν διαφορετικές προτάσεις για τον τρόπο οργάνωσης αυτών των 10 ημερών: να οργανωθεί η κάθε ξεχωριστή μέρα γύρω από έναν συγκεκριμένο αγώνα και/ή την συγκεκριμένη κατασταλτική μέθοδο που την ακολουθεί.

Και δεν λείπουν τα ζητήματα γύρω από τις διαφορετικές μορφές καταπίεσης στα οποία μπορούμε να εμβαθύνουμε: χαρτιά, σύνορα, αστυνομική βία, στέγαση, επίταξη, γραφειοκρατικός έλεγχος, μεταχείριση των λαϊκών συνοικιών, βία στη δουλειά, απολύσεις, ρατσισμός, ισλαμοφοβία, τσιγγανοφοβία, κάθε είδους φυλακίσεις και εγκλεισμοί, αγώνες ενάντια στην πατριαρχία, τον σεξισμό, την ομοφοβία, την τρανσφοβία, τον φασισμό... Θα μας δοθεί επίσης η ευκαιρία να συνδέσουμε τους τοπικούς μας αγώνες και την αλληλεγγύη μας με τους αγώνες ενάντια στην αποικιοκρατία και τον ιμπεριαλισμό που διεξάγουν σε ολόκληρη τη γη οι λαοί που αγωνίζονται (Κούρδοι, Παλαιστίνιοι...)

Αυτές οι δέκα μέρες θα είναι, επίσης, η ευκαιρία να γιορτάσουμε μαζί, καθώς θα υπάρχουν συναυλίες τα σαββατοκύριακα και στιγμές χαλαρής συνεύρεσης καθ' όλη τη διάρκεια των ημερών: συλλογικές κουζίνες, δημιουργική απασχόληση για τα παιδιά, εργαστήρια ανταλλαγής γνώσεων, παραστάσεις... Ένα μέρος των εσόδων θα πάει στο ταμείο ενάντια στην καταστολή της CREA (από το οποίο πληρώνουμε όλα τα δικαστικά έξοδα που έχουν να κάνουν με το κίνημά μας: πρόστιμα, έξοδα δικηγόρων, διοικητικά έξοδα...) και τα υπόλοιπα θα μοιραστούν σε όσες από τις οργανώσεις που θα είναι παρούσες τα χρειάζονται.

Το πρόγραμμα αυτών των δέκα ημερών δεν έχει ολοκληρωθεί, καθώς καλέσαμε την κάθε συλλογικότητα και οργάνωση να εμπλακούν στον προγραμματισμό προτείνοντας νέες θεματικές, και να ξεκινήσουν δραστηριότητες με τη μορφή που θεωρούν καταλληλότερη: συζητήσεις, εργαστήρια, δράσεις, προβολές... Με το που θα λάβουμε τις πρώτες απαντήσεις, θα ξεκινήσουμε να προγραμματίζουμε και θα σας ενημερώνουμε διαρκώς, μέχρι το τελειωτικό πρόγραμμα στα τέλη Φεβρουαρίου. Αν θέλετε να προτείνεται κάποια δραστηριότητα, στείλτε μας με mail τη θεματική, την ώρα, τη διάρκεια και μία ημερομηνία.

Ελπίζουμε να σας μεταδώσαμε την όρεξη και τη διάθεσή μας!

Όλα για όλους!

Εξουσία στον λαό!

¹ Κίνημα ενάντια στην ισραηλινή κατοχή στην Παλαιστίνη, με κύριο όπλο του το μποϊκοτάζ στα ισραηλινά προϊόντα.

6.

ITALIA

6.1. ΤΟΡΙΝΟ: ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΗΨΗ ASILO OCCUPATO, ΕΝΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΙΣ ΕΙΣΩΣΕΙΣ (SFRATTI)

Αποσπάσματα από μια σειρά συλλογικών συζητήσεων με άτομα από την κατάληψη Asilo Occupato, ενεργά στον αγώνα ενάντια στις εξώσεις (sfratti) (Οκτώβρης και Νοέμβρης 2016). Ολόκληρη η απομαγνητοφωνημένη συζήτηση στην έκδοση «Οι αγώνες για τη στέγαση στις γειτονιές του Τορίνο», εκδόσεις Ασύμμετρη Απειλή.

- Κάντε μας μία σύντομη ιστορική αναδρομή του αγώνα σας.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ξεκινώντας θα θέλαμε να αναφέρουμε πως το σύνολο των συντρόφων που βρίσκονται και αγωνίζονται σε αυτή τη γειτονιά της πόλης αποτελεί το αποτέλεσμα των συντροφικών σχέσεων, των εμπειριών και των ζυμώσεων που σχηματίστηκαν τα προηγούμενα χρόνια στο Τορίνο, κυρίως γύρω από τους αγώνες ενάντια στα CIE (κέντρα κράτησης μεταναστών). Δεν αποτελούμε μια πολιτική συλλογικότητα από την άποψη πως δεν παράγουμε κάποια συλλογική θεωρία σχετικά με τους αγώνες μας, εξ αιτίας της έλλειψης ενός καθορισμένου συνόλου θεωρητικών συμφωνιών που να μας πλαισιώνει ως ομάδα. Αυτό που υπάρχει εδώ δεν γεννήθηκε μέσα από κάποιους θεωρητικούς κύκλους συζητήσεων, αλλά στην πραγματικότητα η ομάδα μας άρχισε να δομείται και να αποκτάει υπόσταση μέσα από τις κοινές μας δράσεις που γεννιούνταν μέσα από τα πρακτικά ζητήματα και από τις ανάγκες των αγώνων που ακολουθούσαμε. Πιο συγκεκριμένα οι αγώνες με τους οποίους καταπιανόμαστε με τον έναν ή με τον άλλον τρόπο αφορούν τα κέντρα κράτησης, το ζήτημα της στέγασης, τις φυλακές και την προσπάθειά μας να εναντιωθούμε στην είσοδο και την παρουσία της αστυνομίας μέσα στη γειτονιά μας. Για τον λόγο αυτό προσπαθούμε κατά κύριο λόγο να επικεντρωθούμε στο σύνολο των πρακτικών ζητημάτων που ανακύπτουν από τους αγώνες αυτούς, παρά στην οικοδόμηση θεωρητικών πλαισίων και οραμάτων. Βέβαια, προφανώς και θέτουμε ταυτόχρονα θεωρητικά ζητήματα στα οποία προσπαθούμε πάντα να δώσουμε απαντήσεις μέσα από μια πρακτική σκοπιά.

Επίσης θα θέλαμε να αναφερθούμε στο ζήτημα της αυτονομίας της ομάδας μας. Αφιερώνουμε πραγματικά μεγάλο μέρος του χρόνου μας προσπαθώντας να οικοδομήσουμε σχέσεις με τους ανθρώπους αυτής της γειτονιάς και κατ' επέκταση δεν αφιερώνουμε πολύ χρόνο στην προσπάθεια οργάνωσης με άλλες ομάδες της πόλης από τον ευρύτερο ελευθεριακό/ αναρχικό χώρο, διότι έχουμε επικεντρωθεί στην οικοδόμηση σχέσεων με τους ανθρώπους της γειτονιάς μας, οι οποίοι βρίσκονται έξω από το δικό μας πολιτικό πλαίσιο. Αυτό το ζήτημα της αυτονομίας μπορεί να εξηγήσει κάπως πιο καθαρά την προοπτική των παρεμβάσεων μας, μιας και στόχος μας είναι η παρέμβαση μας μέσα σε αγώνες που δεν απαρτίζονται αμιγώς από αναρχικούς συντρόφους, αλλά και από άλλα

κομμάτια των εκμεταλλευομένων, προτείνοντας την από κοινού οργάνωση με βάση τις αναρχικές μεθόδους.

Ένα κομβικό σημείο του αγώνα αποτέλεσε η άφιξη μας στην κατάληψη Asilo, το φθινόπωρο του 2010. Από τότε, η κατάληψη αποτελεί ένα σημείο αναφοράς για τον αγώνα, επειδή αυτό το μέρος μας παρείχε έναν χώρο και μια θέση εντός της γειτονιάς, όπου μπορούσαμε να οργανωνόμαστε και να συναντιόμαστε με τους ανθρώπους της γειτονιάς.

Στην πρώιμη περίοδο του αγώνα τα κύρια σημεία εστίασης των ενεργειών μας ήταν κατά βάση τα παρακάτω.

Το πρώτο βασικό σημείο παρέμβασης και ζύμωσης αποτέλεσε η περιοχή κοντά στην αγορά του Porta Palazzo, δεδομένου ότι εκείνη την περίοδο πραγματοποιούσαμε κοινές δράσεις και παρεμβάσεις με τους μετανάστες ενάντια στην αστυνομική καταστολή στην αγορά, αλλά και δράσεις αντίστασης στις συλλήψεις και τον εγκλεισμό μεταναστών στα CIE. Μέσω λοιπόν αυτής της καθημερινής τριβής και αλληλεπίδρασης με τον κόσμο της περιοχής κοντά στην αγορά αρχίσαμε να γνωρίζομαστε, να ερχόμαστε σε επαφή και να οικοδομούμε σχέσεις μέσω των κοινών αγώνων.

Όταν πλέον φτάσαμε στο σημείο να έχουμε χτίσει κάποιες πρώτες σχέσεις με τον κόσμο της περιοχής, αντιληφθήκαμε πως το πρόβλημα της στέγασης ήταν πραγματικά ένα φλέγον ζήτημα, και αυτό ήταν ένας καταλυτικός παράγοντας για να αποφασίσουμε να κατευθύνουμε τις ενέργειές μας προς τον αγώνα ενάντια στις εξώσεις. Το γεγονός πως τα τελευταία 10 χρόνια το κεφάλαιο είχε ξεκινήσει να επενδύει σε αυτήν την περιοχή, δεδομένου ότι τα εγκαταλελειμμένα εργοστάσια απέκτησαν ένα έντονο ενδιαφέρον ως ένα πρόσφορο πεδίο κερδοφορίας μέσω της διαδικασίας εξευγενισμού, είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των ενοικίων και την ανακαίνιση των παλιών κτηρίων. Επίσης η ευρύτερη παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και πιο συγκεκριμένα η αδυναμία της αποπληρωμής των στεγαστικών δανείων αποτέλεσε έναν ακόμα παράγοντα.

Η πρώτη μας εμπειρία και επαφή με τον αγώνα για τη στέγαση συνέβη το 2011 μέσω ενός συντρόφου μας του οποίου τα παιδιά πήγαιναν στο ίδιο σχολείο και γνωρίζονταν με τα παιδιά μιας οικογένειας που αντιμετώπιζε τον κίνδυνο έξωσης λόγω αδυναμίας καταβολής του ενοικίου. Πέραν αυτού, μιας και όλοι μας ζούσαμε στην ίδια γειτονιά, γνωρίζομασταν με αυτούς τους ανθρώπους μέσω της τριβής της καθημερινότητας. Έτσι λοιπόν, μας δόθηκε η ευκαιρία να αντισταθούμε σε μια έξωση μαζί με τους κατοίκους της γειτονιάς, ενώ βέβαια την ίδια περίοδο ήδη μεταξύ των συντρόφων υπήρχε η σκέψη και γινόντουσαν συζητήσεις πάνω στη δυνατότητα και στους τρόπους εκκίνησης ενός αγώνα ενάντια στις εξώσεις.

Αυτή η πρώτη οικογένεια με την οποία οργανώσαμε μια συλλογική αντίσταση ενάντια σε έξωση αποτέλεσε ένα σημαντικό γεγονός για εμάς και μάλιστα μέσω της συλλογικής αντίστασης καταφέραμε τελικά δέκα συνεχόμενα μπλοκαρίσματα που ανέβαλαν συνολικά την έξωση για ενάμιση χρόνο. Επίσης, λόγω του ότι το σπίτι της

οικογένειας βρισκόταν στη γειτονιά του Porta Palazzo, πολύ κοντά στην αγορά και στην πλατεία, όλη εκείνη την περίοδο οι συλλογικές μας αντιστάσεις και τα μπλοκαρίσματα στη συγκεκριμένη έξωση έγιναν ορατά από πολλούς ανθρώπους, πράγμα που αποτέλεσε ένα πρώτο έναυσμα για να αρχίσει ο κόσμος να συνειδητοποιεί πως υπήρχε η δυνατότητα να αντισταθεί στις εξώσεις και να κρατήσει το σπίτι του αν οργανωνόταν μαζί με τους γείτονες του και με άλλους ανθρώπους. Και πράγματι, κατά τη διάρκεια αυτού του μπλοκαρίσματος υπήρξαν άνθρωποι που αντιμετώπιζαν το ίδιο πρόβλημα, οι οποίοι μας προσέγγισαν και μίλησαν μαζί μας. Όμως, εκείνη την περίοδο το να αντιμετωπίζει κανείς το ενδεχόμενο εξώσης θεωρούταν κάτι το ντροπιαστικό από τους κατοίκους της περιοχής, και έτσι δεν ήταν τόσο εύκολο να έρθουμε σε επαφή με άτομα που αντιμετώπιζαν αυτό το πρόβλημα για να μιλήσουμε μαζί τους και να προσπαθήσουμε να οργανώσουμε τη συλλογική μας αντίσταση.

Όμως, με το πέρασμα το καιρού ο κόσμος άρχισε σιγά σιγά να αλλάζει στάση πάνω στο ζήτημα και να αντιμετωπίζει την αντίσταση στις εξώσεις ως ένα τρόπο να ζει με αξιοπρέπεια. Και έτσι, αυτό που αρχίσαμε να προτείνουμε στον κόσμο με τον οποίο ερχόμασταν σε επαφή ήταν να μαζευτεί μαζί με φίλους και συγγενείς μπροστά από το σπίτι του νωρίς το πρωί, έτσι ώστε να βρίσκονται όλοι παρόντες όταν οι δικαστικοί υπάλληλοι θα έφταναν και έτσι ώστε να υπάρχει ένα αρκετά μεγάλο πλήθος ανθρώπων που να απαιτήσει και να πετύχει συλλογικά το μπλοκάρισμα της εξώσης. Σε αρκετές περιπτώσεις μετά τα επιτυχημένα μπλοκαρίσματα των εξώσεων ακολουθούσε μια πορεία στη γειτονιά ή στην αγορά με αποτέλεσμα όλο και περισσότερος κόσμος της περιοχής να βλέπει πως αυτός ο τρόπος αντίστασης ήταν αποτελεσματικός. Και έτσι αρκετός κόσμος στη γειτονιά μας προσέγγιζε θέλοντας να κουβεντιάσει μαζί μας σχετικά με το ζήτημα των εξώσεων και τους τρόπους αντίστασης σε αυτές. Ένα γεγονός που συνέβαλε σημαντικά στη γενικότερη διεύρυνση του αγώνα ήταν η ευκολία πραγματοποίησης μικρών απτών νικών, όπως η αναβολή εξώσεων, οι οποίες προσέφεραν την άμεση ικανοποίηση ενός αιτήματος και την άμεση κάλυψη μιας τόσο βασικής κοινωνικής ανάγκης.

Έτσι, θεωρούσαμε πως αυτή η πρακτική, που ήταν αρκετά εύκολο να πετύχει, θα μπορούσε να αναπτυχθεί και έξω από την ομάδα μας και θα μπορούσαμε να δούμε μπλοκαρίσματα εξώσεων να λαμβάνουν χώρα από ανεξάρτητες ομάδες στο Porta Palazzo αλλά και σε άλλα μέρη της πόλης.

- Ποια είναι η κοινωνική σύνθεση της γειτονιάς στην οποία αναπτύχθηκε ο αγώνας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Είμαστε ενεργοί με παρεμβάσεις και δράσεις σε μια ευρύτερη περιοχή που αποτελείται από τις γειτονιές του Porta Palazzo, της Aurora, και της Barriera di Milano. Στο Porta Palazzo βρίσκεται η μεγαλύτερη αγορά του Τορίνο, η οποία είναι μια πραγματικά ιστορική και λαϊκή αγορά, όπου διατίθενται προϊόντα σε ιδιαίτερα φτηνές τιμές κ.λ.π. Στο δεύτερο μισό του 20ου αιώνα η γειτονιά άρχισε να κατοικείται

αμιγώς από μετανάστες, αρχικά από εσωτερικούς μετανάστες που προέρχονταν από τη νότια Ιταλία και κατέφταναν εδώ για να εργαστούν στις βιομηχανίες όπως η FIAT, και αργότερα από μετανάστες άλλων χωρών αποτελώντας πλέον τη γειτονιά με το μεγαλύτερο ποσοστό μεταναστών στην πόλη. Επίσης, εδώ υπάρχουν τα χαμηλότερα ενοίκια σε ολόκληρο το κέντρο της πόλης, λόγω του ότι η περιοχή είναι ιδιαίτερα υποβαθμισμένη και τα περισσότερα κτήρια ανήκουν σε ιδιώτες.

Το δεύτερο μισό του 20ου αιώνα, έκλεισαν πολλές βιομηχανίες που υπήρχαν από την αρχή του αιώνα στην περιοχή, και αυτό δημιούργησε στους κατοίκους την ανάγκη αναζήτησης εναλλακτικών τρόπων επιβίωσης, δημιουργώντας ένα μεγάλο δίκτυο παραβατικής οικονομίας. Επίσης, μία επιπλέον ιδιαιτερότητα της περιοχής ενιαίο πως όλες οι μεταγενέστερες οικονομικές δραστηριότητες που ακολούθησαν το κλείσιμο το κλείσιμο των βιομηχανιών, όπως η επιτοκική εργασία στον τομέα των υπηρεσιών, σε αυτό το τμήμα της πόλης ξεκίνησαν πολύ αργότερα από ό,τι στην υπόλοιπη πόλη. Κι έτσι υπήρξε μια εκτενής χρονική περίοδος όπου το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων της περιοχής συγκεντρωνόταν στην αγορά Porta Palazzo και αποτελούνταν σε μεγάλο βαθμό από διάφορες μορφές και δραστηριότητες της παραοικονομίας, όπως αγοροπωλησίες χωρίς άδεια, εμπόριο ναρκωτικών, κλεμμένων προϊόντων κ.λ.π. Περίπου 10 χρόνια πριν ξεκίνησε μια διαδικασία "ανάπλασης" στο ιστορικό τμήμα της γειτονιάς δίπλα στην αγορά. Η διαδικασία αυτή έχει αρχίσει πλέον να επεκτείνεται και στα τμήματα της περιοχής που βρίσκονται τα παλιά εργοστάσια.

- Υπήρχε ιστορικό αντίστοιχων αγώνων;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η ιστορία του αγώνα για την στέγαση έχει μια διαφορετική διαδρομή στο Τορίνο από ότι σε άλλες μητροπόλεις της Ιταλίας. Στο Τορίνο, εν αντιθέσει με πόλεις όπως το Μιλάνο και η Ρώμη που ο συγκεκριμένος αγώνας έχει μια ιστορική συνέχεια από την δεκαετία του 70, ο αγώνας αυτός ανακόπηκε λόγω μιας ιδιαίτερης διαχείρισης των τοπικών κρατικών θεσμών και άρχισε και πάλι να λαμβάνει χώρα μόλις τα τελευταία χρόνια. Έτσι, το ευρύτερο κίνημα της στέγασης εδώ στο Τορίνο δεν είναι τόσο ισχυρό όσο στη Ρώμη, για παράδειγμα. Για να κάνουμε μια πολύ σύντομη ιστορική αναδρομή, στο Τορίνο αρχικά κατά την δεκαετία του 1970 υπήρχε ένας μεγάλος και δυναμικός αγώνας για την στέγαση, τις επόμενες δεκαετίες, όμως, το κράτος προσπάθησε να ακολουθήσει μια διαδικασία ρύθμισης και αφομοίωσής του σε ολόκληρη την Ιταλία. Επίσης, να αναφέρουμε πως λόγω της μεγάλης ιστορικής παράδοσης των αγώνων για τη στέγαση και της ευρύτερης κοινωνικής απήχυσής τους, οι αγώνες αυτού του είδους δεν έχουν διεξαχθεί κατά κύριο λόγο από αναρχικούς αλλά από άλλους πολιτικούς χώρους όπως αυτόν της αυτονομίας και του μαρξισμού.

- Ποια η σύνθεση του κόσμου που συμμετείχε στον αγώνα; Από κοινωνική/ταξική και έμφυλη σκοπιά, και για τους/τις πολιτικοποιημένους/ες, από ποιους χώρους προέρχονταν;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ο αριθμός του κόσμου που συμμετείχε στην συνέλευση έφτασε σε κάποια στιγμή ακόμη και τα 80 άτομα. Κατά κύριο λόγο οι συνελεύσεις απαρτιζόνταν από οικογένειες που αντιμετώπιζαν την απειλή της έξωσης αλλά και από φίλους και συγγενείς τους που ενδιαφέρονταν να μιλήσουν μαζί μας, δεδομένου ότι αντιμετώπιζαν και αυτοί παρόμοια προβλήματα.

- Περιγράψτε μας πρακτικά πως οργανώθηκε η αντίσταση.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στα πρώτα μπλοκαρίσματα ήμασταν μόλις 15 άτομα, αλλά με τον καιρό φτάσαμε με κάποιες διακυμάνσεις τα 30-40 άτομα. Και η αστυνομία αντιμετώπιζε τη δυσκολία ανυπαρξίας γνώσης για το ποιους ακριβούς είχε να αντιμετωπίσει και ποιοι συμμετείχαν σε αυτόν τον αγώνα, μιας και στις συνελεύσεις παρευρίσκονταν 60-70 άτομα και ο κόσμος που συμμετείχε εναλλασσόταν με γρήγορους ρυθμούς.

Παράλληλα, την ίδια περίοδο στην πόλη υπήρχαν και άλλες ομάδες που έτρεχαν αυτόν τον αγώνα αλλά με διαφορετικούς τρόπους και έτσι αρχίσαμε να παρατηρούμε όσα συνέβαιναν γύρω μας και να θέτουμε το ερώτημα για το πώς μπορούμε να εμψυχώσουμε σε έναν αγώνα ενάντια στις εξώσεις, ακολουθώντας όμως μεθόδους που να βρίσκονται σε συμφωνία με τις αρχές μας. Οι υπόλοιπες ομάδες συνήθως ακολουθούσαν μια πρακτική του να έχουν ένα γραφείο/χώρο, κάτι σαν υπηρεσία ας το πούμε έτσι, που ήταν ανοικτός συγκεκριμένες ώρες και ο κόσμος που αντιμετώπιζε πρόβλημα με εξώσεις μπορούσε να πάει με το χαρτί της έξωσης και να ζητήσει κάποιου είδους βοήθεια, είτε από τα άτομα της ομάδας, είτε από κάποιο νομικό που βρισκόταν εκεί. Και αυτό που συνέβαινε συνήθως ήταν πως οι ομάδες αυτές αναλάμβαναν στη συνέχεια να διευθετήσουν το όλο ζήτημα. Πιο συγκεκριμένα είχαν μάλιστα και ένα σύνθημα που έλεγε "Αν αντιμετωπίζετε έξωση θα σκεφτούμε εμείς για το πρόβλημά σας". Από την αρχή ήμασταν εντελώς αντίθετοι σε οποιαδήποτε λογική τέτοιου είδους και σε καμία περίπτωση δεν θέλαμε να οργανώσουμε τον αγώνα μας με τον κόσμο εντός ενός τέτοιου πλαισίου. Γι' αυτό χρησιμοποιήσαμε το σύνθημα "Εάν αντιμετωπίζετε έξωση θα το σκεφτούμε όλοι μαζί μέσω του αγώνα".

Αυτό που συνέβαινε εκείνη την περίοδο ήταν πως σε κάθε περίπτωση που αντιμετωπίζαμε μια πιθανή έξωση, βρισκόμασταν μαζί με τους ένοικους, τους φίλους, τους συγγενείς τους και γενικά όποιον άλλον ήθελε να συμμετάσχει στην οργάνωση της αντίστασης και συζητάγαμε από κοινού για τους τρόπους που μπορούσαμε να μπλοκάρουμε την έξωση που αντιμετώπιζαν. Δεν θέλαμε να μπούμε σε μια διαδικασία και λογική ανάθεσης του αγώνα τους, όπου εμείς θα ήμασταν για αυτούς κάτι σαν

"υπηρεσία" ενάντια στην έξωση! Στις πρώτες εξώσεις είχαμε αντιμετωπίσει δυσκολίες στο να καταφέρουμε να συγκεντρώσουμε πολύ κόσμο από την γειτονιά και να συμμετάσχει ενεργά, με αποτέλεσμα τις πρώτες φορές οι σύντροφοι να είναι αριθμητικά περισσότεροι από τον κόσμο της γειτονιάς, τους γνωστούς και την οικογένεια των ανθρώπων που αντιμετώπιζαν την έξωση.

Κατά την πρώτη περίοδο του αγώνα δεν υπήρχε κάποια κοινή συνέλευση με τους κατοίκους της γειτονιάς σχετικά με τον αγώνα ενάντια στις εξώσεις και έτσι η όλη οργάνωση της αντίστασης γινόταν από τη δική μας εβδομαδιαία συνέλευση και συναντιόμασταν με τον υπόλοιπο κόσμο κατευθείαν την ημέρα της έξωσης, μιας και δεν είχε σχηματιστεί ακόμη οποιαδήποτε δομή. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι σχέσεις με τον κόσμο της γειτονιάς να αφήνονται από τη μια πλευρά στα χέρια λίγων συντρόφων, οι οποίοι είχαν ήδη κάποιες προσωπικές σχέσεις με τον κόσμο της γειτονιάς, και από την άλλη στους άντρες των οικογενειών που αντιμετώπιζαν τις εξώσεις.

Έτσι για να μπορέσουμε να ξεπεράσουμε αυτή την προβληματική σχέση οργάνωσης, ξεκινήσαμε να οργανώνουμε κάποιες πρωινές, κατά κύριο λόγο, ανεπίσημες συναντήσεις όπου μπορούσαμε να περάσουμε κάποιον χρόνο μαζί οι σύντροφοι και ολόκληρες οι οικογένειες. Σε αυτές τις ανεπίσημες συναντήσεις είχαμε την ευκαιρία να συζητήσουμε με τον κόσμο της γειτονιάς, να συζητήσουμε και να γνωρίσουμε ο ένας τον άλλο και να σκεφτούμε πλέον από κοινού πώς να μπορέσουμε να λύσουμε τα προβλήματά μας συλλογικά, διατηρώντας και ενισχύοντας περαιτέρω τον αγώνα μας. Και αυτές οι άτυπες συναντήσεις άρχισαν να παίρνουν σιγά σιγά τη μορφή ανεπίσημων συνελεύσεων, όπου ορίζαμε μια συγκεκριμένη μέρα και ώρα συνάντησης, οι οποίες αποτέλεσαν για εμάς μιας πρώτης τάξεως ευκαιρία να εξοικειωθούμε και να μάθουμε το πως να συζητάμε όλοι μαζί από κοινού με άτομα που δεν ήταν σύντροφοι μας και για ζητήματα που αφορούσαν αγώνες κλπ. Ενώ, επίσης, ήρθαμε αντιμέτωποι με μια σειρά από προβλήματα επικοινωνίας, δεδομένου ότι πολλοί άνθρωποι δεν μιλούσαν ιταλικά, αλλά αραβικά.

Επίσης, εκείνη την περίοδο μέσα από όλες αυτές τις συζήσεις ξεκινήσαμε να θέτουμε πιο άμεσα το ζήτημα του τρόπου αντιμετώπισης και αντίστασης σε μια πιθανή μελλοντική έξωση από την αστυνομία, και έτσι αρχίσαμε να σκεφτόμαστε την πιθανότητα να ξεκινήσουμε να καταλαμβάνουμε συλλογικά σπίτια μαζί με τον κόσμο της γειτονιάς. Έτσι, λοιπόν, ξεκινήσαμε να συζητάμε με την γειτονιά, που όλο αυτό το διάστημα αγωνιζόμασταν από κοινού ενάντια στις εξώσεις, για το ενδεχόμενο των στεγαστικών καταλήψεων, με όλες αυτές τις κουβέντες να γίνονται στο πλαίσιο των προαναφερόμενων άτυπων πρωινών συνελεύσεων. Εκείνη την περίοδο ο κόσμος δεν υποδέχθηκε πολύ ζεστά τη συγκεκριμένη ιδέα και σίγουρα υπήρξαν δυσκολίες και από τις δύο πλευρές δεδομένου πως κάτι τέτοιο δεν είχε ξανασυμβεί στο παρελθόν και ο κόσμος δεν αισθανόταν ιδιαίτερα πρόθυμος, ούτε είχε την άνεση να προβεί σε μια τέτοια ενέργεια.

Κάποια στιγμή κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 2011, κάποιοι άλλοι κάτοικοι της γειτονιάς, που τότε έμεναν σε ένα μεγάλο κτήριο στην οδό Corso Giulio και γνώριζαν πως διεξήγαμε αυτόν τον αγώνα κόντρα στις εξώσεις καθώς και τον αγώνα κόντρα στα CIE, ήρθαν σε επαφή με ορισμένους συντρόφους και άρχισαν να συζητούν για το ενδεχόμενο να καταλάβουμε ένα κτήριο από κοινού. Και έτσι ξεκινήσαμε μια συνέλευση για να καταλάβουμε μαζί ένα κτίριο στην Via Lanino. Θα πρέπει να διευκρινίσουμε πως με αυτούς τους ανθρώπους μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν είχαμε ξαναβρεθεί σε κανέναν κοινό αγώνα και δεν είχαμε αναπτύξει κάποια ιδιαίτερη σχέση. Και ύστερα από μόλις 2-3 συζητήσεις καταλάβαμε το κτήριο, οπότε θα μπορούσαμε να πούμε ότι αυτό που μας έφερε κοντά ήταν η ύπαρξη μιας κοινής ανάγκης και το πέρασμα στη δράση.

Κατά τη διάρκεια του κρύου χειμώνα του Δεκέμβρη 2011 οι οικογένειες με τις οποίες διεξήγαμε των αγώνα κόντρα στις εξώσεις είδαν πως η κατάληψη ενός εγκαταλελειμμένου κτηρίου ήταν κάτι το πραγματικά εφικτό. Και μάλιστα ο κόσμος είδε πως η ζωή σε ένα κατειλημμένο διαμέρισμα θα μπορούσε να προσφέρει ένα καλύτερο επίπεδο διαβίωσης - το κτίριο στη Via Lanino αποτελούταν από αυτόνομα διαμερίσματα, και όχι, όπως σε πολλές άλλες καταλήψεις, από μεγάλους κοινόχρηστους χώρους και κάποια δωμάτια - ειδικά αν σκεφτεί κανείς ότι δεν χρειαζόταν να πληρώσουν για το ρεύμα και το φυσικό αέριο. Και έτσι η κατάληψη της Via Lanino αποτέλεσε ένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικό παράδειγμα, το οποίο άλλαξε την ιδέα που είχε για τις στεγαστικές καταλήψεις ο κόσμος με τον οποίο αγωνιζόμασταν μαζί, αποτελώντας το έναυσμα για όλες τις υπόλοιπες στεγαστικές καταλήψεις που ακολούθησαν.

Μέσα στους πρώτους μήνες του 2012 πραγματοποιήθηκε η έξωση στο σπίτι της οικογένειας με την οποία οργανώσαμε την πρώτη μας συλλογική αντίσταση. Όμως κανείς από εμάς δεν αντιμετώπισε αυτή την έξωση σαν κάποιο καταστροφικό γεγονός, μιας και στην πραγματικότητα την είχαμε προβλέψει και είχαμε προετοιμαστεί κατάλληλα για να προχωρήσουμε σε κάποια στεγαστική κατάληψη. Και έτσι μετά από αυτή την εκκένωση του σπιτιού, αυτό που ειπώθηκε από όλους μας ήταν πως καταφέραμε να μπλοκάρουμε τη συγκεκριμένη έξωση για ενάμιση χρόνο και τώρα πια ήταν η ώρα να συνεχίσουμε τον αγώνα και με άλλα μέσα, πέρα από τα μπλοκαρίσματα των εξώσεων. Και έτσι πραγματοποιήσαμε την κατάληψη ενός κτηρίου στην Corsa Novara μαζί με την οικογένεια που είχε δεχθεί την έξωση που αναφέραμε παραπάνω, καθώς και με άλλο κόσμο της γειτονιάς, τους οποίους είχαμε γνωρίσει στην περίοδο του αγώνα καθ' όλο το 2011.

Η εν λόγω κατάληψη έγινε σε ένα πολύ συγκεκριμένο σημείο και κτήριο, το οποίο άνηκε σε κάποιον μαφιόζο και είχε κατασχεθεί από το κράτος. Το κτήριο ήταν πραγματικά πολυτελές με μαρμάρινα πατώματα, υδρομασάζ κλπ. Αυτό δεν αποτέλεσε κάποια τυχαία επιλογή και είχε έναν συγκεκριμένο συμβολισμό μιας και εμείς προτάσσαμε πάντα πως η αντίσταση στις εξώσεις και οι στεγαστικές καταλήψεις αποτελούσαν έναν τρόπο

να βελτιώσουμε τις ζωές και τις συνθήκες μέσα στις οποίες ζούμε. Και έτσι λοιπόν, για αυτούς τους ανθρώπους που πετάγονταν έξω από τα φτωχά σπίτια τους και στην καλύτερη περίπτωση θα έβρισκαν ένα αντίστοιχο σπίτι, αν όχι χειρότερο, το να δουν και να μπουν σε έναν τέτοιο σπίτι ήταν, όπως μπορεί να καταλάβει κανείς, ένα πραγματικά δυνατό συναίσθημα. Και μάλιστα σε αυτό το σπίτι ξεκινήσαμε να οργανώνουμε μια τακτική συνέλευση κάθε δυο εβδομάδες, μιας και πλέον υπήρχε πολύς κόσμος και οι πιο ανεπίσημες συναντήσεις μας με τους κατοίκους, όπως πχ τα πρωινά, δεν επαρκούσαν. Στην ουσία επρόκειτο για την πλέον επίσημη και τακτική συνέλευση του αγώνα της στέγασης, όπου μπορούσαμε να οργανώσουμε συλλογικά τις αντιστάσεις μας.

Έτσι, μετά την κατάληψη στην Corsa Novara ακολούθησε μια περίοδος όπου κάθε τρεις μήνες και καθ' όλη την διάρκεια του 2012 υπήρχε μια νέα στεγαστική κατάληψη. Οι καταλήψεις αυτές γινόντουσαν από μικρές ομάδες της ευρύτερης συνέλευσης του αγώνα της στέγασης, οι οποίες αναλάμβαναν την πρωτοβουλία να καταλάβουν κάποιο κτήριο και από εκεί και πέρα ήταν οι ίδιες αποκλειστικά υπεύθυνες για τα ζητήματα αυτο-οργάνωσης του κατειλημμένου κτηρίου. Αυτή ήταν μια απόφαση που λήφθηκε από τη δική μας συνέλευση με γνώμονα την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ανάμειξη του κόσμου στην αυτο-οργάνωση του αγώνα, έτσι ώστε η γειτονιά να μπορέσει να αποκτήσει αυτοπεποίθηση, περνώντας η ίδια από μόνη της στη δράση και να μπει σε μια διαδικασία που θα οργανώνει και θα διαχειρίζεται τις στεγαστικές καταλήψεις από μόνη της.

Στη συνέχεια, φτάνουμε στον Ιούνιο του 2012, τότε που το κράτος εισάγει μια σειρά νέων στρατηγικών, με μια από τις κυριότερες τη συγκέντρωση όλων των εξώσεων την ίδια μέρα και πιο συγκεκριμένα κάθε 3η Τρίτη του μήνα. Την ίδια χρονική περίοδο από μεριά μας αρχίζει να τίθεται το ερώτημα για το πώς μπορούμε να διαχύσουμε πραγματικά τον αγώνα σε ολόκληρη την περιοχή και πώς μπορούμε να μοιραστούμε πραγματικά με όλο τον κόσμο που συμμετείχε στον αγώνα όλες τις διαφορετικές στιγμές, τις μεθόδους και τις πρακτικές του αγώνα. Έτσι, σχετικά με την αντιμετώπιση της συγκέντρωσης όλων των εξώσεων κάθε 3η Τρίτη του μήνα αποφασίσαμε να ξεκινήσουμε την οργάνωση σε μικρότερες ομάδες, αποτελούμενες από συντρόφους και κατοίκους της περιοχής. Αυτό αποτέλεσε μια τακτική απόφαση και μέσω της πράξης είδαμε πως ο κόσμος, όταν ήταν οργανωμένος σε μικρότερες ομάδες, αισθανόταν πιο άνετα να συζητήσει και να μην αναθέτει τα διάφορα ζητήματα σε εμάς.

Επίσης, ξεκινήσαμε να αναζητούμε τον καλύτερο δυνατό τρόπο με τον οποίο μπορούσαμε να υπερασπιστούμε τα σπίτια κάθε 3η Τρίτη του μήνα, όταν η αστυνομία κατέφθανε με πολλές δυνάμεις για να προχωρήσει σε μαζικές εξώσεις. Σε ένα μεμονωμένο μπλοκάρισμα έξωσης σε μια οικογένεια δόθηκε παραπάνω αναβολή της έξωσης μόλις για ένα μήνα και ο κόσμος αυθόρμητα σε αντίδραση στην απόφαση αυτή πήρε έναν κάδο και τον χρησιμοποίησε σαν οδόφραγμα μπλοκάροντας τον δρόμο. Ύστερα από αυτό το περιστατικό ξεκινήσαμε να υιοθετούμε την πρακτική του να χρησιμοποιούμε τους κάδους και όλα τα υπόλοιπα αντικείμενα του μητροπολιτικού περιβάλλοντος για να

υπερασπιστούμε τους δρόμους μας από τις εξώσεις.

Από τον Σεπτέμβριο του 2012 μέχρι τον Ιανουάριο του 2013 μεσολάβησαν αρκετές 3ες Τρίτες του μήνα, όπου μπλοκάρουμε με κάδους τους δρόμους, ενώ καλούσαμε συντρόφους από άλλες πόλεις και περιοχές του Τορίνο να έρθουν και να υποστηρίξουν τον αγώνα και την αντίστασή μας.

Η αστυνομία εμφανίστηκε για πρώτη φορά την 3η Τρίτη του Σεπτεμβρίου (από την άποψη πως τις προηγούμενες 3ες Τρίτες που είχαν προηγηθεί η αστυνομία αν και ήταν παρούσα δεν προσπάθησε να παρέμβει) και εκείνη την ημέρα ήμασταν πάνω από 150 άτομα. Αρχικά μπλοκάρουμε την πρόσβαση σε δρόμους, όπου βρίσκονταν τα σπίτια για τα οποία υπήρχε κίνδυνος έξωσης, δένοντας μερικούς κάδους απορριμμάτων με ατσάλοσυρμα. Επίσης, κάναμε οδοφράγματα μπροστά από τις πόρτες των σπιτιών και παράλληλα υπήρχε μια ευκίνητη ομάδα στους γύρω δρόμους για να παρακολουθεί τις κινήσεις των αστυνομικών κλουβιών που προσπαθούσαν να πλησιάσουν τα οδοφράγματα. Και όταν η αστυνομία πλησίαζε για να επιτεθεί, η ευκίνητη αυτή ομάδα απαντούσε με ρίψη κροτίδων, μικρών πυροτεχνημάτων και άλλων αντικειμένων εναντίον τους, οπότε και οι αστυνομικοί επέστρεφαν στο εσωτερικό του βαν και έφευγαν.

Τη μοναδική έξωση που κατάφεραν να πραγματοποιήσουν εκείνη την ημέρα ήταν στο σπίτι μιας οικογένειας που είχε ήδη προχωρήσει στην κατάληψη ενός άλλου σπιτιού και όπου το οδοφράγμα ήταν λιγότερο σταθερό και ενισχυμένο. Μετά από αυτή την έξωση, δύο από τους συντρόφους μας συνελήφθησαν από την αστυνομία. Στη συνέχεια η αστυνομία προσπάθησε να πραγματοποιήσει περισσότερες εξώσεις, αλλά απωθήθηκε από τα μπλοκαρίσματα και τα οδοφράγματα που βρήκε μπροστά της. Όπως αναφέραμε και παραπάνω όλη αυτή η αντίσταση οργανώθηκε μαζί με τον κόσμο της περιοχής με τον οποίον αγωνιζόμασταν από κοινού.

- Ποια ήταν τα βασικά συνθήματα του αγώνα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: -"Basta Sfratti"

- "Εάν αντιμετωπίζετε έξωση, θα το σκεφτούμε όλοι μαζί μέσω του αγώνα"

- Ποια ήταν η καθημερινότητα του αγώνα; Σε ποια ζητήματα επεκτάθηκε; Ποια υλικά προβλήματα προσπάθησε ή και κατάφερε να λύσει;

Ένα μέρος της ερώτησης αυτής απαντιέται στα συνοδευτικά κείμενα. Ένα άλλο μέρος, αυτό που ακολουθεί, αφορά τα ζητήματα που προέκυψαν από τη συμβίωση μέσα στις καταλήψεις στέγης που ξεπήδησαν από τον αγώνα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στην ουσία, το εγχείρημα της εσωτερικής αυτο-οργάνωσης των στεγαστικών καταλήψεων έτρεχε παράλληλα και κάπως εξωτερικά από τον αγώνα για τη στέγαση,

επειδή υπήρχε ένας διαφορετικός στόχος μεταξύ των δύο. Πιο συγκεκριμένα, από την αρχή είχαμε αποφασίσει πως οι στεγαστικές καταλήψεις θα έχουν τις δικές τους συνελεύσεις, όπου ο κόσμος που διαμένει σε αυτές να είναι υπεύθυνος για όλα τα εσωτερικά ζητήματα, έτσι ώστε να λειτουργούμε στην βάση της αυτο-οργάνωσης.

Αφιερώσαμε πραγματικά πολύ χρόνο σε συζητήσεις πάνω σε θέματα όπως η βία προς τις γυναίκες ή η διακίνηση ναρκωτικών, και ίσως ποτέ να μην καταφέραμε να βρούμε μια πραγματικά ικανοποιητική λύση, με το κύριο ερώτημα που μας απασχολούσε να είναι το κατά πόσο θα έπρεπε να παρέμβουμε σε αυτές τις δυναμικές και αν ναι, τότε σε ποιο βαθμό έπρεπε να εισχωρήσουμε στις ιδιωτικές ζωές αυτών των ανθρώπων και σε ποιο βαθμό ήταν δυνατό να λυθούν αυτού του είδους τα προβλήματα χωρίς να προβούμε σε εξουσιαστικές λογικές και πρακτικές.

Για να δώσουμε ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα, είχε υπάρξει ένα περιστατικό με ένα ζευγάρι που ο σύζυγος ασκούσε σωματική βία στην γυναίκα του και ήταν πραγματικά δύσκολο για εμάς να το αντιμετωπίσουμε, μιας και θα έπρεπε να τεθεί υπό συζήτηση στην συνέλευση του αγώνα για τη στέγαση. Έτσι, τελικά το συγκεκριμένο ζήτημα συζητήθηκε και αποφασίστηκε να μην στηρίξουμε αυτή την οικογένεια, αλλά να δώσουμε σε αυτή τη γυναίκα τη δυνατότητα να διαμείνει σε κάποιο από τα κατειλημμένα σπίτια.

Το κύριο πρόβλημα σε αυτές τις καταστάσεις ήταν να μπορέσουμε να επικοινωνήσουμε και να αναλύσουμε αυτά τα ζητήματα στην κοινή συνέλευση μαζί με τους κατοίκους, μιας και δεν μπορούσαμε να γνωρίζουμε τον τρόπο που ο κόσμος θα αντιδρούσε στα εν λόγω ζητήματα. Για να γίνει παραπάνω κατανοητό, στο περιστατικό με την οικογένεια που ο άντρας ασκούσε σωματική βία στην γυναίκα του, το θέμα συζητήθηκε εκτενώς στην δική μας συνέλευση, αλλά δεν καταφέραμε να το συζητήσουμε επίσημα στην συνέλευση με τους κατοίκους της περιοχής. Αυτό που έγινε ήταν ανεπίσημες συζητήσεις εκτός της συνέλευσης.

Υπήρξαν πολλές περιπτώσεις στις οποίες ήρθαμε αντιμέτωποι με προβληματικές καταστάσεις και συμπεριφορές τόσο στο πλαίσιο της καθημερινότητας όσο και κατά την διάρκεια του αγώνα. Για να συνεχίσουμε με μερικά ακόμα παραδείγματα, σε κάποια στιγμή ένα άτομο της γειτονιάς ξεκίνησε να υπενοικιάζει το σπίτι του και όταν το ανακαλύψαμε θέσαμε το ζήτημα στην συνέλευση εξηγώντας από μέρους μας πως κάτι τέτοιο ήταν πραγματικά προβληματικό. Εν συνεχεία εντός της συνέλευσης προσπαθήσαμε να συζητήσουμε όλοι μαζί εκτενώς (οι σύντροφοι και ο υπόλοιπος κόσμος) το ζήτημα για να αναδειχθεί και να αναλυθεί συλλογικά η προβληματική που υπήρχε. Κατανοώντας συλλογικά πως θα πρέπει να υπάρχει αλληλεγγύη ανάμεσά μας ως προς την συλλογική μας άρνηση και την επιθυμία να μην καταβάλουμε ενοίκιο και έτσι αν κάποιος ζητούσε ο ίδιος από ένα τρίτο άτομο να καταβάλει ενοίκιο αναπαρήγαγε αυτή την σχέση δημιουργώντας μια προβληματική κατάσταση. Τελικά η συνέλευση αποφάσισε να σταματήσει να έχει σχέσεις με το εν λόγω άτομο.

Ο γενικότερος τρόπος με τον οποίο προσπαθήσαμε να ενεργήσουμε σε αυτές τις συνθήκες ήταν πως όταν αντιλαμβανόμασταν την ύπαρξη κάποιου προβλήματος, δεν μπαίναμε σε μια διαδικασία να καταδείξουμε το πρόβλημα ως αναρχικοί της συνέλευσης που έρχονται να εκφράσουν και να υποδείξουν την δική τους ηθική. Αντ' αυτού προσπαθήσαμε μαζί με τον κόσμο με τον οποίο οργανωνόμασταν και αγωνιζόμασταν από κοινού να αναγνωρίσουμε αυτό το πρόβλημα συλλογικά και να να δώσουμε μια συλλογική απάντηση.

- Τι σχέσεις δημιουργήθηκαν πέρα από τα στενά όρια του αγώνα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Θέλοντας να περάσουμε περισσότερο και ποιοτικότερο χρόνο με τον κόσμο που αγωνιζόμασταν μαζί προσπαθήσαμε να εκκινήσουμε κάποιες άλλες κοινές δραστηριότητες πέραν των δράσεων που σχετίζονταν άμεσα με τον στεγαστικό αγώνα. Για να δώσουμε μερικά παραδείγματα, αρχίσαμε να οργανώνουμε συλλογικές κουζίνες ή να στήνουμε μικρότερες ομάδες που οργανώναν δράσεις όπως το στήσιμο οδοφραγμάτων κλπ. Μια άλλη ευκαιρία δόθηκε από το γεγονός πως μερικά άτομα είχαν φίλους ή συγγενείς σε κάποιο CIE και έτσι μπορούσαμε να γνωριστούμε καλύτερα και να έρθουμε σε επαφή σε άλλες στιγμές και ενώ παράλληλα δημιουργούταν και μια διασύνδεση με άλλους αγώνες. Ο κάθε ένας από εμάς είχε διαφορετικού είδους επαφές και μέσα διασύνδεσης με τον υπόλοιπο κόσμο ανάλογα με τον βαθμό προτεραιότητας που έδινε στην εμπάθυνση των σχέσεων κλπ. Συνολικά θα μπορούσαμε να πούμε πως αφιερώναμε αρκετό κοινό χρόνο στις συγκεντρώσεις για τα μπλοκαρίσματα, στις συνελεύσεις, στις συλλογικές κουζίνες που ετοιμάζαμε κλπ. Μιας και σε καμία περίπτωση δεν θέλαμε να έχουμε μια σχέση με τον κόσμο που περιοριζόταν αποκλειστικά στον αγώνα της στέγασης. Αλλά, θεωρούμε πως παρ' όλα αυτά ίσως να μην δώσαμε την απαραίτητη εστίαση και προσοχή στην εμπάθυνση των σχέσεων με τον κόσμο που αγωνιζόμασταν από κοινού.

- Επεκτάθηκαν τα ζητήματα του αγώνα και σε άλλους τομείς πέραν αυτού της κατοικίας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Παράλληλα με την αντίσταση στις εξώσεις προχωρήσαμε και σε άλλες συλλογικές δράσεις, οι οποίες ενίσχυσαν ακόμα περισσότερο τις σχέσεις μας με τον κόσμο της γειτονιάς. Έτσι, λοιπόν, μέσα στην γειτονιά αρχίσαμε να προβαίνουμε σε ενέργειες με τις οποίες οξύναμε το επίπεδο της σύγκρουσης, απεγκλωβιζοντάς το από τα όρια του αγώνα γύρω από το ζήτημα της στέγασης. Έτσι, πετύχαμε μεταξύ άλλων μέσω της συλλογικής μας οργάνωσης να μπλοκάρουμε τους ελέγχους που προσπαθούσε να διεξάγει η αστυνομία και να την πετάμε έξω από την γειτονιά μας. Βέβαια, να αναφέρουμε πως αυτού του είδους οι δράσεις πλαισιώνονταν κατά κύριο λόγο από τους

συντρόφους μας.

Ένα άλλο παράδειγμα οργανωμένης συλλογικής δράσης στη γειτονιά μας αφορά την υπαίθρια αγορά που διεξάγεται κάθε Σάββατο, της οποίας ένα μεγάλο μέρος είναι παράνομο και έτσι πολλές φορές προσπαθήσαμε να οργανωθούμε μαζί με τον κόσμο που είχε το παράνομο μέρος της αγοράς. Κατά την διάρκεια εκείνης της περιόδου οι ενέργειες της αστυνομίας ενάντια στους παράνομους μικροπωλητές αποτελούσαν ένα μέσο για να ανοίξει ο δρόμος για την "ανακαίνιση" της διάσημης αγοράς. Αυτό έγινε πολύ πιο ξεκάθαρο αργότερα και συνεχίζεται βασικά μέχρι και σήμερα. Επίσης, αρκετές φορές οργανώσαμε παρεμβάσεις και συγκεντρώσεις στη φυλακή του Τορίνο μαζί με τον κόσμο της γειτονιάς που είχε δικούς του ανθρώπους στην φυλακή. Κατά την διάρκεια αυτών των συγκεντρώσεων υπήρξαν στιγμές που το επίπεδο της σύγκρουσης είχε πραγματικά οξυνθεί.

Έτσι, το γεγονός πως σε ολόκληρο το 2012 υπήρξε μια περαιτέρω αναβάθμιση και διάχυση της σύγκρουσης σε πολλές περισσότερες πτυχές της καθημερινής ζωής της γειτονιάς, με τους κατοίκους της περιοχής να βλέπουν και να συνειδητοποιούν πως ο κόσμος που έκανε τον αγώνα για τη στέγαση ήταν ο ίδιος που διεξήγαγε όλες αυτές τις διαφορετικές μορφές αγώνα και αντίστασης, θεωρούμε πως έκανε κάποια πράγματα πιο ξεκάθαρα στους ίδιους σχετικά με την γενικότερη οργάνωση των αντιστάσεων.

Αν και δεν ήμασταν πάντα σίγουροι για το αν και με ποιον τρόπο οι άνθρωποι της γειτονιάς αντιλαμβάνονταν τις δράσεις και τις παρεμβάσεις μας στην περιοχή, όταν μιλάγαμε μαζί τους στο δρόμο υπήρχαν κάποιες στιγμές όπου μας έγινε κατανοητό πως αναγνώριζαν τους αγώνες μας και την προσπάθεια ανάμειξης της γειτονιάς σε αυτούς. Για παράδειγμα, όταν μερικοί σύντροφοι απαλλοτριώναν κάποια μπουκάλια αλκοόλ για ένα πάρτυ οικονομικής ενίσχυσης έγιναν αντιληπτοί από το προσωπικό του καταστήματος. Και όταν ο υπάλληλος που τους έπιασε είδε ποιοι ήταν οι σύντροφοι, τους αναγνώρισε ως αγωνιζόμενους ενάντια στις εξώσεις και τους είπε "αν ήξερα ότι ήσασταν εσείς δεν θα σας είχα σταματήσει!". Και ο ίδιος δεν ήταν καν από τη γειτονιά. Επίσης, μερικές φορές άτομα που ήταν στην φυλακή μαζί με τους συντρόφους άρχισαν να μας αναγνωρίζουν ως τους συντρόφους που διεξάγουν τον αγώνα για τη στέγαση και μας έδειχναν την αλληλεγγύη τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, επίσης, όταν κάτι συνέβαινε στην πόλη ή σε μια από τις γειτονιές που είμαστε ενεργοί, τότε ο κόσμος της περιοχής έρχονταν σε εμάς για να μιλήσουμε και να οργανώσουμε κάτι από κοινού και να αγωνιστούμε μαζί.

- Υπήρξαν εσωτερικές συγκρούσεις με βάση τη διαφορετική κοινωνική/ταξική ή έμφυλη προέλευση ή τις διαφορετικές πολιτικές αφετηρίες;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ένα πρόβλημα με το οποίο ήρθαμε αντιμέτωποι ήταν το γεγονός πως στις περισσότερες περιπτώσεις, όταν μια οικογένεια αντιμετώπιζε μια έξωση, ήταν μόνο οι

άντρες της οικογένειας αυτοί που ερχόντουσαν στις συνελεύσεις. Στην προσπάθεια να επιλύσουμε αυτό το ζήτημα, κάτι το οποίο βέβαια δεν πετύχαμε απόλυτα, δοκιμάσαμε μια σειρά από πράγματα, όπως ας πούμε το να προσέχουν μερικοί σύντροφοι τα παιδιά της οικογένειας ώστε να μπορούν να παρευρεθούν και οι γυναίκες στις συναντήσεις μας. Επίσης, όταν σχηματίζαμε μικρότερες ομάδες που θα οργάνωναν την αντίσταση σε κάποια συγκεκριμένη έξωση, προσπαθούσαμε να δώσουμε όσο το δυνατό περισσότερο χώρο στις μετανάστριες κλπ.

Παράλληλα, μεταξύ μας το συγκεκριμένο ζήτημα δεν ετίθετο τόσο πολύ από τους συντρόφους, αλλά από τις συντρόφισσές μας. Ενώ οι ενέργειες στις οποίες προβήκαμε για να αντιμετωπίσουμε το εν λόγω ζήτημα δεν αποτέλεσαν προϊόν μιας καθαρά συλλογικής διαδικασίας. Και γενικότερα η όλη αντιμετώπιση του ζητήματος είχε τεθεί σε μια βάση πως επρόκειτο για κάτι που δεν ήταν άμεσα συνδεδεμένο με τον αγώνα της στέγασης, αλλά συνδέθηκε με την οριζοντιότητα και την ισότητα των φύλων μέσα στον αγώνα και τη συνέλευση. Φυσικά τέθηκε ως ένα πραγματικό σημαντικό ζήτημα, αλλά το θέμα ήταν πως δεν υπήρχε μια συλλογική συμφωνία ως προς τον τρόπο αντιμετώπισης του ζητήματος, μιας και ποτέ δεν έγινε μια πραγματική συλλογική κουβέντα πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα.

Εντός των συνελεύσεών μας προσπαθούσαμε να αντιμετωπίσουμε και να επιλύσουμε όλα τα ζητήματα που αφορούσαν και συνδέονταν με τον αγώνα για τη στέγαση. Και όπως μπορεί να φανταστεί κανείς υπήρχαν πολλοί περιορισμοί τους οποίους είχαμε να αντιμετωπίσουμε, που προέκυπταν μέσα από τις ιδιαίτερα δύσκολες σχέσεις που δημιουργούνται όταν έρχεσαι σε επαφή και συμβιώνεις μαζί με κόσμο που βρίσκεται έξω από το ηθικό και αξιακό σου πλαίσιο. Και συνάμα προσπαθείς να ισορροπήσεις πάνω σε λεπτές γραμμές και στο γεγονός πως προσπαθείς να αντιμετωπίσεις καταστάσεις και ζητήματα με τα οποία είσαι αντίθετος, αλλά χωρίς παράλληλα να αποκτήσεις τον ρόλο της αυθεντίας/δασκάλου. Έπρεπε λοιπόν να προσπαθήσουμε να βρούμε άλλα μέσα και εργαλεία για να εμπλουτίσουμε και να βαθύνουμε τις σχέσεις μας με τον κόσμο του αγώνα και να προσπαθήσουμε να ξεκλειδώσουμε μια σειρά δυναμικών.

Για παράδειγμα, σχετικά με τον σεξισμό μέσα στον αγώνα υπήρξε μια περίοδος όπου πολλές ανύπαντρες γυναίκες αντιμετώπιζαν εξώσεις και γι αυτό περάσαμε αρκετό χρόνο μαζί, με σκοπό να δημιουργήσουμε μια ομάδα εργασίας που αποτελούσαν αποκλειστικά από αυτές τις γυναίκες και κάποιες συντρόφισσες. Και έτσι σχετικά με την αντίσταση στις εξώσεις τους, η ίδια η ομάδα αυτών των μεταναστριών ανέλαβε το σύνολο των απαιτούμενων εργασιών και δράσεων, όπως το στήσιμο των οδοφραγμάτων, την εργασία με τα μέταλλα κλπ, έτσι ώστε να καταστεί δυνατό να απεγκλωβιστεί η θέση των γυναικών αυτών και να επανακτήσουν οι ίδιες τον ρόλο και την θέση τους. Υπήρξε, επίσης, η ιδέα να καταληφθεί ένα σπίτι αποκλειστικά από γυναίκες που συμμετείχαν στον αγώνα, έτσι ώστε να διαμένουν σε ένα πιο "ασφαλές" περιβάλλον, αλλά χωρίς να δημιουργηθεί ένας διαχωρισμός στον αγώνα μας στην βάση του φύλου. Το θέμα

για εμάς είναι να αλλάξουμε την προοπτική των ρόλων των γυναικών και των ανδρών στο εσωτερικό του αγώνα και να αγωνιζόμαστε ενάντια στις υφιστάμενες σχέσεις καταπίεσης μέσα από μια πρακτική σκοπιά και όχι μέσω αφηρημένων θεωριών.

Ένα ακόμα ζήτημα το οποίο αντιμετωπίσαμε στον αγώνα ήταν το φυλετικό και το εθνικιστικό τόσο εντός όσο και εκτός της συνέλευσης και του αγώνα. Εντός των συνελεύσεων ήρθαμε αρκετές φορές αντιμέτωποι με περιστατικά εσωτερικού ρατσισμού μεταξύ των διαφορετικών εθνικοτήτων. Και εμείς από τη μεριά μας προσπαθήσαμε να βρούμε κάποια εργαλεία και τρόπους για να αντιμετωπίσουμε αυτά τα προβλήματα, όμως υπήρχαν ακόμη πολύ βασικά ζητήματα επικοινωνίας σε αρκετές περιπτώσεις, αφού μέσα στη συνέλευση ο καθένας μπορεί να μιλούσε διαφορετική γλώσσα κλπ. Υπήρχαν, επίσης, περιπτώσεις όπου στις συγκεντρώσεις ερχόντουσαν άτομα μόνο της εθνικότητας της οικογένειας που αντιμετώπιζε την έξωση.

Πέραν αυτού, ένα μέρος της γειτονίας που αποτελούταν από Ιταλούς προλετάριους αντιμετώπιζε τη συνέλευση ως "τους αναρχικούς που βοηθάνε τους μετανάστες". Έτσι αυτό αποτέλεσε ένα ακόμη όριο για εμάς, στο οποίο δεν καταφέραμε να βρούμε κάποιους τρόπους και εργαλεία για να το ξεπεράσουμε πραγματικά. Αυτό ήταν από τη μια απόρροια της ίδιας της κοινωνικής σύνθεσης των γειτονιών στις οποίες διεξήγαμε τον αγώνα και από την άλλη είχε να κάνει και με τον τρόπο με τον οποίο επιλέγαμε να στήσουμε ένα δίκτυο "αγωνιστικών σχέσεων". Μιας και ήταν γεγονός πως γνωριζόμασταν και είχαμε επαφές με αρκετούς μετανάστες, λόγω των αγώνων ενάντια στα κέντρα κράτησης και ενάντια στα σύνορα, και παράλληλα χρησιμοποιούσαμε ως επί το πλείστον ένα εντελώς άτυπο δίκτυο επικοινωνίας που βασιζόταν σε άμεσες επαφές με τον κόσμο για να επεκτείνουμε αυτές τις "αγωνιστικές σχέσεις". Και έτσι αυτό αποτέλεσε έναν από τους κύριους λόγους για τους οποίους είχαμε πραγματικά λίγες επαφές με Ιταλούς που αντιμετώπιζαν προβλήματα στέγασης.

- Ποια η σχέση των οργανωμένων/πολιτικοποιημένων με τον υπόλοιπο κόσμο της συνέλευσης; Τι δυναμικές αναπτύχθηκαν στη συνέλευση με βάση αυτόν τον διαχωρισμό; Υπήρξαν φαινόμενα άτυπης ιεραρχίας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Εντός της συνέλευσης υπήρχε μια διαβάθμιση στο επίπεδο συμμετοχής και συνεισφοράς του κόσμου, πράγμα το οποίο μας έφερε μπροστά σε μια κατάσταση που έπρεπε να αποφασίσουμε με ποιον τρόπο να αντιδράσουμε στο ότι ένα μέρος του κόσμου ερχόταν στις συνελεύσεις αποκλειστικά για να λύσει το πρόβλημα που αντιμετώπιζε με την έξωσή του, χωρίς από εκεί και πέρα να συμμετέχει στις δράσεις και τον αγώνα γενικότερα. Όταν εντός των συνελεύσεων αντιμετωπίζαμε το πρόβλημα πως ο περισσότερος κόσμος μας έβλεπε και μας αντιμετώπιζε ως άτομα που θα οργάνωναν και θα συντόνιζαν τον αγώνα και τις δράσεις, προσπαθούσαμε πάντα όσο το δυνατόν μπορούσαμε να αλλάξουμε αυτήν την κατάσταση και να μην έχουμε αυτόν το ρόλο. Και

αυτό μας έφερνε μπροστά στο ενδεχόμενο πως αν δε δεχόμασταν αυτό το ρόλο ίσως ο αγώνας να κατέρρεε, ενώ αν τον αποδεχόμασταν ο κόσμος θα ξεκινούσε να αναθέτει σε εμάς όλα τα ζητήματα του αγώνα.

- Πόσος κόσμος παρακολουθούσε τις συνελεύσεις και πόσος συμμετείχε στις δράσεις;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στις πρώτες εξώσεις είχαμε αντιμετωπίσει δυσκολίες στο να καταφέρουμε να συγκεντρώσουμε πολύ κόσμο από τη γειτονιά και να συμμετάσχει ενεργά, με αποτέλεσμα τις πρώτες φορές οι σύντροφοι να είναι αριθμητικά περισσότεροι από τον κόσμο της γειτονιάς και δεν υπήρχε κάποια κοινή συνέλευση με τους κατοίκους της γειτονιάς σχετικά με τον αγώνα ενάντια στις εξώσεις. Η όλη οργάνωση γινόταν από τη δική μας εβδομαδιαία συνέλευση και συναντιόμασταν με τον υπόλοιπο κόσμο κατευθείαν την ημέρα της έξωσης. Στη συνέχεια, ξεκινήσαμε να οργανώνουμε κάποιες πρωινές ανεπίσημες συναντήσεις όπου μπορούσαμε να περάσουμε κάποιο χρόνο μαζί οι σύντροφοι και ολόκληρες οικογένειες, οι οποίες άρχισαν να παίρνουν σιγά-σιγά τη μορφή ανεπίσημων συνελεύσεων ώστε να μάθουμε να συζητάμε όλοι μαζί από κοινού με άτομα που δεν ήταν σύντροφοι μας και για ζητήματα που αφορούσαν τους αγώνες.

- Ποια η σχέση της συλλογικότητας με τους θεσμούς; Ήταν ομόφωνη η απόφαση ή αποτέλεσε πεδίο σύγκρουσης; Υπήρχαν παράλληλες θεσμικές κινήσεις και ποια η σχέση τους με τη συλλογικότητα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Μέσα στις συνελεύσεις μερικές φορές ήρθαμε αντιμέτωποι με ένα μέρος του κόσμου, το οποίο έθετε ως πρόταση να απευθύνουμε μια σειρά αιτημάτων προς το δήμο και να ανοίξουμε ένα διάλογο με τα θεσμικά όργανα. Εμείς αντιδράσαμε σε αυτό το ενδεχόμενο εντελώς αρνητικά για ιδεολογικούς λόγους και στην ουσία αγνοήσαμε την εν λόγω πρόταση, μιας και ήταν πολύ πιο εύκολο απλά να αγνοήσουμε το όλο θέμα από το να μπούμε σε μια διαδικασία να το αντιμετωπίσουμε. Και έτσι, λοιπόν, δεν μπήκαμε στη διαδικασία να βρούμε τον κατάλληλο τρόπο διαχείρισης αυτών των αιτημάτων, πράγμα που θα έπρεπε να είχαμε κάνει, προφανώς όχι επειδή θέλαμε σε οποιαδήποτε περίπτωση να εκκινήσουμε ένα διάλογο με το κράτος, αλλά επειδή για εμάς αποτελεί κομμάτι του αγώνα το να προσπαθήσεις να αποσπάσεις μια σειρά από πράγματα μέσω της δυναμικής σου από το κράτος.

Θεωρούμε, δηλαδή, πως μπορεί να υπάρχει και ένα κομμάτι του αγώνα στο οποίο, χωρίς να μπαίνεις σε κάποια διαδικασία θεσμικού διαλόγου, αγωνίζεσαι θέτοντας και μια σειρά από αιτήματα, όπως για παράδειγμα την *casaropoliare* (λαϊκή κατοικία, θεσμός που αναπτύχθηκε στην Ιταλία με σκοπό την παροχή στέγασης από το κράτος προς τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα) ή ας πούμε ότι μπορείς να καταλάβεις

ένα σπίτι και να απαιτήσεις ο χώρος να σου παραχωρηθεί, χωρίς να μπει σε κάποια διαδικασία διαλόγου ή αιτήματος με κάποιο θεσμικό όργανο, αλλά μέσω της δυναμικής που αναπτύσσεις.

Έτσι, λοιπόν, στην πρόταση ενός μέρους της συνέλευσης για παρέμβαση έξω από το δημαρχείο το 2013 θα μπορούσαμε να μην την είχαμε αγνοήσει, αλλά να προσπαθούσαμε να βρούμε έναν τρόπο να κατευθύνουμε κατάλληλα τη δυναμική που υπήρχε ώστε να αποσπάσουμε κάτι από τα θεσμικά όργανα, χωρίς όμως να μπει ο αγώνας σε διαδικασία αφομοίωσης και χωρίς ο κόσμος να αρχίσει να αποκτά εμπιστοσύνη στους επίσημους θεσμούς.

- Ποια ήταν τα μέσα επικοινωνίας του αγώνα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Αυτό που αρχίσαμε να προτείνουμε στον κόσμο με τον οποίο ερχόμασταν σε επαφή ήταν να μαζευτεί μαζί με φίλους και συγγενείς μπροστά στο σπίτι του νωρίς το πρωί, έτσι ώστε να βρίσκονται όλοι παρόντες όταν οι δικαστικοί υπάλληλοι θα έφθαναν και έτσι ώστε να υπάρχει ένα αρκετά μεγάλο πλήθος ανθρώπων που να απαιτήσει και να πετύχει συλλογικά το μπλοκάρισμα της έξωσης. Σε αρκετές περιπτώσεις μετά τα επιτυχημένα μπλοκαρίσματα των εξώσεων ακολουθούσε μια πορεία στη γειτονιά ή στην αγορά με αποτέλεσμα όλο και περισσότερος κόσμος της περιοχής να βλέπει πως αυτός ο τρόπος αντίστασης ήταν αποτελεσματικός. Και έτσι αρκετός κόσμος στη γειτονιά μας προσέγγιζε θέλοντας να κουβεντιάσει μαζί μας σχετικά με το ζήτημα των εξώσεων και τους τρόπους αντίστασης σε αυτές. Ένα γεγονός που συνέβαλε σημαντικά στη γενικότερη διεύρυνση του αγώνα ήταν η ευκολία πραγματοποίησης μικρών απτών νικών, όπως η αναβολή εξώσεων, οι οποίες προσέφεραν την άμεση ικανοποίηση ενός αιτήματος και την άμεση κάλυψη μιας τόσο βασικής κοινωνικής ανάγκης.

- Ποια ήταν η στάση της γειτονιάς;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Αν και δεν ήμασταν πάντα σίγουροι για το αν και με ποιον τρόπο οι άνθρωποι της γειτονιάς αντιλαμβάνονταν τις δράσεις και τις παρεμβάσεις μας στην περιοχή, όταν μιλούσαμε μαζί τους στο δρόμο υπήρχαν κάποιες στιγμές όπου μας έγινε κατανοητό πως αναγνώριζαν τους αγώνες μας και την προσπάθεια ανάμειξης της γειτονιάς σε αυτούς. Για παράδειγμα, όταν μερικοί σύντροφοι απαλλοτρίωναν κάποια μπουκάλια αλκοόλ για ένα πάρτυ οικονομικής ενίσχυσης έγιναν αντιληπτοί από το προσωπικό του καταστήματος. Και όταν ο υπάλληλος που τους έπιασε είδε ποιοι ήταν οι σύντροφοι, τους αναγνώρισε ως αγωνιζόμενους ενάντια στις εξώσεις και τους είπε «αν ήξερα ότι ήσασταν εσείς δεν θα σας είχα σταματήσει!». Και ο ίδιος δεν ήταν καν από τη γειτονιά. Σε ορισμένες περιπτώσεις, επίσης, όταν κάτι συνέβαινε στην πόλη ή σε μια από τις

γειτονιές που είμαστε ενεργοί, τότε ο κόσμος της περιοχής ερχόταν σε εμάς για να μιλήσουμε και να οργανώσουμε κάτι από κοινού και να αγωνιστούμε μαζί.

- Ποιος ήταν ο κυρίαρχος λόγος ως προς το ζήτημα της κατοικίας αλλά και ως προς τον ίδιο τον αγώνα, και αν/πως έσπασε με τη συλλογική δράση;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ήδη από την περίοδο του 2011, το να αντιμετωπίζει κανείς το ενδεχόμενο εξώσης θεωρούταν κάτι το ντροπιαστικό από τους κατοίκους της περιοχής, και έτσι δεν ήταν τόσο εύκολο να έρθουμε σε επαφή με άτομα που αντιμετώπιζαν αυτό το πρόβλημα για να μιλήσουμε μαζί τους και να προσπαθήσουμε να οργανώσουμε τη συλλογική μας αντίσταση. Όμως, με το πέρασμα του καιρού, ο κόσμος άρχισε σιγά σιγά να αλλάζει στάση πάνω στο ζήτημα, να αντιμετωπίζει την αντίσταση στις εξώσεις ως ένα τρόπο να ζει με αξιοπρέπεια και να επιζητά τρόπους συλλογικής οργάνωσης των αντιστάσεων του πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα. Και καθώς ανέβαινε το ηθικό, η αυτοπεποίθηση και η δυναμική του κόσμου, η συμπεριφορά και η όραση του απέπνεαν ένα πραγματικό ξεπέρασμα των λογικών του ατομικισμού αναφορικά τουλάχιστον με το θέμα της στέγασης.

- Ποια ήταν τα κύρια μέσα καταστολής και πως αυτά επηρέασαν τον αγώνα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Το 2013 το κράτος ξεκίνησε την καταστολή του αγώνα στοχεύοντας τους συντρόφους μας και εισάγοντας μια σειρά νέων στρατηγικών με το να προχωρά κάθε δυο με τρεις μήνες σε συλλήψεις και δικάστήρια ενάντια στους συντρόφους μας. Παράλληλα με την κατασταλτική στόχευση εναντίον μας το κράτος προχώρησε και σε μια σειρά από άλλες κινήσεις που στόχευαν το γενικότερο αγώνα γύρω από τη στέγαση, όπως ήταν η αλλαγή της διαδικασίας των εξώσεων. Έδωσαν, δηλαδή, το δικαίωμα στους δικαστικούς υπαλλήλους, που ήταν υπεύθυνοι για τις εξώσεις, να μην ανακοινώνουν την ημέρα και την ώρα διεξαγωγής των εξώσεων. Αυτό επηρέασε σημαντικά των αγώνα, αφού δεν γνωρίζαμε πλέον το πότε ακριβώς θα πραγματοποιούνταν οι εξώσεις, με αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις να οργανωνόμαστε για μπλοκαρίσματα και να περιμένουμε επί ώρες χωρίς να έρχεται κανείς. Εκείνη την περίοδο, ξεκίνησε και η εκκένωση των στεγαστικών καταλήψεων που είχαν γίνει στη γειτονιά, ενώ επίσης περισσότεροι από 6 σύντροφοί μας είχαν συλληφθεί και τους επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα τα οποία δεν τους επέτρεπαν να συμμετέχουν στον αγώνα. Με όλα όσα συνέβαιναν απλά δεν υπήρχε αρκετή ενέργεια για να απαντήσουμε σε όλες αυτές τις εξώσεις, ενώ η πρακτική του να ανεβαίνουμε στην ταράτσα δεν ήταν τόσο αποτελεσματική. Επιπλέον, η αστυνομία το Μάιο του 2013 επέλεξε να επιτεθεί για πρώτη φορά άμεσα σε δύο μπλοκαρίσματα εξώσεων. Κατά την περίοδο αυτή, το κύριο συναίσθημα που επικρατούσε μεταξύ μας δεν ήταν η αδυναμία και η ήττα αλλά η οργή, η οποία και εκφράστηκε σε συγκεκριμένες

στιγμές, όπως μια σειρά από πραγματικά δυναμικές πορείες στη γειτονιά όπου η συσσωρευμένη μας οργή κατευθύνθηκε και βρήκε άμεσο στόχο στους ασφαλίτες. Όπως μπορεί να καταλάβει κανείς αυτές μας οι δράσεις μας έφεραν ακόμα περισσότερο στο επίκεντρο της αστυνομίας και της καταστολής.

Η επόμενη μεγάλη κατασταλτική εκστρατεία ήρθε τον Ιούνιο του 2014, όταν η αστυνομία ξεκίνησε έρευνα για 111 άτομα που συμμετείχαν στον αγώνα για τη στέγαση (17 σύντροφοι στη φυλακή ή σε κατ' οίκον περιορισμό, 12 σύντροφοι με περιοριστικούς όρους). Αυτή η κατάσταση αποτέλεσε μεγάλο πλήγμα για εμάς, μιας και συνελήφθησαν οι 17 από τους περίπου 30 συντρόφους που απαρτίζουν κατά βάση τον πυρήνα.

- Σε ποια φάση βρίσκεται τώρα ο αγώνας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Φθάνοντας στο σήμερα (τέλη 2016), αυτήν την περίοδο βρισκόμαστε σε μια διαδικασία ανάλυσης και αναστοχασμού αναζητώντας νέες πρακτικές και μεθόδους που θα μπορέσουν να παράσχουν μια αποτελεσματική απάντηση στις στρατηγικές του κράτους και θα δώσουν μια νέα διέξοδο και πνοή στον αγώνα αυτόν. Επίσης, το ζήτημα της καταστολής μας απασχολεί έντονα στις συζητήσεις μας και σίγουρα το επίπεδο της καταστολής έχει αναβαθμιστεί για όλους γενικότερα και όχι μόνο για εμάς.

- Μπορείτε να κάνετε έναν απολογισμό του μέχρι τώρα αγώνα; Ποια όρια αντιμετωπίσε, τι δρόμους άνοιξε, τι συμπεράσματα βγήκαν;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ο αγώνας για τη στέγαση μας έδωσε τη δυνατότητα να έρθουμε σε επαφή και να χτίσουμε σχέσεις με τον κόσμο της περιοχής, να βρισκόμαστε στους δρόμους, να βλέπουμε την καθημερινότητα και τη ζωή μιας τέτοιας περιοχής μέσω της διαπροσωπικής καθημερινής τριβής. Έτσι, ήμασταν πραγματικά ριζωμένοι εντός της κοινωνικής πραγματικότητας των γειτονιών, στο βαθμό που οι κάτοικοι ερχόντουσαν σε εμάς όταν υπήρχε κάποιο πρόβλημα στην περιοχή. Αυτός ο αγώνας είχε μια ιδιαίτερη αξία για εμάς, από την άποψη πως αποκτήσαμε τη δυνατότητα της πρακτικής εφαρμογής για αρκετά ζητήματα, όπως αυτό της αυτοοργάνωσης, μέσα από τις καταστάσεις που βιώσαμε και την κατανόηση της κοινωνικής πραγματικότητας, χωρίς να περιοριζόμαστε σε ένα επίπεδο θεωρητικού λόγου. Το γεγονός ότι πολύς κόσμος άρχισε να λειτουργεί και να βιώνει τις δράσεις του ως μέρος μιας συλλογικής δύναμης ήταν αυτό που βοήθησε να ξεφύγει και να βιώσει κάτι διαφορετικό από έναν ατομικιστικό τρόπο ζωής.

Σε αυτόν τον αγώνα ο βαθμός της έντασης μπορεί να θεωρηθεί πως δεν ήταν ιδιαίτερα υψηλός, πέραν από κάποια δυναμικά μπλοκαρίσματα εξώσεων και από τις στεγαστικές καταλήψεις. Ακόμη και αν καταφέρεις να αναπτύξεις ένα αρκετά υψηλό επίπεδο στην ένταση του αγώνα σου, αυτό δε συνεπάγεται πως θα καταφέρεις να προχωρήσεις και παραπέρα. Εξετάζοντας το ερώτημα πώς αυτός ο αγώνας μπορεί

να άλλαξε όσους συμμετείχαν, θα μπορούσαμε να πούμε πως είχαμε μια σειρά από καταστάσεις που βιώσαμε στην πράξη αυτή την αλλαγή. Πλέον, ο κόσμος έχει μια μεγαλύτερη συνείδηση πως αν συμβεί κάτι μπορεί να οργανωθεί συλλογικά για να το αντιμετωπίσει.

6.2. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΙΣ ΕΞΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΤΟΡΙΝΟ

Μετάφραση (από τα γαλλικά) κειμένων γύρω από τον αγώνα ενάντια στις εξώσεις στο Τορίνο, από τη μπροσούρα «Lutte contre les Sfratti a Turin», διαθέσιμη στο <https://infokiosques.net/spip.php?article1008>

Χώροι για να γειωθεί ο αγώνας

Την 1η Δεκεμβρίου 2011 καταλάβαμε το εγκαταλελειμμένο εδώ και δύο χρόνια κτήριο στο νούμερο 2 της οδού Lanino, κοντά στην Porta Palazzo, μία συνοικία του Τορίνο όπου ζουν πολλοί μετανάστες, κυρίως από την Κίνα και τη Βόρεια Αφρική. Το μεσημέρι, καμιά σαρανταριά από εμάς, εκμεταλλευτήκαμε τη στιγμή αλλαγής βάρδιας των αστυνομικών που βρίσκονται σε μόνιμη βάση στην piazza della Repubblica, στο κεντρικότερο σημείο της γειτονιάς, και ανοίξαμε με την πούκια μας την πόρτα της εισόδου. Κρεμάσαμε αμέσως ένα πανό από το μπαλκόνι, που έφτανε ως τον όροφο, και μοιράσαμε κείμενα στους περιέργους περαστικούς. Πολύς κόσμος από τη γειτονιά μας έδειξε αμέσως τη συμπάθεια και την αλληλεγγύη του. Η ομάδα που κατέλαβε το κτήριο αποτελείται από περίπου δέκα συντρόφους/ες και από περίπου είκοσι Βορειοαφρικανούς, κυρίως Μαροκινούς.

Η κατάληψη αυτή έρχεται μετά από μία μακρά περίοδο αντίστασης σε εξώσεις, και μπορούμε να πούμε ότι αποτελεί ένα βήμα μπροστά σε έναν αγώνα που προχωράει εδώ και έναν χρόνο, εμπλέκοντας συντρόφους και οικογένειες τους οποίους αγγίζουν αυτά τα προβλήματα. Ένα βήμα που δεν είναι αυτονόητο και το οποίο συνάντησε πολλές δυσκολίες ώσπου να πραγματοποιηθεί, δεδομένης της απροθυμίας που έδειξαν οι απειλούμενοι από έξωση που συμμετέχουν στον αγώνα να εμπλακούν σε μία κατάληψη χωρίς καμία εγγύηση για την επιτυχή έκβασή της.

Δεν είναι λοιπόν τυχαίο το ότι βρεθήκαμε να καταλαμβάνουμε ένα σπίτι στην Porta Palazzo μαζί με μετανάστες. Οι αγώνες που δόθηκαν τα τελευταία χρόνια στη γειτονιά δεν περιορίστηκαν στο ζήτημα της κατοικίας. Οι αγώνες ενάντια στα κέντρα κράτησης, τις απελάσεις και τις "σκούπες" μας επέτρεψαν, με τον καιρό, να δημιουργήσουμε σχέσεις αλληλεγγύης και εμπιστοσύνης με διάφορους ανθρώπους.

Η ευκαιρία του να καταλάβουμε ένα σπίτι παρουσιάστηκε μετά από την εκκένωση ενός κτηρίου το οποίο δεν γνωρίζαμε, συνθήκη που παρουσιάζεται σπάνια, και την οποία δεν είχαμε προβλέψει και μας επέτρεψε να πειραματιστούμε με κάτι που αναζητούσαμε να κάνουμε εδώ και καιρό. Το ότι βρεθήκαμε να αγωνιζόμαστε πλάι σε μετανάστες, πολύ συχνά χωρίς χαρτιά και με προβλήματα σχετικά με εξώσεις, δεν ήταν μία αποκλειστική επιλογή, δεν ψάξαμε να βρούμε κάποιο νέο επαναστατικό υποκείμενο ούτε ακόμα μία ομάδα με την οποία να αγωνιστούμε. Πολύ απλά, οι συνθήκες αποκλεισμού τις οποίες αντιμετωπίζουν πολλοί από αυτούς, η αδυναμία του να "κανονικοποιηθούν", να αποκτήσουν δουλειά,

να βρουν σπίτι δεν αφήνει καμία δυνατότητα διαμεσολάβησης, μεταθέτοντας άμεσα τα πάντα στο πεδίο του αγώνα. Η κατάληψη ενός σπιτιού για παράδειγμα είναι για πολλούς η τελευταία λύση ώστε να μπορέσουν να ζήσουν αξιοπρεπώς. Η συνάντηση ανάμεσα στους καταληψίες και κάποιους συντρόφους, όπως αναφέραμε, ήταν επιτυχής και ήρθε τη στιγμή που ένα κτήριο όπου ζούσαν γύρω στους 100 μετανάστες είχε μόλις εκκενωθεί. Μετά από μία πρώτη ανταλλαγή απόψεων, όπου συζητήθηκε το να καταλάβουμε ένα άλλο σπίτι ακολούθησαν κι άλλες συναντήσεις και συνελεύσεις με όλο και περισσότερη συμμετοχή, και μέσα σε δύο εβδομάδες το κτήριο της Via Lanino είχε καταληφθεί. Η πίεση του χρόνου και η επείγουσα ανάγκη του να στεγαστούμε χαρακτήρισαν από την αρχή την κατάληψη αυτή. Αρχικά παρουσιάστηκε το πρόβλημα της εμπιστοσύνης. Πως μπορούσαμε να διεξάγουμε συζητήσεις, ορισμένες φορές σχετικά με λεπτομέρειες του πως και πότε να κάνουμε την κατάληψη, χωρίς να έχουμε εξασφαλίσει ένα μίνιμουμ διακριτικότητας; Και πως μπορούσαμε άλλωστε να συνεννοηθούμε με ανθρώπους με τους οποίους αρχίζαμε μόλις να γνωριζόμαστε; Μόνο οι συναντήσεις και οι συνελεύσεις έλυσαν εν μέρη αυτό το πρόβλημα. Αξίζει τον κόπο να επιμείνουμε στο στάδιο αυτό γιατί ακριβώς πιστεύουμε ότι η αμοιβαία γνωριμία και εμπιστοσύνη είναι η βάση για τέτοιου είδους εγχειρήματα, όπου τις σχέσεις των ατόμων δεν τις διαχειρίζεται με διαμεσολαβημένο τρόπο μία δομή, όπως είναι μία επιτροπή αλληλεγγύης ή μία επιτροπή αγώνα για την κατοικία, αλλά, αντίθετα, οι σχέσεις αυτές βασίζονται στην άμεση γνωριμία ανάμεσα στους καταληψίες. Για πολλούς αυτό μπορεί να μοιάζει αυτονόητο, αν και δεν είναι, όταν βρισκόμαστε αντιμέτωποι, όπως σε αυτή την περίπτωση, με άτομα που βρίσκονται ήδη με τον τρόπο τους σε μία κατάσταση παρανομίας, είτε επειδή καταλαμβάνουν ένα σπίτι είτε επειδή δεν έχουν χαρτιά. Το στάδιο αυτό είναι θεμελιώδες και πολύ δύσκολο επιλύσιμο γιατί δεν αρκούν μερικές επιτυχημένες συνελεύσεις για να χτιστεί η εμπιστοσύνη αυτόν που έχουμε απέναντί μας, χρειάζεται χρόνος ώστε τα λόγια μας να ακολουθούνται από αντίστοιχες πράξεις και αποφάσεις.

Πέρα από τις κουβέντες και τις προπαρασκευαστικές συνελεύσεις, αυτό που ξεκαθάρισε πιο πολύ την κατάσταση κυρίως στο μυαλό των συντρόφων, ήταν οι πρώτες εβδομάδες της κατάληψης. Ακόμα κι αν ήδη από τις πρώτες μέρες είχαμε τη δυνατότητα να μοιραστούμε τα διάφορα διαμερίσματα, προσπαθήσαμε να μείνουμε όλοι μαζί, ώπου να γίνουν κατοικήσιμα όλα τα διαμερίσματα και να αποφύγουμε το να πέσουν σε μεμονωμένα άτομα πολλές δουλειές. Η λύση αυτή προέκυψε από την επιθυμία να διαχειριστούμε το σπίτι εξ αρχής συλλογικά, αποφεύγοντας να μετατραπεί ο χώρος αυτός σε ένα λυπηρό κτήριο με άγνωστους γείτονες. Με βάση αυτή την πρόταση, από τις πρώτες μέρες της κατάληψης, και στη συνέχεια με ρυθμούς όλο και πιο αραιούς, δημιουργήσαμε μία διαχειριστική συνέλευση, ακόμα κι αν η συζήτηση δεν ήταν πάντα εύκολη, κι αυτό πέρα από τα προβλήματα της μετάφρασης. Δύο κυρίως παράγοντες δυσκόλευαν την συζήτηση. Αρχικά, η ανικανότητά μας, εμάς των συντρόφων, να αντιμετωπίσουμε μία συνέλευση τέτοιου τύπου, καθώς είμαστε συνηθισμένοι σε πιο κλειστές κουβέντες, ορισμένες φορές

ιδεολογικού τύπου, στις οποίες πολλά στάδια και αντιλήψεις θεωρούνται δεδομένα. Το δεύτερο ζήτημα ήταν η δυσκολία, ή ορισμένες φορές η απροθυμία, που έδειχναν κάποιοι από τους κατοίκους στο να αντιληφθούν το σπίτι σαν συλλογικό εγχείρημα, και κατά συνέπεια, να μην θέλουν να λύσουν τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζαμε με αντίστοιχο τρόπο. Ιδίως στην αρχή, υπήρχε η τάση από αρκετό κόσμο, που ήταν συνηθισμένοι να συνδιαλέγονται με φιλανθρωπικές οργανώσεις, να αφήνουν τις ευθύνες στους "Ιταλούς", θεωρώντας δεδομένο ότι θα μπορέσουμε να λύσουμε μόνοι μας τα προβλήματα. Το ότι καταλάβαμε ένα σπίτι, το ότι λύσαμε το πρόβλημα της στέγασης, δεν ήταν και δεν είναι το μόνο ζήτημα που έθεσε η κατάληψη αυτή. Το να μπορέσουμε να λύσουμε πρακτικά ζητήματα είναι εξίσου σημαντικό, όσο και η δυνατότητα ανταλλαγής και πειραματισμού που προσφέρει αυτή η κατάσταση. Μετά από κάποιους μήνες η Via Lanino αντιπροσωπεύει ένα σταθερό σημείο αγώνα για πολύ κόσμο που αντιμετωπίζει προβλήματα κατοικίας. Το να μιλάς πλέον για κατάληψη έχει γίνει πολύ πιο εύκολο, ακόμα και με αυτούς από όσους απειλούνται με έξωση που, μέχρι πριν λίγο καιρό, ήταν οι περισσότερο διστακτικοί. Η δυνατότητα του να επεκταθεί αυτή η πρακτική στη γειτονιά στην οποία ζούμε, εμπλέκοντας πολλούς από αυτούς που πλησίασαν την κατάληψη, αποκτά πλέον στέρεες βάσεις. Όπως ακριβώς και ο αγώνας ενάντια στις εξώσεις, από τον οποίο από μία άποψη ξεκίνησε αυτός ο αγώνας, και ο οποίος εξελίσσεται προς όλο και πιο ενδιαφέρουσες καταστάσεις. Είναι πολύ σημαντικό να αναπτύξουμε αυτόνομους αγώνες έξω από αιτηματικές λογικές. Με ρευστές μορφές οργάνωσης, και όχι ιδεολογικοποιημένες, έτσι ώστε οι καταστάσεις αυτές να γίνουν το έδαφος πάνω στο οποίο θα χτιστούν άλλες διαδρομές αγώνα, στους οποίους θα συμμετέχουν άλλοι εκμεταλλεόμενοι, που θα ξεπερνάνε το στενό πλαίσιο μέσα στο οποίο γεννιούνται αυτές οι καταστάσεις, όπως εδώ η κατοικία.

Πέρα από τα όρια και τις προβληματικές που θέτει αυτή η κατάληψη, παραμένει το γεγονός ότι μετά τις συνελεύσεις του σπιτιού και τις κουβέντες με τους γείτονες, το τουρνουά στο ποδόσφαιράκι και τους νταργιλέδες, η ευκαιρία του να μπορέσουμε να επεκτείνουμε και να αναπτύξουμε σχέσεις που στηρίζονται στην αλληλεγγύη και την αμοιβαία αναγνώριση είναι ακόμα ζωντανή. Και όχι μόνο ανάμεσα στους καταληψίες, αλλά και σε όλους αυτούς που ίσως δουν την κατάληψη αυτή σαν ένα παράδειγμα αυτό-οργάνωσης που θα μπορούσαν να ακολουθήσουν και να επεκτείνουν και σε άλλες καταστάσεις. Και κάτι τέτοιο, στο Τορίνο, και ιδίως σε μία γειτονιά σαν το Porta Palazzo, θα μπορούσε να κάνει τη διαφορά ως προς την αστυνομία που βρίσκεται στους δρόμους κυνηγώντας τους παράνομους ή απέναντι σε έναν δικαστικό επιμελητή περιτριγυρισμένο από την αστυνομία και κρατώντας στο χέρι ένα ειδοποιητήριο έξωσης.

Κάποιοι από τους καταληψίες
Invece νούμερο 13, Μάρτιος 2012

Scarface

Scarface, αυτό είναι το όνομα της πρώτης κατάληψης που ξεκινά από τον ίδιο τον αγώνα. Το κτίριο, το οποίο ανήκει στο Υπουργείο Υποδομών, υπό τη διαχείριση της χρεωκοπημένης περιουσίας της «Ndrangheta» (μαφία της Καλαβρίας) άνοιξε στις 16 Μαρτίου στην Corso Novara 9. Η αλληλεγγύη των γειτόνων ήταν σημαντική.

Παρακάτω το κείμενο το οποίο διαβάστηκε κατά το άνοιγμα.

Επιστολή προς τους γείτονες που διώχθηκαν από τα συχνά υπό κατάρρευση και ακατάλληλα για κατοίκηση σπίτια τους, επειδή δεν μπορούν πλέον να πληρώσουν τα υπερβολικά υψηλά ενοίκια, καθώς είτε έχουν χάσει τη δουλειά τους είτε έχουν ξεγελαστεί από το αφεντικό τους. Οι ιδιοκτήτες των κτιρίων, οι δικαστικοί επιμελητές και το δημαρχείο δεν θα μπορούσαν να ανησυχούν λιγότερο. Είμαστε μερικοί από τους πολλούς ανθρώπους που επηρεάζονται από αυτό το πρόβλημα και καταλαβαίνουμε ότι μόνο αν οργανωθούμε μεταξύ μας μπορούμε να το αντιμετωπίσουμε, δημιουργώντας δεσμούς αλληλεγγύης και ψάχνοντας συλλογικές λύσεις χωρίς να περιμένουμε καμία παραχώρηση από κανέναν.

Αντισταθήκαμε όταν ήθελαν να μας διώξουν, με τη βοήθεια των φίλων μας, των γονιών μας και των αλληλεγγύων, καταφέραμε να πάρουμε αναβολές μόνο επειδή επιβληθήκαμε με αποφασιστικότητα. Κάνοντας αυτό, συναντήσαμε φυσικά άλλους ανθρώπους υπό έξωση ή αλληλεγγύους, μέσα και έξω από αυτή τη γειτονιά, προκειμένου να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλον: υποστηρίζοντας ο ένας τον άλλον και βρίσκοντας μια συμφωνία, κατορθώσαμε να κρατήσουμε τα σπίτια μας για αρκετό καιρό. Σήμερα αποφασίσαμε να καταλάβουμε, να πάρουμε ένα χώρο που εγκαταλείφθηκε εδώ και χρόνια. Δεν περιμένουμε την απάντηση κανενός, επειδή εξαρτάται από εμάς, τους πρώτους θιγόμενους, το να αποφασίσουμε και να δράσουμε... Η ισχυρότερη υποστήριξη προέρχεται από τους γείτονες, από εκείνους που ζουν σε αυτούς τους δρόμους και αντιμετωπίζουν τα ίδια προβλήματα με τα δικά μας. Αυτό το σπίτι χρειάζεται υποστήριξη και γι' αυτό είμαστε εδώ για να δώσουμε το παρών και να εξηγήσουμε τους λόγους μας.

Ούτε παραχώρηση ούτε ελεημοσύνη [νέα κατάληψη μετά τις 19 Ιουνίου]

Από σήμερα το πρωί, 22 Ιούνη 2012, στο κέντρο της γειτονιάς Barriera di Milano, υπάρχει μία νέα κατάληψη στέγης. Στο νούμερο 31 της Via Soana: ακριβώς πίσω από την Piazza Crispi, στο μέσο της διασταύρωσης των οδών Corso Novara, Corso Giulio Cesare και Corso Vercelli. Μία εικοσαριά καταληψίες, ανάμεσα στους οποίους και τέσσερεις οικογένειες με παιδιά, που όλοι τους είτε απειλούνται με έξωση, είτε έχουν ήδη υποστεί έξωση, είτε προέρχονται από κοιτώνες για άστεγους. Γνωρίστηκαν τους τελευταίους μήνες κατά τη διάρκεια των απαντών συγκεντρώσεων στις γειτονιές που είχαν σκοπό να κόψουν τον δρόμο στους δικαστικούς επιμελητές και αποφάσισαν να μην περιμένουν ούτε παραχωρήσεις ούτε ελεημοσύνη.

Αποφάσισαν να αγωνιστούν μαζί και παρουσιάστηκαν στους καινούργιους τους γείτονες με αυτό το κείμενο:

Τελευταία όλο και πιο εύκολα μπορεί να βρεθεί κάποιος χωρίς στέγη πάνω από το κεφάλι του. Κάποιος ο οποίος δεν θέλει να πληρώνει ένα άδικο και υψηλό νοίκι και οποίος καταλήγει έτσι να απειλείται με έξωση. Παρόλα αυτά, αρκετά συχνά, ενώ περιμένουν τον δικαστικό επιμελητή και τον ιδιοκτήτη, την ημέρα όπου αυτοί θα περάσουν υπάρχουν αλληλεγγύοι και διάφοροι κόσμος με το ίδιο πρόβλημα αποφασισμένοι να αντισταθούν και να εξασφαλίσουν μία αναβολή της έξωσης. Η αντίσταση στην έξωση μπορεί να διαρκέσει μήνες ολόκληρους, αλλά κάποια μέρα, η αστυνομία, ίσως επειδή μπούκτισε, θα σε πετάξει έξω από το σπίτι σου με τη βία. Υπάρχουν κι άλλοι άνθρωποι που ζουν ήδη στον δρόμο, που τρέχουν από τον έναν κοιτώνα στον άλλον, έχοντας την αίσθηση ότι είναι πάντα αργοπορημένοι, και όταν όντως αργήσουν αρκούνται σε ένα άβολο παγκάκι. Άνθρωποι που βρίσκονται υπό την απειλή έξωσης, που έχουν ήδη υποστεί έξωση ή που δεν έχουν σπίτι συναντήθηκαν, συνειδητοποιήσαν ότι δεν είναι μόνοι αλλά και ότι είναι ικανοί να βρουν όλοι μαζί μία λύση. Δεν περιμέναμε καμία παραχώρηση ούτε ζητήσαμε καμία ελεημοσύνη... Υπάρχουν τόσα εγκαταλελειμμένα σπίτια που καταστρέφονται επειδή δεν ενδιαφέρουν κανέναν. Σήμερα βρήκαμε ένα στο οποίο χωράμε όλοι. Σήμερα ανοίξαμε αυτό το σπίτι, ξεκινήσαμε να το καθαρίζουμε, να το ανακαινίζουμε και να το κατοικούμε. Ήμαστε οι καινούργιοι σας γείτονες!

18 Σεπτέμβρη... μία μέρα οδοφραγμάτων

Εδώ και βδομάδες οι σκέψεις μου επικεντρώνονται σε αυτήν τη μέρα. Αυτήν τη 18η Σεπτέμβρη, υπάρχουν 12 εξώσεις στις οποίες η συνέλευση αποφάσισε να αντισταθεί. Είναι πλέον 4:00 το πρωί και κατευθύνομαι προς τη συγκέντρωση στην οποία έχω πει ότι θα συμμετέχω. Υπάρχουν εννέα συγκεντρώσεις που είναι λίγο πολύ στην ίδια γειτονιά, με τις περισσότερες να βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη από 500 μέτρα η μία από την άλλη. Τρία άτομα προτίμησαν να μην αντισταθούν. Για τους υπόλοιπους, χωριστήκαμε σε μικρές ομάδες αλληλέγγυων και απειλούμενων με έξωση ώστε η κάθε ομάδα συγκεντρωμένων να σχεδιάσει την αντίστασή της.

Στη συγκέντρωση της Via Barbania είμαστε μία εικοσάδα. Με το που φτάσαμε, βάλαμε κάδους σκουπιδιών σε ημικύκλιο μπροστά στην πόρτα του κτηρίου, και άλλους σε δύο σημεία του δρόμου, ώστε να είναι μπλοκαρισμένος σε περίπτωση που έρθουν οι μπάτσοι. Ανοίγουμε τα πανό: «Αντίσταση στις εξώσεις: ενάντια στην αστυνομία και τους ιδιοκτήτες», «οι τράπεζες και οι ιδιοκτήτες θέλουν να μας διώξουν: να κρατήσουμε τα σπίτια». Τα λεπτά περνάνε με ένταση, περιμένοντας νέα από τις άλλες συγκεντρώσεις. Γίνεται έξωση στη Via Montanaro. Δεν υπάρχει πολύς κόσμος στη συγκέντρωση, καθώς η οικογένεια έχει ήδη καταλάβει ένα άλλο σπίτι. Μετά έρχεται η σειρά της Via Cuneo, μία από τις οικογένειες που είχε αποφασίσει να μην αντισταθεί. Οι μπάτσοι άρchiσαν τους γύρους τους. Αρκετά γρήγορα μαθαίνουμε ότι υπάρχουν τρεις συλληφθέντες από τη Via Montanaro, και ότι του ενός του ανοίξαν το κεφάλι με το γκλομπ. Το νέο αυξάνει την αποφασιστικότητά μας. Μαθαίνουμε τις κινήσεις των μπάτσων μέσω μηνυμάτων. Σύντομα βρίσκονται δίπλα μας, στη Via Feletto, και από ότι φαίνεται επιτίθενται στη συγκέντρωση. Τα οδοφράγματα ενισχύονται, μέσα σε λίγα λεπτά μαζεύονται σαράντα άνθρωποι από πίσω τους, μπαίνει φωτιά στο ένα από αυτά, κόσμος ρίχνει δυναμιτάκια. Οι μπάτσοι κάνουν όπισθεν και φεύγουν. Λίγο αργότερα πετυχαίνουμε την πρώτη αναβολή: στη Piazza de la Repubblica έδωσαν αναβολή για ένα μήνα αργότερα από αυτό που είχε προβλέψει η δικαστικός επιμελητής. Παντού στη γειτονιά κόσμος σταματάει στις συγκεντρώσεις. Οι περισσότεροι έχουν ξαναδεί συγκεντρώσεις και ξέρουν περί τίνος πρόκειται. Η γειτονιά μας δείχνει την αλληλεγγύη της με χίλιους διαφορετικούς τρόπους: χαιρετώντας μας, σταματώντας για να συζητήσει, προσφέροντας μας λίγο καφέ ή φαί.

Στο δικό μας μέτωπο υπάρχει μία σχετική ανησυχία καθώς οι δημοτόμπατσοι φαίνεται να μπλοκάρουν τους γύρω δρόμους. Σε πέντε λεπτά μαζευόμαστε πάνω από πενήντα. Τελικά ανησυχήσαμε χωρίς λόγο. Εντωμεταξύ έχει ήδη πάει 9:00 και οι μπάτσοι φαίνεται να έχουν φύγει. Κερδίσαμε το παιχνίδι; Όχι ακριβώς, πρέπει ακόμα να περάσει ο δικαστικός επιμελητής, και τον περιμένουμε με αποφασιστικότητα, έτοιμοι να κερδίσουμε μία αναβολή όσο το δυνατόν πιο μεγάλη, και για μια μέρα που να μην υπάρχει άλλη έξωση.

Κατά τις 10:00 ή 11:00 μαζεύεται μία ομάδα εκατό ανθρώπων και αρχίζει να κάνει γύρους στη γειτονιά : «Στοπ στις εξώσεις». Αφού πέρασαν από τη συγκέντρωση μας, κατευθύνονται πλέον προς το τμήμα των καραμπινιέρη: από τη στιγμή που συνέλαβαν κάποιους από εμάς, να μην περιμένουν ότι θα τους αφήσουμε σε ησυχία. Και να που η μικρή πορεία μεταμορφώνεται σε μία θορυβώδη συγκέντρωση μπροστά στο τμήμα. Εμείς είμαστε στα 500 μέτρα και ακούμε τον σματά της συγκέντρωσης. Κάποια στιγμή, και αφού η πόρτα του τμήματος καλύφθηκε με συνθήματα και η κάμερα με μπογιά, ήρθαν τα ΜΑΤ και παρατάχθηκαν, έτοιμα να επιτεθούν. Η συγκέντρωση γίνεται και πάλι πορεία, και κατευθύνεται προς την Piazza Crispi, όπου υπάρχει μία από τις συγκεντρώσεις. Στα δικά μας, φαίνεται ότι ο δικαστικός επιμελητής δεν θα περάσει πριν το μεσημέρι, οπότε για περίπου δύο ώρες μπορούμε να χαλαρώσουμε.

Κατά τη διάρκεια του πρωινού κι άλλες συγκεντρώσεις κέρδισαν αναβολές στις εξώσεις, και με λίγη φασαρία, πήραν αρκετούς μήνες, όλες τους εκτός της τρίτης Τρίτης του μήνα. Τελικά, κατά τις 4:00, ο δικαστικός επιμελητής μάλλον μάντεψε την ανυπομονησία μας, γιατί πάνω που ήμασταν έτοιμοι να πάμε να ενοχλήσουμε αυτούς τους κυρίους και τις κυρίες από κοντά, να τος που εμφανίστηκε. Με το που μαθαίνουμε ότι ήρθε, τριάντα άτομα μαζεύονται και τον περικυκλώνουν. Δεν κάνει πια τον έξυπνο, και μας δίνει τρεις μήνες αναβολή. Και που θα πας μετά; Στη Via Feletto; Πολύ ωραία, θα έρθουμε κι εμείς! Είναι 500 μέτρα πιο μακριά, και τον ακολουθούμε περικυκλώνοντας τον. Κακή κίνηση, γιατί στον δρόμο περνάμε μπροστά από το τμήμα, για το οποίο τα μέσα είπαν ότι πολιορκήθηκε το πρωί, και υπάρχουν ένα σωρό μπάτσοι μπροστά, που επιβλέπουν ότι οι εργάτες που σβήνουν τα συνθήματα κάνουν καλά τη δουλειά τους. Και να που ο δικαστικός επιμελητής μας την έσκασε και πήγε να κρυφτεί στους φίλους τους μπάτσους. Στα πενήντα μέτρα, οι συγκεντρωμένοι δεν μπορούν να κάνουν τίποτα για να τον ξετρυπώσουν. Συγκεντρωνόμαστε πίσω από τα οδοφράγματα που προστάτευαν τη συγκέντρωση λίγες ώρες πριν. Συνθήματα, τραγούδια, ορισμένοι με τη βοήθεια ξύλων χτυπούν ρυθμικά τους αναποδογυρισμένους κάδους. Είμαστε γύρω στους 150, χαρούμενοι για τη μέρα που πέρασε. Την ώρα που υποδεχόμαστε δύο από τους συλληφθέντες του πρωινού, μαθαίνουμε ότι οι μπάτσοι ετοιμάζονται να απελάσουν τον τρίτο στην Ισπανία, γιατί είχε εντολή να φύγει από τη χώρα από προηγούμενη καταδίκη. Μία ομάδα φεύγει για το αεροδρόμιο, αλλά τελικά το αεροπλάνο απογειώθηκε, παρά τις προσπάθειες τους να το εμποδίσουν.

Η μέρα φτάνει στο τέλος της. Καμία από τις εξώσεις στις οποίες αντισταθήκαμε δεν έγινε. Οδοφράγματα στήθηκαν σε όλη τη Barriera di Milano, έγιναν πολλές μικρές πορείες, και η γειτονιά μας υποδέχτηκε με αλληλεγγύη.

Ραντεβού στις 16 Οκτωβρίου.

C., μερικές μέρες μετά.

Ένας τρόπος αντίστασης: οι συγκεντρώσεις [τα μπλοκαρίσματα, οι πικετοφορίες]

μία ανταπόκριση από τις 19 Ιουνίου

Τρίτη 19 Ιουνίου 2012, 4 η ώρα το πρωί, στη μία πλατεία, στη Via Montanaro, στη γειτονιά Barriera di Milano.

Είμαστε λίγοι παραπάνω από 30, αυτοί που ήρθαμε στο ραντεβού που δόθηκε τη Κυριακή στη συνέλευση ενάντια στις εξώσεις. Η Τρίτη 19 είναι μια ιδιαίτερη μέρα μέσα στην κανονικότητα των εξώσεων στο Τορίνο, γιατί 7 άτομα που απειλούνται με έξωση και ήταν αποφασισμένα να αντισταθούν το κοινοποίησαν στη συνέλευση. Αυτή η κοινή ημερομηνία αποφασίστηκε από τη νομαρχία για να δυσκολέψει την οργάνωση της αντίστασης ενάντια στις εξώσεις.

Αρχικά γίνεται μία συγκέντρωση μπροστά στο σπίτι ενός ατόμου που απειλείται με έξωση και που έχει σταματήσει να πληρώνει εδώ και χρόνια τις δόσεις του δανείου στην τράπεζα. Είναι η πέμπτη φορά που θα περάσει ο δικαστικός επιμελητής πράγμα που σημαίνει την πιθανή μαζική παρουσία μπάτσων στο πλευρό του ώστε να γίνει η έξωση. Τραπέζια με τσάι, μπισκότα και πανό κρεμασμένα στην πλατεία. Στις 7, επτά ή οκτώ βανάκια των караμπινιέρων περνάνε από τον δρόμο, για τα οποία μάθαμε μετά ότι πήγαιναν να κάνουν έξωση χωρίς να βρουν αντίσταση σε δύο διαμερίσματα που είχαν εγκαταλειφθεί γιατί είχε ήδη βρεθεί άλλη λύση στέγασης. Οι κάτοικοί τους συμμετείχαν ή συμμετέχουν στη συνέλευση ενάντια στις εξώσεις. Η Λίγκα του Βορρά¹ πραγματοποίησε συγκέντρωση μπροστά σε ένα από τα διαμερίσματα, υποστηρίζοντας τον ιδιοκτήτη.

Στις 7:30 τρία βανάκια των караμπινιέρων παρκάρουν στη Via Montanaro. Τους συνοδεύουν ο δικαστικός επιμελητής και ασφαλίτες. Ορισμένοι από εμάς συγκεντρωνόμαστε μπροστά στην είσοδο του κτηρίου: συνθήματα ενάντια στις εξώσεις και τους μπάτσους, θόρυβος με κατσαρόλες, ενώ άλλοι πηγαίνουν στη λεωφόρο με ένα πανό για να μεταφέρουν την κυκλοφορία προς τη Via Montanaro και να μοιράσουν κείμενα και να τα διαβάσουν στην ντουντούκα. Άλλοι βρίσκονται στο διαμέρισμα, κάτοικοι και αλληλέγγυοι. Είμαστε λίγο περισσότεροι από σαράντα και τα κάνουμε όλα αυτά ταυτόχρονα. Οι γείτονες έχουν βγει στα παράθυρα ή στον δρόμο, οι περαστικοί κοντοστέκονται. Εν τω μεταξύ, οι μπάτσοι βγαίνουν από τα βανάκια, ξαναγυρνάνε σε αυτά, και οι ασφαλίτες φαίνονται να κρατάνε σημειώσεις. Μετά από περίπου μισή ώρα ο δικαστικός επιμελητής πλησιάζει στο παράθυρο, ρωτάει αν οι κάτοικοι αρνούνται την έξωση και δίνει μία νέα ημερομηνία, στις 18 Σεπτεμβρίου. Εμείς συνεχίζουμε τα συνθήματα, αλλά αυτή τη φορά με περισσότερη χαρά και οργή! Παραμένουν δύο βανάκια μπάτσων. Περιμένουν να φύγουν, και μετά δεν περιμένουμε άλλο, πρέπει να ενωθούμε με τις άλλες συγκεντρώσεις. Πηγαίνουμε με τα πόδια

από τη λεωφόρο, με πανό, κείμενα και συνθήματα, κάτι ανάμεσα σε βόλτα και πορεία. Μας ακολουθούν τα ίδια βανάκια, και σίγουρα και ασφαλίτες. Στρίβουμε στην Corso Giulio Cesare μέχρι την Via Cuneo. Η ομάδα χωρίζεται στα δύο, μοιράζοντας κείμενα και ανοίγοντας πανό και στις δύο λεωφόρους. Οι μπάτσοι κάθονται για λίγο και μετά φεύγουν. Ο δικαστικός επιμελητής έρχεται για τη δεύτερη απόπειρα εξώσης σε αυτό το διαμέρισμα. Σαν επόμενη ημερομηνία ορίζει την 18η Σεπτεμβρίου, γίνονται κάποιες προσπάθειες αλλά δεν καταφέρνουμε να αλλάξουμε ημερομηνία, καθώς οι διαταγές έρχονται απευθείας από τη νομαρχία. Λίγο αργότερα βρισκόμαστε μπροστά στην πόρτα ενός άλλου κτηρίου, όπου ο ιδιοκτήτης φώναξε τους μπάτσους γιατί τον εμποδίζουμε να μπει. Το μετανιώνει, αφού συνειδητοποιεί πόσοι είμαστε, και τα πνεύματα κινδυνεύουν να οξυνθούν. Φεύγει με τον δικαστικό επιμελητή και η έξωση αναβάλλεται για τις 17 Ιουλίου. Μεταφερόμαστε όλοι σε ένα κτήριο που απειλείται για πρώτη φορά με έξωση. Βάζουμε δύο πανό, ένα στα αραβικά και ένα στα ιταλικά. Μοιράζουμε κάποια κείμενα, ανταλλάσσουμε κάποιες κουβέντες με τους περαστικούς, με κάποιους και κάποιες που ενδιαφέρονται ιδιαίτερα με τα όσα συμβαίνουν, είτε γιατί δεν πληρώνουν πια νοίκι, είτε γιατί βρίσκονται και αυτοί υπό απειλή εξώσης. Τους εξηγούμε γιατί είμαστε εδώ, τους προσκαλούμε στη συνέλευση την επόμενη Κυριακή. Είμαστε πολλοί/ες αλλά κουρασμένοι/ες, δεν υπάρχει λόγος να είμαστε τόσοι για το πρώτο πέραςμα του δικαστικού επιμελητή, αρκούν ορισμένοι από εμάς, και δεν υπάρχει η δυναμική ώστε να φανεί προς τα έξω το τι συμβαίνει. Την ίδια μέρα, μπάτσοι, ιδιοκτήτες και δικαστικός επιμελητής έκαναν έξωση σε μια οικογένεια σε μία άλλη γειτονιά της πόλης, που αγωνιζόταν με το κοινωνικό κέντρο Gabrio. Όσοι απειλούνται με έξωση και οι αλληλέγγυοι άνοιξαν ένα άλλο κτήριο την ίδια μέρα της εξώσης.

Την Πέμπτη 21 Ιουνίου υπήρχαν δύο εξώσεις ενάντια στις οποίες οι κάτοικοι είχαν επιλέξει να αντισταθούν. Δύο ομάδες αλληλέγγυων βρέθηκαν στις 8 μπροστά από κάθε κτήριο για να περιμένουν τον δικαστικό επιμελητή. Η ιδιοκτήτρια του κτηρίου ήρθε την ίδια στιγμή με εμάς. Ο δικαστικός επιμελητής δεν άργησε να έρθει, συνοδευόμενος από έναν κλειδάρη καθώς μόλις είχαν κάνει έξωση σε ένα άλλο (άδειο) διαμέρισμα. Τους σταματάμε μπροστά στην πόρτα, και μετά τους αφήνουμε να περάσουν, χωρίς όμως να μουν μέσα στο διαμέρισμα. Ο κλειδάρης, αφού έκανε τη βρομοδουλειά του θα φύγει ξεχνώντας το αυτοκίνητό του, φοβούμενος ότι θα δώσει στόχο και δεν θα το βρει καλή κατάσταση.

Δεν τους εμποδίσαμε να κάνουν όλη τη βρομοδουλειά τους, γιατί καθώς φαίνεται δεν είμαστε εδώ για να σταματήσουμε πάση θυσία όλες τις εξώσεις, σαν να ήμασταν μία ομάδα κρούσης ενάντια στις εξώσεις, αλλά για να σταθούμε αλληλέγγυα δίπλα σε αυτούς που απειλούνται με έξωση και που επιθυμούν να αντισταθούν, μέσα από την αδιαμεσολάβητη οργάνωση και τον αγώνα.

J., Ιούλιος 2012.

¹ Αυτονομιστικό και ξενοφοβικό ιταλικό κόμμα.

«Γιατί αγωνιζόμαστε; Για αξιοπρεπή κατοικία. Για ποιο λόγο; Ο αγώνας για την στέγασση πρέπει να είναι σαν ρωγή που θα αλλάξει τα πράγματα.»

(από τη συνέντευξη του Borja, πρώην μέλους της ΡΑΗ Βαρκελώνης)

Σκοπός της έκδοσης αυτής είναι μέσα από κείμενα και συνεντεύξεις να παρουσιάσει τρία παραδείγματα αγώνα για την κατοικία στη Νότια Ευρώπη, και συγκεκριμένα στην Τουλούζη, τη Βαρκελώνη, και το Τορίνο. Αγώνες που δόθηκαν από διαφορετικούς ανθρώπους, με διαφορετικούς τρόπους, για τον ίδιο όμως σκοπό: να προτάξουν, να υπερασπιστούν, και να διεκδικήσουν έμπρακτα την κατοικία σαν κοινωνικό αγαθό. Από τη συλλογική αντίσταση σε εξώσεις έως την κατάληψη χώρων, οι αγώνες αυτοί δημιούργησαν μία πληθώρα αντιστάσεων που άγγιζε πολύ περισσότερες πτυχές της ζωής, αψηφώντας αδιέξοδα και αποκλεισμούς. Μέσα από τα ίδια τα βιώματα των αγωνιζομένων, μαθαίνουμε που τα κατάφεραν, και που όχι, να ξεπεράσουν τους περιορισμούς που τους επιβάλλονταν από τα πάνω ή έφεραν (και) οι ίδιοι/ες - τις νίκες και τις ήττες τους.

Ελπίζουμε η καταγεγραμμένη αυτή εμπειρία να βοηθήσει να κατανοήσουμε αυτό που πια και εμείς βιώνουμε. Την τωρινή στεγαστική κρίση που αντιμετωπίζουμε εδώ, σε μία χώρα με ελάχιστα προηγούμενα συλλογικών αγώνων για την κατοικία, με ένα ποσοστό ιδιοκατοίκησης που από τη μία εξηγεί σε μεγάλο βαθμό το γιατί, ενώ παράλληλα αναδεικνύει την ιδιόκτητη κατοικία ως το προνομιακό όχημα κοινωνικής κινητικότητας και αφομοίωσης στη σύγχρονη ιστορία της. Σε συνέχεια των «προτεραιοτήτων» του παρελθόντος, η Ελλάδα της ανάπτυξης συναντιέται με την Ελλάδα των μνημονίων και της κοινωνικής εξαθλίωσης, με τη στέγη και πάλι να πρωτοστατεί στη χάραξη των ταξικών ορίων εντός του αστικού χώρου, και τις κερδοσκοπικές πρακτικές και τους αποκλεισμούς να ορίζουν την πρόσβαση στην κατοικία.

Γιατί η τωρινή στεγαστική κρίση, εκτός από τη ριζική διεύρυνση των κοινωνικών ομάδων που πλήττονται από τη στεγαστική επισφάλεια, χαρακτηρίζεται και από ένα ακόμα «παράδοξο»: αυτό της ύπαρξης ενός τεράστιου οικιστικού αποθέματος (σε αντίθεση με περιπτώσεις στο παρελθόν, όπου η κρίση συνίστατο στην έλλειψη κατοικιών), δίπλα σε διαρκώς αυξανόμενο αριθμό αστέγων, ανθρώπων που χάνουν το σπίτι τους ή δεν μπορούν πλέον να πληρώσουν τα νοίκια στη γειτονιά τους. Γι αυτό θα ήταν άλλωστε ακριβέστερο αν δεν μιλάγαμε για κρίση στην κατοικία, αλλά για κρίση των συστημάτων πρόσβασης σε αυτή. Και να αντιμετωπίζαμε το ενδεχόμενο συλλογικού, πολύμορφου αγώνα για την κατοικία σαν έναν αγώνα αναγκαίο, και ένα προνομιακό πεδίο οργάνωσης των αντιστάσεών μας.

Πρωτοβουλία για την Πρόσβαση στη Στέγη